ენერგეტიკული უსაფრთხოება ტერიტორიული მთლიანობის კონტექსტში A2

ზურაბ ჟვანია კონტრშეტევაზე გადადის A2

უფასო იურიდიული კონსულტაცია A8

www.24hours.ge

24 საათი

ყოველდღიური

© გაზეთი 24 საათი | ხუთშაბათი, 21 ოქტომბერი, 2004 წელი. №250 (799) | ფასი 50 თეთრი

კულმინაცია

ჟვანია-კოკოითის პოლიტიკური პაემანი

შერეული საკონტროლო კომისიის თანათავმჯდომარეების ბრიფინგი თბილისში, რუსეთის ტერიტორიაზე - საელჩოს შენობაში.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

სოფო ბუკია

საქართველოს პრემიერ-მინისტრი ზურაბ ჟვანია და სამხრეთ ოსეთის არაღიარებული რესპუბლიკის პრეზიდენტი ედუარდ კოკოითი ერთმანეთს არაუგვიანეს 10 ნოემბრისა, სოჭში შეხვდებიან. ეს გადაწყვეტილება გუშინ შერეული საკონტროლო კომისიის თანათავმჯდომარეების შეხვედრაზე მიიღეს. შვიდსაათიან შეხვედრას რუსეთის საელჩო მასპინძლობდა. ჟვანია-კოკოითის პოლიტიკური პაემანის სხვა დეტალები გუშინ ჟურნალისტებისთვის უცნობი დარჩა. როგორც საქართველოს სახელმწიფო მინისტრი კონფლიქტების მოგვარების საკითხებში, გიორგი ხაინდრავა აცხადებს, ამის შესახებ მხარეები უახლოეს დღეებში მოილაპარაკებენ. სავარაუდოდ, შეხვედრა 5 ან 6 ნოემბერს შედგება. გუშინ დღის წესრიგში სამი ძირითადი საკითხი იდგა: კონფლიქტის ზონაში ცეცხლის შეწყვეტა, ჟვანია-კოკოითის შეხვედრა და კონფლიქტის ზონის ეკონომიკური რეაბილიტაცია.

სხდომაზე მოხსენებით გამოვიდა შერეული სამშვიდობო ძალების სარდალი მარატ კულახმეტოვი, რომელმაც ბოლო პერიოდში კონფლიქტის ზონაში მომხდარ რამდენიმე ინციდენტზე გაამახვილა ყურადღება.

გაგრძელება A2 გვერდზე

მთავრობა დათმობებზე მიდის

ვის ინტერესებს იცავს არსებული შეღავათები?

ახალ საგადასახადო კოდექსზე მუშაობის დაწყებისას მთავრობამ ხმამაღლა განაცხადა, რომ ლიბერალურ, თუმცა უშეღავათო კოდექსს ქმნიდა. აღმასრულებელი ხელისუფლება პირველ ეტაპზე შეუვალი იყო და ამტკიცებდა, რომ წლების განმავლობაში ხელისუფლებასთან დაახლოებული ბიზნესმენების საკეთილდღეოდ შექმნილი შეღავათები წლის ბოლომდე გაუქმდებოდა. თუმცა, სხვადასხვა ჯგუფებთან ერთობლივად პროექტის განხილვის პროცესში მთავრობის შეუვალობა ნელ-ნელა შესუსტდა - თითქმის ყველა განხილვაზე მთავრობა ერთ დამთმობ ნაბიჯს დგამდა, რასაც სოციალური მდგომარეობის გათვალისწინებითა და ბიზნესის ხელშეწყობით ხსნიდა. აღმასრულებელი ხელისუფლების ასეთ "დათმობებზე" წასვლას კი, ექსპერტები და მთელი რიგი არასამთავრობო ორგანიზაციები, უბრალოდ, პოპულიზმის კიდევ ერთ

სოფიკო ოხანაშვილი

პირველ ეტაპზე, როდესაც მთავრობამ ღიად და ცალსახად დააფიქსირა, რომ არსებული შეღავათების უმრავლესობის კატეგორიული წინააღმდეგია და მათ გაუქმებას გეგმავს, ამ გადაწყვეტილებამ არაერთგვაროვანი რეზონანსი გამოიწვია.

ექსპერტთა ერთი ნაწილის შეფასებით, შეღავათების შემცირებით ხელისუფლება შავი ხვრელების ამოვსებას ცდილობდა, რომლებსაც ცუდი გადამხდელები სათავისოდ და სასათბურე პირობებისთვის წლების განმავლობაში საკმაოდ სარფიანად იყენებდნენ.

"რაც ნაკლებია შეღავათი, მით ნაკლები შავი ხვრელია. თუმცა, არა მგონია, რომ რაიმე მნიშვნელოვანი შედეგი მოგვცეს ამ ხვრელების ამოქოლვის პოლიტიკამ.

გაგრძელება A3 გვერდზე

კინო ჩემთვის აბსტრაქტული ხელოვნებაა

ნინია კაკაბაძე

60-იანი წლების ერთ-ერთი ფავორიტი კინორეჟისორი **მიხეილ კობახიძე**, წელს ახალი, ისევ მოკლემეტრაჟიანი, ისევ შავ-თეთრი კინონაწარმოებით ჩამოდის საქართველოში. მის შესახებ ბევრს საუბრობდნენ, მისი შემოქმედებითი პაუზა ყველასათვის სჯა-ბაასის საბაბი იყო, და სავარაუდო პასუხებიც განსაკუთრებული მრავალფეროვნებით გამოირჩეოდა. მართალი გითხრათ, ბევრი არ მიფიქრია იმის თაობაზე, თუ რატომ ველარ ვხედავ მიხეილ კობახიძის ახალ ფილმებს, მისი ადრეული ნამუშევრები საკმარისი აღმოჩნდა ჩემი ე.წ. მადის დასაკმაყოფილებლად.

გაგრძელება B1 გვერდზე

მარიკა ამურველაშვილის ფოტო

ეკონომიკა

"ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია" 2005 წლის ბიუჯეტს აკრიტიკებს

საქართველოს პარლამენტარების მიერ დაწუნებული 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი გუშინ "ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციაშიც" გააკრიტიკეს. როგორც ასოციაციის გამგეობის თავმჯდომარემ თენგიზ შერგელაშვილმა სასტუმრო "მარიოტში" გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, 2005 წლის ბიუჯეტის პროექტი თავისი ფორმატით არა თუ არ აღემატება წინა წლების ბიუჯეტებს, არამედ მასში ბევრი "ჩავარდნაც" არის.

A4

უცხოეთი

შანსები თანაბარია - არჩევნებამდე 13 დღე დარჩა

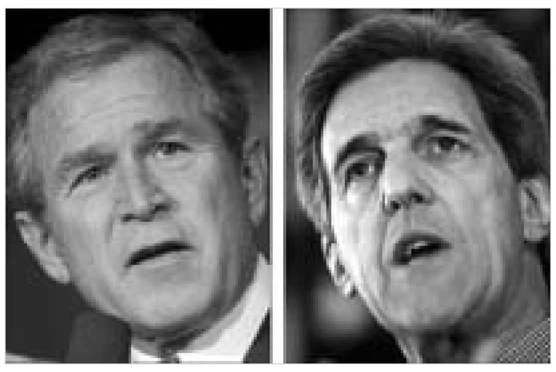

ექსპერტთა გათვლებით წლევანდელი საარჩევნო კამპანია ყველაზე აგრესიული და ძვირადღირებული იქნება აშშ-ს ისტორიაში.

A5

საზოგადოება

"მე ჯავახეთს რა მიჭირდა"...

ადრე, საბჭოთა კავშირის დროს ახალქალაქში წარმოებები მუშაობდა. გვქონდა კარგი საყოფაცხოვრებო კომბინატი, სამკერვალო ფაბრიკა, ბეტონის ქარხანა, ლუდის ქარხანა. ახლა არაფერი აღარაა.

A6

იურიდიული ოფისი ,,გაპი"
და გაზეთი "24 საათი"

ახორციელებენ პროექტს, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს მოსახლეობისათვის სამართლებრივი დახმარება.

A7

ამინდი

	21/10	22/10
თბილისი	16	14
ქუთაისი	18	16
ბათუმი	14	13
სოხუმი	16	13
ფოთი	17	14
თელავი	14	12
ზუგდიდი	18	17
გორი	12	9
ახმეტა	15	12
ჭიათურა	15	13
გაგრა	14	12

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8450
ევრო	2.3215
გირვანქა სტერლ.	3.3365
რუბლი	0.0634

აფხაზეთის მოსახლეობა დაიღალა

ექსპერტები კი მოვლენების განვითარების შესაძლო სცენარებზე საუბრობენ

ნინო გომართელი

აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პოლიტიკური ელიტა კვლავ განაგრძობს თანამდებობრივ ომს, დასასრული არ უჩანს უსასრულოდ გაწელილ სასამართლო პროცესებს, პარლამენტის შენობის წინ მიმდინარე მიტინგებს და შიდა პროცესებში რუსეთის ჩარევას. თუმცა, აფხაზეთის მოსახლეობას აღარ შესწევს ძალა, წინააღმდეგობა გაუწიოს მიმდინარე პროცესებს და მოვლენების სამომავლო შედეგების პროგნოზირებასაც ერიდება. ერთადერთი აფხაზი ახალგაზრდა, რომელიც "24 საათთან" ინტერვიუს თანხმდება და რომელიც რაულ ხაჯიმბას აქტიური მხარდამჭერია, აცხადებს, რომ მისთვის უკვე სულერთია, თუ ვინ მოიპოვებს გამარჯვებას თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტის არჩევნებში.

- როგორ ფიქრობ, თუ უმაღლესი სასამართლო არჩევნების შედეგებს გააუქმებს, არის იმის საშიშროება, რომ შეიარაღებული კონფლიქტი დაიწყოს, ან მოხდეს რევოლუცია?

- რევოლუცია? არა, არ იქნება, ვინ მოაწყობს რევოლუციას? ბაღაფში რომც დამარცხდეს, ის ვერ შეძლებს გადატრიალების მოწყობას, მას მოსახლეობა არ გაჰყვება.

- რატომ, საკმარისი რაოდენობის მხარდამჭერები არ

გაგრძელება A2 გვერდზე

ჰეროდეები, კამიკაძეები და სხვები...

"... რახელი დასტირის თავის შვილებს და არ სურს თავი ინუგეშოს, რადგან აღარ არიან ისინი".

იერემია 31,15; მათე 2,18.

ნაირა გელაშვილი

უფროსებს, მგონი, ყველას მოეხსენება, ამიტომ ბავშვების გასაგონად ვიხსენებ:

ორი ათასი წლის წინათ პატარა ქალაქ ბეთლემს არგაგონილი უბედურება დაატყდა თავს: მეფე ჰეროდეს კრიმინალურმა ჯარმა 2 წლამდე ასაკის ყველა ბავშვი მხეცურად გამოასალმა სიცოცხლეს...

ჯარისკაცები ველური შეძახილებით დაძრწოდნენ უბნებსა და შუკებში, სახლებში ცვივდებოდნენ, აკვნებიდან იტაცებდნენ მძინარე თუ მღვიძარე ბავშვებს ან აკვნებიანად ისროდნენ გარეთ, მკერდიდან სტაცებდნენ ატირებულ ჩვილებს დედებს და მამებს, ხიშტებზე აგებდნენ ან ქვაფენილზე ასხმევინებდნენ ტვინს... ქალაქის ქუჩები უასაკო მოქალაქეთა გაფატრული გვამებით აივსო... მათ თვალებში შეძრწუნება და გაკვირვება იდგა: რატომ მოუწყო დედამიწამ ასეთი დახვედრა მათ, ვინც სულ ცოტა ხნის წინ შემოხსნა მისი კარი? მართლაცდა, რატომ?

რატომ და იმიტომ, რომ ამ ამბამდე ცოტა ხნით ადრე ბეთლემს არნახული და არგაგონილი ბედნიერება დაატყდა თავს: განგებამ სწორედ ის აირჩია: მანამდე ყველასათვის უცნობი და უმნიშვნელო ქალაქი: სწორედ აქ მოევლინა სამყაროს მისი მხსნელი! და ბეთლემის მოქალაქენი რამდენიმე კვირა ხარობდნენ უზარმაზარი ვარსკვლავით, მათ ქალაქს რომ ჩამოჰნათოდა.

გაგრძელება B6 გვერდზე

A2 ამბები | A3 მთავარი თემა | A4 ეკონომიკა | A5 უცხოეთი | A6 საზოგადოება | A7 სამართალი | A8 პროექტი

B2 რევიუ | B3 რევიუ | B4 სპორტი | B5 სპორტი | B6 პუბლიცისტიკა | B7 სხვადასხვა | B8 სხვადასხვა

ენერგეტიკული უსაფრთხოება ტერიტორიული მთლიანობის კონტექსტში

ნინო გომართელი

საქართველოში შექმნილი ენერგეტიკული კრიზისი იქცა მთავარ თემად, რისთვისაც პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა წუხელ ჟურნალისტები მიიწვია და საზოგადოებას აუხსნა ელექტროენერგიის დეფიციტის გამომწვევი მიზეზები.

"შექმნილი ენერგეტიკული მდგომარეობა, პირდაპირ უკავშირდება საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის საკითხს. ჩვენ მოვახერხეთ ცხინვალის რეგიონიდან კონტრაბანდის გადაკეტვა, გავამაგრეთ დიდი და პატარა ლიახვის სოფლები და ამან, აჭარასთან ერთად ასეულ მილიონობით დამატებითი შემოსავალი მისცა ბიუჯეტს. ამის გამო იყო, რომ შეიქმნა დივერსიული ჯგუფი, რომელსაც პირდაპირ აქვს დავალებული საქართველოს ენერგეტიკული სისტემის მწყობრიდან გამოყვანა," - განაცხადა მიხეილ სააკაშვილმა. პრეზიდენტის ინფორმაციით, ქვეყნის უშიშროების სამსახურმა დივერსიული აქტიდან სამ საათში შეძლო აღნიშნული ჯგუფის ლოკალიზება და ამ უკანასკნელთაგან შეიარაღებული წინააღმდეგობის გაწევის შემდეგ, განახორციელა ამ ჯგუფის ლიკვიდირება.

"ჩვენ გავაკეთებთ იმას, რომ საქართველოში არ დავუშვათ არც ერთი დივერსია თუ ტერორისტული აქტი," - თქვა მან.

ამ დივერსიის კონტექსტში, პრეზიდენტი აფხაზეთსა და საქართველოს შორის ენგურის ენერგიის განაწილებასაც შეეხო.

"გალის რაიონში ენგურის მესამედი არის ჩვენს კონტროლს იქით, რის გამოც დენის თითქმის ნახევარი მიაქვს მეორე მხარეს, ყიდის რუსეთში, აკეთებს ფულს და ჩვენ იმავე ელექტროენერგიას ისევ რუსეთისგან ვყიდულობთ. ამგვარად, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა არ არის ზოგადი საკითხი, ეს არის ის ბორკილები, რომელიც აუცილებლად უნდა გავწყვიტოთ, რომ ქვეყანა მეტად განვითარდეს," - აღნიშნა პრეზიდენტმა.

მიხეილ სააკაშვილი მოსახლეობას ჰპირდება, რომ მიმდინარე წელს, არ იარსებებს ენერგეტიკული პრობლემა, თბილისში იქნება 24-საათიანი ელექტრომომარაგება, რეგიონებში კი ამ მხრივ ვითარება გაცილებით გაუმჯობესდება.

პრესკონფერენციაზე, რასაკვირველია, ჟურნალისტების ყურადღების მიღმა არ დარჩენილა სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის განხილვა, რომელმაც გარკვეული უთანხმოება გამოიწვია მთავრობასა და პარლამენტს შორის.

"ჩვენი კამათი და პოლიტიკური დებატები არ არის განხეთქილება. ეს არის ნორმალურობის, სიჯანსაღის და იმის ნიშანი, რომ საქართველო არის დემოკრატიული სახელმწიფო. მე მივესალმები პარლამენტში ბიუჯეტის სერიოზულ განხილვას. ყველა გადაწყვეტილება, რომელსაც იღებს ხელისუფლება, კარგად განსჯილი უნდა იყოს პარლამენტში და პირველ რიგში საზოგადოებაში, - თქვა პრეზიდენტმა და იქვე დაამატა, - **რაზეც გინდათ დაგენაძლევებით, რომ შეთანხმება მიღწეული იქნება."**

პრესკონფერენციაზე მიხეილ სააკაშვილი მესაზღვრეების საკითხსაც შეეხო და პირობა დადო, რომ ამ მოხელეებს ხელფასი მინიმუმ 400 ლარამდე გაეზრდებათ, **"რადგან მათ მუშაობაზე არის დამოკიდებული საქართველოში წესრიგის უზრუნველყოფა."**

პრეზიდენტს არ გამორჩენია ლევან ვარშალომიძის **"კარგი მუშაობაც"**. მისი თქმით, გუშინ ხელი მოეწერა ბათუმში წყალსადენის და კანალიზაციის მშენებლობის ორწლიან პროექტს, რაც გულისხმობს, რომ 2006 წელს, **"გვექნება ის, რაც არასოდეს ღირსებია ბათუმს - თანამედროვე კანალიზაცია და წყალსადენი."**

რაც შეეხება სამაჩაბლოში არსებულ ვითარებას, პრეზიდენტის თქმით, ყველაფერი უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ მშვიდობიანი გზით აღდგეს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა. ამისათვის კი აუცილებელია, პირველ რიგში, ძალოვანი სტრუქტურების გაძლიერება, რასაც თავის მხრივ ემსახურება რეზერვისტთა სტრუქტურის შექმნა.

"მალე მივაღწევთ იმას, რომ საქართველოში აღარ იქნება კრაზანას ბუდეები, რისთვისაც ყოველდღიურად ვემზადებით." სამხრეთ ოსეთის პრობლემასთან დაკავშირებით მიხეილ სააკაშვილმა კომენტარი გააკეთა ზურაბ ჟვანიასა და ედუარდ კოკოითის შესაძლო შეხვედრაზე და აღნიშნა, რომ **"ოსურ მხარესთან საუბარი უნდა იყოს მხოლოდ ერთ რამეზე - ვითარების იურიდიულ დარეგულირებაზე."** ამასთან, პრეზიდენტმა მზადყოფნა გამოთქვა, ჩავიდეს სამაჩაბლოში და შეხვდეს ნებისმიერ წარმომადგენელს.

პრესკონფერენციაზე მიხეილ სააკაშვილმა კატეგორიულად უარყო უახლოეს მომავალში მთავრობაში საკადრო ცვლილებების განხორციელება, რაზეც ბოლო დროს საინფორმაციო საშუალებები აქტიურად საუბრობენ და აღნიშნა, რომ ხშირად, რიგ გაზეთებში გასული ინფორმაციები არ შეესაბამება სინამდვილეს.

ჟურნალისტის შეკითხვაზე, რომელიც ცნობილი ფეხბურთელის კახა კალაძის დიდი ხნის წინ გატაცებული ძმის მდგომარეობას შეეხებოდა, მიხეილ სააკაშვილს საკმაოდ მძიმე პასუხის გაცემა მოუხდა: **"სამწუხაროდ, ამ საკითხის მიმართ პესიმისტურად ვარ განწყობილი, მაგრამ ღმერთმა ქნას, ვცდებოდე. ხელისუფლებაში ადრე რომ მოვსულიყავით, მისი გათავისუფლების მეტი შანსი იქნებოდა."**

დაბოლოს: ძალზე საყურადღებო იყო პრეზიდენტის მესიჯი, რომელიც საზოგადოებას, კონკრეტულად კი მედიას შეეხებოდა. მიხეილ სააკაშვილის აზრით, თავისუფალ მედიაში უნდა იყოს კრიტიკა, მაგრამ საზოგადოება, რომელსაც კონსოლიდირების პრეტენზია აქვს, უნდა შეთანხმდეს საერთო წესებზე, კერძოდ - ვამხილოთ ცალკეული დამნაშავე პოლიციელები, მაგრამ შევთანხმდეთ, რომ არ შეიძლება პოლიციის, ჯარის ლანძღვა. პრეზიდენტის ეს მოსაზრება, შესაძლოა, უახლოეს დღეებში საზოგადოების მსჯელობის საგნად იქცეს.

კულმინაცია - ჟვანია-კოკოითის პოლიტიკური პაემანი

შერეული საკონტროლო კომისიის შვიდსაათიანი სხდომის ძირითადი ნაწილი ურთიერთბრალდებებს დაეთმო.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

პირველი გვერდიდან

კერძოდ, საუბარია რამდენიმე დღის წინათ სამშვიდობო ბატალიონებზე მომხდარ თავდასხმებზე, რომლის დროსაც ორი ოსი მშვიდობისმყოფელი დაიღუპა. ოსური მხარე ოსი სამშვიდობოების დაღუპვაში ქართულ მხარეს ადანაშაულებს. **"დაჭრილი ოსი მშვიდობისმყოფელი თბილისში გადმოიყვანეს და, საავადმყოფოში განთავსების ნაცვლად, დაკითხვაზე წაიყვანეს,"** - აღნიშნა სამხრეთ ოსეთის წარმომადგენელმა ბორის ჩოჩიევმა და ქართული მასმედია ამ ინციდენტისადმი არასათანადო ყურადღებაში დაადანაშაულა. როგორც გოგა ხაინდრავამ განაცხადა, აღნიშნული ფაქტი დეტალურ გამოძიებას მოითხოვს და დამნაშავეები აუცილებლად უნდა დაისაჯონ.

გუშინვე გადაწყდა, რომ შეიქმნება სამმხრივი საგამოძიებო კომისია, რომელიც მომხდართან დაკავშირებით მასალებს მოამზადებს.

"კონფლიქტის ზონაში ვითარების სტაბილიზაციისთვის ბევრი რამ კეთდება, საკმაოდ კარგი დინამიკა იგრძნობა. უკვე ცხადი ხდება, რომ შერეული საკონტროლო კომისია ცარიელ გადაწყვეტილებებს არ იღებს, ამ გადაწყვეტილებებს შედეგი მოჰყვება," - აღნიშნა შერეული საკონტროლო კომისიის თანათავმჯდომარემ რუსეთის მხრიდან ვალერი კენიაკინმა. პოზიტიურ ძვრებზე ისაუბრა ჩრდილოეთ ოსეთის წარმომადგენელმა კუსოვმაც. "ის ძალები, რომლებიც კონფლიქტის ზონაში არ უნდა იმყოფებოდნენ, გაყვანილია, მიმდინარეობს არასანქცირებული ბლოკ-პოსტების მოხსნაც. ცხადია, ეს ყველაფერი დადებით ძვრებზე მეტყველებს," - აღნიშნა მან. ჟვანია-კოკოითის შეხვედრის შედეგების წინასწარ პროგნოზირებას მხარეები ერიდებიან, თუმცა შერეული საკონტროლო კომისიის ყველა თანათავმჯდომარე აღიარებს, რომ ეს უმნიშვნელოვანესი დიალოგი იქნება. "სოჭის შეხვედრა აქამდე არსებული ყველა შეთანხმების კულმინაცია იქნება," - აცხადებს გოგა ხაინდრავა.

აფხაზეთის მოსახლეობა დაიღალა

პირველი გვერდიდან

ჰყავს?

- გალის რაიონი რომ არა, ის საერთოდ ვერ გაიმარჯვებდა. გალის რაიონის მოსახლეობა კი რევოლუციას ვერ მოაწყობს. დამიჯერე, მათ გამბედაობა არ ეყოფათ.

- რატომ ფიქრობ, რომ გალის მცხოვრებლებს გამბედაობა არ ეყოფათ? რადგან იქ უმეტესად ქართველები ცხოვრობენ?

- არა, იქ მეგრელები ცხოვრობენ.

- მეგრელები ქართველები არიან.

- მართლა? აბა სხვა ენაზე რატომ საუბრობენ?

- ეგ ენაც ქართულია. საბოლოოდ რა ირკვევა, ვინ იმარჯვებს?

- არ ვიცი, ვინ იმარჯვებს, არც ის ვიცი, ვის გაამარჯვებინებენ. აღარ ვადევნებ თვალს იმას, რაც ხდება. გულახდილად რომ გითხრა, აღარც მაინტერესებს და ჩემთვის სულერთია. უბრალოდ, მომბეზრდა ეს ყველაფერი.

ძირითადად ასეთი განწყობაა მოსახლეობაშიც, აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის სახალხო კრებამ კი კომისია შექმნა პრეზიდენტ არძინბას ხელთ არსებული ფაქტების შემოწმების მიზნით, რომელმაც მხარი დაუჭირა რაულ ხაჯიმბას წინადადებას და გენერალური პროკურორის გადაყენება მოითხოვა.

კომისიის შემადგენლობაში, რომელსაც ვიცე-სპიკერი კონსტანტინ ოზგანი ხელმძღვანელობს, შევიდნენ საკანონმდებლო კომიტეტის თავმჯდომარე ვლადიმერ ნაჩაჩოღლი, დეპუტატები ვიაჩესლავ ცუგბა, ბატალ არშბა, ასლან ბარციცი, კესოუ ხაგბა და ვალერი ზანთარია. როდის გაირკვევა გენერალური პროკურორის ბედი, ჯერჯერობით უცნობია. სავარაუდოდ ის დამოკიდებული იქნება აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის უმაღლესი სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე, რომელიც გუშინ პრეზიდენტობის კანდიდატის რაულ ხაჯიმბას სარჩელის განხილვას შეუდგა.

სხდომა სამშაბათს უნდა გამართულიყო, მაგრამ მას შემდეგ გადაიდო, რაც ხაჯიმბას ადვოკატებმა, კონსულტაციების გამართვის მიზნით, სხდომათა დარბაზი დატოვეს.

ხაჯიმბამ უმაღლეს სასამართლოში სამი სარჩელი შეიტანა. მან უმაღლეს სასამართლო ინსტანციას გალის რაიონში ხელახალი არჩევნების ჩატარების შესახებ აფხაზეთის ცესკო-ს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების უკანონოდ ცნობის შესახებ საკითხის განხილვის თხოვნით მიმართა. ხაჯიმბა ითხოვს, ასევე, რომ გალისა და ოჩამჩირის რაიონებში დარღვევების პრობლემასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება გამოიტანონ, ხოლო სასამართლოს მიერ წინა ორი საჩივრის განხილვამდე, საპრეზიდენტო არჩევნებში სერგეი ბაღაფშის გამარჯვების შესახებ ცესკო-ს მიერ 11 ოქტომბერს მიღებული გადაწყვეტილება უკანონოდ ჩაითვალოს.

რაულ ხაჯიმბას ინტერესებს პროცესზე ადვოკატი სვეტლანა ძიუბა იცავს, ხოლო სერგეი ბაღაფშის ინტერესებს - ადვოკატები კონსტანტინ ჩაგავა და მარინა ტანია.

გუშინდელ სხდომაზე, მოსამართლე გიორგი აკაბამ ხაჯიმბას სამივე სარჩელი გააერთიანა. სხდომაზევე დაიკითხა აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წარმომადგენელი ხუხუტა ბგანბა, რომელმაც განაცხადა, რომ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ოპოზიციის კანდიდატის სერგეი ბაღაფშის მომხრეების მხრიდან იყო ზეწოლა.

ქართველი ექსპერტები მიმდინარე პროცესებს ყურადღებით ადევნებენ თვალს და სავარაუდო შედეგებზე საუბრობენ.

"24 საათთან" ინტერვიუში უშიშროების საბჭოს ყოფილმა ანალიტიკოსმა, ამჟამად აშშ-ში მყოფმა გიორგი კაჭარავამ, რომელიც კარგად იცნობს აფხაზეთის შიდა პოლიტიკას, მოვლენების სავარაუდო განვითარების სამი სცენარი გამოყო.

პირველი სცენარის თანახმად, ბაღაფშის გაპრეზიდენტების შემდეგ, უნდა გვევარაუდა შიდა ძალების დაწყნარება, რაც რუსეთის ინტერესებში მაინცდამაინც არ შედიოდა, სწორედ ამიტომ ჩრდილოელი მეზობელი სახელმწიფო შეეცდებოდა რადიკალური ზომების მიღებას.

"არსებობს მეორე ვარიანტიც - გაუქმდეს არჩევნები, რაც ძალიან ძნელი იქნება. ამის შემდეგ, დროებით მმართველად მოგვევლინება ახლახან პრემიერის პოსტზე დანიშნული ნოდარ ხაშბა. იგი საკმაოდ გავლენიანი ფიგურაა აფხაზეთში და ამის ხარჯზე, რუსეთიდან გარკვეული დახმარების გაწევის პირობებში, შეეძლება რამდენიმე ხანში ბაღაფშის კონკურენტობა. აღნიშნული სცენარი, შესაძლოა, აფხაზებისთვის მისაღები არ იყოს, მაგრამ თუ სამოქალაქო ომის დაწყების რეალური საფრთხე შეიქმნა, მაშინ ეს ვარიანტი კომპრომისულად იქნება მიჩნეული," - მიიჩნევს ანალიტიკოსი.

მოვლენების განვითარების მესამე შესაძლო ვარიანტი, მისი აზრით, არის შეიარაღებული დაპირისპირება, რის შემთხვევაშიც წაგებულია აფხაზეთის როგორც ოპოზიცია, ისე სახელისუფლებო ძალები, თუმცა გამარჯვებული რჩება რუსეთი.

"ჩემი ვარაუდით, ასეთი სცენარის პირობებში, არსებული აფხაზური ელიტა მთლიანად განადგურდება, მოვა ან დასვამენ გამოუცდელ მარიონეტულ ხალხს. მაგრამ რა სახის რეზონანსი ექნება ამ ფაქტს, ძნელად გასათვლელია. ერთი ცხადია - რუსეთიდან წამოსული ხმებიდან გამომდინარე, გალიზიანება აღწევს პიკს და ასეთ პირობებში ჩრდილოელი მეზობლისგან ყველაფერია მოსალოდნელი. ამასთან, თუ ეს მოხდა, ყველაფერი დაბრალდება შიდა არეულობას და კლანური ინტერესების შეჯახებას, რასთანაც რუსეთს დისტანცირება არ გაუჭირდება, მით უმეტეს, რომ საერთაშორისო საზოგადოებას აფხაზეთი ამჟამად მაინც და მაინც არ აღელვებს," - აცხადებს გიორგი კაჭარავა.

რაც შეეხება სერგეი ბაღაფშის გაპრეზიდენტების შემთხვევას, უშიშროების საბჭოს ყოფილი ანალიტიკოსი მიიჩნევს, რომ იგი **"ძალიან დაბალანსებულ პოლიტიკას გაატარებს"**, შეეცდება რუსეთის ხელმძღვანელობასთან კარგი ურთიერთობების დამყარებას და, ამავდროულად, ჯერ მინიმალური ინტენსიურობით, მაგრამ შემდეგ უფრო აქტიურად წარმართავს დიალოგს ქართველებთან.

"ერთი ცხადია, ახლა ჩვენ გვაქვს უნიკალური შანსი, დავარწმუნოთ აფხაზები, რომ მათი უსაფრთხოება უფრო მეტად იქნება გარანტირებული საქართველოსთან ყოფნით, ვიდრე - ან რუსეთთან ან ცალკე, როგორც ახლა. მთავარია არანაირი გადამჭრელი ძალისმიერი ზომები არ მივიღოთ. ის, რაც მოხდა, მიმართულია რუსეთის წინააღმდეგ. ახლა საჭიროა, რომ ეს მუხტი არ დაიკარგოს და დაემატოს პოზიტივი საქართველოსთან მიმართებაში," - მიანიშნებს კაჭარავა და იქვე დასძენს, რომ პოზიტიური მუხტის შექმნისათვის ძალზე მნიშვნელოვანია სამეგრელოში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გამოსწორება, რადგან აფხაზები საქართველოზე წარმოდგენას ამ რეგიონით

VIP-დარბაზით სარგებლობისთვის ყველა გადაიხდის

პრეზიდენტი აეროპორტში მომუშავე მესაზღვრეების ჩაცმულობით და ხელფასით უკმაყოფილოა. მიხეილ სააკაშვილმა გუშინ აეროპორტის მუშაობა შეამოწმა და განსაკუთრებულად მესაზღვრეების და აეროპორტის თანამშრომელთა სოციალური პრობლემებით დაინტერესდა.

პრეზიდენტმა აეროპორტის გენერალურ დირექტორს ნიკოლოზ მანჯგალაძეს და სახელმწიფო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს ბადრი ბიწაძეს სპეციალური მითითებები მისცა. ორივე უწყებას დრო 23 ნოემბრამდე დაუთქვა, რათა "ვარდების რევოლუციის" იუბილესთვის აეროპორტში სრული წესრიგი დამყარდეს. ამ პერიოდში აეროპორტში მომუშავე მესაზღვრეებმა 10 კომპიუტერი და ახალი ფორმები უნდა მიიღონ, მესაზღვრის ხელფასი კი 500 ლარამდე უნდა გაიზარდოს. პრეზიდენტის განცხადებით, აუცილებლად უნდა აიკრძალოს "კლანური მმართველობა და აღებ-მიცემობა".

"აეროპორტში მგზავრთა მომსახურება უნდა იყოს საკმაოდ მაღალი დონის. დაუშვებელია ყოველგვარი რიგების წარმოშობა და მგზავრთა რაიმე სახით შეფერხება. აეროპორტი უნდა აღიჭურვოს სათანადო კომპიუტერული სისტემით," - აღნიშნა სააკაშვილმა.

პრეზიდენტმა საკმაოდ მკვეთრად გაუსვა ხაზი აეროპორტში თანამდებობის პირთათვის განკუთვნილი VIP დარბაზის არასათანადო ფუნქციონირებას, რადგან **"არც ერთი თანამდებობის პირი არ უნდა სარგებლობდეს განსაკუთრებული პრივილეგიებით..**

თუ ვინმეს კომფორტი მოესურვება, ამისთვის დამატებითი თანხების გაღებაა საჭირო, რომელიც შემდგომ კვლავ სახელმწიფო ბიუჯეტს დაუბრუნდება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ყველა თანაბარი უფლებებით უნდა სარგებლობდეს," - აღნიშნა სააკაშვილმა. თავის მხრივ, საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა ბადრი ბიწაძემ პირობა დადო, რომ 23 ნოემბერს აეროპორტში მომუშავე მესაზღვრეები ახალი ფორმებითა და გაზრდილი ხელფასებით შეხვდებიან. სასაზღვრო-გამშვებ პუნქტში მომუშავე პერსონალს საბჭოთა კავშირის დროინდელი ფორმა აცვია, მათი ხელფასი კი 80 ლარია. მძიმე სოციალური პირობების გამო, ადამიანები უარს აცხადებენ ამ სტრუქტურებში მუშაობაზე. საჭირო 105 თანამშრომლის ნაცვლად, ამჟამად აეროპორტში 72 თანამშრომელი მუშაობს.

24 საათი

ზურაბ ჟვანია კონტრშეტევაზე გადადის

საბიუჯეტო მღელვარების ეპიცენტრმა გუშინ საქართველოს პარლამენტიდან სახელმწიფო კანცელარიაში გადაინაცვლა. ამჯერად ზურაბ ჟვანიამ აიღო ხელში ინიციატივა.

გუშინ "24 საათი" წერდა, რომ მოვლენათა შემდგომი განვითარება სწორედ პრემიერის ადეკვატურობასა და პოზიციაზე იქნებოდა დამოკიდებული. გუშინ გამოჩნდა, რომ ზურაბ ჟვანია არ აპირებს "დატუქსულის" პოზაში ყოფნას და პარლამენტისთვის მეორე ლოყის შეშვერას.

თქვა კიდეც: **"ეს არ არის ის მთავრობა, რომელსაც შეგიძლია ჩაუარო და თავში წაარტყა, როცა მოგესურვება..."**

პრემიერს არჩევანი გაკეთებული აქვს - თავდასხმა თავდასხმის საპასუხოდ:

"თუ პარლამენტს ამ სახით სურს ურთიერთობა, კარგი, მაგრამ გახსოვდეთ, რომ ეს ჩვენი არჩევანი არ არის..." - ასე ჟღერდა გაფრთხილება, რომელიც თავად პრემიერის მიერ გაკეთებულ კომენტარშივე "გაიშიფრა":

"ჩვენ გვსაყვედურობენ, რომ მომავალ წელს მოსალოდნელი რეფორმებისთვის საჭირო თანხები გავითვალისწინეთ მომავალი წლის ბიუჯეტში. გვეუბნებიან, რომ, მაგალითად, არ უნდა ჩაგვედო მასწავლებლების ვაუჩერებისთვის საჭირო 1,5 მილიონი ლარი პროექტში. თუ დღეს პარლამენტში საკმარისზე მეტია პარლამენტარები, რომლისთვისაც ჩვენ მიერ განხორციელებული რეფორმები სახიფათოა, მაშინ ეს მართლაც სერიოზული სახელისუფლებო კრიზისის ნიშანია. თუ დღევანდელი პარლამენტი რეფორმების წინააღმდეგია, მაშინ მართლაც უნდა დავფიქრდეთ თითოეული ჩვენგანი და საქართველოს პრეზიდენტი," - ამბობს ზურაბ ჟვანია და პრაქტიკულად პირდაპირ მიანიშნებს, რომ ჯერ კიდევ არ არის ცნობილი, ვინ შეეწირება ამ სახელისუფლებო კრიზისს, ვის აირჩევს ბიუჯეტის ორჯერადი შესაძლო "ჩაგდების" შემთხვევაში ქვეყნის პირველი პირი - პარლამენტს თუ მთავრობას?

ზურაბ ჟვანია გამოცხადებულ "პიარ-ომში" გამოწვევას იღებს. ამის გამოხატულება გახლდათ მისი მზადყოფნა, პირდაპირ ეთერში ღია დებატები გამართოს ნინო ბურჯანაძესთან ან "ნებისმიერ სხვასთან", რაც იმას ნიშნავს, რომ პრემიერი მზადაა, საჭიროების შემთხვევაში "ვა-ბანკზე" წავიდეს.

"24 საათი" გუშინ იმასაც წერდა, რომ ამ შემთხვევაში გადამწყვეტი საქართველოს პირველი პირის რეაქციაა. მართალია, ძლიერ არ უყვარს მიხეილ სააკაშვილს, როცა ახალი პრეზიდენტის ნაბიჯებს ან სიტყვას ძველისას ადარებენ, მაგრამ პრეზიდენტ სააკაშვილის გუშინდელი განცხადება მეტისმეტად ჰგავდა პრეზიდენტ შევარდნაძის "დაბალანსების დროინდელ" კომენტარს: **"პარლამენტი იმისთვის არის, რომ ყველაფერი კარგად განიხილოს. მთავრობამ მოახერხა ის, რომ მკვეთრად გაზარდა ბიუჯეტი. ეს არის მთავრობის პლუსი. მაგრამ უნდა ვიცოდეთ, რაში იხარჯება ეს ფული. 200 ტვინი უკეთესად იფიქრებს, ვიდრე ორი და სამი და იფიქრონ. ბიუჯეტის განხილვა, მართლა თუ არსებობს პარლამენტი, უნდა იყოს სერიოზული. ძალიან კარგია, თუ იკამათებენ, თუ ბევრ რაღაცასაც შეცვლიან."** ამ ზოგადი კომენტარის ბალანსგვირგვინი კი შემდეგი ფრაზა იყო: **"ბოლოს რომ შეთანხმდებიან, ეს ზუსტად ვიცი."** ცხადია, პრეზიდენტ სააკაშვილზე უკეთ არავინ იცის, თუ რითი დასრულდება დღევანდელი საბიუჯეტო ვნებათაღელვა და რეალურად დაუჭერს თუ არა მთავრობის შესწორებულ ან შეუსწორებელ ბიუჯეტის პროექტს საპარლამენტო უმრავლესობა.

ორი სიტყვით

თბილისი. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ 2005 წლის ბიუჯეტის პროექტში 5,5%-იანი ინფლაცია დაგეგმა. ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის მერაბ კაკულიას განცხადებით, ეროვნული ბანკის მიერ პარლამენტში წარდგენილ 2005 წლის ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებში ინფლაციის წლიური პარამეტრი 5%-ის ფარგლებშია. ამასთან, მომავალი წლის ბიუჯეტში ლარის საშუალო გაცვლითი კურსი ერთ აშშ დოლართან მიმართებაში, 2,19-დან 1,8 ლარამდე შემცირდა. ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის აზრით, ეს პარამეტრი 1,85-დან 1,9-მდე უნდა დაიგეგმოს, რათა მთავრობას ლარის კურსის დაწევის შემთხვევაში, გარკვეული ლუფტი დარჩეს. **ინტერ-პრესი.**

■ ■ ■

თბილისი. ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებების 20 ოქტომბრის აუქციონზე გასაყიდად გამოიტანეს 1,5 მლნ ლარის ნომინალი, ვადიანობით 364 დღე. ეროვნული ბანკის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამმართველოს ცნობით, აუქციონში მონაწილეობდა 7 კომერციული ბანკის 33 განაცხადი, საერთო თანხით 3 009 400 ლარი. დაკმაყოფილებული 17 განაცხადის საანგარიშსწორებო ფასი 1 322 727,75 ლარს გაუტოლდა. მინიმალური საპროცენტო განაკვეთი განისაზღვრა 12,9%-ით, მაქსიმალური - 13,8%-ით, საშუალო შეწონილი - 13,44%-ით. სახაზინო ვალდებულებების წინა, 12 ოქტომბრის, აუქციონზე, სადაც ასევე 1,5 მლნ ლარის ნომინალი გაიყიდა, საპროცენტო განაკვეთები შესაბამისად შეადგენდა 12,8%, 13,7% და 13,38%-ს. **პრაიმ-ნიუსი**

გამომცემელი რუსთავი 2 პრინტი. მთავარი რედაქტორი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაატა ვეშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ნადირაძე (გამომშვები რედაქტორი), ირაკლი ლეჟავა (პასუხისმგებელი რედაქტორი). დამატებები: დედაქალაქი - დავით მაღრაძე, ლიტერატურა - მალხაზ ხარბედია, სამყარო - ქეთევან სადღობელაშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ რურუა, სტილი - ბიძინა მაყაშვილი, მედიცინა - ზაზა ფაჩუაშვილი, ბიზნესი - ნინო ნარჩემაშვილი, საბავშვო - ვალერი ჯინჭარაძე. ფოტო: ბესო გულაშვილი (მენეჯერი). დიზაინი: გიორგი ხმალაძე, ავთო შარვაშიძე
კომპიუტერული ცენტრი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მაია ყიასაშვილი, ლელა წიქარიშვილი, დავით გეგეჭკორი, დიმიტრი შალუტაშვილი, თენგიზ ქირია, პაატა ქორიძე. სტილი: ნანა ჯოხარიძე, ნინო სვანიძე, თამარ კვაჭანტირაძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რეკლამა - ზურაბ ჯაოშვილი.

დისკუსია ახალი საგადასახადო კოდექსის ირგვლივ

ეკონომისტები მოსალოდნელი კორუფციული შედეგების შესახებ ალაპარაკდნენ

ნინო ნარჩემაშვილი

აჟიოტაჟი ახალი საგადასახადო კოდექსის პროექტის ირგვლივ არ ცხრება. მასში დაფიქსირებული სხვადასხვა მუხლების გამო შეშფოთებას გამოთქვამენ საპარლამენტო ფრაქციები, კომიტეტები, ბიზნესში დასაქმებული ადამიანები, ექსპერტები და ეკონომისტები.

ვახო ბასელიას ფოტო

დისკუსიაზე გამოთქმული შენიშვნები, მოსაზრებები და რეკომენდაციები კი პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს და საგადასახადო კოდექსის შემმუშავებელ კომისიას გადაეცა.

პროექტის მოსალოდნელი შედეგების შესახებ დისკუსია გუშინ ეკონომიკის ინსტიტუტში, საქართველოს ეკონომისტთა ასოციაციამ, კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრთან და ფონდ "CASE - ტრანსკავკასიასთან" ერთად გამართა. დისკუსიის ძირითადი აზრი შეიძლება ასე ჩამოყალიბდეს - საგადასახადო პროექტისადმი დროის ახალი მოთხოვნა გახლავთ ის, რომ იგი უნდა იყოს ამჟამად მოქმედ კოდექსზე უკეთესი, უნდა უზრუნველყოს ფისკალური შემოსავლების ზრდა, მოახდინოს ინვესტიციების მოზიდვა და სტაბილური ზრდის სტიმულირება, მაგრამ სულერთი არ არის - რის ხარჯზე. კერძოდ, დისკუსიაზე აღინიშნა, რომ ახალი საგადასახადო კოდექსი წინგადადგმული ნაბიჯია და იგი, გარკვეულწილად, ითვალისწინებს ლიბერალური საგადასახადო გარემოს შექმნას, თუმცა, ამავე დროს ქმნის კორუფციული გარემოს ფორმირების შესაძლებლობებს, რაც მომავალში ჩრდილოვანი გარიგებების არსებობასა და საბიუჯეტო შემოსავლების მიღებაზე მოახდენს გავლენას.

კორუფციული გარიგებები, გარკვეულწილად, იქმნება იმ მუხლებთან დაკავშირებით, რომელიც გადასახადების ფორმირებას საბაზრო ფასიდან გამომდინარე ითვალისწინებს.

საკმაოდ რთულია მემკვიდრეობის გადაცემის საკითხი და მასთან დაკავშირებული საგადასახადო ვალდებულებების დაკისრება საკუთრების მფლობელებზე. უპირობოდ უნდა გამოირიცხოს გადასახადის გადახდა ნაღდი ანგარიშსწორების გზით. კოდექსი უშვებს ასეთ პირობას, რაც თანხების გზაში დაკარგვისა და ფარული გარიგებების საფუძველი გახდება.

კორუფციის წყარო შეიძლება გახდეს საგადასახადო ინსტიტუტებისათვის საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების გადავადების უფლების მინიჭება, რაც ფაქტობრივად ნიშნავს გადამხდელების განთავისუფლებას ჯარიმებისა და საურავებისაგან.

საფრთხეს შეიცავს, აგრეთვე, პუნქტი ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ, რომელიც კოდექსში მითითებული უფლებამოსილი პირის მიერ უნდა განხორციელდეს. ასეთი მითითება კი კოდექსში არ არსებობს. საკმაოდ მწვავე პრობლემაა დაბეგვრა ქონებაზე და საკამათოა რიგი მიზეზების გამო - კოდექსში არ არის გარკვეული ქონების საბაზრო ღირებულების შეფასების კრიტერიუმი. მრავალ შეკითხვას ბადებს კოდექსის ის დებულება, რომ შეფასება უნდა მოხდეს საგადასახადო ინსპექციის მიერ. გაუგებარია რატომ ვრცელდება შეღავათები ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული მხოლოდ 100 კვადრატულ მეტრამდე საერთო ფართობის უძრავ ქონებაზე, როდესაც, მაგალითად, სოფლად მოსახლეობას მეტი ფართობიც გააჩნია, მაგრამ სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ ცხოვრობს. საცხოვრებელი ფართობი არ არის სიმდიდრის მაჩვენებელი, თუ არ გავითვალისწინეთ ამ ფართობზე მცხოვრებთა რაოდენობა და მათი სოციალური მდგომარეობა. (შეგახსენებთ, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით პრეზიდენტმა და პრემიერმა უკვე გააკეთეს კომენტარები და განაცხადეს, რომ ხელისუფლება ამ მუხლს გადახედავს).

დასახვეწია ავტომანქანების და საერთოდ ქონების გადასახადით დაბეგვრაც.

სათამაშო ბიზნესის დაბეგვრისას არ შეიძლება დიდი კორიდორი არსებობდეს ერთი და იმავე ხასიათის ობიექტის გაანგარიშებაში. როგორც წესი, ისეთი დაბეგვრის სისტემა, სადაც არ არის გათვალისწინებული დაბეგვრის ზუსტი სიდიდე და მისი განსაზღვრა ხდება საგადასახადო სამსახურების შეფასების ობიექტი, ავტომატურად ხდება კორუფციული.

გუშინდელ განხილვაზე პროფესორმა ლადო პაპავამ, საგადასახადო კოდექსის შემმუშავებელი კომისიის წევრმა მიხეილ ჯიბუტმა, პროფესორმა მიხეილ თოქმაზიშვილმა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ეკონომიკის, დემოგრაფიისა და სოციოლოგიის, რეგიონალური პრობლემების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების სპეციალისტებმა კიდევ ერთხელ დააფიქსირეს თავიანთი პოზიცია ახალი საგადასახადო კოდექსის პროექტის ირგვლივ. დისკუსიაზე გამოთქმული შენიშვნები, მოსაზრებები და რეკომენდაციები კი პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს და საგადასახადო კოდექსის შემმუშავებელ კომისიას გადაეცა.

მთავრობა დათმობებზე მიდის

პირველი გვერდიდან

უფრო მეტიც, შეიძლება, საწინააღმდეგო შედეგიც მივიღოთ, იმის გამო, რომ სოციალურად დაუცველი ფენებისათვის ადეკვატურად არ მოხდება ტვირთის შემცირება, პირიქით, რიგ შემთხვევაში გაუარესებაცაა მოსალოდნელი," - განაცხადა ექსპერტმა ზურაბ ნიკვაიშვილმა. მისივე განმარტებით, არსებული შეღავათები არც ისე ბევრი იყო და მათი კიდევ შემცირება ნამდვილად არ გამოიწვევდა ბიუჯეტში თანხების მომატებას და მით უმეტეს - ფისკალური ეფექტის გაუმჯობესებას.

საქართველოსნაირი ქვეყნისთვის უშეღავათო კოდექსის მოდელი მიუღებელი გახლდათ დარგობრივი ეკონომიკური პოლიტიკის თავმჯდომარე ნიკო ლეკიშვილისთვისაც. მისი განმარტებით, ქვეყანაში, სადაც ეკონომიკა არ არის განვითარებული, აუცილებელია შეღავათების არსებობა განსაკუთრებით ისეთი მიმართულებებისთვის, რომლებიც თავისით ვერ ვითარდებიან, ქვეყნისთვის კი პრიორიტეტულია. სახელმწიფოს მხარდაჭერა შეღავათებში უნდა გამოიხატოს.

პარლამენტართა და ექსპერტთა მეორე ნაწილი შეღავათების შემცირებას დადებით მომენტად მიიჩნევდა, უფრო მეტიც - მათი მტკიცებით, დარჩენილი შეღავათებიც არ არის საჭირო, რადგან ამახინჯებენ და ხელს უშლიან ეკონომიკის განვითარებას.

მიუხედავად ამისა, საბოლოო ჯამში უფრო პირველმა პოზიციამ - ანუ შეღავათების სასარგებლო პოზიციამ გაიმარჯვა, რასაც საფუძვლად ყველა ცალკეულ შემთხვევაში კონკრეტული მიზეზი დაედო.

შეღავათები, ისევე როგორც მთლიანად ახალი საგადასახო კოდექსის პროექტი, აზრთა დაპირისპირების მიზეზი გახდა არა მარტო მოსახლეობაში, არამედ მთავრობაშიც კი. ფინანსთა სამინისტრო ბოლო დრომდე ჯიუტად ცდილობდა თავდაპირველი ტონის შენარჩუნებას, თუმცა პრემიერ-მინისტრისა და თავად პრეზიდენტის ჩარევის შემდეგ ფინანსთა მინისტრმაც ტონი შეარბილა და რიგ დათმობებზეც წავიდა. მთავრობის დათმობის თვალსაჩინო მაგალითია მოგების გადასახადის გარშემო ატეხილი აჟიოტაჟი ჯერ მოსახლეობის და შემდეგ თვითონ მთავრობის მხრიდან. ფინანსთა მინისტრი ზურაბ ნოღაიდელი უძრავი ქონების გადასახადის აუცილებლობას ასაბუთებდა და აცხადებდა, რომ 100 კვადრატულ მეტრზე მეტი საცხოვრებელი ფართი ვისაც აქვს, ყველა უნდა დაიბეგროს ფიზიკური პირის ქონების გადასახადით. ნოღაიდელი შეუვალი და უკომპრომისო იყო, რის გამოც, ქონების გადასახადის დაწესების მომხრეებიც კი გადაიმტერა.

თუმცა, საქართველოს პრეზიდენტმა საბაზრო ეკონომიკის ერთ-ერთი განმსაზღვრელი ფაქტორის (ქონების გადასახადი) დანერგვას ამ ეტაპზე სოციალური სამართლიანობა ამჯობინა და საკმაოდ გაღიაზიანებული ტონით განაცხდა, რომ ქონების გადასახადი უნდა გადაიხადონ იმ ადამიანებმა, ვინც **"აიშენა 5 სართულიანი სახლი და აქვს ბანკში 100 მილიონი ან ნაკლები, თუნდაც 10 მილიონი და რაღაც მსგავსი"**. პრეზიდენტმა იქვე დააკონკრეტა, რომ ეს არავითარ შემთხვევაში არ უნდა შეეხოს **"ჩვეულებრივ გაღატაკებულ ადამიანს, იმიტომ რომ ჩვენ არ ვართ ამერიკა და ევროპა. ჩვენთან ზოგს აქვს ბევრი სახლი, დიდი სახლი და კვდება შიმშილით და ჩვენ ამ ხალხს ვერ გამოვართმევთ გადასახადებს. ეს არის ჩემი სრულიად ნათელი პოზიცია"**, - მთავრობის სხდომაზე განაცხდა მიხეილ სააკაშვილმა და იქვე დაუმატა, რომ კანონში ამ მხრივ არსებული ხარვეზების გამოსწორება ფინანსთა მინისტრს დაევალა.

პრეზიდენტის გამოსვლის შემდეგ, მთავრობაში პოზიციები მკვეთრად შეიცვალა - ქონების გადასახადის ფინანსთა სამინისტროსეულ ვერსიას პრემიერ-მინისტრმა შეცდომა უწოდა და ბიზნესმენებისა და მთავრობის ერთობლივ შეხვედრაზე ქონების გადასახადის პრეზიდნეტისეულ ვარიანტზე შეთანხმდნენ. გადაწყდა, რომ ქონების გადასახადის დაწესებისას გათვალისწნებული იქნება ოჯახის საერთო შემოსავალი ოჯახის ერთ სულზე გაანაგრიშებით. კერძოდ, ქონების გადასახადს გადაიხდის უძრავი ქონების ისეთი მფლობელი, რომლის ოჯახის წევრის საშუალო ყოველთვიური შემოსავალი 300 ლარზე მეტია. ნაკლები შემოსავლის მქონე, თუნდაც მილიონებად შეფასებული უძრავი ქონების მფლობელები კი არაფერს არ გადაიხდიან. ქონების დაბეგვრის შემოსავლებზე მიბმა ეწინააღმდეგება როგორც ფინანსთა, ასევე ეკონომიკური განვითარების მინისტრების ეკონომიკურ პოლიტიკას. ეკონომიკური განვითარების მინისტრის კახა ბენდუქიძის განცხადებით, ნებისმიერი შეღავათი ამახინჯებს საგადასახადო კოდექსს და ეს დადებითს არაფერს მოუტანს ქვეყნის ეკონომიკას. **"თუ ვინმეს დახმარება გვინდა, მას ინდივიდუალურად უნდა დავეხმაროთ. ვთქვათ, ოჯახს შვილი რომ გაუჩნდება, სჯობს მას თანხით დავეხმაროთ და არა ჩვილი ბავშვის კვება გავათავისუფლოთ გადასახადებისგან. ჩვილი ბავშვის საკვების დღგ-სგან გათავისუფლება პოპულიზმია. ქონებრივი გადასახდის ამოღებაც პოპულისტური მოთხოვნაა. ქონების გადასახდის ამოღებით ჩვენ საზოგადოებას ვშლით. ჯობს იყოს ქონების გადასახადის მცირე განაკვეთი, მაგრამ იყოს და ყველამ გადაიხადოს"**, - განაცხადა ბენდუქიძემ. პრეზიდენტისა და პრემიერ-მინისტრის პოზიციის წინააღმდეგ გამოდიან ეკონომიკის ექსპერტები და მთელი რიგი არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებიც. **"არ შეიძლება, ქვეყანაში ხდებოდეს მნიშვნელოვანი ეკონომიკური საკითხის პოლიტიზირება და პოპულისტური გადაწყვეტილებების მიღება მოქალაქეთა სოციალური დაცვის იარლიყით,"** - განაცხადა არასამთავრობო ორგანიზაციის "მიწის მესაკუთრეთა უფლებების დაცვის ასოციაციის" პრეზიდენტმა ჯაბა ებანოიძემ და ხელისუფლება პოპულიზმში დაადანაშაულა. ექსპერტებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების არგუმენტი ასეთია: ყველაზე ჩამოუყალიბებელი საბაზრო ეკონომიკაც კი წარმოუდგენელია ქონების გადასახადის გარეშე. ქონების გადასახადით ფორმირდება უძრავი ქონების ბაზარი და ის საბანკო კრედიტებისა თუ სხვა ეკონომიკური ქმედებების მასტიმულირებელია.

ქონების გადასახადის გარდა, მთავრობა სხვა დათმობებზეც წავიდა. მაგალითად, აღარ დაიბეგრება რკინიგზის კუთვნილი მიწა. ეს გადაწყვეტილება პრემიერ-მინისტრმა მარტივად ახსნა: მიწის დაბეგვრა რკინიგზის გაკოტრებას გამოიწვევს. ასევე გადაწყდა, რომ მთავრობა სერიოზულად იმუშავებს ლიზინგის დაბეგვრის გამარატივებისა და მცირე ბიზნესის ზღვრის დაწევის საკითხებზეც.

ახალი საგადასახადო კოდექსით მისაღები სავარაუდო ფისკალური ეფექტი დათვლილი არ არის, თუმცა, პრემიერ-მინისტრი ბიზნესის განვითარებისა და ხელშეწყობის მიზნით მთავრობის მიერ გაღებულ მილიონ ლარებად შეფასებულ მსხვერპლზე საუბრობს და კონკრეტულ რიცხვსაც ასახელებს. **"მთავარი გადაწყვეტილება რაც ჩემს კოლეგებთან - ფინანსთა და ეკონომიკური განვითარების მინისტრებთან ერთად მივიღეთ, ის არის, რომ მეწარმეთა სასარგებლოდ შევამცირეთ გადასახადები და უარი ვთქვით ნახევარ მილიარდ ლარზე"**, - ბიზნესის განვითარების მიზნით გაღებულ მსხვერპლზე ჟვანიამ საგანგებოდ რამდენჯერმე გააკეთა აქცენტი.

ჯერ კიდევ გაზაფხულზე, ფინანსთა სამინისტროს ფინანსური პოლიტიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობა ირწმუნებოდა, რომ ახალი საგადასახადო კოდექსის ფისკალური ეფექტი დათვლილი უკვე ივლისის ბოლოსთვის იქნებოდა. თუმცა, ეს დღესაც არ არის დაანგარიშებული. ექსპერტთა ერთი ნაწილი მიიჩნევს, რომ შეღავათების შემცირებით, მნიშვნელოვანი ფისკალური ეფექტის მიღება მოსალოდნელი არ არის. ფინანსთა სამინისტროში კი ირწმუნებოდნენ, რომ შეღავათების გაუქმების შემდეგ მარტო დამატებითი ღირებულების გადასახადის სახით ბიუჯეტში დაახლოებით 170-180 მილიონი ლარის მობილიზება გახდება შესაძლებელი.

P.S. ცნობისათვის, დღეს მოქმედი კანონმდებლობა გადასახადების სხვადასხვა სახეობის მიხედვით დაახლოებით 150-მდე შეღავათს ითვალისწინებს, რითაც ბიუჯეტს ყოველწლიურად საშუალოდ 300-350 მილიონი ლარი აკლდება. საიდუმლო არავისთვის აღარაა, რომ შეღავათების დიდი ნაწილი თავის დროზე ექსკლუზიურად მხოლოდ რამდენიმე ბიზნესმენისთვის სასათბურე პირობების შესაქმნელად მომზადდა. ხშირ შემთხვევაში ცალკეული შეღავათის უკან კონკრეტული სახელი და გვარიც იკითხებოდა. ახალი საგადასახადო კოდექსის პროექტზე მუშაობის დაწყებისას, შეღავათების მინიმუმადე შემცირების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზიც სწორედ ასეთი სასათბურე პირობების გაუქმება იყო. მთავრობამ თავიდანვე ღიად დააფიქსირა, რომ ის არსებული შეღავათების უმრავლესობის კატეგორიული წინააღმდეგი იყო. თუმცა შეღავათები პროექტშიც საკმაოდ მომრავლდა, რასაც მთავრობაში სოციალური საკითხების დარეგულირებისა და ბიზნესის ხელშეწყობის აუცილებლობით ხსნიან. ექსპერტებისა და პოლიტიკოსთა ერთი ნაწილი არ გამორიცხავს ახალ საგადასახადო კოდექსის პროექტში "კონკრეტულ სუბიექტებზე" მიბმული შეღავათების არსებობასაც. **"არ გამოვრიცხავ, რომ შეღავათების რაღაც ნაწილი ვიღაცეების ინტერესებზეა მიბმული,"** - "24 საათთან" საუბარში განაცხადა ნიკო ლეკიშვილმა.

მთავრობა საგადასახადო ტვირთს აქციზურ საქონელზე "ანაცვლებს"

სოფიკო ოხანაშვილი

შემცირებული და გაუქმებული გადასახადები - ახალი საგადასახადო კოდექსის ის ძირითადი ღირსებებია, რასაც მთავრობა საკმაოდ ხშირად იმეორებს. თუმცა, ექსპერტთა, პოლიტიკოსთა და მეწარმეთა დიდი ნაწილი მიიჩნევს, რომ საგადასახადო ტვირთი, საბოლოო ჯამში, არ შემცირებულა, რადგან გადასახადების ერთი ნაწილი შემცირდა, მეორე - გაიზარდა. ასეთმა პოლიტიკამ კი, რიგ შემთხვევებში, საგადასახადო ტვირთის ასი პროცენტით გაზრდაც გამოიწვია. ამის მაგალითია აქციზური გადასახადი, რომელიც თვითონ ფინანსთა სამინიტროს განცხადებით, მთლიან შიდა პროდუქტთან (მშპ) მიმართებაში 87 პროცენტით გაიზარდა, მეწარმეების განცხადებით კი, რიგ შემთხვევაში მისი გასამმაგებაც მოხდა. რა შედეგებს გამოიღებს და ვის დააზარალებს 100 პროცენტით გაზრდილი აქციზური გადასახადი? ამ და სხვა კითხვებზე პასუხის გასაცემად, "24 საათი" აქციზური პროდუქციის მწარმოებელი ბიზნესის წარმომადგენლებს გაესაუბრა.

აქციზის გაზრდით მთავრობა უკუეფექტს მიიღებს?!

ნიკოლოზ ბახტაძე, სს "ყაზბეგის" გენერალური დირექტორი: ჩვენი პოზიცია არის ცალსახად უარყოფითი. ეს, მართალია, არ გაანადგურებს ჩვენს წარმოებას, მაგრამ ძალიან უკან დაგვწევს.

დღგ-ს, საშემოსავლოსა და სოცანარიცხების შემცირება, საგზაო გადასახადის მთლიანად გაუქმება ჩვენს პროდუქციას (ერთ ლიტრს) დაახლოებით ოთხი თეთრით გააიაფებს. ამის პარალელურად, ერთი ლიტრი ლუდის აქციზი ძვირდება რვა თეთრით - დღესდღეობით ერთ ლიტრზე არის 12 თეთრი, პირველი იანვრიდან კი 20 თეთრი გახდება. გამოდის, რომ მთავრობა ოთხი თეთრით გვიიაფებს და რვა თეთრით გვიძვირებს გადასახადებს. ეს ყველაფერი თანხებში ასე გამოიყურება: გადასახადებში გვემატება ორ მილიონამდე და გვაკლდება მილიონამდე ლარი. ეს გათვლები ჩვენი წლევანდელი გაყიდვებისა და რეალიზების მიხედვით გავაკეთეთ.

შემცირდა დღგ-ს გადასახადი ორი პროცენტით, გაუქმდა სრულიად უაზრო საგზაო გადასახდი, ამიტომ კოდექსი უაღრესად ლიბერალური იქნებოდა, რომ არა ეს უცბად "შემოპარებული" აქციზი, რომელმაც ცივი წყალი გადაასხა ყველაფერს და აბსოლუტურად გაანადგურა ჩვენი იმედები. ეს ხარისხზეც იმოქმედებს და დასაქმებულების რაოდენობაზეც. ჩვენ მოგვიწევს ხარჯების გადახედვა, რასაც დასაქმებული მუშა ხელის შემცირებაც მოჰყვება. თქვენ თვითონ გააკეთეთ დასკვნა, ეს ჩვენთვის და ქვეყნისთვის მომგებიანია თუ არა.

გიორგი ცაგარეიშვილი, ფრაქცია "მემარჯვენე ოპოზიცია მრეწველები-ახლები": კატასტროფულად შევაფასებდი ახალ საგადასახადო კოდექსს, განსაკუთრებით კი - აქციზის ნაწილს. ნოღაიდელის პირველმა მოადგილემ პირდაპირ განაცხადა, რომ მათ კი შეამცირეს საგადასახადო წნეხი, მაგრამ ერთ ნაწილს თუ შეუმცირეს, მეორეს - გაუზარდეს. მან თქვა, რომ საგადასახადო ლიბერალიზაციის კომპენსირება ამ გზით ხდება.

არადა, რომელ საგადასახადო ლიბერალიზაციაზეა საუბარი, როცა აქციზი დღევანდელ ბიუჯეტთან და კოდექსთან მიმართებაში იზრდება 87 პროცენტით. თქვენ წარმოიდგინეთ, რა მდგომარეობაში ჩავარდებიან აქციზური პროდუქციის მწარმოებლები. მინდა გითხრათ, რომ ეს არის ერთადერთი რენტაბელური სფერო საქართველოში. ეს არის ღვინის წარმოება, შამპანურის წარმოება, ეს არის არყის და კონიაკის წარმოება და ეს არის თამბაქოს წარმოება. არის რამდენიმე ათეულობით ქარხანა, რომელსაც ჰყავს ათიათასობით ადამიანი. საგადასახადო წნეხი მთლიანად გადადის ამ ხალხზე. აქციზის გაზრდით გვიძვირდება დღგ. ამ სფეროში არანაირი შეღავათი არ არის დაშვებული.

დღეს საქართველოში მუშაობს სულ ექვსი ქარხანა და სრული პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, რომ ექვს თვეში ეს ქარხნები გაჩერდება და ბიუჯეტს დააკლდება მილიონობით ლარი. იმიტომ, რომ მე თუ ჩემი პროდუქციის რეალიზაცია ვერ მოვახერხე, ვერც აქციზს ვიყიდი, ვერც დღგ-ს გადავიხდი და ვერაფერს ველარ გავაკეთებ.

ახალი კოდექსი ღვინოს აძვირებს

ზურაბ მარგველაშვილი, "თბილღვინოს" გენერალური დირექტორი: აქციზი ღვინოზე ერთ ბოთლზე არის 20 თეთრი და იზრდება 40 თეთრამდე. ანუ ორმაგდება. რა თქმა უნდა, ეს არის ძალიან უარყოფითი მოვლენა, რადგან თითოეული ბოთლი კიდევ 15 თეთრით გაძვირდება, ამ 15 თეთრს დაემატება აქციზის დანამატი, თვითღირებულებას ემატება ჯერ აქციზი და ამას ემატება უკვე დღგ, რომელიც 20 პროცენტი იყო და ახლა 18 პროცენტი ხდება. მაგრამ რა აზრი აქვს დღგ-ს შემცირებას, თუ აქციზი გაიზარდა? ეს ჩვენს პროდუქციას, ანუ ქართულ ღვინოს გააძვირებს.

ზურაბ ტყემალაძე, პარლამენტარი: აქციზის გაზრდას არ ვეთანხმები. მთავრობა დეკლარირებას უკეთებს იმას, რომ ორი პროცენტით შემცირდა დამატებითი ღირებულების გადასახადი, შემცირდა საშემოსავლო გადასახადი, სოციალური გადასახადი, მაგრამ საერთო ჯამში არაფერი არ შემცირებულა, იმიტომ რომ, ის შეღავათები სააქციზო პროდუქციას დააწვა. მთავრობას უნდა, კომპენსაცია ქონების გადასახადიდან და აქციზური პროდუქციიდან გააკეთოს.

ალბათ გახსოვთ, ჯერ როგორ გაზარდეს ლუდის აქციზი, შემდეგ ისევ შეამცირეს. ამით საკამოდ დიდი პრობლემები შეექმნა ამ წარმოებას. მაგრამ, საბედნიეროდ, რამდენიმე კომპანია ფეხზე დადგა და წარმატებული ბიზნესი აქვთ. ახლა კი ყველაფერი ამ ბიზნესის დამუხრუჭებისკენ მიდის.

როცა მშრალ ღვინოზე აქციზის გადასახადს ასი პროცენტით ზრდი, არ მგონია, რომ ეს საქართველოს მევენახეობის განვითარებას უწყობდეს ხელს.

ფინანსთა სამინისტროს განმარტებით ბარათში უწერია, რომ მშპ-სთან მიმართებაში აქციზის გადასხადი 87 პროცენტით იზრდება. ეს 87 პროცენტი იზრდება იმიტომ, რომ დააბალანსოს დღგ-ს ორი პროცენტის შემცირება? რა აზრი აქვს, რას ემსახურება ასეთი ცვლილებები, ჩემთვის აბსოლუტურად გაუგებარია. მაშინ ყველა დარგზე მაინც იყო გადანაწილებული, ახლა კი მარტო აქციზურ საქონელს აწვება მთელი ტვირთი. აქედან გამომდინარე, ეს ჩვენთვის მიუღებელია.

შესაკრებთა გადანაცვლებით ჯამი არ იცვლება

ვანო მთვრალაშვილი, "ნავთობპროდუქტების იმპორტიორთა, მწარმოებელთა და მომხმარებელთა კავშირის" პრეზიდენტი: აქციზი რომ შემცირებულიყო, განსაკუთრებით კი დიზელზე, უკეთესი იქნებოდა, რადგან გაიზრდებოდა ლეგალიზაციის მაჩვენებელი.

თუმცა, გადასახადების რაოდენობის კუთხით გაზრდილი აქციზი ამ ბიზნესისთვის კატასტროფული არ არის. შეიძლება ითქვას, რომ ნავთობბიზნესში საგადასახადო ტვირთი არ შემცირებულა, უბრალოდ, გადასახადების გადათამაშება მოხდა - გააუქმეს ეკოლოგიის გადასახადი და გაზარდეს აქციზის გადასახადი. ანუ, საბოლოო ჯამში, საგადასახადო ტვირთი არ შეცვლილა.

თამბაქოს გაძვირება კონტრაბანდის გააქტიურებას გამოიწვევს

თამაზ ელიზბარაშვილი, "მარდის" პრეზიდენტი: საშინელი მდგომარეობაა - ასი პროცენტით გამიძვირდა აქციზური გადასახადი. აქციზი 40 თეთრის ნაცვლად 80 თეთრი იქნება, რაც ერთი კოლოფი სიგარეტის 40 თეთრით გაძვირებას გამოიწვევს.

ახალი საგადასახადო კოდექსის პროექტი არანაირად არ არის ლიბერალური, განსაკუთრებით კი თამბაქოს სფეროში მომუშავე ბიზნესმენებს არანაირი ხელშეწყობა და არნაირი ლიბერალური მიდგომა არა აქვთ, პირიქით, საგადასახადო ტვირთი საგრძნობლად გვეზრდება. ფაქტია, ბიუჯეტის შევსების მთელი სიმძიმე სიგარეტს და სხვა სააქციზო პროდუქციას დააწვა. მარტივ მაგალითს მოგიყვანთ: თუ ერთი ყუთის გადასახადი 200 ლარს შეადგენდა, პირველი იანვრიდან 400 ლარი იქნება მარტო სააქციზო გადასახდი.

მიმდინარე წლის პირველ ივლისამდე საბაჟო გადასახადი, დამატებითი ღირებულების გადასახადი და აქციზის გადასახადი ერთ გადასახადში იყო გაერთიანებული და ერთ კოლოფზე 40 თეთრს შეადგენდა. პირველი ივლისიდან შემოიღეს დამატებითი ღირებულების გადასახადი, რამაც სიგარეტი გააძვირა. პირველი იანვრიდან კი თამბაქო აქციზური გადასახადის 100 პროცენტით გაზრდის გამო, ისევ გაძვირდება.

გაძვირება კი სერიოზულად გაამძაფრებს კონტრაბანდის პრობლემას. საქართველოს ბაზარი კიდევ უფრო მსუყე ლუკმა გახდება კონტრაბანდისტებისთვის. ისინი ეძებენ ძვირიან ბაზარს. ამისთვის საქართველო ზედგამოჭრილია. დღეს საქართველო სავსეა რუსეთიდან შემოსული კონტრაბანდული სიგარეტით. დღესდღეობით, რუსეთში გადასახადები ხუთჯერ ნაკლებია, პირველი იანვრიდან კი ათჯერ ნაკლები იქნება. ადვილი წარმოსადგენია, რა მასშტაბებს მიაღწევს რუსეთიდან კონტარბანდული ტვირთის დინება. ამას ემატება ისიც, რომ პირველი იანვრიდან საქართველოში სომხეთთან და აზერბაიჯანთან შედარებით სამჯერ ძვირი იქნება საგადასახადო განაკვეთები თამბაქოზე. ასე რომ, კონტრაბანდა არა მარტო რუსეთიდან, არამედ სომხეთიდან და აზერბაიჯანიდანაც შემოვა.

ეს კატასტროფის ტოლფასია, თუ კონტრაბანდას სერიოზულად არ მიხედეს, ბიუჯეტში სიგარეტის ბიზნესიდან კაპიკიც ველარ შევა და ჩვენც იძულებულები ვიქნებით, გავჩერდეთ.

ზურა ბერუაშვილი, "საქართველოს თამბაქოს წარმოების" ფინანსური დირექტორი: აქციზის გადასახადის ასეთი ზრდა სიგარეტის ფასის კატასტროფულ ზრდას გამოიწვევს. აქციზის 70 თეთრს დაემატება დღგ-ს 30 თეთრი და ერთ კოლოფ სიგარეტზე მარტო გადასახადები ლარს შეადგენს. აქედან გამომდინარე, ახლა თუ ღირს ადგილობრივი წარმოების სიგარეტი ლარი ან 1,20 ლარი, მარტივი დასათვლელია, რომ ახალი საგადასახადო კოდექსის ამოქმედების შემდეგ, ერთი კოლოფი სიგარეტის ფასი მინიმუმ ორი ლარი გახდება.

საგადასახადო ტვირთის გაძვირება აუცილებლად გააქტიურებს კონტრაბანდას. დღეს თუ კონტრაბანდული სიგარეტი მხოლოდ რუსეთიდან შემოდის, იანვრიდან საქართველოში გადასახადის ოდენობის გასამმაგების შემდეგ, კონტრაბანდული სიგარეტი სომხეთიდან და აზერბაიჯანიდანაც შემოვა. დღეს, ასე თუ ისე, ერთნაირი საგადასახადო განაკვეთებია რეგიონში.

LEK IS INTERNATIONAL, PHARMACEUTICAL COMPANY
CONCERNED WITH HEALTH AND PROVIDING A BETTER
QUALITY OF LIFE. THROUGH OUR COMMITMENT TO QUALITY AND KNOWLEDGE, WE DEDICATE OURSELVES TO SERVING SOCIETY, CREATING VALUE AND BULDING A COMPETETIVE COMPANY WITH STEADY GROWTH.
LEK IS LOOKING FOR: MARKETING MANAGER
Location: Tbilisi
MAIN RESPONSIBILITIES INCLUDE:
- assuring profitable portfolio growth in the local market
- managing the marketing process in the local market
- ensuring the effective and successful launch of new products in local markets.

EXPERIENCE REQUIRED:
- 2 years in pharmaceutical Marketing.
- familiarity with the pharmaceutical products and indication groups
- university degree in pharmacy, medicine or other relevant field

THE SUCCESSFUL CANDIDATE WOULD BE:
- fluent in spoken and written English
- computer literate
- mastering good communication skills
- able to lead individuals and teams
- capable to recognoze and develop talent

Through knowledge sharing and coaching, our associates are gives the opportunity of personal and professional development in an international, creative and dynamic work environment
Please e-mail your application and CV in English to simon.trnovsek@lek.si or post them to Lek Pharmaceutical d.d. Reprezentative office in Georgia.
Gamsakhurdia 11, stan 51, 380015 Tbilisi. For further questions you may contact Mr. David Buachidze, telephone: 33 09 59

"ლეკ" - ი ეს არის საერთაშორისო ფარმაცევტული კომპანია, რომელიც დაინტერესებულია მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და ცხოვრების დონის ამაღლებით. საქმიანობის მაღალ ხარისხსა და ცოდნაზე დაყრდნობით, ჩვენი მიზანია, ვემსახუროთ საზოგადოებას, შევქმნათ მაღალი ხარისხის, კონკურენტუნარიანი და მუდმივად მზარდი კომპანია.
კომპანია "ლეკ"-ი ეძებს **მარკეტინგის მენეჯერს**
მდებარეობა ქ. თბილისი
ძირითადი ვალდებულებები:
- მომგებიანი პორტფელის ზრდის გარანტიები ადგილობრივ ბაზარზე.
- ადგილობრივ ფარმაცევტულ ბაზარზე მიმდინარე მარკეტინგული პროცესების მართვა.
- უზრუნველყოს ახალი პრეპარატების ეფექტური და წარმატებული ჩანერგვა ადგილობრივ ბაზარზე.

გამოცდილება :
- 2 წლის მუშაობის გამოცდილება ფარმაცევტული მარკეტინგის სფეროში.
- ფარმაცევტული წარმოების პროდუქციის, და სამკურნალო პრეპარატების ჯგუფების ღრმა ცოდნა.
- უმაღლესი სამედიცინო, საუნივერსიტეტო განათლება (პროვიზორი, ექიმი).

მოთხოვნილებები:
- ინგლისური ენის სრულყოფილი ცოდნა.
- კომპიუტერთან მუშაობის სრულყოფილი ცოდნა.
- კომუნიკაბელურობა.
- ჯგუფური და ინდივიდუალური ხელმძღვანელობის უნარჩვევები.
- პიროვნული შესაძლებლობების გამოვლენის და მათი განვითარების პირობების ხელშეწყობა.

ცოდნასა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ჩვენი გაერთიანება იძლევა პერსონალური, პროფესიული განვითარების, შემოქმედებითი და დინამიური საერთაშორისო დონის გარემოს შექმნის საშუალებას.
გთხოვთ, ინგლისურ ენაზე, მოგვაწოდოთ თქვენი განაცხადი და მონაცემები - CV.
ელექტრონული ფოსტა - E-mail: simon.trnovsek@lek.si, ან გამოგზავნოთ შემდეგ მისამართზე: თბილისი 380015, გამსახურდიას გამზირი N11-ბ 51
"ლეკ ფარმაცევტული კომპანიის წარმომადგენლობის ოფისი აქართველოში" - ის სახელზე. დამატებითი ინფორმაციისთვის საკონტაქტო ტელეფონია: 33-09-59, ბ-ნი დავით ბუაჩიძე

საქართველოში უძრავი ქონების ყიდვა-გაყიდვის პროცესი ფერხდება

სოფიკო ოხანაშვილი

"იმ შემთხვევაში, თუ ოთხი ნოემბრისთვის თვითმმართველობის ორგანოები არ გააუქმებენ რაიონულ ტექბიუროებს, ჩვენ ხუთი ნოემბრიდან სამართლებრივ ვაკუუმში აღმოვჩნდებით," - განაცხადა გუშინ საგანგებოდ გამართულ გამაფრთხილებელ პრესკონფერენციაზე საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ხელმძღვანელმა დავით ეგიაშვილმა.

პრეზიდენტის ოთხი ოქტომბრის ბრძანებულებით, ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებს დაევალათ სალიკვიდაციო კომისიების შექმნა, რომლებიც ერთი თვის ვადაში ტექბიუროების გაუქმებას უზრუნველყოფდნენ. ტექბიუროების გაუქმების შემდეგ მათი კუთვნილი არქივი და ქონება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს უნდა გადასცემოდა. დავით ეგიაშვილი აცხადებს, რომ არათუ ტექბიუროების გაუქმების პროცესი, არამედ სალიკვიდაციო კომისიების შექმნაც არ არის დაწყებული.

"როცა მოქალაქეს დასჭირდება ქონების გაყიდვა, ის ცნობის ასაღებად ტექბიუროს მიმართავს. ხუთი ნოემბრიდან ანუ პრეზიდენტის ბრძანებულებიდან ერთი თვის ვადაში კი, ტექბიურო იურიდიულად აღარ იარსებებს, ამ დროისთვის ტექბიუროების კუთვნილი არქივიც არ იქნება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის გადმოცემული," - განაცხადა გუშინ ბეგიაშვილმა. მან იქვე ისიც დაუმატა, რომ ყოველივე ეს უძრავი ქონების ყიდვა-გაყიდვის პროცესს შეაფერხებს, რაც მოსახლეობასთან სერიოზულ პრობლემებსაც წარმოქმნის.

პრეზიდენტის ბრძანებულების შესასრულებლად ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებს ორი კვირა რჩებათ, პრობლემების თავიდან ასაცილებლად ბეგიაშვილი მათ მოუწოდებთ, რაც შეიძლება შემჭიდროებულ ვადებში შექმნან საკლიკვიდაციო კომისიები, სასწრაფოდ დაიწყონ ლიკვიდაციის პროცესი და ძალიან ოპერატიულად უზრუნველყონ ამ არქივების საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის გადაცემა. პრეზიდენტის ბრძანებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, თვითმმართველობის ორგანოების ხელმძღვანელების პასუხისმგებლობის საკითხი დადგება.

პრესკონფერენციაზე ისიც ითქვა, რომ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო რეგისტრაციის პროცესს ამარტივებს. "უძრავი ქონების უფლებათა რეგისტრაციის შესახებ" კანონპროექტის მიხედვით, იპოთეკის შემთხვევაში რეგისტრაციის ვადა, დღეს მოქმედი 10 დღის ნაცვლად, სამ დღემდე შემცირდება. ყიდვა-გაყიდვის შემთხვევაში - ხუთ დღემდე, ხოლო პირველადი რეგისტრაციის შემთხვევაში რეგისტრაციის ვადა 10 დღით განისაზღვრება.

ბეგიაშვილის განცხადებით, სააგენტოში ყადაღის რეესტრის მაქსიმალური კორექტულობის მიზნით, ყადაღის რეესტრის ფორმულირების შექმნაზეც მუშაობენ. პირველი იანვრიდან ყადაღის ცნობების გაცემას, ნოტარიუსების ნაცვლად, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო განახორციელებს.

"ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია" 2005 წლის ბიუჯეტს აკრიტიკებს

საქართველოს პარლამენტარების მიერ დაწუნებული 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი გუშინ "ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციაშიც" გააკრიტიკეს. როგორც ასოციაციის გამგეობის თავმჯდომარემ თენგიზ შერგელაშვილმა სასტუმრო "მარიოტში" გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, 2005 წლის ბიუჯეტის პროექტი თავისი ფორმატით არა თუ არ აღემატება წინა წლების ბიუჯეტებს, არამედ მასში ბევრი "ჩავარდნაც" არის.

ბექა ევგენიძე

"ბიუჯეტის პროექტში გათვალისწინებული საპენსიო ფონდის გაუქმება მთავრობის გაურკვეველ პოზიციაზე მიანიშნებს. ქვეყანაში იგეგმებოდა სოციალური დაზღვევის სისტემაზე გადასვლა, თუმცა, ფონდის გაუქმების შემდეგ, გაურკვეველია მთავრობის პოზიცია - გაგრძელდება თუ არა საპენსიო დაზღვევაზე გადასვლის რეფორმა," - განაცხადა შერგელაშვილმა. მისივე თქმით, 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი ახალი "საგადასახადო კოდექსის" პარამეტრების მიხედვითაა დაგეგმილი, თუმცა ამ მიმართულებით მთავრობის "ოპტიმიზმი" შერგელაშვილისთვის გაურკვეველი რჩება. **"ახალი "საგადასახადო კოდექსის" მიღების შემთხვევაში, შემოსავლების კუთხით ბიუჯეტში ჩავარდნა აუცილებლად იქნება, ამიტომ მთავრობას თანამიმდევრული პოლიტიკის განხორციელება მართებს და ბიუჯეტთან დაკავშირებული ასეთი ოპტიმიზმი შეიძლება გამართლებული არც იყოს,"** - განაცხადა შერგელაშვილმა.

გუშინვე ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული ბიუჯეტის მონიტორინგის პროექტის მიზანია ბიუჯეტის საჯაროობისა და გამჭვირვალეობის დონის უზრუნველყოფა და ზეგავლენის მოხდენა საბიუჯეტო პროცესებზე.

პროექტი ხორციელდება დიდი ბრიტანეთის საქველმოქმედო ორგანიზაცია "ოქსფამი"-ს საქართველოს წარმომადგენლობის მხარდაჭერით.

"მოტოროლა" წინ მიიწევს

თორნიკე შარაშენიძე

მობილური ტელეფონების ამერიკული მწარმოებლის, "მოტოროლას" კვარტალური მოგებები ოთხჯერ გაიზარდა. ივლის-სექტემბრის პერიოდში კომპანიამ 479 მილიონი დოლარი მოიგო მაშინ, როცა შარშან ამავე პერიოდში მოგებამ 116 მილიონი შეადგინა. ეს უჩვეულო წარმატება "მოტოროლას" ახალ მოდელებზე დიდმა მოთხოვნილებამ განაპირობა. ამ სიახლის გახმაურების შემდეგ ამერიკული გიგანტის აქციებმა 26 პროცენტით აიწია, კვლევითი ჯგუფები კი კიდევ ერთხელ შეუდგნენ ბოლო დროს ერთობ აქტუალური საკითხის განხილვას - აქვს თუ არა "მოტოროლას" შანსი "ნოკიას" გაუტოლდეს.

ბოლო ხანს მობილურების ბაზარზე კონკურენცია უკიდურესად გამძაფრდა. ამას იმ გარემოებამაც შეუწყო ხელი, რომ "ნოკიამ" თავის პროდუქციას ფასი დააკლო. ფინური გიგანტი აშკარად ვეღარ გრძნობს თავს ისე კომფორტულად, როგორც თუნდაც ორი წლის წინ გრძნობდა - კონკურენტები მომრავლდნენ და მოძლიერდნენ. "ერიქსონმა," რომელიც თითქოსდა ერთი პერიოდი უიმედოდ ჩამორჩა, "სონისთან" ერთობლივი საწარმო შექმნა და ამ უკანასკნელის პროდუქცია ნელ-ნელა იკიდებს ფეხს ბაზარზე. არნახული ნახტომი გააკეთა "სამსუნგმა," ხოლო "მოტოროლას" არა მხოლოდ მყარად უჭირავს მეორე პოზიცია ("ნოკიას" შემდეგ), არამედ თანდათანობით ზრდის ბაზრის წილს.

"მოტოროლას" ამ წარმატებამ კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ კომპანიის ხელმძღვანელობა ბოლო წლებში სწორ კურსს ადგას. ამერიკულმა გიგანტმა ერთ წელიწადში 17 ახალი მოდელი გამოუშვა, ფერადი დისპლეებითა და ჩამონტაჟებული კამერით, რომელიც თავისი გამოსახულების ხარისხით ხშირ შემთხვევაში კორეულ და იაპონურ კონკურენტებსაც კი ჯაბნის. მაგრამ წარმატებები, ალბათ, ჯერ კიდევ წინაა თუკი გავითვალისწინებთ, რომ "მოტოროლა" დიდძალ კაპიტალს აბანდებს უდიდეს ბაზარზე, ჩინეთში. სულ ახლახან ამერიკულმა გიგანტმა 2 მილიარდი დოლარის ღირებულების კონტრაქტი გააფორმა პეკინთან. კონტრაქტის მიხედვით "მოტოროლა" აღჭურვილობით მოამარაგებს ჩინეთის უმსხვილეს სატელეფონო და კომპიუტერულ კომპანიებს. კომპანია აზიის სხვა გიგანტებთანაც მუშაობს. კერძოდ, "მოტოროლამ" და იაპონიის უდიდესმა კავშირგაბმულობის კომპანიამ, "ენტიტი დოკომომ" გააფორმეს ხელშეკრულება, რომლის მიხედვითაც კომპანიები ერთობლივად იმუშავებენ მესამე თაობის მობილურებზე. მხარეთა თქმით, მათი პირველი პროდუქცია 2005 წელს გამოჩნდება ბაზარზე. ახალი მობილურები ბიზნესმენებზე იქნება გათვლილი. მთელი ეს დაბანდებები რამდენიმე წელიწადში გამოიღებს შედეგს და მერე მსოფლიო ბაზარზე მართლაც შეიძლება ველოდოთ გადაადგილებებს.

ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფციის აუცილებლობის შესახებ

ქვეყნისთვის, წესით, რიგით მეორე მნიშვნელობის დოკუმენტი - "ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია" საქართველოს ჯერ კიდევ 1998 წლის ოქტომბერში უნდა ჰქონოდა. ყოველ შემთხვევაში, ამის პირობას საქართველოს ყოფილი პრეზიდენტი პერიოდულად დებდა. მთელი ამ ხნის განმავლობაში აღნიშნულ დოკუმენტს ამუშავებდა რამდენიმე ჯგუფი - როგორც არასამთავრობო სექტორიდან, ასევე, სახელმწიფო სტრუქტურებიდან. ამ თემამ ხელახლა "ვარდების რევოლუციის" შემდეგაც წამოიწია. 4 ოქტომბერს საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულია დადგენილება საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციის შემუშავების თაობაზე, რომლითაც ეროვნული უშიშროების საბჭოს ეთხოვა, სათავეში ჩაუდგეს ამ დოკუმენტის მომზადებას. სწორედ ამ კონსტიტუციურ ორგანოშია შესაძლებელი ეროვნული უსაფრთხოების უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ნაწილის - ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფციის საბოლოო ვარიანტის შემუშავება. ეს ბუნებრივიცაა, ვინაიდან პოლიტიკურ-დიპლომატიური, ფულად-საკრედიტო, ფისკალური, აგრეთვე ეკონომიკური სივრცის დასაცავად ძალისმიერი მეთოდების გამოყენება არა რომელიმე ცალკეულ უწყებას, არამედ ზეუწყებრივ ეროვნულ უშიშროების საბჭოს შეუძლია.

ზურაბ გარაყანიძე
ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი

უსაფრთხოების ცნებამ თანამედროვე მსოფლიოში მნიშვნელოვნად შეიცვალა თავისი დატვირთვა. ბიპოლარული მსოფლიოს ტრანსფორმაციის პირობებში წინ წამოიწია უსაფრთხოების არასამხედრო ასპექტებმა. მათ შორისაა ეკონომიკური უსაფრთხოება - ეროვნული ეკონომიკის უნარი უზრუნველყოს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სოციალურ-ეკონომიკური სტაბილურობა, პიროვნების ეკონომიკური მდგრადობა შიდა და გარე საფრთხეების არსებობის პირობებში.

ტერმინი "ეკონომიკური უსაფრთხოება" პირველად XX საუკუნის 70-იან წლებში გამოჩნდა. სახელმწიფოს ეკონომიკური უსაფრთხოების უმთავრესი ამოცანაა მსოფლიოს ეკონომიკურ სისტემაში ქვეყნის პოზიციების შენარჩუნება და განმტკიცება. ამ დროიდან დაიწყო ეკონომიკური უსაფრთხოების დოქტრინების, სტრატეგიების, კონცეფციების შემუშავება ბევრ ქვეყანაში. გასული საუკუნის 80-90-იან წლებში ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფციები მიიღეს აშშ-ში, ევროკავშირში, ყაზახეთში, რუსეთში, უკრაინაში, ბალტიის ქვეყნებში და ა.შ.

აშშ-ის ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფციაში, ქვეყნის სამრეწველო საიდუმლოებების დაცვასთან ერთად, ძირითად მიზნად განსაზღვრულია ქვეყნის ეკონომიკური ინტერესების უზრუნველყოფაც. 1993 წელს უორენ კრისტოფერი, აშშ-ის მაშინდელი სახელმწიფო მდივანი აღნიშნავდა, რომ ქვეყნის საგარეო პოლიტიკა უნდა ემყარებოდეს "სამ ვეშაპს": ეკონომიკური უსაფრთხოების განმტკიცებას, დემოკრატიის მხარდაჭერასა და ადამიანის უფლებების დაცვას.

1996 წელს რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტმა ბორის ელცინმა მოიწონა "რუსეთის ფედერაციის ეკონომიკური უსაფრთხოების სახელმწიფო სტრატეგია (ძირითადი დებულებები)" და მთავრობას დაავალა აღნიშნული დოკუმენტის რეალიზაციისთვის შესაბამისი ღონისძიებების დამუშავება და შესრულება.

საქართველოში ამ მიმართულებით მუშაობა მხოლოდ 1997 წლიდან მიმდინარეობს. პირველი პროექტი სახელწოდებით "საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების კონცეფციის ეკონომიკური საკითხები" მომზადდა გაერო-ს ხელშეწყობით, სტრატეგიულ გამოკვლევათა ცენტრში.

მეორე პროექტი "საქართველოს ეკონომიკური უშიშროების კონცეფცია" იმავე წელს უშიშროების სამინისტროდან გაიგზავნა ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატში, თუმცა, სამწუხაროდ, არც ერთი ზემოთ ნახსენები პროექტი სერიოზული განხილვის საგანი არ გახდა. ვ. მელქაძის სახელობის სოციალურ-ეკონომიკური და რეგიონული პრობლემების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის 2003 წლის სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების გეგმით, შესრულდა თემა: "საქართველოს ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფცია". ეს პროექტი წინამორბედებისგან მნიშვნელოვნად განსხვავდება თავისი შინაარსით, ვინაიდან მასში თითქმის ამომწურავადაა განხილული გლობალიზაციისა და ლოკალიზაციის შედეგად წარმოქმნილი ის ძირითადი გამოწვევები, რომლებიც ქვეყნის ეკონომიკას ემუქრება. ასე რომ, მიზანშეწონილია მივცეთ გარკვეული იმპულსი საქართველოს პრესაში, სამეცნიერო და სამთავრობო წრეებში საქართველოს ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფციის (დოქტრინის) შესახებ დისკუსიის დაწყებას, რათა ხელთ გვქონდეს კონცეფციის (დოქტრინის) პროექტის ოპტიმალური ვარიანტი; ამასთან, საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს სხდომაზე აუცილებელი ექსპერტიზა უნდა გაიარონ ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უმნიშვნელოვანესმა საკითხებმა (სახელმწიფო ბიუჯეტის შედგენა, საგარეო-ეკონომიკური ხელშეკრულებები, სტრატეგიული მნიშვნელობის საწარმოების აქციონირების და პრივატიზაციის პრინციპები და სხვა).

საქართველოს ეკონომიკური უსაფრთხოების უმთავრესი მიზანია საბაზრო ეკონომიკაზე გარდამავალი პერიოდის სიძნელეების დაძლევა, მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლება და ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის სტაბილური განვითარების უზრუნველყოფა ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე. ამ ამოცანიდან გამომდინარე, ქვეყნის ეკონომიკის მდგომარეობა უნდა აკმაყოფილებდეს მთელი რიგი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების მოთხოვნებს. ეკონომიკური უსაფრთხოების მაჩვენებლების კონკრეტული სახეების განსაზღვრა და ციფრობრივი ზღვრული პარამეტრების დადგენა უნდა განხორციელდეს ეკონომიკური უსაფრთხოების სტრატეგიის საფუძველზე დამუშავებულ მიზნობრივ პროგრამებში. ამიტომ, ეკონომიკური უსაფრთხოების კონცეფცია უნდა გამომდინარეობდეს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციიდან და ხელს უნდა უწყობდეს ქვეყნის წინაშე მდგარი შიდა და გარე საფრთხეების დაძლევას.

კონცეფციაში, შინაგან საფრთხეებს შორის, უნდა გამოიყოს "საბიუჯეტო სეპარატიზმი", როგორც პოლიტიკური სეპარატიზმის ეკონომიკური საფუძველი. დღევანდელ პირობებში სახელმწიფოს წინაშე დგას ამოცანა: გამოყენებული იქნეს საბიუჯეტო ფედერალიზმი საბიუჯეტო, საგადასახადო და სხვა ფინანსური წინააღმდეგობების აღმოფხვრისათვის და არ დაუშვას საბიუჯეტო სისტემის დეცენტრალიზაცია-დესტაბილიზაციის გაძლიერება. საბიუჯეტო ურთიერთობების გამწვავების უმთავრესი მიზეზი და, იმავდროულად, შედეგიც, არის ის, რომ სუსტდება ცენტრალური ბიუჯეტი. სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებს შორის ურთიერთობებში ორი ტენდენციის გამოვლენის შესაძლებლობა არსებობს: საბიუჯეტო სისტემის ჩამოყალიბება ძლიერი ცენტრალური ბიუჯეტით და სწრაფი დეცენტრალიზაცია, ანუ ცენტრალური ბიუჯეტის მიერ მხოლოდ ცენტრის შესანახი მინიმალური ხარჯების დაფინანსება.

აღნიშნული წინააღმდეგობები განსაკუთრებით რელიეფურად ვლინდებოდა ხოლმე აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის და ცენტრალური ბიუჯეტის ურთიერთობებში. კერძოდ, ცენტრის კუთვნილი საგადასახადო და არასაგადასახადო შემოსავლები წლების მანძილზე არ ირიცხებოდა ხაზინის შესაბამის ანგარიშებზე. თავის მხრივ, ცენტრალური ბიუჯეტიდან ტრანსფერტები ირიცხებოდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობაზე და არა ცალკეულ რაიონებზე. ეს მაშინ, როცა სხვა მხარეებში ეს ტრანსფერტები რაიონებს გადაეცემოდა.

ასევე, კონცეფციაში მოცემული უნდა იყოს ინდიკატორთა სისტემის დაჯგუფება. მითითებული უნდა იქნეს საქართველოსათვის ისეთი არსებითი მაჩვენებლები, როგორებიცაა: ნაღდი უცხოური ვალუტის თანაფარდობა ნაღდი ლარების რაოდენობასთან, საცხოვრებელი მინიმუმის ზღვარს ქვემოთ შემოსავლების მქონე ადამიანების ხვედრითი წილი მთელ მოსახლეობასთან, განსხვავება მაღალშემოსავლიანი და დაბალშემოსავლიანი მოსახლეობის 10-პროცენტიან ფენებს შორის.

აქვე გამოიყოფა სახელმწიფოს ინსტიტუციური რეფორმის მიმართულებები, როგორებიცაა: ეკონომიკური სივრცის დაცვა (კონტრაბანდის აღმოფხვრა ინსტიტუციონალური გარდაქმნებით); კორუფციული დანაშაულის პროფილაქტიკა ნორმატიული აქტების ექსპერტიზის გზით; საინვესტიციო უსაფრთხოება (ენერგეტიკასა და სხვა სტრატეგიულ ობიექტებში საინვესტიციო პროგრამების შესრულების მონიტორინგი); ფულად-საკრედიტო სისტემის მდგრადობის შენარჩუნება; სატრანსპორტო დერეფნის უსაფრთხოება (აბრეშუმის გზის და მილსადენების კონტრდაზვერვითი უზრუნველყოფა); სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა.

ამ პრობლემების გადაჭრით შესაძლებელი იქნება ეკონომიკური უსაფრთხოების უმთავრესი მაჩვენებლის - სტაბილური ეკონომიკური ზრდის მიღწევა. ამ ეტაპზე ეს საფრთხეები შემდეგნაირად შეიძლება დავახასიათოთ:

ეკონომიკური სივრცის დაცვა კონტრაბანდისაგან. სამეურნეო დანაშაულის ეს სახეობა ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის წინაშე სამმაგ საფრთხეს შეიცავს: ჯერ ერთი, ის არათანაბარი კონკურენციის შექმნით აკოტრებს პატიოსან ბიზნესს და აიძულებს მას დამალოს დასაბეგრი შემოსავალი ანუ "ჩრდილში" გადავიდეს; მეორე, ქვეყნის საბაჟო საზღვრებზე მაღალჩინოსანთა მხრივ მფარველობის გამო, ამა თუ იმ კერძო სტრუქტურის არაჯანსაღი ლობირება იმდენად გავრცელდება, რომ ბიუჯეტში გადასახადების გადახდა გამონაკლისად იქცევა, ხოლო ე. წ. "კრიშების" მიერ მიღწეული შეღავათები - კანონად. მესამეც, ჩვენში გავრცელებული ტრადიციით სამეურნეო სფეროს მარეგულირებელი ახალი ნორმატიული აქტები ძალაში გამოქვეყნებისთანავე შედის. ამის შედეგად ბევრი მეწარმე ზარალდება, რადგან როგორც წესი, სამეურნეო ხელშეკრულებებს, ბიზნესგეგმებს ბევრი მათგანი აფორმებს გარკვეული წლის მანძილზე. ამა თუ იმ გადასახადის ან მისი ახალი განაკვეთის გამოქვეყნებისთანავე ძალაში შესვლა, შეიძლება ითქვას, მთლიანად "ანგრევს" მის გეგმებს, არყევს მის რეპუტაციას უცხოელ პარტნიორებთან. ასეთი ცვლილებები, როგორც წესი, გარკვეული ჯგუფების ლობირების შედეგია და კონკრეტული ბიზნესის ინტერესებშია.

ნორმატიული ბაზის ანტიკორუფციული ექსპერტიზა. არაერთხელ ქცეულა მსჯელობის საგნად მაკონტროლებელი და სამართალდამცავი ორგანოების კორუმპირებულობა. ზოგმა თითქმის არაფრისაგან ისწავლა ფულის "კეთება". მაგალითად, 1996-1998 წლებში საქართველომ თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულებები გააფორმა აზერბაიჯანთან, უკრაინასთან, სომხეთთან, ყაზახეთთან. რატიფიცირების მიუხედავად, 1996 წლიდან 1998 წლის აგვისტომდე საბაჟო დეპარტამენტის მიერ სამმართველოებამდე არ დაიშვა საინსტრუქციო წერილი ამ ქვეყნებთან უბაჟო ვაჭრობის შესახებ, რის გამოც 1998 წლის ბოლოს სახელმწიფოს მეწარმეებისადმი ათეული მილიონობით დოლარის ოდენობით შიდა ვალი დაუგროვდა. 1996 წელს აზერბაიჯანიდან იმპორტირებული ნავთობპროდუქტებისთვის მეწარმეებისადმი ბიუჯეტიდან დასაბრუნებელი გახდა 15 მილიონი დოლარი. ვალის დაბრუნების პროცესში არაჯანსაღი გარიგებები დაიწყო, რამაც უკრაინის და აზერბაიჯანის სამთავრობო სტრუქტურების გაღიზიანება გამოიწვია.

საინვესტიციო უსაფრთხოება. აღსანიშნავია გახმაურებული გაკოტრებების მთელი სერია. არაა გამორიცხული ზოგიერთი ქვეყნის სპეცსამსახურის აქტიური დაინტერესება ქვეყნისათვის სტრატეგიული მნიშვნელობის ობიექტების უმოქმედობაში და საქართველოს საინვესტიციო იმიჯის შელახვაში. ძალზე მწირი ინფორმაცია არსებობს ინვესტიციების სახით დაბანდებული კაპიტალის წარმომავლობის შესახებ. ხომ არ არის შემოსული თანხები "ჭუჭყიანი" ფულის გათეთრების მიზნით ჩატარებული საფინანსო ოპერაციები? ან ვინ შეაგროვა ინფორმაცია ეკონომიკის სტრატეგიულ დარგებში მოღვაწე უცხოური კომპანიების რეპუტაციის შესახებ თავის სამშობლოში ან მის ფარგლებს გარეთ?

შანსები თანაბარია - არჩევნებამდე 13 დღე დარჩა

დავით ძიძიკაშვილი

ამერიკის შეერთებულ შტატებში საარჩევნო მარათონი დასასრულს უახლოვდება. ექსპერტთა გათვლებით წლევანდელი საარჩევნო კამპანია ყველაზე აგრესიული და ძვირადღირებული იქნება აშშ-ს ისტორიაში. ამერიკა არა მხოლოდ პრეზიდენტს, არამედ ამერიკის მომავალ ისტორიას აირჩევს, რადგან ამერიკის მომდევნო პრეზიდენტი ქვეყნის უზენაესი სასამართლოს ორს ან სამ ახალ მოსამართლეს აირჩევს და ამას უდიდესი ზეგავლენა ექნება შეერთებული შტატების მომავალზე. ამჟამად, უზენაეს სასამართლოში ხუთი კონსერვატორი და ოთხი ლიბერალი მოსამართლეა. შეერთებულ შტატების უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეებს ქვეყნის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სოციალურ ცხოვრებაზე დიდი გავლენა აქვთ. შეგახსენებთ, უზენაესი სასამართლო ამ ქვეყანაში საკონსტიტუციო სასამართლოს ფუნქციებსაც ითავსებს და სახელმწიფოს მიერ შემუშავებული და პრეზიდენტის მიერ დამტკიცებული კანონმდებლობის შეჩერება და არაკონსტიტუციურად გამოცხადება შეუძლია. დღეს კი, როდესაც ძალიან ბევრი სოციალური, რელიგიური, პოლიტიკური და ეკონომიკური პრობლემაა გადასაწყვეტი - დემოკრატებსაც და რესპუბლიკელებსაც, ბუნებრივია, სურთ საკუთარი კანდიდატები ჰყავდეთ ამ ორგანოში.

დღეს ორივე კანდიდატს გამარჯვების თანაბარი შესაძლებლობები აქვთ. მართალია, 2004 წლის სექტემბერში, რესპუბლიკელთა ნაციონალური ყრილობის შემდეგ, ჯორჯ ბუში საკმაოდ წინ გაიჭრა. მაშინ ბევრს გაუჩნდა აზრი, რომ მან არჩევნებში გამარჯვება თითქმის გაინაღდა. მაგრამ ბუშმა და მისმა საარჩევნო გუნდმა სერიოზული შეცდომები დაუშვა, რამაც კანდიდატთა შანსების გათანაბრება განაპირობა.

რა შეცდომები იქნა დაშვებული? ყველაზე დიდი შეცდომა ჯორჯ ბუშის გუნდს საპრეზიდენტო დებატებისთვის მომზადებისას გაეპარა. ბუშის საარჩევნო შტაბში დებატების შემუშავება და მოლაპარაკება ყოფილ სახელმწიფო მდივანს, ჯეიმს ბეიკერს ჰქონდა დავალებული. ხოლო ცნობილმა დიპლომატმა დიდი შეცდომა დაუშვა - მან პირველი დებატის თემად საგარეო პოლიტიკა აირჩია, მეორე და მესამე დებატის თემებად კი, საშინაო პოლიტიკა. ცნობილია, რომ საშინაო პოლიტიკაში თითქმის ყოველთვის დემოკრატებს აქვთ უპირატესობა. მათ მხარს უჭერენ ეროვნული უმცირესობები (მექსიკელი, ლათინოამერიკელი) და შავკანიანი ამომრჩევლები. დამოუკიდებელი ექსპერტები ერთხმად აღნიშნავდნენ, რომ რესპუბლიკელთა უპირატესობის შენარჩუნებისთვის, ბეიკერს სამივე დებატების ღია თემებზე გამართვა უნდა ეცადა. ბუშს, რომელიც საშინაო საკითხებში "მოიკოჭლებს", ბუნებრივია, ერჩივნა საგარეო საკითხებზე ესაუბრა. ამით ბუში ყოველ რთულ შეკითხვას საშინაო საქმეებიდან იოლად გადაიტანდა საგარეო პოლიტიკაზე და უფრო მეტ დროს დაუთმობდა "ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის" თემას. ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა ბუშის უძლიერესი პოზიციაა.

ბუში დებატებში სუსტად გამოვიდა. პირველ დებატებში - საგარეო პოლიტიკა - პრეზიდენტმა ბუშმა ყველას გაუცრუა იმედი და გამოცდა 3-იანზე ჩააბარა. ჯონ კერიმ დებატების პირველი ტური დიდი უპირატესობით მოიგო. მეორე ტურში თანაბარი ბრძოლა გაიმართა. დებატების მესამე რაუნდი, როგორც დამოუკიდებელი დამკვირვებლები აღიარებენ, ბუშმა მოიგო, თუმცა კერის ამომრჩევლები სხვაგვარად ფიქრობენ.

დამოუკიდებელი ექსპერტების ჯგუფმა, რომელმაც ბოლო 20 წლის განმავლობაში შეერთებულ შტატებში ზუსტად გამოიანგარიშა თუ ვინ იქნებოდა მომავალი პრეზიდენტი, რთული ეკონომიკური, სტატისტიკური, და მათემატიკური ანალიზის შედეგად, სადაც მრავალი ფაქტორია გათვალისწინებული: უმუშევართა რიცხვი, ეკონომიკური განვითარება, ცხოვრების დონე და ა.შ. დაადგინა, რომ 2 ნოემბრის საპრეზიდენტო არჩევნებში ჯორჯ ბუში გაიმარჯვებს.

სხვა დამოუკიდებელი ჯგუფები ისტორიულ ფაქტების გახსენებით ცდილობენ ნოემბრის არჩევნების შედეგების პროგნოზირებას. დაკვირვების თანახმად, ბოლო 40 წლის განმავლობაში ყველა საპრეზიდენტო კანდიდატმა, რომელმაც ოჰაიოს შტატში მოიგო საარჩევნო მარათონი, საპრეზიდენტო არჩევნებში გაიმარჯვა. დღეისათვის, არსებული ინფორმაციის მიხედვით, ორივე კანდიდატს თანაბარი შანსები გააჩნია ფლორიდაში, ოჰაიოში, პენსილვანიაში, ვისკონსინში, აიოვაში, ნევადაში, ნიუ ჰემპშირში და ნიუ მექსიკოში. ამჟამად, ბუშის და კერის წინასაარჩევნო ძალ-ღონე სწორედ ამ შტატებისკენ არის მიმართული. ამ რვა შტატს გააჩნია 99 საარჩევნო ხმა, მათგან 68 ფლორიდას, ოჰაიოს და პენსილვანიას ეკუთვნის. ამიტომ, სავარაუდოდ, სწორედ ის კანდიდატი გახდება შეერთებული შტატების შემდეგი პრეზიდენტი, რომელიც ამ სამი შტატიდან ორს მოიგებს.

ზოგიერთი პოლიტმიმომხილველი ვარაუდობს, რომ ოჰაიოს შტატში ბუშს გამარჯვება გაუჭირდება, რადგან ოჰაიოს შტატმა ბოლო წლებში ძალიან ბევრი სამუშაო ადგილები დაკარგა და კერი უკვე საგრძნობლად წინ არის ოჰაიოში. დანარჩენ შტატებში უფრო ბუშის უპირატესობა იგრძნობა, მაგრამ როგორც ექსპერტები ვარაუდობენ "ყველაფერი ოჰაიოზე იქნება დამოკიდებული." თუ მართლაც ოჰაიოზე იქნება ამჯერადაც დამოკიდებული მომავალი პრეზიდენტის არჩევა, პრეზიდენტ ბუშს დიდი წინააღმდეგობა შეხვდება.

არჩევნების საბოლოო, გადამწყვეტი ეტაპი იქნება საპრეზიდენტო არჩევნებამდე ბოლო ერთი კვირა. ეს იქნება კვირა, როდესაც კანდიდატები ერთმანეთის მიმართ ყველაზე აგრესიული "პიარით" და ძლიერი შეტევებით გამოვლენ, რათა საბოლოო ქულები დააგროვონ. ამიტომ 2 ნოემბრის არჩევნებამდე დარჩენილი ბოლო ერთ კვირას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ექნება.

გამორთეთ ტელევიზორი მძევალთა გათავისუფლებამდე

რუსუდან ნიკურაძე
საქ. კორ. მოსკოვში

ტიპური სურათია: მოსკოვში, მეტროპოლიტენით სარგებლობის წინ მგზავრები, მეტწილად, შუახნის ქალბატონები პირჯვარს იწერენ და მიწისქვეშ ისე ეშვებიან. სპეციალისტთა გაანგარიშებით, ბესლანის ტრაგედიის შემდეგ რუსეთში თვითმკვლელობებისა და ნერვული აშლილობის ფაქტები გახშირდა. ბესლანის ტერაქტის შემდეგ ფსიქოლოგიური დახმარებისათვის სპეციალურ სამსახურებს რუსეთის მოსახლეობის 24 პროცენტმა მიმართა. რა უნდა იღონოს რუსეთის ხელისუფლებამ, რომ მოსახლეობის ფსიქიკა დაცული იქნეს ტერაქტების შედეგებისაგან? კრემლის პასუხი ამ კითხვაზე მარტივია და გამაოგნებელი: უნდა ვებრძოლოთ ჟურნალისტებს, ანუ მათ, ვინც ტერაქტის ადგილიდან ოპერატიულ შტაბთან შეუთანხმებელ ინფორმაციას პირდაპირ ეთერში გადასცემენ, ვებრძოლოთ პრესას, რათა მათ არ აჩვენონ ზურგში ტყვიანასროლი ბავშვების გვამები...

ასეთი სულიკვეთებით ჩაიარა რუსეთის საპარლამენტო ცენტრში მრგვალი მაგიდის ფორმატით გამართულმა შეხვედრამ, სადაც ტერაქტების გაშუქებისას პანიკის მთესველებად მასმედია, განსაკუთრებით, ტელევიზია დასახელდა. რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს საინფორმაციო პოლიტიკისა და უშიშროების კომიტეტების ინიციატივით მოწყობილ დისკუსიაზე ტერაქტების გამშუქებელი ჟურნალისტები ტერორისტებს გაუთანაბრეს. გაიხსენეს ბესლანის ტრაგიკულ დღეებში კორესპონდენტების მიერ ეთერში გაჟღერებული "დაუფიქრებელი" ფრაზები, მაგალითად, რომ სკოლაში 300 მძევლის ნაცვლად სინამდვილეში 1000-ზე მეტია, გაიხსენეს, როგორ გაიქცა კადრიდან სამთავრობო არხის კორესპონდენტი, როცა მის ზურგს უკან სროლა დაიწყო, თუ როგორ აცხადებდა ტელეკომპანია "ნტვ"-ს კორესპონდენტი, რომ სკოლის შენობიდან ხანძრის ალი ჩანს და ა.შ. რუსეთის პარლამენტის ზემოაღნიშნულ კომიტეტთა ხელმძღვანელობის მოთხოვნით, საჭიროა სათანადო შესწორებების შეტანა მოქმედ კანონში პრესის შესახებ და ასევე, ანტიტერორისტულ კონვენციაში. შეკრებილთა აზრით, ანალოგიური შეზღუდვები უნდა დაწესდეს რუსეთში აკრედიტებული უცხოელი კორესპონდენტებისთვისაც. **"მასობრივი ინფორმაციის ელექტრონულ საშუალებებში (ტელევიზია და რადიო) დაუშვებელია ტერორისტული აქტის გაშუქება მძევალთა გათავისუფლების კონტრტერორისტული ოპერაციის დასრულებამდე,"** - ასეთი ფორმულირების მიცემას აპირებენ კანონშემოქმედები პრესის შესახებ კანონში შესატან ერთ-ერთი შესწორებისთვის, რომელიც რუსეთის სინამდვილეში ტერაქტების შემდეგ გამოწვეული მასობრივი დეპრესიის თავიდან ასაცილებლად "ითხზვება".

საოცარი იყო მეორე მომენტიც, რომ ამ მარტივმა, მაგრამ ჟურნალისტებისათვის შეურაცხმყოფელმა "შესწორებებმა" დისკუსიაზე მოწვეულ პრესის წარმომადგენლებში სულაც არ გამოიწვია აჟიოტაჟი. სტუმრებიდან მხოლოდ "რენ-ტვ"-ს გენერალურმა დირექტორმა ირენა ლისნევსკაიამ აიმაღლა ხმა: **"მე ჟურნალისტებზე სპეცსამსახურების დიქტატის წინააღმდეგი ვარ. ჟურნალისტი ტერაქტის მძევალი არ უნდა იყოს. თქვენ რომ გსურთ, ისეთი ცენზურის შემოღება ტერაქტების რიცხვს არ შეამცირებს."** რუსეთის ტელემედიის მეორე ცნობილმა წარმომადგენელმა ედუარდ საგალაევმა პრესის ხელმძღვანელებს მოუწოდა, არ მიიღონ ხელისუფლების მიერ შეთავაზებული თამაშის წესები. **"წინააღმდეგ შემთხვევაში ხელისუფლება გაგსრესთ,"** - "იწინასწარმეტყველა" საგალაევმა.

მაინც, როგორ უნდა მოიქცეს პრესა ექსტრემალურ სიტუაციაში? რა სურს კრემლს, როგორ უნდა გააშუქონ ჟურნალისტებმა მორიგი ტერაქტები? მრგვალი მაგიდის ორგანიზატორებმა ჟურნალისტები დააჯერეს, რომ ტერაქტების დროს პრესასა და ხელისუფლებას შორის მოქმედების კოორდინაცია, ანუ გარიგება უნდა მოხდეს. სახელმწიფომ უნდა მართოს მეოთხე ხელისუფლება და ამაში თავად ჟურნალისტებმაც დიდი როლი უნდა ითამაშონ: მაგალითად, საჭირო მომენტში თვითცენზურა უნდა "ჩართონ", ხოლო რედაქტორებმა პრესის თვითრეგულირების პროცესის ღილაკს უნდა დააჭირონ თითი. ანუ, უფრო მარტივად, პატივი ვცეთ მოსახლეობას, რომელსაც მძევალთა გათავისუფლების უნიკალურ რუსულ მოდელზე თურმე დოზირებული ინფორმაციის მიღება სურს, რომელსაც ყელში ამოუვიდა ამდენი გვამების ყურება ტელეეკრანზე, - ასეთი იყო ორგანიზატორთა პათოსი. რუსეთის პარლამენტის უშიშროების კომიტეტის წევრი ფრაქცია "როდინადან", ალექსანდრ კრუტოვი სამუშაო ჯგუფის შექმნის წინადადებით გამოვიდა, რომელიც ბესლანის ტერაქტის შემდეგ რუსეთის მოსახლეობის ფსიქოლოგიურ-დეპრესიული მდგომარების შესწავლის პარალელურად, ტერაქტების დროს პრესისა და ხელისუფლების ურთიერთობის მექანიზმს გამოიმუშავებს. ამ იდეის ავტორებმა მოითხოვეს ტერაქტების ადგილას სამუშაოდ ფსიქოლოგიურად მომზადებული მამრობითი სქესის კორესპონდენტების, და არა "ისტერიჩკა" ჟურნალისტი გოგონების მივლინება.

ვის მხარეზე იქნება პრესა ტერორიზმთან ბრძოლაში? ამ შეკითხვაზე პასუხიც მარტივად ჟღერს რუსეთის ხელისუფლების მხრიდან: ტერაქტის შესახებ ინფორმაცია მხოლოდ მძევალთა გათავისუფლებისა და ოპერაციის დასრულების შემდეგ უნდა მიეწოდოს საზოგადოებას. რუსეთში ის უნიკალური მომენტი დგება, როცა კრემლი საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლას ჟურნალისტებთან ანგარიშსწორებით იწყებს. რამდენად ქმედითი იქნება ასეთ პირობებში ჩაყენებული "პრესის თვითრეგულირების პროცესი", ძნელი მისახვედრი არ არის: მასობრივი ინფორმაციის არც ერთ საშუალებას არ სურს, რომ არსებობა შეწყვიტოს.

ალ-ქაიდა მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში საქმიანობს

დასავლური სამყარო რადიკალური ისლამის არნახული მასშტაბებით გავრცელების საფრთხის წინაშე დგას

ალ-ქაიდას საერთაშორისო ტერორისტული ქსელი მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში თავის საქმიანობას ახორციელებს, რადიკალური ისლამი კი დასავლეთ ევროპაში ფართოდ ვრცელდება, სადაც მუსულმანები თავიანთ თავს მარგინალებად თვლიან. ამის თაობაზე სტრატეგიული კვლევების საერთაშორისო ინსტიტუტის (IISS) მოხსენებაშია საუბარი, რომელიც თანამედროვე მსოფლიოში ძალთა თანაფარდობას ეძღვნება.

ინსტიტუტი, რომლის შტაბ-ბინაც ლონდონში მდებარეობს, ასევე აღნიშნავს, რომ მრავალი სახელმწიფო ასიმეტრიული საფრთხის წინაშე დადგა, რომელიც "ტერორიზმის, კონტრაბანდისა და ორგანიზებული დანაშაულის" მხრიდან მომდინარეობს. სამივე მათგანი ერთმანეთთან მჭიდროდ არის დაკავშირებული. "როგორც ჩანს, მთლიანად დასავლეთის ერებისა და არაბულ ქვეყნებში დასავლეთის ინტერესების მიმართ ტერორისტული საფრთხე 2003 წლის მარტში ერაყში ომის დაწყების შემდეგ გაიზარდა," - აღნიშნულია დოკუმენტში.

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, ერაყში სამხედრო ინტერვენციისა და ოკუპაციის გზით, არაბულ სამყაროში პოლიტიკური სტატუს-ქვოს შეცვლის სურვილის დემონსტრირება მოახდინა. ყოველივე ეს კი ამერიკის სტრატეგიული და პოლიტიკური ინტერესების გატარებას ისახავდა მიზნად.

თავის მხრივ, ალ-ქაიდა, ყველაფერ დანარჩენთან ერთად, არაბული და მუსულმანური სამყაროს ამერიკული გავლენისაგან გათავისუფლებას ცდილობს. როგორც ინსტიტუტის მოხსენებაშია აღნიშნული, "ერაყში ამერიკულ-ბრიტანულმა ინტერვენციამ "ჯიჰადისტების" რიგების შევსება, ალ-ქაიდას გააქტიურება და მისთვის ტერორისტული ოპერაციების განხორციელების ხელშეწყობა გამოიწვია".

დასავლური სპეცსამსახურების მონაცემებით, ალ-ქაიდა მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში საქმიანობს, დასავლეთ ევროპაში კი "ჯიჰადისტების" გადაბირება გრძელდება. ერთი მხრივ, მსოფლიოს "ჯიჰადისტური" მოძრაობა თავისი უმთავრესი მტრის - საუდის არაბეთის რეჟიმის დესტაბილიზაციისათვის იკრებს ძალებს, მაგრამ ალ-ქაიდას საჯაროდ გაცხადებული კურსი მკაფიოდ გვიჩვენებს, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები ("შორეული მტერი") მისი უმთავრესი მოწინააღმდეგე გახლავთ.

მეორე მხრივ, ინსტიტუტის ანალიტიკოსები მიუთითებენ იმ პრობლემებზე, რომელთაც ტრადიციული ალიანსების შეცვლა და ხარისხობრივად განსხვავებული მოკავშირეების დროებით საფუძველზე გაერთიანება უდევს საფუძვლად. ილუსტრაციის სახით სტრატეგიული კვლევების საერთაშორისო ინსტიტუტს ერაყის მაგალითი მოჰყავს, სადაც აშშ ზოგიერთი თავისი მოკავშირის ურთიერთქმედებაში არსებულ პრობლემებს წააწყდა, იმდენად, რამდენადაც საომარ ოპერაციებზე ამერიკელების აქცენტები მშვიდობის შენარჩუნების ოპერაციებთან მკვეთრ უთანხმოებაში იმყოფება.

"ანტი-ერაყულ კოალიციას 10-15 სახელმწიფოს შორის მოქმედებების შეთანხმებულობა აკლია, რომელთა ჯარებიც მრავალეროვნულ შეიარაღებულ ძალებს შეადგენენ," - ნათქვამია დოკუმენტში. აქვე, მოხსენების ავტორები ხაზგასმით საუბრობენ ნატო-ს ეგიდით (მათ შორის ავღანეთში) გატარებული სამხედრო ოპერაციების ეფექტიანობისა და შეთანხმებულობის საკმაოდ მაღალ დონეზე.

რაც შეეხება რუსეთს, ინსტიტუტის ანალიტიკოსები აღნიშავენ, რომ არმიის პროფესიონალურ საფუძველზე გადაყვანა მის ერთ-ერთ ყველაზე პრიორიტეტულ ამოცანას წარმოადგენს, თუმცა მრავალი ოფიცერი სამხედრო სამსახურიდან სწორედ სამუშაო პირობებით უკმაყოფილების გამო მიდის. ამასთან, არმიის შევსების ხარისხი დაცემას განაგრძობს.

სტრატეგიული დანიშნულების რაკეტები რუსეთის არმიის ერთ-ერთ ყველაზე მთავარ ელემენტად რჩება და არავითარი საფუძველი ვარაუდისა, რომ რუსეთი მათ რაოდენობას შეამცირებს, არ არსებობს. რუსეთი კვლავ განაგრძობს ახალი კონტინენტთაშორისი ბალისტიკური რაკეტების შექმნაზე მუშაობას, რომელიც 10 საბრძოლო ქობინით იქნება აღჭურვილი და შეიარაღებაში 2010 წლისათვის შევა.

როგორც მოხსენებაშია აღნიშნული, ჩეჩნეთის კონფლიქტი ხუთი წლის მანძილზე ისეთ ფაზაში შევიდა, რომელშიც დარეგულირების პერსპექტივები არ არსებობს, მსხვერპლთა რაოდენობა არ მცირდება და მთელი რუსეთის მასშტაბით თავდასხმები გრძელდება. "რუსეთის პასუხი აჯანყებულთა თავდასხმებზე უცვლელია: ეს დაპატიმრებათა სერიებში მდგომარეობს, რაც რუსეთისაგან ისედაც დატანჯული მოსახლეობის დისტანცირებას კიდევ უფრო აძლიერებს," - მიიჩნევენ მოხსენების ავტორები.

24 საათი

საქართველოში წარმატებით დასრულდა ადამიანის უფლებათა დაცვის პრინციპებზე აგებული ტრენინგის კურსი

თბილისი, 2004 წლის 15 ოქტომბერი: ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის (BTC) და სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის (SCP) ოპერატორს - კომპანია BP-ს - აქვს პატივი განაცხადოს, რომ წარმატებით დასრულდა პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებდა ადამიანის უფლებათა დაცვის პრინციპებზე აგებული ტრენინგის ჩატარებას საქართველოს ტერიტორიაზე მილსადენების უშიშროების დაცვაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურის - "სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურის" (სდსს) თანამშრომლებისათვის.

BTC-ს და SCP-ს დაფინანსების ფარგლებში, ტრენინგის კურსი ჩაატარა "არაკომერციულმა" ორგანიზაციამ - Equity International (EI). ტრენინგის კურსის მონაწილეებმა შეისწავლეს ადამიანის უფლებათა დაცვის პრინციპების ეფექტიანი თანხვედრა პოლიციური პრაქტიკის წესებთან, სრულყოფილი წარმოდგენა შეექმნათ საკუთარ კანონიერ უფლებამოსილებათა სფეროს შესახებ და უკეთ გააცნობიერეს პიროვნებათაშორის ურთიერთობის დახვეწილი უნარ-ჩვევების მნიშვნელობა.

პროგრამა გათვლილია მდგრად შედეგებზე და ყურადღებას ამახვილებს თანამშრომლების ტრენინგსა და მათი კვალიფიკაციის და უნარის ამაღლებაზე, რათა მათ ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში მიღებული ცოდნა და კვალიფიკაცია ეფექტურად გადასცენ სხვებს. "BP-საქართველოს" გენერალურმა მენეჯერმა ედ ჯონსონმა განაცხადა "უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს ეროვნული კადრების უნარ-ჩვევების განვითარება მომავალი "ინსტრუქტორების" ინსტრუქტაჟის გზით. მას შემდეგ, რაც სწავლების ამ კურსის მონაწილე თანამშრომლები დაუბრუნდებიან საკუთარ სამუშაო ადგილებს, მათ შეეძლებათ გაუზიარონ კოლეგებს მიღებული კვალიფიკაცია და საკუთარი ორგანიზაციების მასშტაბით პროპაგანდა გაუწიონ პოლიციური ფუქნციების შესრულებას ეთიკის ნორმების და კანონიერების დაცვის პირობებში, რაც სასიკეთოდ წაადგება ყველას, BP-ს ჩათვლით."

ანალოგიური პროგრამები ხორციელდება სახელმწიფო უშიშროების დაცვის სამსახურებში ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის პროექტის სამივე ქვეყნის მასშტაბით. ტრენინგი დაიწყო 2004 წლის აპრილში აზერბაიჯანში და მისი ჩატარება იგეგმება 2004 წლის მე-4 კვარტალში თურქეთში.

ორივე მილსადენის ოპერატორმა კომპანიამ BP-მ ერთ-ერთმა პირველმა მოაწერა ხელი "უშიშროების და ადამიანის უფლებათა დაცვის ნებაყოფლობით პრინციპებს," რომელიც 2000 წელს შემუშავდა მთავრობების, არასამთავრობო ორგანიზაციების და მოპოვებით დარგში მოღვაწე კომპანიების წარმომადგენლობითი ჯგუფის მიერ. "ნებაყოფლობით პრინციპებში" მოცემული ერთ-ერთი რეკომენდაციის მიხედვით, კომპანიებმა მხარდაჭერა უნდა აღმოუჩინონ მთავრობებს სახელმწიფო უშიშროების ძალებისათვის ადამიანის უფლებათა სფეროში ტრენინგის და სწავლების ჩატარების პროცესში.

საქართველოს მთავრობა ასევე აღიარებს "ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციას." 2003 წლის ივლისში "უშიშროების ოქმზე" ხელმოწერის გზით, მან ხელახლა დაადასტურა ერთგულება "დეკლარაციით" გათვალისწინებული პრინციპების და ვალდებულებების მიმართ.

Equity International არის არაკომერციული ორგანიზაცია, რომელიც დაარსდა 1998 წელს და რომლის სათაო ოფისი მდებარეობს ჟენევაში. ორგანიზაცია პროპაგანდას უწევს ადამიანის უფლებათა პატივისცემას ძალოვანი სტრუქტურების მიერ - პოლიციის და უშიშროების ძალებისათვის ადამიანის უფლებათა პრინციპებზე დაფუძნებული თეორიული და პრაქტიკული ტრენინგების ჩატარების და შესაბამისი დახმარების გაწევის გზით. პროგრამის შინაარსზე მუშაობა წარიმართა ორგანიზაციის აღმასრულებელი დირექტორის - სიზ დე როვერის ხელმძღვანელობით, რომელიც ნიდერლანდების სამეფოს პოლიციის გადამდგარი პასუხისმგებელი პირია და ფართო გამოცდილება გააჩნია ადამიანის უფლებათა პრინციპებზე დაფუძნებული ტრენინგების სფეროში.

დამატებითი ინფორმაცია
BTC პროექტის ხელშეკრულებების და ტერიტორიის მფლობელი ქვეყნების მიერ უშიშროების და ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში ხელმოწერილი ოქმების გაცნობა შესაძლებელია დოკუმენტების ნაწილში ინტერნეტ-გვერდზე, რომლის მისამართია: www.caspiandevelopmentandexport.com.

დამატებითი ინფორმაცია ორგანიზაცია Equity International-ის შესახებ იხილეთ მისამართზე: www.equityinternational.org.

ს/ს თელასის" განცხადება

ქ. თბილისის ელექტროგამანაწილებელ ქსელში პროფილაქტიკური სარემონტო სამუშაოების მიმდინარეობის გამო ელექტროენერგიის მიწოდება დროებით შეუწყდებათ:

22 ოქტომბერს, 10.00-დან 18.00-სთ-მდე:
მუხრანის, რატევანის, ხორნაბუჯის, დავით გარეჯელის, ნაგომარის, გლინკას, ჩარგლის ქუჩების მაცხოვრებლებს.

გამოხმაურება

წერილი "აქედან"

ჟურნალისტური შეცდომა, დანაშაული თუ...

გაზეთ "სამხედროს" ("24 საათის" დამატება) 21-ე ნომერში (18-24 ოქტომბერი 2004 წ.) პუბლიკაციაში სათაურით - "წერილი იქიდან", საზოგადოებაში ახლად ავტორიტეტმოპოვებული ორგანიზაციის მიმართ იბეჭდება ტენდენციური და ჩვენთვის მიუღებელი, არაკომპეტენტური წერილი, რომელსაც არც სტატიის "გმირების", არც საზოგადოების და არც თვით სარედაქციო კოლეგიის არავითარი პატივისცემა ან გულისტკივილი არ გამოუწვევია.

მკითხველისათვის რომ გასაგები იყოს ჩვენი აღშფოთების მიზეზი, ორიოდე სიტყვით მოგახსენებთ საქმის არსს.

ერთ წელიწადზე მეტია, ჩვენს ქვეყანაში მოქმედებს სამხედრო-პატრიოტული ალიანსი "საქართველოს ლეგიონი". ამ ხნის განმავლობაში საქართველოს მოსახლეობამ უკვე გაიგო და მადლიერებით აღნიშნა ჩვენი საქმიანობის შედეგები. მასმედიის საშუალებით ხალხმა გაიგო, თუ რა მიზნები და ამოცანები გვამოძრავებს. ეს, პირველ რიგში, ეხება ქვეყნის კეთილდღეობას, მისი მომავალი თაობის კეთილგონიერებასა და სულიერ სიჯანსაღეს. ასე თუ ისე, ჩვენ ჩვენს მიზნებს შეძლებისდაგვარად ვახორციელებთ. კერძოდ, ამ ხნის განმავლობაში, აჭარაში, კახეთსა და ქართლში, მიუსაფარ და მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებთან ჩავატარეთ სამხედრო-პატრიოტული, აღმზრდელობითი და სარეაბილიტაციო მორალურ-ფსიქოლოგიური სამუშაო. ჩვენი გარჯის შედეგი სახეზეა: ქუჩას მოვაცილეთ და "სახელმწიფოს ჭერქვეშ" დავაყენეთ 118 მოზარდი, სამხედრო საქმის სიყვარული ჩავუნერგეთ 118 ქალიშვილსა და ჭაბუკს. 18 მათგანი ჩარიცხულია თბილისის კადეტთა კორპუსის შემადგენლობაში და ოთხ წელიწადში ქვეყნის შეიარაღებული ძალების ღირსეულ ოფიცრებად მოგვევლინებიან. ამის გარდა, 23-მა ახალგაზრდამ გამოთქვა სურვილი და საკონტრაქტო საწყისებზე იმსახურებს ქართული ეროვნული ჯარის ქვედანაყოფში (ამის შესახებ სპა-"საქართველოს ლეგიონის" ხელმძღვანელობას გაფორმებული აქვს ოქმი საჯარისო ქვედანაყოფების მეთაურებთან). მაგრამ, დაინტერესებულ მკითხველს ნუ ეგონება, რომ ჩვენი გასამხედროებული ორგანიზაცია ამზადებს მხოლოდ ქვეყნის შეიარაღებული ძალების ღირსეულ ცვლას. საქართველოს დღევანდელი სოციალურ-ეკონომიკური სიდუხჭირის პირობებში, ლეგიონერებს ევალებათ არა მარტო სამშობლოს დაცვა, არამედ მისი აღმშენებლობაც. სწორედ ამ მიზნით სახელგანთქმული მშენებელ-ხუროთმოძღვრის, საქართველოს ლეგიონერთა ქართლის სადროშოს თავკაცის ელდერ ციციშვილის ხელმძღვანელობით, ისინი ეუფლებიან და პრაქტიკულად ახორციელებენ მშენებელთა წეს-ჩვევებს. ამჟამად მიმდინარეობს მოლაპარაკება მთელ რიგ სახელმწიფო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რათა მეორე მსოფლიო ომში 300 ათასი ქართველი მეომრის ხსოვნის უკვდავსაყოფად, გაიმართოს სრულიად საქართველოს პატრიოტული აქცია, რომელიც მიეძღვნება დაღუპულ გმირთა მემორიალებისა და მათი დიდების მუზეუმების აღდგენასა და მოვლა-პატრონობას.

ახლა, რაც შეეხება გაზეთ "სამხედროში" გამოქვეყნებულ პუბლიკაციას:

ნამდვილად, ბატონი ალექსანდრე დიასამიძე იყო ჩვენი ორგანიზაციის სამხედრო კონსულტანტი და გარკვეული წვლილი აქვს შეტანილი მომავალი თაობის საწყისი სამხედრო მომზადების ჩამოყალიბებაში. როდესაც ჩვენამდე მოაღწია ინფორმაციამ ალექსანდრე დიასამიძის კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებზე, ჩვენ ქალაქ რუსთავის სამხარეო სასამართლოს წარვუდგინეთ საშუამდგომლო წერილი. სწორედ ეს საშუამდგომლო წერილი იქცა გაზეთ "სამხედროში" ჩვენი დადანაშაულების საბაბად. ამიტომაც მკითხველს სრულად ვთავაზობთ წერილის შინაარს, რათა საზოგადოებამ თავად განსაჯოს მიგვიძღვის თუ არა ბრალი რაიმეში ამ სტრიქონების ავტორებს.

საშუამდგომლო წერილი

ქ. რუსთავის სამხარეო სასამართლოს

მოგახსენებთ, რომ სამხედრო-პატრიოტული ალიანსი - "საქართველოს ლეგიონი" - გასამხედროებული ახალგაზრდული საზოგადოებრივი ორგანიზაციაა. იგი საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მოქმედებს. მისი ერთ-ერთი დამფუძნებელი და სულის ჩამდგმელია საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის სტრატეგიული დაგეგმარების დეპარტამენტის J-5-ის უფროსი, პოლკოვნიკი ალექსანდრე ნოდარის-ძე დიასამიძე. ჩვენს ორგანიზაციაში მას უკავია მეტად საპასუხისმგებლო თანამდებობა. იგი ჩვენი მთავარი სამხედრო კონსულტანტია.

პოლკოვნიკი ალექსანდრე ნოდარის-ძე დიასამიძე, სპა - "საქართველოს ლეგიონის" სხვა პასუხისმგებელ მუშაკებთან ერთად, საზოგადოებრივ საწყისებზე იღწვის მიუსაფარი, ობოლი და მშობელთა ზრუნვას მოკლებული ბავშვების აღზრდისათვის. მისი ინიციატივით, უშუალო ხელმძღვანელობითა და მონაწილეობით 2004 წლის ივლის-სექტემბერში ჩატარდა ხსენებული კატეგორიის ბავშვთა შეკრება-ბანაკები. შედეგად, აღნიშნულ პერიოდში მომზადდა და გაიწვრთნა ახალგაზრდებისაგან შემდგარი ორი ოცეული. თვით ლეგიონერებს კი კოჯრის სპეცდანიშნულების ბრიგადის მეთაურებმა გადასცეს შესაბამისი სერტიფიკატები.

ახალგაზრდების სამხედრო მომზადების გარდა პოლკოვნიკი ალექსანდრე დიასამიძე თავის საქმიანობაში დიდ ყურადღებას აქცევს მოზარდი თაობის პატრიოტულ და ზნეობრივ აღზრდას. იგი, როგორც ავღანეთში, აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში ომების მონაწილე, მრავალგზის დაჭრილი და გმირობისთვის დაჯილდოებული მებრძოლი, ახალგაზრდებს, ჩვენ მიერ დამტკიცებული გეგმის მიხედვით, უტარებს ლექციასაუბრებს, რის შედეგად მრავალმა მათგანმა გამოთქვა სურვილი იმსახუროს თავისუფალი საქართველოს შეიარაღებული ძალების რიგში. პოლკოვნიკ ალექსანდრე დიასამიძის საქმიანობა მრავალგზის აისახა რესპუბლიკურ პრესასა და ტელევიზიაში.

პატივცემულო მეგობრებო და თანამემამულენო,

უმორჩილესად გთხოვთ, გაითვალისწინოთ პოლკოვნიკის, ომების ვეტერანის, აქტიური მებრძოლის ბატონ ალექსანდრე დიასამიძის დამსახურება ახალგაზრდების აღზრდის საქმეში და მისცეთ მას საშუალება, გააგრძელოს იმ დაძაბული და შრომატევადი პროგრამის დასრულება, რომელსაც იგი უმწიკვლოდ და უანგაროდ ემსახურება თავის მეგობრებთან, თანამებრძოლებთან და თანამოაზრეებთან ერთად.

პატივისცემით,
საქართველოს ლეგიონერთა სახელით, სპა - "საქართველოს ლეგიონის" მეთაური,
პოლკოვნიკი
თეიმურაზ თუმანიშვილი

მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, არც საგამოძიებო ორგანომ და არც სასამართლომ ჩვენი შუამდგომლობა არ გაითვალისწინა და ალექსანდრე დიასამიძეს და ჩვენთვის უცნობ მაიორ არჩილ გეგელაშვილს სამთვიანი, გამოძიებისათვის აუცილებელი პატიმრობა მიუსაჯა.

ასე რომ, იმედი გვაქვს, სამართალი იზეიმებს, ხოლო რაც შეეხება ზემოთ ხსენებული პუბლიკაციის შემკვეთებსა და ორგანიზატორებს, მათ უნდა იცოდნენ, რომ სპა - "საქართველოს ლეგიონის" ხელმძღვანელობა და მისი აქტივი ყოველთვის იყო და იქნება კანონმორჩილი და არასოდეს არ დაარღვევს სამშობლოსათვის მიცემულ ფიცს. ძმებო, ჩვენი დევიზია: "ღირსება და მამული" და ვინც მას გადაუხვევს, ჩვენი და ჩვენი ქვეყნის მტერი იქნება. მათ მომავალი არ გააჩნიათ.

თეიმურაზ თუმანიშვილი,
სამხედრო-პატრიოტული ალიანს "საქართველოს ლეგიონის" მეთაური,
ლეგიონის პოლკოვნიკი.

საკონტაქტო ინფორმაცია:
877 728377

რეგიონი

"მე ჯავახეთს რა მიჭირდა"...

ლელა მარგიანი

საქართველოს უკიდურეს სამხრეთ-დასავლეთში მდებარე სამცხე-ჯავახეთი ქვეყნის ერთ-ერთი უმსხვილესი რეგიონია. იგი მოიცავს ექვს ადმინისტრაციულ რაიონს: ადიგენის, ასპინძის, ბორჯომის, ახალციხის, ახალქალაქის და ნინოწმინდის. რეგიონი სამხრეთის და სამხრეთ-დასავლეთის მხრიდან ესაზღვრება სასომხეთსა და თურქეთს, დასავლეთისა და ჩრდილო-დასავლეთის მხრიდან - აჭარის მთიანეთს. სამცხე-ჯავახეთი მნიშვნელოვანი გეოპოლიტიკური რეგიონია. ამდენად, აქ ყოველთვის იყრიდა თავს სხვადასხვა სახელმწიფოს ინტერესები.

ლელა მარგიანის ფოტო

ადრე, საბჭოთა კავშირის დროს ახალქალაქში წარმოებები მუშაობდა. გვქონდა კარგი საყოფაცხოვრებო კომბინატი, სამკერვალო ფაბრიკა, ბეტონის ქარხანა, ლუდის ქარხანა. ახლა არაფერი აღარაა.

სამცხე-ჯავახეთი, საქართველოს სხვა მთიან რეგიონებთან შედარებით, მნიშვნელოვნად უზრუნველყოფილია მიწის რესურსებით. მხარის სასოფლო-სამეურნეო მიწების საერთო ფართის მეათედი უჭირავს სახნავს, ხოლო თითქმის ნახევარი - საძოვრებს. ამის გამო, სამცხე-ჯავახეთში განვითარებულია მესაქონლეობა, აქ ყოველ ოჯახს ჰყავს ცხვარი, ხარ-კამეჩი და ძროხა. მხარეში მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი 100 ათასს აჭარბებს, ხოლო ცხვრისა და თხის 200 ათასი ერთეული ჰყავთ. სექტემბრის ბოლოდან მაისამდე საქონელი ბაგურ კვებაზეა, მერე - საძოვრებზე. აღსანიშნავია, რომ ჯავახეთის საძოვრებს ძველთაგანვე იყენებდა ქართლ-კახეთის მოსახლეობა.

სახნავი ტერიტორიის უდიდესი ნაწილი ერთწლიან კულტურებს უკავია. აქ ყოველთვის მოჰყავდათ ქერი, ხორბალი, ჭვავი, შვრია, ფეტვი, სელი. მეცხრამეტე საუკუნეში აქაურ ქერსა და ხორბალს დიდი გასავალი ჰქონდა. ჯავახეთი ძველთაგანვე იყო საქართველოს პურის ბეღელი. ტყუილად კი არ უთქვამს ქართველ კაცს: "მე ჯავახეთს რა მიჭირდა, მთვარე იდგა მზესავითა, კალმახი და ქერის პური წინ მეყარა ბზესავითა". ჯავახეთი მდიდარია წყლის რესურსებითაც. აქ მრავლადაა პატარა მდინარეები და ტბები. რეგიონის მთავარი მდინარეა მტკვარი თავისი შენაკადებით. რეგიონში ვულკანური წარმოშობის ტბებიცაა (ხანჩალი, თავფარავანი, საღამო).

ამჟამად მხარე, თითქმის, უტყეოა. მაგრამ, ისტორიულად ასე არ იყო. უძველესი ტყეები აქ ფიჭვნარი და არყნარი უნდა ყოფილიყო. ტყის მასივები გასულ საუკუნეებში შემოსეულმა მტერმა გაანადგურა.

სამცხე-ჯავახეთი მდიდარია საქვეყნოდ ცნობილი ქართული არქიტექტურული და კულტურული ძეგლებით. მხოლოდ ვარძიის ციხე-ქალაქი, 964 წელს აშენებული კუმურდოს საკათედრო ტაძარი, მეთერთმეტე საუკუნის ფოკას წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესია, ხერთვისის ცნობილი ციხე და წუნდის ეკლესია რად ღირს. ქართველთა განმანათლებელი წმინდა ნინო ხომ სწორედ ჯავახეთიდან შემოვიდა საქართველოში.

ახალქალაქის სამხედრო ბაზა

სამცხე-ჯავახეთის ერთ-ერთი განმასხვავებელი ნიშანია ახალქალაქში 62-ე რუსული სამხედრო ბაზის არსებობა, სადაც 2001 წელს სამხედრო სამსახურს გადიოდა ორი ათასამდე რუსი სამხედრო მოსამსახურე; იდგა ბევრი ტანკი, 170 ერთეული ჯავშანმანქანა, 70 ერთეული საარტილერიო დანადგარი და დიდი რაოდენობით ავიატექნიკა. ბოლო ორი წლის განმავლობაში სამხედრო ტექნიკის გარკვეული რაოდენობა გადაიტანეს სომხეთში - ქალაქ გიუმრის სამხედრო ბაზაზე.

ახალქალაქის სამხედრო ბაზა უძველესი რუსული სამხედრო ბაზაა საქართველოს ტერიტორიაზე. იგი 1828 წლის 24 ივლისს, გენერალ პასკევიჩის ჯარების მიერ ახალქალაქის აღების შემდეგ დაარსდა. მას შემდეგ არ იცვლება ბაზის ყაზარმების შესასვლელში გამოკიდებული სამმეტრიანი პლაკატის შინაარსი, რომელიც ნათლად ამბობს თავის სათქმელს - პლაკატზე დაწერილია გენერალ პასკევიჩის სიტყვები: "Владей этой землей без опаски... российская армия тебя защитит".

ბაზის შესასვლელში კედელზე კვლავ ამაყად წერია სიტყვები: "Защищая интересы государства Российского!" რუსი ჯარისკაცები ისევ საგულდაგულოდ იცავენ სახელმწიფო ინტერესებს და ბაზის შესასვლელთან მიახლოებასაც კი არ ანებებენ უცხოებს.

ვიცოდით რა ჯარისკაცების განწყობა, მანქანა ბაზის შორიახლოს გავაჩერეთ, რათა სურათის გადაღება შეგვძლებოდა. ცოტა ხანში ჩვენი ჟურნალისტური ჯგუფის ორი წევრი, რომლებიც წარმოადგენენ რუსულენოვან გაზეთებს Аргументы и факты ГА Комсомольская правда" , სამხედრო ბაზისკენ გაემართნენ. გვეგონა, მათი რუსულენოვანი გაზეთების კორესპონდენტობა და ჟურნალისტის მოწმობები უფრო "გაჭრიდა" და მათ ბაზის დასათვალიერებლად, ჯარისკაცებთან სალაპარაკოდ შეუშვებდნენ, მაგრამ მწარედ მოვტყუვდით. ჩვენი კოლეგა რუსულენოვანი ჟურნალისტები ბაზის შესასვლელში დააკავეს, სპეციალურ ოთახში შეიყვანეს, ჩანთები და პირადი ნივთებიც კარგად შეუმოწმეს. მათი გვარები კომპიუტერში შეიტანეს და ბრძანებანარევი ტონით ბაზის ტერიტორიის სასწრაფოდ დატოვება სთხოვეს. ისიც დააყოლეს, რომ არსად დაებეჭდათ არც ბაზის ფოტოსურათი და არც რამე ამ შემთხვევის შესახებ. Для вас же будет лучше-ო, - დააყოლეს.

ახალქალაქის ბაზარში

ახალქალაქში, როგორც რაიონულ ცენტრს შეეფერება, ბაზარი ყოველდღე მუშაობს. თუმცა, გამყიდველები ჭარბობდნენ მყიდველებს. მზიანი ამინდი იყო და არ დაგვზარებია ბაზარში დიდხანს ხეტიალი. გარკვეული ხნის შემდეგ იქაურები მიხვდნენ, რომ არაფრის მყიდველები არ ვიყავით და გასაყიდი პროდუქტების ფასებს მხოლოდ იმიტომ ვკითხულობდით, საუბარი რომ დაგვეწყო ბაზარში მისულ ადამიანებთან.

თავიდან ცოტა უცხოდ გვიყურებდნენ, მაგრამ როცა ავუხსენით, რომ თბილისიდან ჩასული ჟურნალისტები ვიყავით და ადგილობრივების პრობლემები გვაინტერესებდა, ალაპარაკდნენ.

პირველად სწორედ მათგან გავიგეთ ახალქალაქელთა პრობლემების შესახებ.

არტუშა სოფელ ხურგუმის მკვიდრი აღმოჩნდა: **"ჩვენი მთავარი პრობლემა უშუქობაა; საერთოდ არ გვაქვს, ზოგჯერ ღამის თორმეტ საათზე გვაძლევენ ცოტა ხნით. მაშინ ვის რად უნდა? ვართ ასე სიბნელეში. წელს ბუნებამაც გვიღალატა. უდროო ყინვების გამო, კარტოფილის მოსავალი ძალიან ცოტაა. ადრე ჰექტარზე თხუთმეტ ტონას და მეტსაც ვიღებდით, წელს სამი-ოთხი ტონა ძლივს გამოვა. კარტოფილს, უმეტესად, ფქვილზე ვცვლით; დასავლეთ საქართველოდან ქართველებს ამოაქვთ. ერთ ტომარა ფქვილს 150 კილოგრამ კარტოფილში ვცვლით. ხანდახან საქონელსაც ვცვლით საჭირო პროდუქტებზე. ჩვენთან არანაირი ხილი არ ხარობს. ბაზარში ვყიდულობთ ქართველებისგან და სასომხეთიდან შემოსული სომხებისგან. ახალქალაქში ძალიან ცივა, ტყე კი ჩვენთან არ არის. შეშაც სხვა რაიონებიდან ამოაქვთ და ძალიან ძვირად ყიდიან. ვერც გაამტყუნებ, ისეთი გზები გვაქვს, აქ ამოსვლა ყველას ძვირი უჯდება, რადგან მანქანები, ცუდი გზების გამო, მალე ფუჭდება. ახლა რაიონში არაფერი არ მუშაობს - თითქმის, ყველანი უმუშევრები ვართ. ადრე, საბჭოთა კავშირის დროს ახალქალაქში წარმოებები მუშაობდა. გვქონდა კარგი საყოფაცხოვრებო კომბინატი, სამკერვალო ფაბრიკა, ბეტონის ქარხანა, ლუდის ქარხანა. ახლა არაფერი აღარაა. უშუქობის გამო, ვერც ტელევიზორს ვუყურებთ და არც რადიო გვაქვს. მხოლოდ ახალქალაქელებს აქვთ შუქი, რადგან იქ არის რამდენიმე მცირე ჰესი. ისინი უყურებენ ტელევიზორს და მერე ჩვენ, სოფლელებს გვიყვებიან, რა ხდება ქვეყანაზე. ერთი რამ კი ვიცით, რომ ახლა შევარდნაძე აღარ არის. ახლა სააკაშვილია და ყველაფერი გაძვირდა, რადგან ჩაკეტეს გზები და საქონელი ვეღარ შემოაქვთ. სააკაშვილის შემდეგ ერთი კარგი რაც მოხდა, ის არის, რომ ტრასებზე აღარ გვძარცვავენ. ახლა თბილისში ისე ჩახვალ, არავინ გაგაჩერებს. ადრე რამდენიმე ადგილას მაინც გვაჩერებდნენ და ათ-ათ ლარს გვართმევდნენ".**

არტუშასგან ისიც შევიტყვეთ, რომ ორი შვილი ჰყავს, ორივე სკოლაში დადის. პრეზიდენტის საჩუქარი - ათი ლარი უკვე აიღეს. ბავშვები, რა თქმა უნდა, სომხურ სკოლაში დადიან, მაგრამ ქართულსაც სწავლობენ. ზესტაფონელი მასწავლებელი ჰყავთ. თავად არტუშას ესმის ქართული, მაგრამ კარგად ვერ ლაპარაკობს. **"ბავშვები იციან ქართული"**, - გვითხრა დამშვიდობებისას.

ბაზარში ბევრს გამოველაპარაკეთ. ყველა საერთო პრობლემებზე ყვებოდა: არა აქვთ შუქი, რაიონში საშინელი გზებია, უმუშევრები არიან, გზები გადაკეტეს და ყველაფერი გაძვირდა, რუსეთში დადიან სამუშაოზე; სომხეთი კი ბევრ რამეში ეხმარებათ, - აქ ხომ სომხები ვცხოვრობთო.

ახალქალაქშიც პირველკლასელებმა საჩუქრად მიიღეს ჩანთები და წიგნები, ზედა კლასელებმა კი - ათ-ათი ლარი. ამან მოსახლეობა ძალიან გაახარა.

უფრო მეტად მაინც გასაჭირზე ჰყვებოდნენ, უმეტესობა ინკოგნიტოდ დარჩენას ამჯობინებდა, სახელსაც არ გვიმხელდა.

ახალქალაქის ბაზარში ქართველებიც ვიპოვეთ. ისინი, უმეტესად, ხილს - ვაშლს, ხურმას, ყურძენს ყიდდნენ. ერთ-ერთი, გორის მაცხოვრებელი თემური აღმოჩნდა. იგი ხშირად ამოდის თურმე გორიდან, ვაშლს კარტოფილზე ცვლის და თბილისში ელიავას ბაზრობაზე ყიდის. მასაც ძალიან აწუხებს გზის პრობლემა: **"პირველ რიგში, გზა უნდა გაკეთდეს, თორემ ჩვენც ძალიან გვიჭირს მისვლა-მოსვლა. თუ გზა გაკეთდება, უფრო მეტი სტუმარი ეყოლება აქაურობას"**. მისი თქმით, ახალქალაქის "მთავრობაში" აუცილებლად უნდა იყოს ქართველიც, თორემ სულ სომხები არიან და მხარს ერთმანეთს უჭერენ. **"ჩვენ რამე რომ დაგვჭირდეს, ყურადღებას არავინ არ მოგვაქცევს"**, - თქვა მან. თუმცა იქვე ისიც აღნიშნა, რომ აქაურებთან მეგობრობს და თუ რამე გაუჭირდა, მათი დახმარების იმედი აქვს.

ბაზრის ტერიტორიაზე საკმაო რაოდენობის ჯიხური და რამდენიმე კერძო მაღაზიაა. ერთ-ერთ მაღაზიაში შევედით. დახლები სავსეა ნაცნობი, ლილოდან ჩამოტანილი საქონლით. ბევრი რამე იყიდება - ტელევიზორებიდან დაწყებული, შვედური კოსმეტიკური ფირმა "ორიფლეიმის" პროდუქციით დამთავრებული. მაღაზიის მეპატრონე კარგი მოსაუბრე გამოდგა. მართალია, მასაც აწუხებს უგზოობა და უშუქობა, მაგრამ მომავალს მაინც უფრო ოპტიმისტურად უყურებს და ამბობს, რომ ცხრა თვეში ქვეყანა ვერ აშენდება. გვითხრა, რომ ადრე მხოლოდ რუსულ "რუბლზე" ვაჭრობდნენ, ახლა, ექვსი-შვიდი თვეა, ლარებზეც ვაჭრობენ.

"ლარებზე ვაჭრობა უფრო კარგია, რადგან ადრე გადახურდავებისას ფულს ვკარგავდით. თუ ყველაფერი კანონით იქნება, რა თქმა უნდა, კარგი იქნება. უცებ ხომ არ აშენდება ქვეყანა! ჩვენი მილიცია კარგად მუშაობს. ჩვენთან ყოველთვის იყო კანონი. ქურდობა არ არის. ადრე ცხინვალიდან, ერგნეთიდან და თურქეთიდან შემოგვქონდა განუბაჟებელი საქონელი, ახლა ყველაფერი თბილისიდან შემოგვაქვს", - გულახდილად გვითხრა მაღაზიის მეპატრონე აკოფმა.

ჩვენს შეკითხვაზე კი, სწავლობენ თუ არა ქართულს მისი შვილები, ასეთი პასუხი მივიღეთ: **"ქართული უნდა ვისწავლოთ. ადრე არ გვასწავლიდნენ. რამდენი ენაც იცი, იმდენი კაცი ხარ! ახალქალაქში უმეტესობა სომხები ვართ და ამიტომ არ ვიცით ქართული, თორემ ახალციხელმა სომხებმა იციან ქართული, ხოლო ქართველებმა - სომხური. ბევრი ქართველი მეგობარი მყავს, ახლო ნათესავებიც"**. ბოლოს ამ სიტყვებით დაგვემშვიდობა: В Грузии жить и не знать грузинский - стыдно!

"საიდუმლო გეგმის" მხილება

"დავით აღმაშენებლის სახელობის მართლმადიდებელი მრევლის კავშირის" თავმჯდომარე ავთანდილ უნგიაძე გუშინ მართლმადიდებლობის წინააღმდეგ წამოწყებული კამპანიის შესახებ საუბრობდა. მისივე თქმით, მათ კავშირს ხელში ჩაუვარდა საიდუმლო გეგმა, რომლის მიხედვითაც, ტელევიზიის პირველი არხით ეკლესიისა და მის დამცველთა წინააღმდეგ მთელი რიგი ცილისმწამებლური გადაცემები უნდა გადაიცეს.

"მითითების თანახმად, ეკლესიის საწინააღმდეგო კამპანია ეკლესიის ქების ფონზე უნდა წარიმართოს. გადაცემების ძირითადი მიზანია ეკლესიის დისკრედიტაცია, ეკლესიაში და მრევლში ეკუმენისტურ-მოდერნისტული და მწვალებლური სწავლებების დანერგვა, პატრიარქის მმართველობის შეზღუდვა, შემდგომ მისი გადაყენება და ეკლესიის მართვის სადავეებთან ლიბერალურ-ეკუმენისტური ძალების მოსვლა. ანტიმართლმადიდებლური კამპანიის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს სასულიერო პირთა, სემინარია-აკადემიის სტუდენტთა და მათ თანამოაზრეთა გარკვეული ჯგუფის აქტიური პროეკუმენისტური კამპანია, რომლის მიზანია საქართველოს ეკლესიის დაბრუნება მსოფლიო ეკუმენისტურ მოძრაობაში; ახალ სტილზე გადასვლა, უწმიდესის მმართველობის დამხობა, ეკლესიისა და მართლმადიდებლობის ერთგულთა დასჯა და სხვა", - აღნიშნა კავშირის თავმჯდომარემ ავთანდილ უნგიაძემ. მისივე თქმით, სასულიერო პირების ერთი ნაწილი ისეთი ორგანიზაციების იარაღად იქცა, როგორიცაა სექტანტთა დამცველი "თავისუფლების ინსტიტუტი", "კავკასიის სახლი", კომკავშირის მემკვიდრე "კმარა" და სოროსის სხვა "შვილობილი" ორგანიზაციები.

24 საათი

გაერო-ს კვირეული

17-დან 24 ოქტომბრამდე საქართველოში გაერო-ს კვირეული აღინიშნება. გუშინ, 20 ოქტომბერს კვირეულის ფარგლებში, გაერთიანებული ერების მოსახლეობის ფონდის(UNFPA) ინიციატივით, ახალგაზრდული კონფერენცია ჩატარდა.

გაერო-ს მოსახლეობის ფონდის საქართველოს ოფისის და მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის ბავშვთა საერთაშორისო ურთიერთობათა კაბინეტის კონფერენცია კაიროს სამოქმედო პროგრამის ათი წლისთავს ეძღვნება. კონფერენციის სახელწოდებაა: "ქაირო+10 შედეგები და პრიორიტეტები საქართველოში". კონფერენციაზე წარმოდგენილი მოხსენებების თემატიკა მოზარდებისა და ახალგაზრდობის პრობლემებს, ოჯახს და მის როლს საზოგადოებაში, გენდერულ თანასწორობას, ახალგაზრდობის ჯანმრთელობას, შიდსის პრევენციის საკითხებს, დემოგრაფიულ ვითარებას და მოსახლეობის განვითარების პრობლემებს უკავშირდებოდა.

"ახალგაზრდული კონფერენცია, გაერო-ს მოსახლეობის ფონდის საქართველოს ოფისის ინიციატივით, უკვე მესამე წელია, რაც მიმდინარეობს. თემატიკა ყოველ წელს იცვლება და ასახავს იმ უახლეს მნიშვნელოვან საკითხებსა და პრობლემებს, რომლებიც მნიშვნელოვანია მთელს მსოფლიოსა და საქართველოში. გაერო-ს მოსახლეობის ფონდის მიერ პროექტის - "ქოლგა", ფარგლებში დაფინანსებული კონფერენციები და სემინარები ეფექტური გზაა ქვეყანაში მოსახლეობისა და განვითარების ქაიროს საერთაშორისო კონფერენციის სამოქმედო გეგმის განხორციელებისთვის. მოზარდთა კონფერენცია საზოგადოების მობილიზაციის კარგი მაგალითია", - აცხადებს გაერო-ს მოსახლეობის ფონდის საქართველოს ოფისის ხელმძღვანელი თამარ ხომასურიძე.

თამარ ჯაჯანიძე

სსიფ GEORGIAN SOCIAL INVESTMENT FUND GSIF

განცხადება ტენდერის შესახებ

საქართველოს მთავრობამ საქართველოს სოციალური ინვესტიციების ფონდის პროექტისათვის (სსიფ) განვითარების საერთაშორისო ასოციაციისაგან (გსა) მიიღო სესხი და აპირებს დააფინანსოს სესხის ნაწილით ტყიბულის რაიონის სოფელ ოჯოლას საბაზო სკოლის შენობის რემონტი.

საქართველოს სოციალური ინვესტიციების ფონდმა გააფორმა ჩარჩო ხელშეკრულება

სოფელ ოჯოლას სათემო კავშირთან "ოჯოლა", რომელიც შემდგომში იმოქმედებს როგორც დამქირავებელი. აქედან გამომდინარე, სათემო კავშირი **"ოჯოლა"** იწვევს საქართველოში რეგისტრირებულ დაინტერესებულ კერძო სამშენებლო ორგანიზაციებს კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად.

საკონკურსო დოკუმენტაცია შეგიძლიათ მიიღოთ შემდეგ მისამართზე:

საქართველო, ტყიბულის რაიონი,
სოფელ ოჯოლა, სკოლის შენობა
საკონტაქტო პირი კონსტანტინე დარახველიძე, სათემო კავშირი "ოჯოლა"-ს თავმჯდომარე

2004 წლის 25 ოქტომბრიდან 10-დან 18 საათამდე (შაბათ-კვირის გარდა). საკონკურსო დოკუმენტების ღირებულება შეადგენს **20 (ოცი)** ლარს.

საკონკურსო წინადადებაში წარმოდგენილი ფასები ძალაშია კონკურსის გახსნიდან 60 დღის განმავლობაში და მას თან უნდა ახლდეს სატენდერო პაკეტში მითითებული ფორმით **1 300** ლარის ოდენობის საკონკურსო გარანტია. საკონკურსო წინადადება, რომელსაც არ ახლავს საკონკურსო გარანტია, არ განიხილება.

დაინტერესებულ კონკურსანტებს ამავე მისამართზე შეუძლიათ მიიღონ კონკურსთან დაკავშირებული დამატებითი ინფორმაცია.

წინადადება წარმოდგენილი უნდა იყოს შემდეგ მისამართზე:

საქართველო, ტყიბულის რაიონი
სოფელ ოჯოლა, სკოლის შენობა
საკონტაქტო პირი კონსტანტინე დარახველიძე, სათემო კავშირი "ოჯოლა" თავმჯდომარე

2004 წლის 25 ნოემბრის 15 საათამდე.

საკონკურსო წინადადებები გაიხსნება იმავე მისამართზე, იმავე დღეს **15:00** საათზე დაინტერესებული პირების თანდასწრებით.

დაგვიანებული საკონკურსო წინადადებები არ მიიღება და კონკურსში მონაწილეებს დაუბრუნდებათ გაუხსნელი პაკეტი.

აღნიშნულ პროცედურებთან დაკავშირებული პრეტენზიების შემთხვევაში კონკურსანტს შეუძლია მიმართოს სსიფ-ის ადმინისტრაციას შემდეგ მისამართზე:
საქართველოს სოციალური ინვესტიციების ფონდი
ჭავჭავაძის 39ა, თბილისი, საქართველო
ტელ: (995 32) 25 04 42, 25 04 43, 23 07 79
ფაქსი: (995 32) 23 01 03

ფრთხილად! - ამანათში, შესაძლოა, აკრძალული ნივთები აღმოჩნდეს

თამარ კაციტაძე

"გაცნობილი ვარ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის №367 ბრძანების ჩამონათვალს. მასში აღნიშნული აკრძალული საგნები, ნივთები, ნაკეთობები, ნივთიერებები (მათ შორის ცეცხლსასროლი იარაღი, საბრძოლო მასალა, ფეთქებადი ნივთიერებები, ნარკოტიკული საშუალებები, ფსიქოტროპული და ძლიერმოქმედი ნივთიერებები და სხვა) ამანათში არ დევს. გაფრთხილებული ვარ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის შესახებ საპყრობილეში ამანათის მეშვეობით ზემოაღნიშნული აკრძალული საგნების და ნივთების შეგზავნის შესახებ" - ამ შინაარსის განცხადებას ავსებს ყველა ის ადამიანი, რომელსაც სურს, პატიმარს ამანათი შეუგზავნოს. მნახველებმა ისიც კარგად იციან, რომ ამანათში კანონსაწინააღმდეგო ნივთის აღმოჩენის შემთხვევაში თავადაც პატიმრობა ელით. მიუხედავად ამისა, ბოლო პერიოდში ამ გზით საპატიმროებში აკრძალული ნივთების, კერძოდ კი ნარკოტიკების შეგზავნის მცდელობამ განსაკუთრებით იმატა. სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის №1 საპყრობილის დღის ცვლის უფროსის რევაზ ჩალოგავას ინფორმაციით, ბოლო ორი თვის განმავლობაში დაწესებულების თანამშრომლებმა ნარკოტიკული ნივთიერების შეგზავნის 28 ფაქტი გამოავლინეს. შესაბამისად დაკავებულია ყველა კანონდამრღვევიც. თუმცა, მათ შორის არიან ისეთებიც, რომლებიც საპყრობილეში ჩვეულებრივი ადამიანური გულისხმიერების გამო მოხვდნენ.

გოგიტა ბუხაიძის ფოტო

მართლმსაჯულების ომბუდსმენი უდანაშაულო ადამიანებს აფრთხილებს.

როგორც გაირკვა, საპყრობილეში აპრობირებული ყოფილა აკრძალული ნივთის შემცველი ამანათის სხვისი ხელით შეგზავნა. ანუ: უცნობი პიროვნება მიდის პატიმრისათვის ამანათის გადაცემის რიგში მდგომ ადამიანთან და სთხოვს, პირადობის მოწმობა სახლში დამრჩა და იქნებ ამანათი თქვენი საბუთით შეგზავნოთო. ამანათის უშუალო პატრონი გარბის, "მახეში" კი უდანაშაულო ადამიანი ებმება, რომელიც დანაშაულის ფაქტზეა დაკავებული და, აქედან გამომდინარე, პასუხისმგებლობაც მას ეკისრება.

მართლმსაჯულების ომბუდსმენის ვახო კომახიძის ინფორმაციით, სწორედ ადამიანური გულისხმიერების გამო, დაახლოებით ორი თვის წინ საპყრობილეში აღმოჩნდა იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტი შაკაია. უცნობის მიერ გადაცემულ ამანათში ნარკოტიკი აღმოჩნდა, მაგრამ ამ შემთხვევაში სტუდენტის მხრიდან სიმართლის დამტკიცება, ფაქტობრივად, შეუძლებელია. ანალოგიური გზით მოხვდა საპყრობილეში ერთ-ერთი პიროვნებაც, რომელმაც მხოლოდ და მხოლოდ კურიერის ფუნქცია შეასრულა. ამ შემთხვევაში დადგენილია ამანათის ნამდვილი პატრონი და ისიც დაკავებულია, მაგრამ უდანაშაულო ადამიანი მაინც პატიმრობაში დარჩა.

"როგორც ირკვევა, ბოლო პერიოდში აკრძალული ნივთების შეგზავნის გამო უდანაშაულო ადამიანების დაკავება საგრძნობლად გახშირდა. ასეთ შემთხვევაში თავად საპყრობილის ადმინისტრაციას უნდა გაეფრთხილებინა ხალხი, რომ დანაშულის ანკესზე არ წამოეგნონ, მაგრამ ეს არ გაკეთდა. ჩვენ შევეგუეთ იმას, რომ უდანაშაულო ადამიანები ციხეში მიდიან," - აღნიშნა გუში №1 საპყრობილეში მისულმა ვახო კომახიძემ.

მართლმსაჯულების ომბუდსმენის საპყრობილის ამანათების გადასაცემ ტერიტორიაზე ვიზიტის მიზანი სწორედ უდანაშაულო ხალხის გაფრთხილება და დაცვა გახლდათ.

"ფრთხილად! მოერიდეთ უცხო პირისაგან ამანათის მიღებას. შესაძლოა, მათში აკრძალული ნივთები აღმოჩნდეს. ნუ ჩაიგდებთ თავს საფრთხეში!" - ამ შინაარსის პლაკატები გუშინ ამანათის მისაღებ განყოფილების კედლებზე გამოიკრა.

ვახო კომახიძის თქმით, ამგვარი გაფრთხილება ამ ეტაპზე ერთადერთი გზაა იმისათვის, რომ უდანაშაულო ადამიანები დაიცვან.

"დანაშაულის ფაქტზე დაკავების შემთხვევაში, ანუ გამოძიების პროცესში, პიროვნების დასაცავად სახალხო დამცველის აპარატს არანაირი ბერკეტი არ გააჩნია. ომბუდსმენი საქმეში მხოლოდ საბოლოო განაჩენის შემდეგ ერთვება," - ამბობს მართლმსაჯულების ომბუდსმენი.

სახალხო დამცველის აპარატის გაფრთხილებას, ამანათის გადაცემის რიგში მდგომი ადამიანები, განსაკუთრებით ისინი, ვინც პირველად მოხვდნენ აღნიშნულ სიტუაციაში, დადებითად აფასებენ. თუმცა, პატიმართა შედარებით სტაჟიანი ახლობლები სხვა პრობლემებზეც საუბრობენ.

"გვესმის, რომ საჭმელი უნდა შემოწმდეს, მაგრამ ყველაფერი საშინელ ანტისანიტარიულ პირობებში, ყოველგვარი ჰიგიენური ნორმების დაცვის გარეშე, ხელით ისინჯება. ხომ არსებობს აკრძალული ნივთიერებების აღმომჩენი სპეციალური აპარატები, არ შეიძლება ისინი დაამონტაჟონ? პრობლემას გვიქმნის ამანათის გადასაცემი სარკმლის ზომაც. იგი იმდენად მცირეა, რომ ცხელი საჭმელის ქვაბით შეგზავნის საშუალებაც კი არ არის. აღარაფერს ვამბობთ იმაზე, რომ ამანათის გადასაცემად რიგში ხშირად დილიდან საღამომდე ვდგავართ. ხომ შეიძლება სარკმლების რაოდენობა მაინც გაზარდონ?" - ჩივის პატიმრის დედა.

საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია
ლიცენზიებისა და ნებართვების დანერგვის
პროექტი
უფასო სატელეფონო კონსულტაციები ლიცენზიისა და ნებართვის მიღებასთან დაკავშირებით
ლიცენზირების ცხელი ხაზი 93 64 75
ცხელი ხაზი ფუნქციონირებს ყოველ დღე შაბათ-კვირის გარდა. 11-დან 19 საათამდე.
პროექტის ფარგლებში გამოიცა გზამკვლევი "როგორ მივიღოთ მშენებლობის ნებართვა"
გზამკვლევი უფასოა
საკონტაქტო ინფორმაცია: მისამართი: ვ. ორბელიანის ქ. №35, თბილისი 0105; ე-მაილ: office@economists.ge
IRIS პროექტი ხორციელდება IRIS- საქართველოს მხარდაჭერით

დავით მირცხულავა საკუთარ სასამართლო პროცესს ვერ დაესწრო

ასეთია მართლმსაჯულების ნება

მართლმსაჯულება უკვე იწყებს ყოფილ მაღალჩინოსანთა წინააღმდეგ აღძრული სისხლის სამართლის საქმეების განხილვას. თანამდებობის ბოროტად გამოყენებისა და სახელმწიფოსთვის განსაკუთრებით დიდი ოდენობით ზარალის მიყენების ბრალდებით დაკავებული "სემეკის" ყოფილი თავმჯდომარის, ამჟამად ციხის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში მყოფი დავით მირცხულავას რამდენიმეტომიანი საქმის არსებით განხილვას მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლო უახლოეს დღეებში შეუდგება.

ხათუნა ჯანგირაშვილი

თუმცა, სათბობენერგეტიკის ყოფილი მინისტრის სასამართლო პროცესი უკვე გახსნილად ითვლება. გუშინ მთაწმინდა-კრწანისის რაიონულ სასამართლოში განმწესრიგებელი სხდომა გაიმართა. მიუხედავად განსასჯელ მირცხულავას დიდი სურვილისა და მონდომებისა, საკუთარი სასამართლო პროცესის გამწესრიგებელ სხდომას დასწრებოდა, რისი კანონიერ უფლებაც მას ჰქონდა, ყოფილი მინისტრი ციხის რესპუბლიკური საავადმყოფოდან სასამართლოში არავის მიუყვანია. როგორც ცნობილი გახდა, განსასჯელის პროცესზე დასწრებაზე უარი მოსამართლემ თქვა. **"განმწესრიგებელი სხდომის ჩატარება ბრალდებულის დასწრების გარეშეც შემიძლია"**, - ასეთი გახლდათ მოსამართლე მირლერ ხარებავას არგუმენტი.

"ჯანმრთელობის მძიმე მდგომარეობის მიუხედავად, დავით მირცხულავა პროცესისთვის დილიდანვე მზად იყო. ჩაცმულ-გამზადებული უცდიდა ბადრაგს, თუმცა, ბადრაგმა მოსამართლის სურვილი დააკმაყოფილა და განსასჯელს კანონიერი უფლების განხორციელების საშუალება არ მიეცა. ეს გადაწყვეტილება საპროცესო ნორმებს უხეშად არღვევს, რადგან პირს, რომლის საქმესაც სასამართლო განიხილავს, ცალსახად პროცესზე დასწრების უფლება გააჩნია. ეს უკვე ცუდი ტენდენციის მანიშნებელია," - ასე აფასებენ მირცხულავას ადვოკატები მოსამართლის ქმედებას.

განსასჯელისთვის პროცესზე დასწრების უფლების შეზღუდვაზე გუშინდელ განმწესრიგებელ სხდომაზე მხარეებმა და მოსამართლემ ბევრი იკამათეს. ყოფილი მინისტრის ინტერესების დამცველებმა საკუთარი პრეტენზიის სასამართლო ოქმში დაფიქსირება კატეგორიულად მოითხოვეს. **"ჩემი გადაწყვეტილებით არანაირი საპროცესო ნორმა არ დამირღვევია,"** - ასეთი გახლდათ მოსამართლის ბოლო სიტყვა.

პირველივე შუამდგომლობა, რაც მირცხულავას ადვოკატმა ეკა ბესელიამ განმწესრიგებელ სხდომაზე დააყენა, მისი დაცვის ქვეშ მყოფის საქმის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოსთვის აცილება და უზენაესი სასამართლოსთვის გადაცემა გახლდათ. რომელი სასამართლოს განსჯადია დავით მირცხულავას წინააღმდეგ აღძრული სისხლის სამართლის საქმე - რაიონულის თუ უზენაესის - ეს მხარეებს შორის დიდი ხნის მსჯელობის საგანად იქცა. ადვოკატთა არგუმენტაციით, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მიხედვით, მთავრობის წევრის საქმე არა რაიონულმა, არამედ უზენაესმა სასამართლომ უნდა განიხილოს. სახელმწიფო ბრალმდებლის კახა მაჭავარიანის განმარტებით კი, რადგან დავით მირცხულავა დაკავების დროს მთავრობის წევრად აღარ ითვლებოდა, არსებითი მნიშვნელობა არ აქვს, რომელი სასამართლოს განხილვის საგანი იქნება ყოფილი მინისტრის ბრალდების საქმე. მოსამართლემ რამდენიმე წუთში გამოტანილი გადაწყვეტილებით, დავით მირცხულავას საქმე მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს განსჯადად ჩათვალა და, შესაბამისად, საქმე განსახილველად რაიონულ სასამართლოს დარჩა.

ყოფილი მინისტრის ადვოკატები, გუშინ დიდი ხნის განმავლობაში ცდილობდნენ, დაერწმუნებინათ მოსამართლე, რომ მათი დაცვის ქვეშ მყოფის რამდენიმეტომიან საქმეში **"არც ერთი ბრალდება არ არის არგუმენტირებული და სწორად დაკვალიფიცირებული და არ არსებობს ბრალეულობის საკმარისი მტკიცებულებები. ამიტომ მირცხულავას წინააღმდეგ აღძრული სისხლის სამართლის საქმე უნდა შეწყდეს".**

ადვოკატებმა მართლმსაჯულებას მირცხულავას საქმესთან დაკავშირებით ევროსასამართლოდან გამოგზავნილი რეკომენდაციებიც შეახსენეს და მისი გათავისუფლება მოითხოვეს. სახელმწიფო ბრალმდებელი კი ირწმუნებოდა, რომ დავით მირცხულავასთვის წარდგენილი ბრალდებებისთვის პროკურატურას საკმარისი და საკმაოდ მყარი დანაშაულებრივი მტკიცებულებები გააჩნია.

მოკლედ

სახიფათო გზავნილი პრეზიდენტს

გუშინწინ, უშიშროების მინისტრის მიერ "სატელეფონო ტერორისტების" შესახებ ბრიფინგის გამართვას თავისებური გამოხმაურება მოჰყვა. უშიშროების თანამშრომლებს ჯერ იყო გლდანის რაიონის ორ სკოლაში აძებნინეს არარსებული ასაფეთქებელი მოწყობილობა, მერე კი, სრულიად გაუფრთხილებლად, გმირთა მოედანზე, მიწისქვეშა გადასასვლელში მოხდა აფეთქება. სავარაუდოდ, "სატელეფონო ტერორისტმა" ან "ტერორისტებმა", რომლებიც ჯერ კიდევ არ ჩავარდნიან ხელში უშიშროების სამინისტროს, მინისტრს გუშინდელი მუქარის გამო ნიშნი მოუგეს და სკოლებში ბომბი აძებნინეს. რაც შეეხება მიწისქვეშა გადასასვლელში აფეთქების მომწყობს, როგორც აღმოჩნდა, მას რაღაც ჰქონდა სათქმელი პრეზიდენტისთვის და საკუთარი პერსონისათვის ყურადღების მისაქცევად მეტად სახიფათო ხერხს მიმართა. საქმე ის გახლავთ, რომ აფეთქების ადგილზე სამართალდამცველებმა წერილი იპოვეს. თუმცა, პრეზიდენტის სახელზე დაწერილი ამ ვრცელი წერილის წაკითხვა ვერ შეძლეს - იგი ძველი ქართული - ნუსხური დამწერლობით აღმოჩნდა შედგენილი. შესაბამისად, ტერორისტის მოთხოვნებს მხოლოდ მას შემდეგ შეიტყობთ, რაც ამ წერილს ექსპერტები წაიკითხავენ. რაც შეეხება იმას, რისი გარკვევაც ძველი ქართული დამწერლობის არმცოდნე გამომძიებლებმა შეძლეს, ის გახლავთ, რომ აფეთქება სანაგვე ყუთში ჩადებული 400-600 გრამი ტროტილის მეშვეობით განხორციელდა. როგორც ცნობილია, აფეთქების შედეგად არავინ დაზარალებულა.

24 საათი

პრეზიდენტმა შეიწყალა

20 ოქტომბერს თბილისის N1 სასჯელაღსრულების დაწესებულების 29 წლის პატიმარი დავით სიჭინავა გაათავისუფლეს. იგი პრეზიდენტმა შეიწყალა. **"მადლობელი ვარ პრეზიდენტის და აბსოლუტურად ყველასი, ვინც გვერდში მედგა და კეთილი სიტყვებით მეხმარებოდა,"** - განაცხადა უკვე ყოფილმა პატიმარმა ციხის დატოვებისას. 29 წლის დავით სიჭინავა, რომელიც სასჯელს ავტოავარიის გამო იხდიდა, საპყრობილედან სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის თანამშრომლებმა გამოაცილეს. მისი გათავისუფლება მოულოდნელი იყო ოჯახის წევრებისთვისაც.

მედია-ნიუსი

უფასო იურიდიული კონსულტაციის ქვითარი

____
____
____
____
____
____
____
____
____

ანკეტა

სახელი, გვარი ....

ასაკი, პროფესია, სამუშაო ადგილი ....

საკონტაქტო ტელეფონი ....

იურიდიული ოფისი "გაპი" - წერეთლის გამზ. 77. ტელ/ფაქსი: 34-76-58. www.gapi.ge

გაზეთ "24 საათის" მკითხველს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს უფასო იურიდიული კონსულტაცია მისთვის საინტერესო სამართლებრივ საკითხებზე. მკითხველი შეკითხვას დასვამს გაზეთში გამოქვეყნებული უფასო ქვითრის საშუალებით, ამოჭრის მას და ჩააგდებს თბილისში განთავსებულ იურიდიული ოფისის "გაპისა" და გაზეთ "24 საათის" ლოგოებიან სპეციალურ ყუთებში (მიიღება მხოლოდ გაზეთიდან ამოჭრილი ქვითრები. ქსეროასლები არ განიხილება).

ყუთები განთავსებულია ქალაქ თბილისში მეტროს ქვემოთ ჩამოთვლილ სადგურებსა და შემდეგ მისამართებზე:

1. მეტროს სადგური "ახმეტელის თეატრი" (გლდანი);
2. მეტროს სადგური "მარჯანიშვილი";
3. მეტროს სადგური "თავისუფლების მოედანი";
4. მეტროს სადგური "წერეთელი";
5. მეტროს სადგური "სამგორი II";
6. მეტროს სადგური "ვარკეთილი";
7. მეტროს სადგური "გოცირიძე II", (ყოფილი მეტროს სადგური "დელისი");
8. მეტროს სადგური "ვაგზლის მოედანი I";
9. მეტროს სადგური "დიდუბე";
10. ვაჟა-ფშაველას 45 "სოფმშენის" შენობის 1-ლი სართული გაზეთ "24 საათის" ოფისი;
11. წერეთლის 77 იურიდიული ოფისი "გაპის" ოფისი;

"24 საათის" მკითხველს, უფასო შეკითხვის ქვითარი, სამართლებრივ საკითხზე დასმული შეკითხვით, შეუძლია გამოაგზავნოს აგრეთვე ფოსტით შემდეგ მისამართზე: 0119 თბილისი, წერეთლის გამზ.77. იურიდიული ოფისი "გაპი".

1

იურიდიული ოფისი „გაპი"
და გაზეთი "24 საათი"

ახორციელებენ პროექტს, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს მოსახლეობისათვის სამართლებრივი დახმარება.

2

გაზეთ "24 საათის" მკითხველს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს უფასო იურიდიული კონსულტაცია მისთვის საინტერესო სამართლებრივ საკითხებზე. მკითხველი შეკითხვას დასვამს გაზეთში გამოქვეყნებული უფასო კუპონის საშუალებით, ამოჭრის მას და ჩააგდებს თბილისში განთავსებულ იურიდიული ოფისის "გაპისა" და გაზეთ "24 საათის" ლოგოებიან სპეციალურ ყუთებში. (მიიღება მხოლოდ გაზეთიდან ამოჭრილი კუპონები. ქსეროასლები არ განიხილება.) უფასო შეკითხვის კუპონები გამოქვეყნდება ყოველდღიურად, გაზეთის A7 გვერდზე ხოლო ამომწურავ პასუხს მკითხველი მიიღებს ყოველ ხუთშაბათს გაზეთ "24 საათის" მეშვეობით.

მკითხველი, სურვილის მიხედვით, ავსებს უფასო შეკითხვის კუპონის ქვემოთ გამოქვეყნებულ ანკეტას. ამავდროულად, სასურველია მკითხველმა მიუთითოს საკონტაქტო ტელეფონი, რათა საჭიროების შემთხვევაში, მოხდეს შეკითხვის დაზუსტება.

3

ყუთები განთავსებული არიან ქალაქ თბილისში მეტროს ქვემოთჩამოთვლილ სადგურებსა და შემდეგ მისამართებზე:

1. მეტროს სადგური „ახმეტელის თეატრი" (გლდანი);
2. მეტროს სადგური „მარჯანიშვილი";
3. მეტროს სადგური „თავისუფლების მოედანი";
4. მეტროს სადგური „წერეთელი";
5. მეტროს სადგური „სამგორი II";
6. მეტროს სადგური „ვარკეთილი";
7. მეტროს სადგური „გოცირიძე II", (ყოფილი მეტროს სადგური „დელისი");
8. მეტროს სადგური „ავჭალის მოედანი II";
9. მეტროს სადგური „დიდუბე";
10. ვაჟა-ფშაველას 45 "ნიკოშენის" I სართული.
11. წერეთლის 77 იურიდიული ოფისი „გაპის" ოფისი;

"24 საათის" მკითხველს, უფასო შეკითხვის კუპონი, სამართლებრივ საკითხზე დასმული შეკითხვით, შეუძლია გამოაგზავნოს ფოსტით შემდეგ მისამართზე: 0119 თბილისი, წერეთლის გამზ. 77 იურიდიული ოფისი "გაპი".

უფასო იურიდიული კონსულტაცია

"24 საათის" მკითხველისთვის

ციალა ბასილაშვილი

ვარ 78 წლის მოხუცი, ვცხოვრობ მარტო, მეუღლე გარდაცვლილია. შვილი 20 წელია, წასულია რუსეთში. ცხოვრობს ვლადიმირში ცოლ-შვილით. ჰყავს სამი მცირეწლოვანი შვილი. ვერავითარ დახმარებას ვერ მიწევს. განვიცდი უკიდურეს გაჭირვებას. პენსია მაქვს 20 ლარი, რომელიც გადასახადებს არ ჰყოფნის. ამის შესახებ მივმართე სოც. უზრუნველყოფას, რათა მოეცათ მარტოხელობის სტატუსი, რაზეც მეთქვა უარი. გთხოვთ, განმიმარტოთ, მეკუთვნის თუ არა მარტოხელობის სტატუსი. ვის მივმართო დახმარებისათვის?

ქალბატონო ციალა,

სამწუხაროდ, თქვენ არ ითვლებით მარტოხელად. სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 1218-ე მუხლის თანახმად, შვილები მოვალენი არიან იზრუნონ მშობლებისათვის და დაეხმარონ მათ. იმავე მუხლის მეორე პუნქტში კი აღნიშნულია, რომ სრულწლოვანი შრომისუუნარიანი შვილები მოვალენი არიან არჩინონ შრომისუუნარო მშობლები, რომლებსაც დახმარება სჭირდებათ. შვილი მშობლის რჩენის მოვალეობისაგან თავისუფლდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც მშობელი თავის დროზე თავს არიდებდა მშობლის მოვალეობის შესრულებას ან ჩამორთმეული აქვს მშობლის უფლება და ეს დადგენილია სასამართლოს მიერ. თუ თქვენი შვილი ნებაყოფლობით უარს აცხადებს თქვენს რჩენაზე, თქვენ შეგიძლიათ მოითხოვოთ სარჩო სასამართლოს გზით.

ბინის მაცხოვრებლები

ჩვენს სახლს აქვს საერთო სარგებლობის სხვენი. გვაინტერესებს, ყველა მობინადრეს თანაბრად ეკუთვნის თუ არა ეს სხვენი, რა წესით შეიძლება თითოეულმა ოჯახმა მოახდინოს სხვენის ფართობის პრივატიზაცია და თუ შეიძლება ჩვენს წილ პრივატიზებულ ფართზე რაიმეს აშენება.

პასუხი ბინის მცხოვრებთ,

სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 212-ე მუხლის საფუძველზე ბინის მესაკუთრის წილი საერთო საკუთრებაში განისაზღვრება მის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული ფართობის შეფარდებით ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებულ მთელ ფართობთან. ამავე კოდექსის 208-ე მუხლი კი განსაზღვრავს, რომ მრავალბინიან სახლებში არსებობს საკუთრების უფლება ბინაზე (ბინის საკუთრება) და შენობის იმ ნაწილზე, რომელიც არ გამოიყენება ბინად. ამ ფართს სამოქალაქო კოდექსი არასაცხოვრებელ ფართს უწოდებს. შესაბამისად, ბინის პრივატიზების დროს პირი ახდენს არა მარტო საცხოვრებელი ფართის, არამედ არასაცხოვრებელი ფართის პრივატიზებასაც. მიუხედავად იმისა, რომ პრივატიზებული ფართი თქვენს საკუთრებად ითვლება, მასზე რაიმეს დაშენებისათვის ანდა რეკონსტრუქციისათვის თქვენ აუცილებლად დაგჭირდებათ სამშენებლო პროექტის დამტკიცება ქ. თბილისის მერიის ქალაქგეგმარებისა და სივრცითი მოწყობის სამსახურის მიერ.

მანანა კოკაია

მოგესალმებით. გთხოვთ განმიმარტოთ, თუ საქართველოს მოქალაქეს არა აქვს არც მემკვიდრეობით მიღებული და არც პირადად შეძენილი საცხოვრებელი, შეიძლება თუ არა იყოს რეგისტრირებული ახლობლის ბინაში თბილისის ერთ-ერთ რაიონში და ფიზიკურად კი წლობით ცხოვრობდეს თბილისის მეორე რაიონში? არის თუ არა შესაძლებელი, რეგისტრირებული იყოს თბილისში და იცხოვროს რაიონში ან პირიქით? სად მიიღოს ასეთმა პირმა არჩევნებში მონაწილეობა? სად მიიღოს პენსია? ან შეუძია თუ არა მუშაობა იმ რაიონში, სადაც არ არის რეგისტრირებული? სამედიცინო პოლიკლინიკაში აღრიცხვა რომელ რაიონში გაიაროს? გაითვალისწინეთ, რომ ამ პირს არ გააჩნია მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი და გამუდმებით უწევს (დაახლოებით სამოთხ წელიწადში ერთხელ) მათი ცვლა. ამ სიხშირითვე ხომ არ გამოცვლის პირადობის მოწმობას?

ქალბატონო მანანა,

გვინდა მოგახსენოთ, რომ დღესდღეობით საქართველოს კანონმდებლობა აღარ ითვალისწინებს ჩაწერის ინსტიტუტს. სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მე-20 მუხლის საფუძველზე ფიზიკური პირის საცხოვრებელ ადგილად მიიჩნევა ადგილი, რომელსაც იგი ჩვეულებრივ საცხოვრებლად ირჩევს. პირს შეიძლება ჰქონდეს რამდენიმე საცხოვრებელი ადგილი. თუმცა ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ იგი ყველგან უნდა იყოს რეგისტრირებული. რეგისტრაცია არის ის ფორმალობა, რომელიც სახელმწიფოს საშუალებას აძლევს, აღრიცხოს თავისი მოქალაქეები. გამომდინარე ამ პრინციპიდან, მოქალაქე არჩევნებში მონაწილეობას იღებს რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით. ამავე რაიონში ხდება მისი აღრიცხვაზე აყვანა სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურისა და პოლიკლინიკის მიერ. სხვა მხრივ, კანონმდებლობა რეგისტრაციასთან დაკავშირებით არანაირ შეზღუდვას არ აწესებს.

ლეილა პაპუნაშვილი

როდის იქნება საბრალო მოხუცის საშველი? როდის იქნება, რომ ჰქონდეს ისეთი პენსია, რომ თავი ირჩინოს? როდის იქნება, რომ გავივლი ქუჩებში და მოხუცი ნაგავში პურებს არ კრეფდეს? და თუ დადგება ის დრო, რომ მეც მქონდეს პურის ყიდვის საშუალება? რას არ განიხილავენ, რაზე არ იწერება მთელი გვერდი და პენსიას ახსენებენ და მორჩა.

ქალბატონო ლეილა,

სამწუხაროდ, ჩვენ არ ვართ კომპეტენტურები პასუხი გავცეთ თქვენ მიერ წამოჭრილ პრობლემატურ საკითხს. ჩვენი პროექტის მთავარი მიზანი მოსახლეობისთვის სამართლებრივი დახმარების გაწევაა. ასე რომ, თუ თქვენ პენსიის მიღებასთან ანდა სხვა სამართლებრივ საკითხთან დაკავშირებით გაგიჩნდებათ რაიმე პრობლემა, ჩვენ სიამოვნებით გაგიწევთ კონსულტაციას.

გურამ ზამბახიძე

მაქვს 1992 წელს "კავკასიის ბირჟის" მიერ გაყიდული 1000 მანეთიანი (რუბლი) ობლიგაცია. ამ ობლიგაციების გაყიდვის შემდეგ კავკასიის ბირჟა უგზო-უკვლოდ გაქრა. ახლა ირკვევა, რომ ამ ბირჟის ერთ-ერთი დამფუძნებელი (ქადაგიშვილი) და მისი ოჯახის წევრები "მეგა-ბანკის" დამფუძნებლები არიან. ე.ი. ხალხისაგან აჭყავებული ფულით დააფუძნეს ბანკი, რომელიც ამ წუთში დაყადაღებულია. გთხოვთ, გამარკვიოთ, როგორ უნდა დავიბრუნო ჩემი თანხა უკან?

ბატონო გურამ,

სამწუხაროდ, თქვენი კითხვიდან არ ირკვევა, რეალურად დღეს არსებობს თუ არა კავკასიის ბირჟა. ამის გასარკვევად თქვენ უნდა მიბრძანდეთ სასამართლოში და უნდა ნახოთ, არსებობს თუ არა იგი დღესდღეობით. სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მიხედვით, ობლიგაცია ითვლება ფასიანი ქაღალდის ერთ-ერთ სახედ. შესაბამისად, 920-ე მუხლზე დაყრდნობით, ფასიანი ქაღალდებიდან გამომდინარე მოთხოვნების ხანდაზმულობის ვადა შეადგენს ოცდაათ წელს დოკუმენტით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულების ვადის დადგომიდან. თუ კავკასიის ბირჟა რეალურად ლიკვიდირებულია, მაშინ მასზე უკვე ვრცელდება მეწარმეთა შესახებ კანონის მოთხოვნები, რომლის თანახმადაც, პრეტენზიების ხანდაზმულობის ვადა არის ხუთი წელი მათი წარმოშობიდან, საზოგადოების ლიკვიდაციიდან ან პარტნიორის გასვლიდან. (მუხლი 15.1) ამავე დროს, ერთი იურიდიული პირის გაკოტრება და მისი დამფუძნებლის მიერ მეორე იურიდიული პირის დაარსება არ გულისხმობს, რომ ეს მეორე იურიდიული პირი მისი სამართალმემკვიდრეა.

დავით ჩხაიძე

1986-1988 წლებში სამსახურებრივი მივლინებით ვიმყოფებოდი ავღანეთის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, სადაც ვასრულებდი სამოქალაქო საქმიანობას (ვიყავი მთავარი სპეციალისტი მშენებლობის სამინისტროში). მაშინდელი კანონმდებლობით გათანაბრებული ვიყავით სამხედრო მოსამსახურესთან ყველანაირი შეღავათებით. რა შეღავათებით შეგვიძლია ვისარგებლოთ დღევანდელი კანონმდებლობით.

ბატონო დავით,

სამწუხაროდ დღესდღეობით მოქმედი კანონმდებლობით, (ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანთა შესახებ საქართველოს კანონი), თქვენ არ ითვლებით სამხედრო მოსამსახურესთან გათანაბრებულ პირად და შესაბამისად, თქვენზე კანონმდებლობით განსაზღვრული შეღავათები არ გავრცელდება.

ნინა აბაიშვილი

გარდამეცვალა მეუღლე, რომელიც მუშაობდა შსს-ში პოლიციის უფროს სერჟანტად. გარდაცვალების შემდეგ დავრჩი მარტოხელა. ვღებულობდი მოხუცებულობის პენსიას 14 ლარს. იძულებული გავხდი, ჩემი პენსია ჩამებარებინა და მომეთხოვა მეუღლის პენსია, რომელიც შეადგენდა 78 ლარს და 59 თეთრს. შსს-ს საპენსიო განყოფილებაში დამინიშნეს მისი ხელფასიდან 40 %. - 39 ლარი და 30 თეთრი.

გთხოვთ, განმიმარტოთ, კანონის თანახმად მეკუთვნის თუ არა მეუღლის პენსია სრულად.

ქალბატონო ნინა,

სამხედრო, შინაგან საქმეთა ორგანოების და სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურიდან თადარიგში დათხოვნილ პირთა და მათი ოჯახის წევრთა საპენსიო უზრუნველყოფის შესახებ საქართველოს კანონის 33. (ბ) მუხლი ადგენს, რომ მარჩენალის დაკარგვის გამო დაღუპულთა (გარდაცვლილთა) ოჯახის ყოველი შრომისუუნარო წევრი იღებს პენსიას - ფულადი სარგოს 40 პროცენტს.

გიორგი შერგელაშვილი

გთხოვთ, განმიმარტოთ, რა შეღავათები ეკუთვნის საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლის მონაწილის, ვეტერანის, მეორე ჯგუფის ინვალიდის, პენსიონერის შრომისუუნარო მეუღლეს.

ამ რამოდენიმე თვის წინ ტელევიზიაში გამოაცხადეს და პრესაშიც იყო ("საქართველოს რესპუბლიკა"), რომ მეორე ჯგუფის ინვალიდებისათვის რომელიღაც საზღვარგარეთული ფირმა აწესებდა ერთდროულ დახმარებას 100 ლარის ოდენობით, რომელიც ა/წ სექტემბერში უნდა დამთავრებულიყო. რა მდგომარეობაა დღეისათვის?

ბატონო გიორგი,

ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლის მონაწილის მეუღლე კანონმდებლობით დადგენილ შეღავათებს მიიღებს მხოლოდ ამ პირის გარდაცვალების შემდეგ.

საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის მონაწილეებისათვის გათვალისწინებულ შეღავათებზე ჩვენ სრული ინფორმაცია უკვე მოგაწოდეთ და შეგიძლიათ, იხილოთ გაზეთ "24 საათის" 14 ოქტომბრის ნომერში. ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლის მონაწილის მეუღლე სარგებლობს მთელი რიგი შეღავათებით, რომელიც სრულად არის მოცემული საქართველოს კანონში "საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის დაღუპულ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულ, მიღებული ჭრილობების შედეგად გარდაცვლილთა ოჯახების სოციალური დაცვის შესახებ." კერძოდ, ამ კანონის მე-7 მუხლის თანახმად ოჯახისა და მეუღლის სოციალურ დაცვაში იგულისხმება:

ა) საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის დაღუპულ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულ, მიღებული ჭრილობების შედეგად გარდაცვლილთა გადმოსვენებასა და დაკრძალვას;

ბ) საპენსიო უზრუნველყოფა, კანონმდებლობის შესაბამისად დახმარების მიცემა;

გ) შეღავათები საყოფაცხოვრებო-კომუნალურ და სავაჭრო მომსახურებაში;

დ) სამედიცინო სანატორიულ-საკურორტო მკურნალობა, სამკურნალწამლო საშუალებებით უზრუნველყოფა;

ე) ტრანსპორტით უზრუნველყოფა და მგზავრობით სარგებლობის შეღავათიანი პირობები;

ვ) დახმარება შრომითი მოწყობის, სწავლების, გადამზადების და შრომის პირობების გაუმჯობესებაში;

ზ) დადგენილი წესით კავშირგაბმულობის საშუალებებით, კულტურულ - სანახაობითი და სპროტულ-გამაჯანსაღებელი დაწესებულებების შეღავათიანი მომსახურებით სარგებლობა;

თ) საცხოვრებელი ბინის მიღების რიგში დგომის შემთხვევაში, კანონმდებლობით დადგენილი წესით ბინით რიგგარეშე დაკმაყოფილება;

ი) ხელსაყრელ დროს ყოველწლიური ფასიანი შვებულებით და წელიწადში ერთხელ ერთი თვის დამატებითი უხელფასო შვებულებით სარგებლობის უფლება;

კ) სახელმწიფო დაწესებულებებში პროფესიის ან სპეციალობის მიხედვით სამუშაოზე მიღების უპირატესობა;

ლ) სამუშაო სტაჟის ხანგრძლივობის მიუხედავად, სახელმწიფო დაწესებულებებში მუშაკთა რაოდენობის ან შტატების შემცირებისას სამუშაოზე დატოვების უპირატესი უფლება;

3. ოჯახის სპეციალური დაცვა ითვალისწინებს შემდეგ შეღავათებს:

ა) ოჯახის მომუშავე წევრებისათვის დროებითი შრომისუუნარობის დროს სამუშაო სტაჟის მიუხედავად დახმარების გაცემას ხელფასის 100 % - ის ოდენობით;

ბ) დახმარება ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯზე საცხოვრებელი სახლის შეკეთებისათვის, მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების მიერ განსაზღვრული პირობებით;

გ) კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ოდენობით მიწის ნაკვეთის მიღების უპირატესი უფლება ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლის ასაშენებლად ან საადგილმამულო მეურნეობის მოსაწყობად;

დ) შეშის მოჭრის უფლების დამადასტურებელი ბარათით დაკმაყოფილება;

ე) მიწის გადასახადისაგან გათავისუფლება;

ვ) დაკავებული სასამსახურო საცხოვრებელი სახლებიდან გამოსახლების დაუშვებლობა სამაგიეროს მიუცემლად;

ზ) ოჯახების და მათთან მცხოვრები პენსიონრების, ინვალიდების ან ოჯახების შრომისუუნარო წევრების გათავისუფლებას საცხოვრებელი ფართობის ქირისა და საყოფაცხოვრებო - კომუნალური მომსახურების (გათბობა,წყალი,საყოფაცხოვრებო და სხვა ნარჩენების გატანა, გაზი, ელექტრო და თბოენერგია, რადიო, ტელეფონი, გარდა საერთაშორისო და საქალაქთაშორისო საუბრებისა, კოლექტიური ანტენა) ღირებულების გადასახადისაგან, თუ ამ მომსახურებას ახორციელებს სახელმწიფო; ელექტროენერგიის უფასო მოხმარება განისაზღვრება: ზამთრის სეზონზე (ნოემბერი-მარტი) 250 კვტ სთ-ით თვეში, ხოლო ზაფხულის სეზონზე (აპრილი-ოქტომბერი) 150 კვტ სთ-ით თვეში;". (გასათვალისწინებელია ასევე ის ფაქტი, რომ ამ კანონით დაწესებული ელექტროენერგიის შეღავათი ვრცელდება საოჯახო საჭიროებისათვის გამოყენებულ ელექტროენერგიაზე. სხვა სარგებლობისათვის და ლიმიტის ზევით მოხმარებული ელექტროენერგიის გადასახადს აბონენტი /ოჯახი/ იხდის სრული ოდენობით, ხოლო შეღავათის ზღვრული ოდენობის ფარგლებში თვის განმავლობაში წარმოშობილი ეკონომია გადადის მომდევნო თვეებში მხოლოდ მიმდინარე წლის განმავლობაში.)

თ) გაზრდილი და პირველადი მოთხოვნილების სურსათის და სამრეწველო საქონლის შესაძენად სახელმწიფოსპეციალიზებული მაღაზიებით, სექციებითა და განყოფილებებით სარგებლობა;

ი) სახელმწიფო და მუნიციპალური ამბულატორიულ-კლინიკური დაწესებულებების, პოლიკლინიკების მომსახურებით სარგებლობის, რიგგარეშე მომსახურებასა და ყოველწლიურ დისპანსერიზაციას, ჰოსპიტალიზაციას, ჰოსპიტლებსა და სხვა სახელმწიფო და მუნიციპალურ სამკურნალო-პროფილაქტიკურ დაწესებულებებში რიგგარეშე მკურნალობას ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული სტანდარტების ფარგლებში;

კ) სამედიცინო დაწესებულების დასკვნის საფუძველზე სპეციალურ სარეაბილიტაციო ცენტრში ჯანმრთელობის აღსადგენი მკურნალობის ჩატარებას კანონმდებლობით დადგენილი წესით დამტკიცებული პროგრამის ფარგლებში;

ლ) სამუშაო ან საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით წელიწადში ერთხელ სანატორიუმის, დასასვენებელი სახლისა და პროფილაქტორიუმის უფასო საგზურით უზრუნველყოფა საქართველოს ფარგლებში; საგზურს გასცემენ ის ორგანოები, სადაც აღნიშნული პირები იღებენ პენსიას.

მ) საქალაქო, საქალაქთაშორისო, საგარეუბნო, შიდარაიონულ საავტობუსო და ელექტროტრანსპორტის მარშრუტებით (გარდა ტაქსისა) და რკინიგზის ტრანსპორტით საქართველოს ტერიტორიაზე უფასოდ სარგებლობას, თუ ამ მომსახურებას ახორციელებს სახელმწიფო;

ნ) საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს დასკვნის საფუძველზე დსთ-ს ფარგლებში მკურნალობასთან დაკავშირებით სარკინიგზო ან საჰაერო ტრანსპორტით უფასოდ მგზავრობის უფლებას (ორივე მიმართულებით);

ო) ყველა სახის ტრანსპორტის ბილეთის რიგგარეშე შეძენა;

პ) ახალი პროფესიების დაუფლებას სამუშაო ადგილის მიხედვით კვალიფიკაციის ამაღლების კურსებზე, კადრების მომზადებისა და გადამზადების სახელმწიფო სისტემაში სწავლების მთელ პერიოდში უკანასკნელ სამუშაო ადგილზე შრომის ანაზღაურების სატარიფო განაკვეთის 100 პროცენტის შენარჩუნებით;

ჟ) მეუღლისა და შვილების, დადგენილი წესით, უკონკურსოდ ჩარიცხვას უმაღლეს, საშუალო სპეციალურ, პროფესიულ-ტექნიკურ და სხვა სახის სასწავლებლებში, აგრეთვე შესაბამისი პროფესიების შემსწავლელ კურსებზე;

რ) სკოლამდელ, დაწყებით და საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სახელმწიფო სკოლებში სწავლის ქირისაგან გათავისუფლებას, აგრეთვე კულტურული და სპორტულ-გამაჯანსაღებელ დაწესებულებებში მომსახურებას;

ს) ბინაზე ტელეფონის რიგგარეშე დადგმას შეღავათიანი პირობებით;

ტ) საქალაქთაშორისო სალაპარაკო პუნქტში, ფოსტასა და კავშირგაბმულობის სხვა დაწესებულებებში კავშირგაბმულობის საშუალებებით რიგგარეშე მომსახურებას;

უ) ერთდროულ და ყოველთვიურ დახმარებას საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ დადგენილი წესით და ოდენობით;

ფ) მემკვიდრეების მიერ სათანადო დოკუმენტაციის წარდგენისას სახელმწიფო დაზღვევის ორგანოების მიერ ერთჯერადი ფულადი დახმარებით უზრუნველყოფას საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ დადგენილი წესითა და ოდენობით;

ქ) ოჯახის მემკვიდრეების მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის მიღებისას სახელმწიფო ბაჟის გადახდის დროს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი შეღავათებით სარგებლობას.

შოთა გამყრელიძე

გთხოვთ, განმიმარტოთ 1. დღეისათვის რომელი ნორმატიული აქტით რეგულირდება სახელმწიფო პენსიების დანიშვნისა და გაცემის წესი. სად შეიძლება ასეთი ნორმატიული აქტის მოპოვება? წიგნების მაღაზიებში ასეთი კანონის შეძენა შეუძლებელია. გთხოვთ, თქვენი ავტორიტეტითა და გავლენით გამოსცეთ კრებული "საპენსიო კანონმდებლობის შესახებ", რომელშიც შევა ყველა სახის კანონი პენსიის შესახებ. გთხოვთ, გვიპასუხოთ, შეძლებთ თუ არა მის გამოცემას და რა დროის განმავლობაში?

2. შრომის კანონთა კოდექსის 2141-ე მუხლის მიხედვით, ორგანოს რომელიც განიხილავს დავას, უფლება აქვს გამოიტანოს გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ გადაუხადოს მუშაკს თანხა, რომელიც მას ერგება, მხოლოდ არაუმეტეს ერთი წლისათვის. გთხოვთ, განმიმარტოთ, დღეისათვის მოხსნილია თუ არა ეს შეზღუდვა. დადებით შემთხვევაში მიუთითეთ როდის და რა ნორმატიული აქტის საფუძველზე? შრომის კანონთა კოდექსში, რომელიც გამოცემულია 2004 წლის 25 ივლისის მდგომარეობით, აღნიშნულ მუხლში ასეთი ცვლილება-დამატება შეტანილი არ არის.

ბატონო შოთა,

სახელმწიფო პენსიების გაცემის წესი განისაზღვრება საქართველოს კანონით "სავალდებულო სადაზღვევო პენსიების შესახებ" და საქართველოს კანონით "სავალდებულო სოციალური დაზღვევის სფეროში ინდივიდუალური (პერსონიფიცირებული) აღრიცხვისა და ინდივიდუალური ანგარიშების შემოღების შესახებ". ეს კანონები შეგიძლიათ მოიძიოთ საქართველოს პარლამენტის ოფიციალურ ინტერნეტ-საიტზე, რომლის ინტერნეტ-მისამართია www.parliament.ge

რაც შეეხება შრომის კანონთა კოდექსს, მასში 2141 მუხლთან დაკავშირებით 2004 წლის 25 ივლისის შემდეგ არანაირი ცვლილება არ არის შეტანილი.

ნ. სანიკიძე

ონკოლოგიის ცენტრში აღებულია ფორმა N27, მამოლოგიური და გინეკოლოგიური ოპერაციების ჩატარებაზე, რომელთაგან ერთ-ერთიც კი (მათი სიტყვებით) საკმარისია მეორე ჯგუფის ინვალიდობის დასადგენად (ვიცი მომუშავე პენსიონერებიც). თან ტარდება ქიმიოთერაპია. პოლიკლინიკაში ითხოვენ ბიულეტინის გახსნას ოთხი თვით. (რა თქმა უნდა, ვერავითარ შედეგიან მკურნალობას ვერ ჩაატარებენ) და მაინც პენსია არ დამენიშნება, რადგან სამსახურშიც და ჯგუფის დადგენაზეც უარს აცხადებენ. გთხოვთ, განმიმარტოთ, რომელია სწორი - ეროვნული ონკოლოგიური ცენტრი თუ პოლიკლინიკა და როგორ შეიძლება ჯგუფის დადგენა შეღავათების მისაღებად, ან პენსიის დანიშვნა - თუ ჯერჯერობით მცირე დატვირთვით მუშაობს ავადმყოფი?

ბატონო სანიკიძე,

ინვალიდობის ჯგუფის დადგენა ხდება შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ შემუშავებული სქემის საფუძველზე. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე შეღავათებს კი აწესებს საქართველოს კანონი "შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ"

ირინა ჩახავა

ვარ პენსიონერი. ჩვენი ოჯახი შედგება ორი სულისაგან - მე და ჩემი მეუღლე. იგი 64 წლის, უმუშევარი პენსიონერია. ვართ მარტოხელები.

რა შეღავათები გვეკუთვნის?

ქალბატონო ირინა, სამწუხაროდ საქართველოს კანონმდებლობა არ ადგენს რაიმე დამატებით შეღავათებს უმუშევარ პენსიონერზე.

რევაზ ასათიანი

პატივცემულო რედაქცია, თქვენი 14 ოქტომბრის გაზეთის მეშვეობით საინტერესო პასუხი მივიღე ჩემს კითხვებზე, რაზეც მადლობის მეტი რა მეთქმის, მაგრამ ამასთან ერთად ანდა აღვნიშნო, რომ ამომწურავი პასუხი მაინც ვერ მივიღე ჩემს მესამე კითხვაზე. კონკრეტულად "ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანთა შესახებ" კანონის მე-19 მუხლთან დაკავშირებით, რაზეც არსებობს სხვადასხვა ინტერპრეტაცია, მე კი მაინტერესებს, მისი მოქმედება საჯარო სამსახურის კანონთან მიმართებაში ჩემს პირველ და მეორე კითხვებიდან გამომდინარე, რაზეც გთხოვთ კონკრეტულ განმარტებას.

ბატონო რევაზ,

წინა პასუხში ჩვენ საკმაოდ მკაფიოდ განვაცხადეთ, რომ საჯარო სამსახურის შესახებ კანონი არ ითვალისწინებს მუშაკის თანამდებობიდან უპირობოდ გათავისუფლებას მხოლოდ ასაკის გამო. მით უმეტეს, ამ შემთხვევაში სპეციალური კანონი "ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანების შესახებ" თქვენ საშუალებას გაძლევთ, გქონდეთ სამსახურში დარჩენის უპირატესი უფლება. ჩვენი აზრით, სწორედ ამ კუთხით უნდა მოხდეს მე-19 მუხლის განმარტებაც.

ნანა ქორიძე

გთხოვთ, მიპასუხოთ, არის თუ არა სახლმმართველობის მოქმედება კანონიერი, როდესაც იგი ყოველგვარი ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, მობინადრეს სთხოვს ყოველთვიურად გადაიხადოს 1 მ/კვ ფართზე 5 თეთრი და არის თუ არა ხელშეკრულების დადება სახლმმართველობასთან მობინადრის სურვილზე?

ქალბატონო ნანა,

ხელშეკრულება გახლავთ ხელშეკრულების მონაწილე მხარეთა შეთანხმება ნებისმიერ საკითხზე, რომელიც კანონმდებლობით არ არის აკრძალული. აქედან გამომდინარე, თუ თქვენ არ გაქვთ სურვილი გააფორმოთ ხელშეკრულება ე. წ. სახლმმართველობასთან თქვენი უფლებაა, არ გააფორმოთ ასეთი ხელშეკრულება. თუ ნებისმიერი მოქალაქე თქვენგან კატეგორიულად ითხოვს, თქვენი სურვილის საწინააღმდეგოდ, ხელშეკრულების გაფორმებას, ასეთი მოქმედება დასჯადია სსკ-ს 150-ე მუხლის (იძულება) საფუძველზე. სახლმმართველობები ფუნქციონირებდნენ საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის დროს. ქ. თბილისის რაიონებში აღმასრულებელი კომიტეტები, საცხოვრებელ უბნებში სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული საცხოვრებელი ფონდის სამართავად, ქმნიდნენ სახლმმართველობებს, ხოლო მობინადრეები იხდიდნენ ბინის ქირას. დღეისთვის ყოფილი სახლმმართველობები მოქმედებენ ძირითადად შპს-ს სამართლებრივი ფორმით და იმის მიუხედავად, ვის ეკუთვნის შპს ადგილობრივ მმართველობას, ფიზიკურ პირს თუ პირთა ჯგუფს იგი უნდა მოქმედებდეს, როგორც ბაზრის ერთ-ერთი მოთამაშე.

ნინო ფალავანდიშვილი

პატივცემულო რედაქცია, მადლობას მოგახსენებთ თქვენ მიერ გამოჩენილი გულისხმიერებისათვის. ჩემი შეკითხვა შეეხებოდა გამომძიებლის ქმედების კანონიერებას, როდესაც მან დამნაშავეს, რომელსაც სასამართლოს მიერ შეფარდებული ჰქონდა გაუსვლელობის ხელწერილი, ქალაქიდან დროებით გასვლის ნებართვა მისცა გამომძიებელმა. თუ არ შეწუხდებით, გთხოვთ, დამიზუსტოთ, თუ გამომძიებელი, როგორც თქვენ აღნიშნეთ, მოქმედებდა სსსკ-ის 169-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით და მას არ ჰქონდა წინასწარი განზრახვა, რომ ბრალდებული დამალვოდა გამოძიებას, დაეკისრება თუ არა პასუხისმგებლობა გამომძიებელს და თუ დაეკისრება, რა სახის?

ქალბატონო ნინო,

პიროვნებას დამნაშავის სტატუსი ენიჭება მას შემდეგ, რაც კანონიერ ძალში შევა სასამართლოში გამამტყუნებელი განაჩენი;

რაც შეეხება, გამომძიებლის მოქმედების კანონიერებას, გვინდა აღვნიშნოთ, რომ თუ გამომძიებელს არ ჰქონდა არანაირი ეჭვის საფუძველი და არც განზრახვა, რომ ბრალდებული დაემალებოდა გამოძიებას, მაგრამ ამგვარი შედეგი მაინც დადგა, ამ შემთხვევაში გამომძიებლის პასუხისმგებლობის საკითხი სისხლის სამართლის წესით, არ დადგება, რადგან იგი მოქმედებდა სსსკ-ის 169-ე მუხლის საფუძველზე, თუმცა არ არის გამორიცხული გამომძიებელი დაისაჯოს ადმინისტრაციული წესით. ხოლო რაც შეეხება ბრალდებულს, მის მიმართ გამოცხადდება ძებნა და სასამართლომ შეიძლება იმსჯელოს ბრალდებულისათვის აღკვეთის ღონისძიების უფრო მკაცრით შეცვლის თაობაზე.

ქვით ნაგები ლოგიკა თბილისში ალოგიკურია

B2

მეორე რუბიკონის წინ

"დინამო" ჯგუფური ეტაპის გადასალახავად ემზადება

B4

ჰეროდეები, კამიკაძეები და სხვები...

B6

კინო ჩემთვის აბსტრაქტული ხელოვნებაა

A1 გვერდიდან

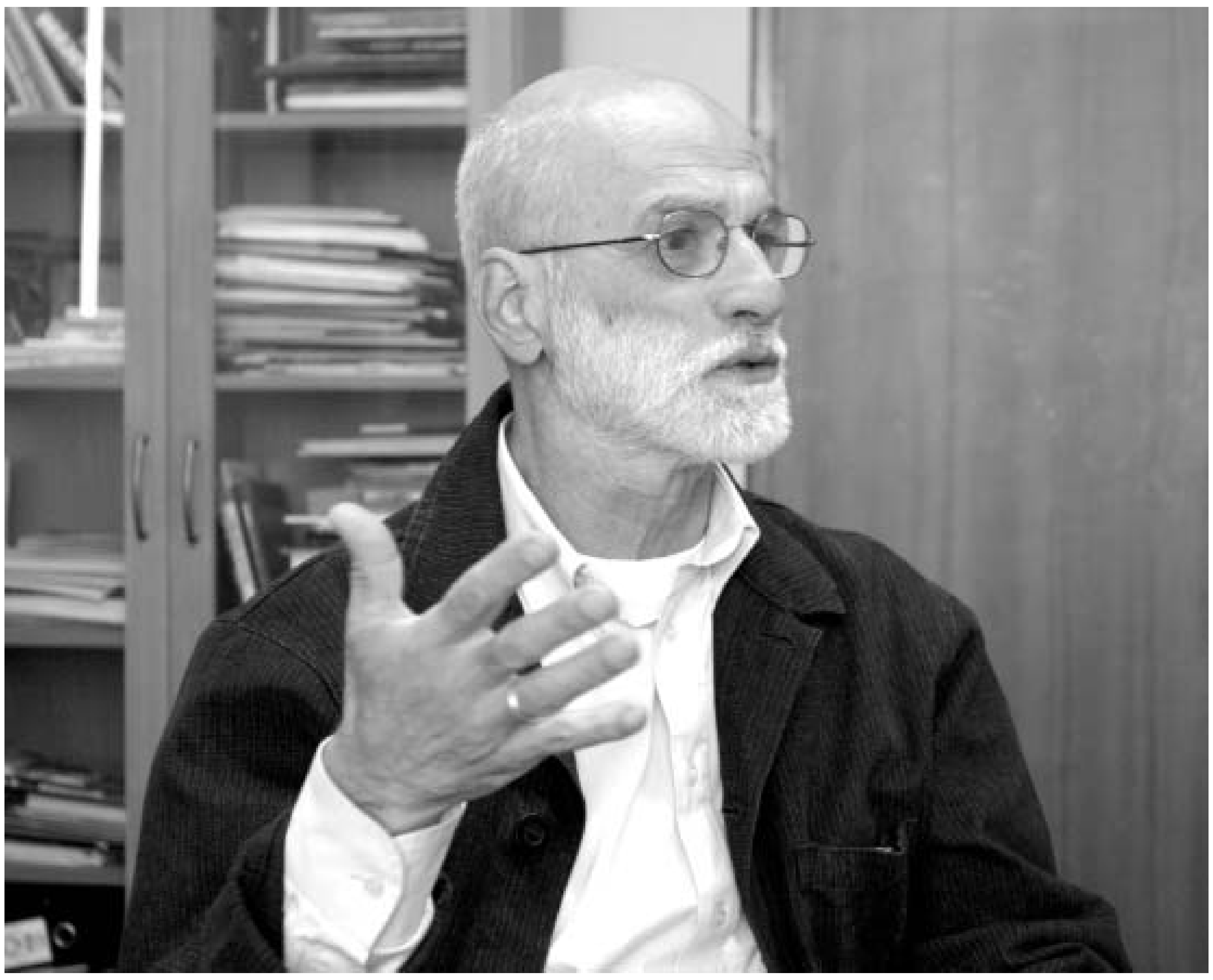

მარიკა ამურველაშვილის ფოტო

კინემატოგრაფი გამოსახულებაა და არა სიტყვა. სიტყვა კი მხოლოდ გამოსახულების შედეგად ჩნდება.

არასდროს არ შემიძლია დასაწყისით რამე აღმოვაჩინო, მე შემიძლია აღმოვაჩინო მხოლოდ დასასრული.

ეს არ არის უკომპრომისობა, ეს არის, უბრალოდ, ჩემი სურვილი, გავაკეთო ის, რაც ჩემშია, და არა ის რაღაცა, რასაც დამავალებენ. არც ფულის გულისთვის გადავიღებ ფილმს და არც იმისთვის, რომ რეჟისორი მერქვას. ეს მე არ მაწუხებს

პოლონეთში ჩემს მეუღლეს ლამაზი ქოლგა ვუყიდე. ჰოდა, ამ ქოლგამ დამიტრიალა აზრი, რის შედეგადაც გაჩნდა სცენარი მომავალი ფილმისთვის "ქოლგა".

ჩემს ფილმებს ყველა მინუსი აქვს: კავკასიაშია გადაღებული, შავ-თეთრია, არ არის დიალოგები - მეტი რაღა უნდა იყოს, ეგენი რასაც ებრძვიან, ყველა ის მინუსი ჩემთან არის.

- ამ შვიდი წლის განმავლობაში მხოლოდ ეს ერთი ფილმი გააკეთეთ, რომელიც აქ იყო წარმოდგენილი?

- იყო კიდევ ერთი. იყო ასეთი პროგრამა, რომელმაც გამოაცხადა კონკურსი.

ძალიან ბევრი ხალხი მონაწილეობდა, და ვინც გავიმარჯვეთ, ანუ შვიდმა რეჟისორმა, წაგვიყვანეს ფეშენებელურ კურორტზე და გადაგვაღებინეს ყველას ერთი ნოველა. ერთ დღეში უნდა მოვმზადებულიყავით, გადაგველო და დაგვემონტაჟებინა. ყველაფერი ძალიან დიდ ხარჯებთან იყო დაკავშირებული: ამდენი ხალხის წაყვანა, მათი ცხოვრება, ყველას თავისი მომსახურე პერსონალი და ა.შ. გარდა ამისა, ძირითადად ის იყო კარგი, რომ მომავალი სრულმეტრაჟიანი ფილმისთვის ერთი ან ორი ეპიზოდის გადაღების საშუალებაც მოგვცეს.

- სცენარი ერთი და იგივე იყო?

- ერთი სცენარი, სკოლაში გამოცდას რომ აბარებ, საგამოცდო ბილეთებივით დაგვირიგეს დილას, ერთი და იგივე იყო ყველასთვის, მაგრამ ყველა რეჟისორი ხომ თავისებურად ხედავს და საინტერესოა, ვინ როგორ გააკეთებდა, ერთი და იგივე ამბავს. სცენარი მთლიანად დიალოგებზე იყო აგებული, ამ პროგრამის თუ კონკურსის ორგანიზატორი ჟერარ დეპარდიეს მეუღლე იყო, და სწორედ მან მითხრა: აი, ახლა მოგიწევს დიალოგებით ფილმის გაკეთებაო. მე მორჩილად ჩავჯექი მანქანაში, წავედი ადგილების შესარჩევად, სადაც უნდა გადამეღო, ოთახები უნდა მენახა, და მიუხედავად ამისა, დაუმორჩილებლად, სცენარი მაინც უსიტყვოდ გადავაკეთე.

ბუნებრივია, ბევრი რამეც შევცვალე, მხოლოდ რამდენიმე უმნიშვნელო ნიშანი დავტოვე; ორი ადამიანი, რომელიც მონაწილეობდა - ქალი და კაცი - ეს და კიდევ სხვა აუცილებელი პირობა დავიცავი. მაგალითად, კომპოზიტორი უნდა შემერჩია იმ შვიდი კომპოზიტორიდან, ვინც მოიყვანეს, უნდა ყოფილიყო 5-წუთიანი, სცენარის გარკვეულ საკვანძო მომენტებზე პასუხი უნდა გაგეცა, ეს ყველაფერი შევასრულე. ჩვენებაზე უამრავი ხალხი მოიყვანეს, რომელთაც ძალიან მოეწონათ და თქვეს, რომ თითქოს ყველასთან შედარებით, ჩვენი ყველაზე საინტერესო ნამუშევარი გამოვიდა. იმდენად ავენთე ამ მოცემული თემით და მისი ექსტრემალურ პირობებში შესრულებით, რაც მხოლოდ სისწრაფეს მოიცავდა, რომ მთელი ჩემი შესაძლებლობები ჩავდე და მგონი, მართლა საინტერესო ნამუშევარი გამოვიდა. უნდა აღვნიშნო, რომ ჩემი ფილმებიდან ყველაზე მეტად სწორედ ეს მომწონს. ფილმი, რომელიც, ასე ვთქვათ, სხვისი სცენარით, გარკვეული ულტიმატუმების კარნახით და ვფიქრობ მაინც - ჩემებურად გადავიღე. ახლო მომავალში ვგეგმავ ამ ნამუშევრის თბილისში ჩამოტანას.

- რის შესახებ არის ფილმი?

- ამის მოყოლა შეუძლებელია, უნდა ინახოს. ადამიანი, რომელიც ისეთ სიტუაციაში მოხვდება, რომელსაც არანაირად არ ითვალისწინებს და ისეთი ცხოვრება მოვა მასთან, რომელზეც წარმოდგენა არა აქვს და ამისათვის მზად არ არის. მას არაფერი გაუკეთებია ისეთი, რომ ეს ცხოვრება მოსულიყო მასთან, მაგრამ შეიცვალა მისი ბედი, ყველაფერი შეეცვალა, სულ ამოუტრიალდა ცხოვრება და რაც მთავარია, ამაში ის დამნაშავე სრულიად არ არის.

- მომავალში?

- ორი სცენარი უკვე მზად მაქვს, ერთი სრულმეტრაჟიანი ფილმისთვის, ერთი კი ხუთი მოკლემეტრაჟიანისთვის, რომელიც ერთ დიდ ფილმს შეადგენს. ამ ხუთ ნოველაში ერთ-ერთი შემადგენელი ნოველა მინდა ის იყოს, რომელიც ამ ზემოხსენებულ პროგრამაში გადაგვაღებინეს.

- თქვენი ფილმები. როგორ ჩნდებოდა მათი გადაღების იდეა? მაგალითად, "ქორწილი".

- ქორწილის იდეა ძალიან მარტივად მოვიდა. "ვგიკს" რომ ვამთავრებდი, ვიღებდი სადიპლომო ნამუშევარს, რომელიც არ მიიღო ჩვენმა მაშინდელმა კომიტეტმა, ატყდა საშინელი ამბავი და დღეს, მგონი, ეს ფილმი აღარც არსებობს. მერე ავიღე და ერთ პატარა ფურცელზე, მახსოვს, კუთხეც კი ჰქონდა მოხეული, დავწერე, "ქორწილის" ე.წ. სცენარი. იგივე ამბავი, რაც შემემთხვა - მე ჩემს გეგმებს ვაწყობ და ცხოვრება კი სულ თავის გეგმებს მთავაზობს. ასეა გოგი ქავთარაძის გმირიც, რომელიც სულ თავის გეგმებშია; მოჰყავს ცოლი, ბედნიერია. რეალობა კი სულ სხვაა. ასეთი ვიყავი მეც; ვაწყობდი გეგმებს, გავხდები რეჟისორი, გადავიღებ ყველაფერს, რაც მინდა, ცხოვრება კარგად წავა... ამ დროს კი ყველაფერი პირიქით მოხდა.

- "ქოლგა"?

- შემდეგი იყო ქოლგა. პოლონეთში ვიყავი კინოფესტივალზე, სადაც სწორედ "ქორწილმა" ჩამიყვანა. იქ ჩემს მეუღლეს ლამაზი ქოლგა ვუყიდე. ჰოდა, ამ ქოლგამ დამიტრიალა ეს აზრი, რის შედეგადაც გაჩნდა სცენარი მომავალი ფილმისთვის. მერე სულ მეკითხებოდნენ: რა ჩადე, რისი სიმბოლოა ქოლგა? რასაკვირველია, არის გარკვეული სიმბოლო, მაგრამ მე ეს სიმბოლო აბსოლუტურად გათავისუფლებული მყავს მკვეთრი ნიშნისაგან. ამიტომ ყველას შეუძლია თავისი სიმბოლო ჩადოს და აქედან გამომდინარე, ყველა თავის ფილმს ნახავს. შესაძლებელია იმას, რაც მე არ ჩამიფიქრებია. ზოგისთვის ეს არის მატერია, ზოგისთვის რაღაც ახალი რამ, რაც მოვიდა მასთან - ახალი ტალღა, ვილაცისთვის - სიყვარული, ვილაცისთვის - ბევრი ფული და სხვა. მეც ეს მომწონს - ვისაც რა უნდა, ის უნდა დაინახოს.

- "მუსიკოსები"?

- ეს თავდაპირველად სრულმეტრაჟიანი სცენარი იყო და 4 ნოველისაგან შედგებოდა, "მუსიკოსები" ერთ-ერთი ნოველაა, რომელიც, ფაქტობრივად, დიდი ფილმის ნაწილი იყო. იყო მთავარი გმირი, როგორც გამჭოლი ხაზი, ყველა ნოველაში გადიოდა, ფილმი მთავრდებოდა ამ "მუსიკოსებით". ეს უკანასკნელი დანარჩენ ნოველებთან შედარებით უფრო აბსტრაქტული იყო და "ომი და მშვიდობა" ერქვა. მერე მოსკოვში ქვა ააგდეს და თავი შეუშვირეს - ომი და მშვიდობას არ დაგარქმევინებთო, ამიტომ დავარქვი მუსიკოსები.

- შესაძლებელია ამიტომაც არის, რომ "მუსიკოსებს" კრიტიკოსები ყველაზე ღრმა და სერიოზულ ფილმად მოიხსენიებენ?

- არა მგონია. "მუსიკოსებიც" ისეა აწყობილი, რომ აქ ძალას ან პედლებს არ ვაწვები, გინდა თუ არა, ის არის, რაც მე ჩავდე-თქო. არა, როგორც გინდა ისეა. ერთ შემთხვევაში - ის, რომ ორივე უკრავს, არის მშვიდობაც, სიყვარულიც, ხელოვნებაც, ყველაფერი შეგიძლია ამის უკან შეიგრძნო, მე ჩემი სიმბოლოები მაქვს ყოველთვის, ისევე როგორც ყველას. მე რომ სიზმარში რაღაცას ვნახავ, მე როგორც ავხსნი, ის იქნება ჩემი სიმბოლო, სხვისთვის ის სულ სხვა იქნება. ასე ეწყობა ფილმიც, და მგონი, ეს უფრო საინტერესო ფორმაა, არ შეზღუდო ადამიანი, იყოს თავისუფალი, და თავისუფლად იმოძრაოს სივრცეში, გაიგოს ის, რასაც მისი შინაგანი სამყარო კარნახობს. ამ დროს არ ტყუვდები, ყველა სიტუაცია და ყველანაირი გაგება არის მართალი.

- "გზაზე"? შეიძლება, რომ ეს უკანასკნელი ნამუშევარი ჩავთვალოთ, როგორც ყველაზე იდეალისტური თუ ოპტიმისტური ფილმი, ამ სიტყვის არაპირდაპირი გაგებით.

- ჩემი აზრით, ოპტიმიზმი, მისი პირდაპირი გაგებით, არ არის ჩადებული, როგორც არც სხვა დანარჩენ ფილმებში, მაგრამ ყველა კარგად მთავრდება და ამავე დროს, არ არის ეს ტრადიციული, ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით. აქ ადამიანს განგებამ უშველა, მოაშორა მთელი ნაგავი და დატოვა სუფთად. ის ბედნიერია იმით, რომ რაღაცა გაიგო, მაგრამ რა გაიგო თვითონაც არ იცის. რაღაც მოხვდა მნიშვნელოვანი მის ცხოვრებაში. ამდენად ეს არის ე.წ. happy end, ადამიანი, რომელმაც ერთ მშვენიერ დღეს ყველაფერი დაკარგა, მოიშორა აკიდებული ტვირთი და შიშველი დარჩა. ეს, შესაძლოა, მაინცდამაინც სასურველი არ არის, მაგრამ აქ უკვე იმ მატერიაზეა ლაპარაკი, რომელიც ჩვენ ხელს გვიშლის. ფილმი სულიერ განცდაზე და სულიერი სიმშვიდის თუ "ქონების" მოპოვებაზეა. შეიძლება ეს მკვეთრად არ არის ხაზგასმული, მაგრამ, სხვათა შორის, სადაც არ ვუჩვენე ეს ფილმი, ყველგან ასე ესმით. და მგონი, საერთოდ ყველა ჩემი ფილმი, ყოველ შემთხვევაში, მე ასე ვფიქრობ, რომ მარტივია.

ჩემი პრინციპია, ისე გავაკეთო ფილმი, რომ მისი რამდენჯერმე ნახვა შეიძლებოდეს, როგორც მუსიკის მოსმენა. მე არ მინდა იყოს ისეთი სირთულეები, რომლის ნახვაც აღარ მოგინდება, ან დაიღლები, ან მოგწყინდება, ან უკვე ნანახი გაქვს. ამიტომ მინდა, რომ ახლოს იყოს მუსიკასთან, როგორც რაღაც დადებით ვიბრაციასთან. რამდენად გამომდის, ამას უკვე მე ვერ ვიტყვი.

- რატომ არის ფილმი უსიტყვო?

- ეს რაღაც შემთხვევით მოხდა. ინსტიტუტში პირველი ფილმი სცენაზე დავდგი.

გერასიმოვმა უსიტყვო ეტიუდი მოგვცა დავალებად. როდესაც დავდგი, ძალიან მოეწონა და მითხრა, მეორე კურსზე, თუ გინდა, უსიტყვო ფილმი გადაიღეო, მას უნდა მოეცა ამის უფლება. ეს ჩემი პირველი ფილმი იყო. თავდაპირველად ცოტა დაბნეული ვიყავი, უდიალოგოდ რომ ვაკეთებდი. შემდეგ თავისთავად გამოვიდა, ეს ჩვეულებრივი ისტორია იყო, სადაც ორი გმირი ერთმანეთს არ ხვდება და ვის უნდა ელაპარაკონ, ქალი ცალკეა, კაცი ცალკე. შემდეგ ეს რაღაც ბიძგი იყო, რომელმაც მეორე ფილმიც ასეთ მანერაში გამაკეთებინა, მიუხედავად იმისა, რომ "კარუსელი" (შემდგომი ნამუშევარი ნ.კ.) სრულიად განსხვავებულია სტილისტურად. ამის მერე აღარ ვიცი, თავისთავად მოხდა. შემდეგ ყველაფერი დაიხვეწა და ჩამოყალიბდა. **დღეს უკვე ვიცი, რომ ფილმს არ გადავიღებ დიალოგებით, მოვძებნი მის პლასტიკურ მხარეს და პლასტიკაში გადავიტან ნებისმიერ დიალოგს.** როგორც მუსიკა არის უსიტყვო და მას არ სჭირდება არავითარი განმარტება, ასეა გამოსახულებაც. მე ვიგრძენი, რომ ძირითად ემოციას ადამიანი თვალის საშუალებით ღებულობს. თვალია ყველაფერი, **მე რომ არ გხედავდეთ და მხოლოდ თქვენი ხმა მესმოდეს, ჩემს წარმოდგენაში სულ სხვა რაღაც მოხდება.** თვალი ყველაზე ძლიერი ინფორმაციის წყაროა, თვალით წყდება ყველა საკითხი, თვალით აფიქსირებს ადამიანი, რომ რაღაცა არ მოსწონს, ან პირიქით, ვიღაც უყვარს. ვიბრაციასაც თვალით უფრო ძლიერად გრძნობს. და კინო ისეთი ხელოვნებაა, რომელმაც ერთი თვალით უნდა გამოხატოს, იმისათვის, რომ მეორეს თვალმა აღიქვას. კინო უკვე კამერაა და ეკრანი კამერამ უნდა დაინახოს. მოსასმენად სულ არ გჭირდება თვალი. რომ აიღო და მაგნიტოფონზე ჩაწერო ნებისმიერი ლაპარაკი, ეს ხომ არ იქნება კინო?! კინოს სჭირდება გამოსახულება. მაგალითად, ადამიანი რომ აიღო, - თვალი ტვინის გამონაზარდია, ტვინი თვალების საშუალებით გამოდის გარეთ, ასეა მოწყობილი ადამიანი. რომ გითხრან, დაიტოვე ან სმენა ან თვალი, ბუნებრივია, ყველა დაიტოვებს თვალს. თვალი 95 პროცენტ ინფორმაციას აძლევს ადამიანს, ყური 5 პროცენტს, საიდანაც 4 პროცენტი ყალბია. ყურით მიღებული ინფორმაციის უმეტესი ნაწილი სიმართლე არ არის, თვალი კი ვერ იტყუება.

ეს ყველაფერი დამუშავდა ჩემში და ამ ანალიზით მივედი უსიტყვო კინომდე, თან იმ პერიოდში, მე რომ ვიღებდი ფილმებს, ხალხი გატაცებული იყო სამსაათიანი ფილმებით, გრძელი კადრებით. მოდაში იყო ძალიან გრძელი კადრები და რეჟისორები თავს იკლავდნენ, რომ ეს გრძელი კადრები გადაეღოთ. მაყურებელი კი ამას ვერ ამჩნევდა, მაყურებლისთვის ეს არაფერს არ ნიშნავდა. ეს მნიშვნელოვანი მხოლოდ რეჟისორისთვის იყო. ანტონიონის ჰქონდა გრძელი კადრები, და მასთან დაიწყეს შეჯიბრი, აბა, ცოტა იმაზე უფრო გრძელი კადრი გადავიღოო.

- ტარკოვსკი?

- ტარკოვსკი უფრო სხვა პიროვნებაა. მასაც უყვარდა გრძელი კადრები, მაგრამ ეს მის შინაგან სამყაროში უფრო ლოგიკურად იჯდა.

- შავ-თეთრი რატომ არის თქვენი ფილმები?

- კინო ჩემთვის აბსტრაქტული ხელოვნებაა. კონკრეტული კინო მე საერთოდ არ მაინტერესებს. შავთეთრი კადრი არის აბსტრაქტული გამოსახულება, სადაც ზუსტად შეგიძლია დასვა აქცენტები, ის აქცენტები, რაც შენ გინდა. ფერადი კი, რეალიზმია. ჩემი აზრით, კინემატოგრაფი, მაშინ როდესაც ამ ხელოვნებამ არსებობა დაიწყო, ფერადი უნდა ყოფილიყო და შემდეგ შავ-თეთრი, როგორც აღმოჩნდა, ისე უნდა გამხდარიყო - რაც პირიქით მოხდა. შავ-თეთრი არ არის რეალიზმი, ეს სხვა რაღაცაა, შავ-თეთრში უფრო მეტ ტონალობებს, მეტ გრადაციებს ხედავ. ფერადში კი შეიძლება ერთმა ფერმა ისე შეგიშალოს ხელი, რომ დანარჩენი ვერაფერი ვეღარ აღიქვა. ფერი მაინც, ჩემი აზრით, ფერწერის პრობლემაა. ახლანდელ კინემატოგრაფში ახალი ტექნოლოგია მოდის და შეიძლება ფერში საინტერესო კინოწარმოებების შექმნის საშუალება გაჩნდეს, მაგრამ, ჯერჯერობით, ეს არ არის და ამაზე არც ვფიქრობ... მე, ალბათ, შავ-თეთრი ფილმით მომიწევს ჩემი კინემატოგრაფიული მოღვაწეობის დასრულება.

ყველაზე დიდი წინააღმდეგობების მიზეზი, რასაც მე ახლა ევროპაში ვაწყდები ჩემი სცენარების დაფინანსების დროს, ის არის, რომ მომავალი ფილმი შავ-თეთრი უნდა იყოს. სცენარები იგებენ კონკურსებს, მთავარი პრიზიც კი მივიღე, მაგრამ ტელევიზიას არ უნდა შავთეთრი კინო. ალბათ იმიტომ რომ, კომერციას ვერ ხედავს - არ არის კომერციული - ასე ამბობენ ისინი. დღევანდელი კინოს დამფინანსებლები ძირითადად ხომ კომერციაზე ფიქრობენ, მე მათ ვუმტკიცებ, რომ ჩემი ფილმი ყველაზე კომერციული იქნება, ამაზე ისინი გაკვირვებით მიყურებენ. პარიზში რომ გადიოდა ჩემი მოკლემეტრაჟიანი შავთეთრი ფილმები, მე მათ ვუთხარი: "ჩემს ფილმებს ყველა მინუსი აქვს, კავკასიაშია გადაღებული, შავ-თეთრია, არ არის დიალოგები". მეტი რაღა უნდა იყოს, ეგენი რასაც ებრძვიან, ყველა ის მინუსი ჩემთან არის, მაგრამ დასწრება მაინც დიდი იყო.

საერთოდ ძნელია განსაზღვრო სურვილები, რომელთაც დამკვეთები თავად ახვევენ მაყურებელს. მაყურებელს კი, მგონია, რომ რეალობაში სულ სხვა სურვილები აქვს. მაგალითად, ახლა აუცილებლად მკვლელობა, სექსი, არაბუნებრივად გამწვავებული სცენარებია, რომელიც თითქოს მაყურებელს იზიდავს. მე კი არ მგონია, რომ ვინმე სექსისთვის უყურებდეს ფილმს. ამისთვის სპეციალური კინოები არსებობს, სადაც მარტო სექსი კი არა, ყველაფერია თავიდან ბოლომდე. ამიტომ თუ ეს გინდა, შედი და ნახე. მხატვრულ კინოში კი ფიზიოლოგიური მომენტების ჩვენება, ჩემი აზრით, არავითარ აუცილებლობას არ წარმოადგენს.

- როგორია თანამედროვე კინო?

- საერთოდ, თანამედროვე კინემატოგრაფში უჩვეულო რამ ხდება. როდესაც კინემატოგრაფი დაიწყო, მას არ ჰქონდა არანაირი ტრადიცია, მაგრამ ინტუიციით სწორ გზას დაადგა იმიტომ, რომ, როცა არაფერი არ იცი, მაშინ მარტო ინტუიციას მიყავხარ გზაზე. შემდეგ უკვე გამოცდილების შედეგად, რაღაც დასკვნები გამოგაქვს. ინტუიციით კინემატოგრაფი სწორ გზაზე მიდიოდა, მაგრამ სიტყვა რომ დაემატა და მისი გამოყენება აუცილებლობა გახდა, კინო სიტყვამ გაიტაცა და ისეთი გენიოსი რეჟისორებიც კი, როგორიც ჩაპლინი იყო, მანაც ვერ შეძლო აღლო აელო ამ სიახლისთვის. რაც მოვიდა კინემატოგრაფში, ეს იყო სიტყვა. სიტყვამ კი, ვფიქრობ, სულ დაარღვია ის შესაძლებლობები, რომელიც კინემატოგრაფს გააჩნდა: მოძრაობა, უსასრულო, ღრმა გამოსახულება, რომელსაც შეეძლო გარდაქმნილიყო ერთიდან მეორეში. მოკლედ, ძალიან ბევრი შესაძლებლობები ჰქონდა და უცებ დაკარგა, იმიტომ, რომ დიალოგმა გაიტაცა, დიალოგის მეშვეობით კი კინემატოგრაფში მთელი ლიტერატურა გაკეთდა. დღეს ისეთი გრძნობა მაქვს, თითქოს კინემატოგრაფი უბრუნდება თავის, შეიძლება ითქვას, ძველ სახეს. დღეს მგონი მაინც მოდის ის შეგნება, რომ კინემატოგრაფი გამოსახულებაა და არა სიტყვა. სიტყვა კი შენში მხოლოდ გამოსახულების შედეგად ჩნდება.

ჩემთვის კინემატოგრაფი არის მუსიკა გამოსახულებაში. მუსიკალურ ბგერებს არ ვგულისხმობ. გავიდეთ ქუჩაში, დავჯდეთ კაფეში, ვუყუროთ ქალაქს, ცხოვრებას, იმას, რაც ჩვენ წინაშე იქნება, ვუყუროთ ცხოვრებას და სწორედ ეს იქნება და არის უკვე კინემატოგრაფი. არავისი არაფერი მოისმინო, იყო შენს ფიქრებში და ვიზუალიზაცია ხდებოდეს იმისა, რის წინაშეც შენ იმყოფები. მე არ შემიძლია სიტყვა მთლიანად უარვყო, განა არ მაინტერესებს, სიტყვა ძალიან საინტერესოა ლიტერატურაში, უძლიერესია პოეზიაში, სიტყვით არის ნათქვამი ყველა სიბრძნე, და არა პლასტიკით, სიტყვით არის ლაო ძი და არა გამოსახულებით, ეს სულ სხვა მხარეა, და ამ მხარეს მე არ ვეხები. კინემატოგრაფი კი ჩემთვის არის მუსიკა გამოსახულებაში და არა სიტყვა. ამის თქმა მსურს.

კინოში ყოველთვის ხდება სიახლეები და ყოველთვის იქნება. მე მხოლოდ იმას მოგახსენებთ, რომ კინემატოგრაფს, როგორც ახლად გაჩენილ ბავშვს, რომელიც ჯერ ლოგიკურად ვითარდებოდა, შემდეგ გაიზარდა, ერთმა ქუდი დაახურა, მეორემ შარვალი ჩააცვა, მესამემ ხელში რაღაც დააჭერინა, თუ ქალი იყო, კაცს დაამსგავსეს, თუ კაცი იყო, ქალს დაამსგავსეს და ა.შ. მოკლედ, აქ აირია ყველაფერი. კინემატოგრაფს თავზე ყველა ხელოვნება ჩამოაცვეს.

- რა ემოციაა საჭირო შემოქმედებითი პროცესისათვის?

- მთავარი ის იმპულსია, რომელიც ჩემში ჩნდება. და საიდან ჩნდება ეს იმპულსი? რაღაცას ვნახავ ან გავიგონებ და ყოველთვის ვიცი, ეს არის ჩემი მომავალი ფილმის ფინალი. მერე ვეძებ მის დასაწყისს. არასდროს არ შემიძლია დასაწყისით რამე აღმოვაჩინო, მე შემიძლია აღმოვაჩინო მხოლოდ დასასრული. საინტერესო რამეს რომ ვნახავ დასრულებულს, მერე ვაგებ ჩემში ვერსიას, თუ რატომ დასრულდა ასე.

მომავალში თუ გავაკეთე ის, რაც მე მინდა, გავაგრძელებ მუშაობას, თუ არ მექნა ამის საშუალება, მაშინ ფილმების გადაღების არავითარი ინტერესი არ მაქვს. ეს არ არის განსაკუთრებული ვაჟკაცობა; არ მინდა, ფილმების გარეშეც კარგად ვგრძნობ თავს. ეს არ არის უკომპრომისობა, ეს არის, უბრალოდ, ჩემი სურვილი, გავაკეთო ის, რაც ჩემშია, და არა ის რაღაცა, რასაც დამავალებენ, რასაც ვინმე ან რამე ითხოვს. არც ფულის გულისთვის გადავიღებ ფილმს და არც იმისთვის, რომ რეჟისორი მერქვას. ეს მე არ მაწუხებს.

- გადაღებულ ფილმებში სურვილიც იყო და შესაძლებლობაც?

- რასაკვირველია, შეიძლება ეს ფილმები არ არის ბოლომდე სრულყოფილი, შეიძლება მათ თავისი ბევრი ნაკლი აქვთ, მაგრამ ეს იყო ის, რაც მე მინდოდა და რისი გაკეთებაც შევძელი. ისეთი პერიოდიც ხომ იყო, როდესაც ამიკრძალეს მუშაობა, "მუსიკოსებს" როდესაც ვიღებდი, ორი წლით ამიკრძალეს რეჟისორად მუშაობა, შემდეგ გაუქმდა ეს ბრძანება, ისევ დამიბრუნეს უფლება. შემდეგ სხვა ტაქტიკა აირჩიეს და სცენარებს აღარ ღებულობდნენ, ერთხელ წარვადგინე მოკლემეტრაჟიანი ფილმის სცენარი, შემდეგ სრულმეტრაჟიანის და ბოლოს საერთოდ შევეშვი. აქედან გაჩნდა ეს პაუზა. ალბათ, არ იყო აუცილებელი მუშაობა, რადგან ამის გამო მე არ ვწვალობდი.

- რას აკეთებდით ამ დროს?

- ბევრ რამეს ვაკეთებდი; მულტსცენარებსაც ვწერდი, ვყიდდით თუ რამე გაგვაჩნდა, ჩემი ცოლი ნამცხვრებს აცხობდა, მე ცოტა ფულის საშოვნელად ხან ერთ ადგილას გავვარდებოდი, ხან მეორე ადგილას. მაგრამ, ამას არავითარი კავშირი არ ჰქონდა კინოსთან. ეს იყო ცხოვრება, ჩვეულებრივი...

თეატრები

თეატრალური სარდაფი რუსთაველზე
ჟან-ჟაკ ბრიკერი, მორის ლესაგი
"ინსტინქტი"
რეჟისორი: ოთარ ეგაძე
დას: 20:00 სთ.

თავისუფალი თეატრი
პრემიერა
"მე, ბებია, ილიკო და ილარიონი"
რეჟისორი: გოჩა კაპანაძე
დას: 19:00 სთ.

სამეფო უბნის თეატრი
ლაშა ბუღაძე
"ნუგზარი და მეფისტოფელი"
რეჟისორი: გაგა თავაძე
დას: 18:00 სთ.

სახიობა
თემურ ბაქნიძე
"გიჟები"
რეჟისორი: გია კახელი
ფასი: 2 ლარი
დას: 15:00 სთ.

ტრაგიკომედიის თეატრი
"VENCEREMOS ანუ ჩვენ გავიმარჯვებთ"
რეჟისორი: ვახტანგ ანდიაშვილი
ფასი: 5 ლარი
დას: 18:00 სთ.

კინოთეატრები

ამირანი
"ფარენჰეიტი 9|11"
დას: 14:00; 16:30; 19:30; 22:00 სთ.

რუსთაველი
"მეფე არტური"
დას 12:30; 15:00; 19:30 სთ.

ახმეტელი
"გარფილდი"
დას: 12:00; 16:30 სთ.

"მეფე არტური"
დას: 14:00; 18:00; 20:30 სთ.

გოეთეს ინსტიტუტი
რაინერ კიილჰორნის მოხსენება - "ფრიდრიხ ფონ ბოდენშტეტის ნაკვალევზე"
შესრულდება ანტონ რუბინშტაინის, ინგებორგ ფონ ბრონსარტის და ლუდვიგ შპორის მუსიკაზე დაწერილი ფ.ფ.ბოდენშტეტის "მირზა შაფის სიმღერები".
ასრულებენ: დოც. მანანა ეგაძე (სოპრანო), დოც. ნატალია ჩაგანავა (მეცოსოპრანო),
პროფ. მედეა ალტუნაშვილი (ფორტეპიანო).
დას: 17 საათზე

გამოფენები

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ქეთი ჯაყელი
"მარშრუტი დაუმთავრებელი წერილებისთვის"
დას: 19:00 სთ.

ქარვასლა
გოგა ჩანადირის ფოტონამუშევრების გამოფენა
"ინდონეზია ტერაქტების შემდეგ"

ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრი
"უძველესი საქართველო ევროპისა და აზიის გზაჯვარედინზე"
გამოფენა-გაყიდვა

ძველი გალერეა
მაია ბურულაძის ნამუშევართა პერსონალური გამოფენა

ბაია გალერეა
"კოლექციიდან კოლექციამდე"

სურათების ეროვნული გალერეა
ანსელმო ძერმის (იტალია) ნამუშევართა პერსონალური გამოფენა

თანამედროვე ხელოვნების გალერეა
მარია ნატალია ვაზ-პირეს ბიეკის (პორტუგალია) ნამუშევართა გამოფენა

დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ შეგიძლიათ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია ელექტრონულ მისამართზე: culture@24hours.ge

სამუზეუმო სისტემის კარდინალური რეფორმა

ხელისუფლება ქვეყნის სამუზეუმო სისტემის ძირეულ და კარდინალურ რეფორმას იწყებს. როგორც მთავრობის გუშინდელ სხდომაზე გახდა ცნობილი, აღნიშნულ რეფორმებს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროსთან ერთად, სახელმწიფო მუზეუმის ახალი ხელმძღვანელი დავით ლორთქიფანიძე უხელმძღვანელებს.

ახალი კონცეფციის თანახმად, შეიქმნება ერთიანი მართვის სისტემა, ანუ ეროვნული მუზეუმი, რომელშიც ქვეყანაში არსებული სხვადასხვა მუზეუმები გაერთიანდებიან. ლორთქიფანიძის თქმით, ყველაფერი გაკეთდება იმისთვის, რომ საქართველოს მუზეუმები კონკურენტუნარიან ეკონომიკურ პროდუქტთან ერთად, ჩვენი ქვეყნის სახედ და სიმბოლოდ იქცნენ.

ეროვნულ მუზეუმებს, კონცეფციის თანახმად, მიეცემათ კომერციული საქმიანობის უფლებაც. გარდა ამისა, მუზეუმების შემდგომ განვითარებაზე მნიშვნელოვანი პასუხისმგებლობა სახელმწიფოსაც დაეკისრება, ანუ სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, რომ დააფინანსებს მუზეუმებს და მათ კეთილმოწყობაზე იზრუნებს. განისაზღვრება პრიორიტეტები და შეიქმნება მჭიდრო კავშირი ეროვნულ მუზეუმებსა და განათლების სამინისტროსთან ერთად. მუზეუმებს დაეკისრებათ ერთგვარი საგანმანათლებლო ფუნქციაც. როგორც საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ზურაბ ჟვანიამ განაცხადა, ამ მიმართულებით გარკვეული ნაბიჯები უკვე გადაიდგა: მაგალითად, ნიკო ფიროსმანის სახელობის ახალი მუზეუმის სრულ დაფინანსებას თავის თავზე იღებს მოსკოვში მოღვაწე ქართველი ხელოვანი ზურაბ წერეთელი. ***ინტერ-პრესი***

ქვით ნაგები ლოგიკა თბილისში ალოგიკურია

ახლის შენებამდე ძველის ბოლომდე გააზრებაა საჭირო!

სოფო კილასონია

ნაწილი II

"მართმადიდებლური ტაძარი სიმბოლური და აზრობრივი შინაარსის მატარებელია. იგი კოსმოსისა და სულიერი სამყაროს ხატია, სოფლის ფერისცვალების დინამიკური სიმბოლო, ფიზიკური სივრცე, სადაც სულიერი სამყარო მეფობს... ტაძრის ფორმის მოწყვეტა შინაარსისგან არის თვით ფორმის დესტრუქცია, საერთო დეგრადაციისა და რღვევის პროცესის მაუწყებელი. მართმადიდებლური ტაძარი ღმერთის მიმართ აღვლენილი ქვაში ჩამოსხმული ჰიმნია", - წერს არქიმანდრიტი რაფაელი, 1997 წელს გამოცემულ მისივე წიგნში "საუბრები მართმადიდებლობაზე". აქ, ფორმათა დესტრუქციის მაგალითებად, ავტორი ხაზგასმით მაინც ქრისტიანული რელიგიის სხვა კონფესიების ტაძრებს ასახელებს. თუმცა, შესაძლოა, ჩვენთვის უფრო სასარგებლოც ამ სიტყვათა უფრო ფართოდ გააზრება იყოს. განსაკუთრებით მაშინ, როცა ჩვენს თანამედროვე საეკლესიო არქიტექტურაზე გვაქვს საუბარი. იქნებ მაინც ჯობდეს, პრობლემების ძებნა და მათი გადაწყვეტის გზები ჯერ ჩვენთან დაგვეწყო.

მიუხედავად იმისა, რომ თბილისში აგებულ ტაძართა უმრავლესობა უგუმბათო ეკლესიებს (რომელთა შესახებაც წინა სტატიაში ვისაუბრეთ) წარმოადგენს, თანამედროვე ხუროთმოძღვართა არანაკლებ ინტერესს იწვევს გუმბათიანი ნაგებობები, რომელთა ჯგუფში ერთიანდება, როგორც ტრიკონქისა და ტეტრაკონქის, ისე თავისუფალი და ნახევრად თავისუფალი ჯვრის ტიპის ტაძარი. ჩახაზული ჯვრის ტიპისა, მხოლოდ ერთია - წმ. ნიკოლოზის სახელობის ტაძარი ნარიყალაზე, თუმცა ისიც განახლებულია, ამ ადგილას არსებული ძველი ტაძრის გეგმის მიხედვით.

ქართული ხელოვნების ადრეულ ეტაპზე, VI საუკუნის შუა წლებიდან და ამ მნიშვნელოვანი ხანის დასასრულისთვის, რაც "ყოველი ქართველის შეკრებით" და კონსოლიდაციით აღინიშნა, გუმბათიან ხუროთმოძღვრებაში ყველაზე მკაფიოდ გამოიხატა ეროვნული ნიშნით აღბეჭდილი ახალი თემებისა და ტიპების წარმოშობა-დამკვიდრების პროცესი. ასეთი ახალი, "ეროვნულად გამომეტყველი" ხუროთმოძღვრული ტიპების საფუძველს ძირითადად ტეტრაკონქი (გუმბათოვანი ტაძარი, რომლის ჯვრის ფორმის ოთხივე მკლავი ნახევარწრიულად მთავრდება) შეადგენდა, რაც ფართოდ იყო გავრცელებული აღმოსავლეთ ქრისტიანულ სამყაროში. მასთან ერთად გვხვდება ე. წ. "თავისუფალი ჯვრის" (როცა შიდა სივრცის ჯვრული კონფიგურაცია ექსტერიერში იკითხება) და "ჩახაზული ჯვრის" (როცა ტაძრის ჯვრული ფორმის გეგმა სწორკუთხედშია ჩაწერილი) ტიპებს. მაგრამ ქართველ ხუროთმოძღვართა მიერ სრულიად თავისუფალი, შემოქმედებითი მიდგომა, რომლებშიც მხოლოდ ქართული ხუროთმოძღვრებისთვის სახასიათო ფორმები და მხატვრულ-კონსტრუქციული გადაწყვეტის სრულიად ახლებური ამოცანები განხორციელდა, ნინოწმინდა და მცხეთის ჯვარი იყო. ამ ახალი არქიტექტურული ტიპების საფუძველს სწორედ ტეტრაკონქი წარმოადგენს, იგი საქართველოში VI საუკუნის შუა წლებიდან ჩნდება და მან საფუძველი დაუდო კლასიკურად გაწონასწორებული ახალი ხუროთმოძღვრული ტიპის ჩასახვა-განვითარებას ადრეული შუა საუკუნეების ქართულ სატაძრო არქიტექტურაში.

რაც შეეხება ტრიკონქის ტიპს (გუმბათიანი ტაძარი, რომლის ჯვრული ფორმის შიდა სივრცის მხოლოდ სამი მკლავი სრულდება ნახევარწრიულად) არანაკლები მნიშვნელობა ენიჭება ჩვენს ხუროთმოძღვრებაში, საკმარისია იმის თქმა, რომ ყველაზე დიდი კათედრალები - ოშკი, ბაგრატის ტაძარი და ალავერდი სწორედ ამ ტიპისანი არიან.

თბილისში ტრიკონქის ტიპის ორი ახალი ტაძარია. - ხარების სახელობის ეკლესია ნუცუბიძის III მკ/რ-ში და წმ. ილია წინასწარმეტყველის სახელობის ტაძარი ყაზბეგის ქუჩაზე. ორივე შემთხვევა ამ ტიპის გართულებულ ვარიანტს წარმოადგენს. აქ გუმბათი თავისუფლად მდგომ საყრდენებს ეყრდნობა და არა კედლის შვერილებს. ტაძრის დასავლეთ მკლავები დამატებით სვეტებზე გარდამავალი თაღებით იყოფა.

ტეტრაკონქის ტიპის ოთხი ტაძარია თბილისში. აქედან ორი - წმ. გიორგის სახელობის ვაკის სასაფლაოსთან და სამი მღვდელმთავრის სახელობის ტაძარი - 130-ე საშუა-

წმ. ილია წინასწარმეტყველის სახელობის ტაძარი. ვაკე, ყაზბეგის ქუჩა 34. პროექტის ავტორი ლერი კუპრაშვილი.

ფერიცვალების სახ.ტაძარი. კრწანისის რაიონში თაბორის მთაზე. არქიტექტორები გიორგი ცხადაია და ლევან ლომიძე.

ლო სკოლის ეზოში, ჯვრული კონფიგურაციის, მარტივი გეგმის ტეტრაკონქია. მესამე ტაძარს - ამაღლების სახელობის საბურთალოს სასაფლაოსთან, მკლავებს შორის ნახევრადწრიული დამატებითი აფსიდები აქვს, რითიც ის ნინოწმინდის გეგმას გვაგონებს. თუმცა, ეს უკანასკნელი მეტად მაღალი პროპორციებით ხასიათდება, ხოლო სივრცული გაშლა აშკარად აკლია. მეოთხე ტაძარში ანტონ მარტყოფელის სახელობის იპოდრომთან ხუთწახნაგა შვერილ აფსიდებს შორის კვადრატული ფორმის სათავსებია.

სამი თავისუფალი ჯვრის ტიპის ტაძრებს (დავით აღმაშენებლის სახელობის ტაძარი სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეზოში, წმ. გიორგის სახელობის - ქერჩის ქუჩაზე და ასევე წმ. გიორგის სახელობისა მარაბდის ქუჩაზე) თითქმის ერთნაირი გეგმა გააჩნიათ. ერთი სიგრძის მკლავები, რომელთა გადაკვეთაზეც გუმბათი ამოდის. უნდა აღინიშნოს დავით აღმაშენებლის სახელობის ტაძარი (უნივერსიტეტის ბაღი), რომელიც ყველაზე მეტად უახლოვდება სამწევრისის ტაძრის გადაწყვეტას.

ნახევრად თავისუფალი ჯვრის ტიპის ტაძარი ახალ აგებულ გუმბათიან ტაძართა შორის მხოლოდ ორია. ესენია: ფერისცვალების სახელობის ტაძარი თაბორის მთაზე და სამების სახელობის ტაძარი ჭავჭავაძის გამზირზე. უნდა აღინიშნოს, რომ ეს უკანასკნელი იმ მცირერიცხოვან ძეგლებს მიეკუთვნება, რომელნიც დახვეწილი კომპოზიციური და საერთოდ, მხატვრულ გადაწყვეტასთან ხასიათდება.

როგორც ვხედავთ, თანამედროვე სატაძრო მშენებლობა ქართული არქიტექტურის შუა საუკუნეების ტიპებს მისდევს. თუმცა გარკვეულ სიახლეთა ძიებასაც აქვს ადგილი. შიდა სივრცის განსხვავებულად გადაწყვეტის მცდელობის მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ ღვთისმშობლის ტაძრად მიყვანების სახელობის ტაძარი, სამედიცინო ინსტიტუტის ეზოში, სადაც საკმაოდ ოსტატურად გადაწყვეტილი გაშლილი სივრცე გუმბათქვეშა რვა საყრდენის ხარჯზე არის გაზრდილი. ასეთი შემთხვევა ჩვენ თბილისის ალექსანდრე ნეველის სახელობის ტაძარშიც გვხვდება. თუმცა, ახალი ტაძარი მისი დიდი ზომიდან გამომდინარე შიდა სივრცით ბევრად აღემატება რუსულ ტაძარს.

ამ ტაძრებში ცენტრალური გუმბათქვეშა სივრცე ბევრად აღემატება დაბალ დამატებით სივრცეებს, რაც ტაძარში ნათელი და ბნელი სივრცეების კონტრასტს ქმნის. გარე მასათა გადაწყვეტაში ტაძრის გეგმის მოხაზულობის ექსტერიერში, გარეთ გამოკვეთის ტენდენციებია აღსანიშნავი. ეს ყველაზე კარგად სწორედ გუმბათიან ტაძრებში გვხვდება, რომელთაგანაც ერთიც არ არის სწორკუთხა მოხაზულობაში ჩაწერილი.

ეს ყოველივე ამ ტაძართა ფორმალური დახასიათებაა, სადაც კარგად ჩანს, რომ ისინი კონკრეტულად შუა საუკუნეების რომელიმე ტაძრის ან, უბრალოდ, ამა თუ იმ ტიპის ზოგად მოხაზულობას იმეორებენ. თუმცა, ეს როდი კმარა, რათა მწყობრი და ასხმული ფორმა მივიღოთ. იმისათვის რომ ტაძრის გარეგნულ სახესა და შიდა სივრცის გადაწყვეტას სრულყოფილი იერი მიეცეს, საჭიროა პროპორციათა ზუსტი გათვლა-გააზრება, ისე რომ, მაგალითად, სვეტის სიმაღლე შეეფერებოდეს მის სისქესა და მათზე გარდამავალ თაღედს, გუმბათი - ტაძრის სხვა დანარჩენ კონსტრუქციებსა და საერთო მოცულობებს, სარკმელთა რაოდენობა, მათი განთავსება გარკვეულ ამოცანებსაც უნდა პასუხობდეს, გარდა სივრცის უბრალოდ განათებისა და სხვა მრავალი. სამწუხაროა, რომ უმრავლესობა სატაძრო ნაგებობებისა "მშრალი, უშინაარსო ფორმებია", ვერ ვხედავთ მათ მხატვრულ გააზრებას, შემოქმედებით მიდგომას, ვერც სიახლეთა ძიებაში და ვერც, უბრალოდ, გარკვეული გეგმისა და ფორმის გამეორებაში.

უყურებ და რაღაც გაკლია, ალბათ, ის ემოციური მუხტი, რაც ჩვენამდე "ქვათა ლაზათიანმა წყობამ" უნდა მოიტანოს, სივრცეში ნაკვეთი ფორმა არ სუნთქავს, ის გაყინულია. შიგნით შევდივართ და ხშირად თავად ვერ ვსუნთქავთ. ან სივრცე გვაკლია, რომ ბოლომდე "გავიშალოთ" ან ფორმათა მოუქნელი დეკორატიულობა გვიშლის ხელს.

საერთოდ, სატაძრო არქიტექტურაში მეტად მნიშვნელოვანია საშენი მასალა და მისი ფერი. სწორედ ტაძრის პერანგის ფაქტურა და მისი ფერია პირველი შთაბეჭდილების შემქმნელი, ფერია იმ ემოციისა და ხასიათის მატარებელი, რასაც საერთოდ ნაგებობა ქმნის და ატარებს. სამწუხაროა, რომ მთელი რიგი ახალი ტაძრები კერამიკული ფილების მსგავსი მასალითაა მოპირკეთებული, ხშირად უფრო მეტიც - საკმაოდ უსიამოვნო ფერის საღებავითაა შეღებილი, რითიც ამ ნაგებობათა ავტორები მასალისა და ფერის როლს ძეგლის ანსამბლურ გადაწყვეტაში მთლიანად უარყოფენ.

ყველაზე საყურადღებო და მნიშვნელოვანი კი ნაგებობისა და გარე მასშტაბის შესაბამისობაა. თუ როგორაა შეხამებული ტაძრის მასები მის გარშემო არსებულ ნაგებობებსა და სივრცესთან, როგორაა იგი ჩაწერილი საერთო ლანდშაფტში. სწორედ ეს უკანასკნელია თბილისში აგებული ახალი ეკლესიების ყველაზე დიდი პრობლემა. კორპუსებს შორის, საცხოვრებელი სახლების ეზოებში, ტრასებსა და დიდი ცენტრალური ქუჩების პირას, მეტროსა და ბაზართან შეიძლება აშენდეს საცხოვრებელი, მაღაზია, კაფე-ბარი, სავაჭრო ცენტრი, მაგრამ არა ტაძარი. არ შეიძლება ეკლესია ისეთ ადგილას აიგოს, სადაც ისე ჩაუვლი, რომ ვერ შეამჩნევ, ანდა მისი დანახვა უხერხულ გაოცებას გამოიწვევს. მნიშვნელოვანია, როგორ უახლოვდება ადამიანი ტაძარს, სადაც უნდა ილოცოს, როგორი ხედით ჩანს იგი. ხშირად მეტად რთულია კორპუსებსა და სხვადასხვა შენობებში ჩაკარგულ ახალ ტაძრამდე გზის პოვნა და მასთან მიახლოება. მის დანახვაზე აღარაა საუბარი. არადა ქართულ ხუროთმოძღვრებაში ტაძრის ადგილმდებარეობას ისეთივე როლი და მნიშვნელობა ეკისრებოდა (თუ მეტი არა), როგორიც მის არქიტექტურულ ტიპს თუ მორთულობას და სხვას. ადგილს საგანგებოდ არჩევდნენ. მეტიც, სხვადასხვა პერიოდის ძეგლები მათი ადგილის მიხედვითაც ამოიცნობიან.

თუ ბოლო 10-15 წლის განმავლობაში ქალაქში აგებულ ახალ ეკლესიათა განლაგებას (რომელთა რაოდენობა თბილისში დაახლოებით ორმოცდაშვიდია), მათ "გამომეტყველებას", ამ საერთო სურათს გადავხედავთ, მთლიანობაში გარკვეული სტიქიურობის შთაბეჭდილება იქმნება. უპოვნიათ ადგილი და აუგიათ ნაგებობა, ამ შემთხვევაში - ტაძარი. ხოლო მათ სიმრავლეში იშვიათად ჩანს ის, რაც, ალბათ, ყველაზე მთავარი უნდა იყოს - შესაბამისი დამოკიდებულება, თუმცა ეს საკითხი უფრო შორს და უფრო რთულ საკითხებთან მიგვიყვანს... ფაქტი ერთია, ამ პროცესებს არავინ აკონტროლებს, არ არსებობს არავითარი აღრიცხვიანობა არავითარი ინფორმაცია და მასალები. ხშირ შემთხვევაში, ეს მშენებლობები კერძო პირთა სურვილითა და ფინანსებით ხორციელდება, რაც რატომღაც მათ კონტროლს გამორიცხავს.

ჩვენს ნებისმიერ მრავალსაუკუნოვან ტაძარზე, არაერთხელ აღფრთოვანებით გვითქვამს, - რა ხელმა ააგო? ან რა რწმენით ააგო? თითქმის ყველა მათგანი, იმის გარდა, რომ გენიალურია მხატვრული გადაწყვეტის თვალსაზრისით, ყველაზე მთავარს გვახსენებს, თუ როგორ სწამდათ საქართველოში, რას გაუძლეს და როგორ გადარჩნენ. ეს არის ის, რაც ნებისმიერ ქართველს ჩვეული სიამაყით ერთხელ მაინც უფიქრია ცხოვრებაში. სწორედაც ამიტომაა საჭირო, სათუთად და ყურადღებით მივუდგეთ იმას, რითიც ჩვენზე, ჩვენი კულტურისა და რწმენის შესახებ საუკუნეების შემდეგ იმსჯელებენ.

არანაირ სიახლესა და არავითარი ტრადიციების ბრმა ერთგულებას არ ექნება ფასი, თუ ყველაზე საუკეთესოს დავკარგავთ, იმას რაც ქართულს მასთან ყველაზე დაახლოებული ერების კულტურებისგანაც კი გამოარჩევს - ამაღლებულ განწყობას და მონუმენტურ სისადავეს ყველგან და ყველაფერში, ბუნებრიობასა და ჰაეროვნებას ფორმასა და სივრცეში.

თეთრი სახლის ჰამლეტი

ჯიმი კარტერი 80 წლის გახდა

მელორ სტურუა
საქ. კორ. აშშ

ამერიკის შეერთებული შტატების 39-ე პრეზიდენტი ჯეიმს ერლ კარტერი-უმცროსი, ანუ, უბრალოდ, ჯიმი კარტერი 1924 წლის 1 ოქტომბერს პლეინსში, ჯორჯიას შტატში, ფერმერის ოჯახში დაიბადა. იმის გამო, რომ კარტერების ოჯახი მიწის თხილის მოყვანით გახლდათ დაკავებული, გაჩნდა მეტსახელები "არახისის ჯიმი" და "არახისის პრეზიდენტი". თუმცა, კარტერს სულაც არ რცხვენოდა თავისი წარმომავლობის, პირიქით - ამაყობდა კიდეც. ის იყო ამერიკის ერთადერთი პრეზიდენტი, რომელიც, ასე ვთქვათ, "მიწიდან" მოვიდა.

მე რომ მკითხოთ, კარტერი ყველაზე პატიოსანი იყო ამერიკის პრეზიდენტებს შორის, ყოველ შემთხვევაში, მე-20 ასწლეულში. და ყველაზე უბედურიც. ის პირდაპირ ეუბნებოდა სიმართლეს არა მარტო კონკრეტულ ადამიანებს, არამედ მთელ ამერიკელ ხალხს და ეს არ მოსწონდა არც იმ ადამიანებს და არც ქვეყანას. კარტერი იყო ნამდვილად ერთადერთი პრეზიდენტი, რომელმაც გაბედა ეთქვა ასეთი ფრაზა: "ჩვენს საზოგადოებაში რაღაც არის ავთვისებიანი". ამის შემდეგ მას ჰამლეტს ადარებდნენ, რომელმაც თქვა: "დანიის სამეფოში ყველაფერი რიგზე არ არის".

კარტერი იყო ყველაზე რელიგიური და ამავე დროს, ყველაზე განათლებული ამერიკის პრეზიდენტი. ამასთან განათლებული იმ სფეროში, რომელმაც გასული საუკუნის ატომურად მონათვლა განაპირობა.

კარტერი იხსენებს, რომ ერთხელ, რაღაც სულიერი დრამის შემდეგ თავის დასთან ერთად მიწის თხილის პლანტაციაში გავიდა, იქ ორივე მუხლებზე დადგა და ასე ლოცულობდნენ მთელი დღე. და უეცრად მას იესო ქრისტე გამოეცხადა. "მაშინ მეორედ დავიბადე", - თქვა კარტერმა.

ეს ისტორია საბჭოური პრესისთვის გაუთავებელი დაცინვის საბაბად იქცა. ვინანიებ ცოდვას და მეც მიმიძღვის ამაში წვლილი - ვითომ და, როგორ შეიძლება ენდო პრეზიდენტს, რომელსაც ქრისტე ეჩვენება? მაგრამ, განა უფრო საშიში სახელმწიფოების ის მეთაურები არ არიან, რომლებისთვისაც ქრისტე არ არსებობს?

მაგრამ "მეორედ დაბადებული", როგორც უკვე ვთქვი, ძალზე განათლებული ადამიანიც იყო. 1946 წელს კარტერმა ლინაპოლისის სამხედრო-საზღვაო აკადემია დაამთავრა და ატომური ფიზიკის დოქტორის წოდებაც მოიპოვა. შვიდი წელი ფლოტში იმსახურა, აქედან ხუთი იმ სახელგანთქმული ადმირალის, ჰაიმენ რიკოვერის ხელმძღვანელობით, რომელმაც შეერთებული შტატების წყალქვეშა ატომური ფლოტი შექმნა. ანუ კარტერმა იმ საფრთხის შესახებ, რაც ატომურმა იარაღმა შეიძლება კაცობრიობას მოუტანოს, მხოლოდ ყურმოკვრით არ იცოდა.

1953 წელს კარტერს მამა გარდაეცვალა და მოუწია, ფლოტი დაეტოვებინა და არახისის საქმეს ჩადგომოდა სათავეში. პარალელურად პოლიტიკაში ჩაერთო, ჯერ ჯორჯიას შტატის სენატში იქნა არჩეული დემოკრატების სიიდან, 1970 წელს კი შტატის გუბერნატორი გახდა. ჯორჯია ამერიკის სამხრეთით ყველაზე განაპირა შტატია და რასიზმი იქ ახლაც არ გახლავთ უცხო ხილი. გუბერნატორის რანგში თავის საინაუგურაციო სიტყვაში კარტერმა განაცხადა: "რასობრივი დისკრიმინაციის დრო დასრულდა". და ეს არ გახლდათ ლიტონი სიტყვები. სწორედ კარტერის დროს ზანგებსა და ქალებს პირველად მიუწვდათ ხელი სახელისუფლებო თანამდებობებზე.

1974 წელს ჯერ კიდევ ჯორჯიის გუბერნატორის თანამდებობაზე მყოფმა კარტერმა თეთრი სახლისკენ გაიწია. ერთი შეხედვით, ეს დონკიხოტობას ჰგავდა. მას ხომ არც საერთონაციონალური პოლიტიკური ბაზა გააჩნდა და არც მძლავრი ფინანსური სპონსორები ჰყავდა. სამაგიეროდ მას ჰქონდა ძლიერი ნება და მრწამსი. მან მიაღწია, რომ 1976 წლის ივლისში დემოკრატიულ პარტიას პრეზიდენტობის კანდიდატად წარედგინა თავი. მეწყვილედ მან ილინოისის შტატის სენატორი უოლტერ მონდეილი აირჩია. 1976 წლის ნოემბრის საპრეზიდენტო არჩევნებზე კი კარტერმა დაამარცხა თეთრი სახლის მაშინდელი რესპუბლიკელი ბინადარი ჯერალდ ფორდი და ამერიკის შეერთებული შტატების 39-ე პრეზიდენტი გახდა.

ისე დაემთხვა, რომ ვაშინგტონში ჩემი კორესპონდენტობის მეორე ვადა სწორედ ამ დროს დაიწყო და კარტერის პრეზიდენტობის მთელი ოთხი წელიწადი პოტომაკის ნაპირზე გავატარე. აი, იმ წლის ნოემბერში კი პირდაპირ აღლუმზე მოვხვდი. ტრადიციული აღლუმი სიმბოლურად პენსილვანიის ავენიუზე გაიმართა. თუმცა, თავად კარტერმა ტრადიციას გადაუხვია და ლიმუზინიში ჩაჯდომის ნაცვლად ფეხით ჩაიარა. მას არც ფრაკი ეცვა, არც სმოკინგი და არც ცილინდრი ეხურა თავზე. ის ჩვეულებრივ ყოველდღიურ კოსტუმში გამოწყობილი მოდიოდა. ეს არ იყო მასკარადი, პირიქით. თეთრ სახლში ყოფნის მთელი ოთხი წლის მანძილზე კარტერი თანმიმდევრულად იცავდა ხალხიდან გამოსულ ადამიანის იმიჯს. არაფორმალური ტანსაცმელი და საუბარი, ხშირი პრესკონფერენციები ახალი პრეზიდენტის სტილი გახლდათ და არა პოზა.

შესაბამისი გახლდათ მთლიანად პირველი ოჯახის სახეც. მე წილად მხვდა ბედნიერება, ერთ-ერთ საინაუგურაციო მეჯლისზე გამეცნო პირველი ლედი როზალი და მისი ქალიშვილი ემი. როზალი იყო ყველაზე უპრეტენზიო ამერიკის პირველი ლედი. მისთვის არ კერავდნენ მაღალი მოდის ქურუმები, არც ძვირფასეულობით უბრმავებდა თვალებს ყველას. ის არასოდეს თამაშობდა იმპერატორის მეუღლის როლს და ყოველთვის გამოიყურებოდა, როგორც ჩვეულებრივი დიასახლისი, როგორიც, პრინციპში, იყო კიდეც. წითური, ჭორფლიანი ემი კი არ გახლდათ განებივრებული გოგონა. მოკლედ, ელიტარული ქრონიკა და ყვითელი ტაბლოიდები მასალის გარეშე დარჩენას უჩიოდნენ. კარტერების ოჯახი მათ უმკაცრეს დიეტაზე ამყოფებდა, რომლის მენიუშიც არა თუ სკანდალები, ამის მსგავსი პატარა ისტორიებიც კი არ შედიოდა.

პრეზიდენტის პოსტის დაკავებისას კარტერი ამერიკელ ხალხს დაპირდა, რომ არასოდეს მოატყუებდა. ცდილობდა კიდეც, არ გაეტეხა სიტყვა და ეს სიმართლისმოყვარულს საკმაოდ ძვირი დაუჯდა. ხალხი, ისევე როგორც ცალკეული პიროვნებები სიმართლის თქმას ითხოვენ, მაგრამ არ უყვართ სიმართლე, რომელიც არ აწყობთ. და აი, ამერიკელმა ხალხმაც ვერ შეძლო გადაეხარშა სიმართლე "ავთვისებიანობის" შესახებ. ვერც ბრეჟნევის დროინდელმა კრემლმა შეძლო გადაეხარშა 1979 წელს საბჭოთა კავშირის ავღანეთში შეჭრაზე კარტერის რეაქცია. როგორც ცნობილია, კარტერმა ემბარგო დაადო საბჭოთა კავშირისთვის ხორბლის მიწოდებას და ბოიკოტი გამოუცხადა 1980 წლის ზაფხულში მოსკოვის ოლიმპიურ თამაშებს. და საერთოდაც, ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში კარტერი არაფერს უთმობდა ტოტალიტარული საბჭოთა კავშირის ხელისუფლებას და დაიმსახურა კიდეც მათი სიძულვილი. მაგრამ სიმართლე, ისევე როგორც "ავთვისებიანობის" შემთხვევაში, მის მხარეზე იყო. ახლა ეს ნათელია ყველასათვის, ჩვენი თავის ჩათვლით.

ერთხელ რეპორტიორებმა პრესკონფერენციაზე სიმართლისმოყვარულის "გამოჭერა" გადაწყვიტეს და ვიღაცამ, არც მახსოვს ზუსტად, კარტერს ტყუილის ართქმის შესახებ დაპირება გაახსენა და ასეთი არაკორექტული კითხვა დაუსვა: "ბატონო პრეზიდენტო, გიღალატიათ როდესმე თქვენი ცოლისთვის?" დარბაზი გაისუსა. ყველა ველოდით, რომ კარტერი, აღშფოთებული გააგდებდა თავხედს. მაგრამ მოხდა მოულოდნელი რამ. ის გაწითლდა, წამით შეყოვნდა და უპასუხა: "დიახ, მიღალატია, ოღონდ მხოლოდ ფიქრებით". დარბაზში სიცილი და აპლოდისმენტები გაისმა. სხვების არ ვიცი და მე კი დავუჯერე პრეზიდენტს. თუმცა, მასმედიამ ის ამისთვის გაქილიკებით დასაჯა.

როდესაც თეთრ სახლში შედიოდა, კარტერს, ერთი შეხედვით, მყარი პოლიტიკური პოზიციები ჰქონდა. კონგრესის ორივე პალატაში უმრავლესობას მისი პარტია - დემოკრატები ფლობდნენ. მაგრამ კარტერის ამბიციური რეფორმები სოციალურ, ადმინისტრაციულ და ეკონომიკურ სფეროებში ძალზე რადიკალური აღმოჩნდა დემოკრატი-კონგრესმენებისთვის. უკვე 1978 წელს კარტერის პოპულარობა დაეცა - მან ვერ შეძლო თავისი პროგრესული იდეები საკანონმდებლო აქტებით გაემყარებინა.

საგარეო პოლიტიკურ სფეროში კარტერის პრეზიდენტობა უფრო წარმატებული გამოდგა. ადამიანის უფლებათა დაცვის თვალსაზრისით, მისი მოღვაწობა, მართლაც რომ, დიდ პატივისცემას იმსახურებს. 1977 წელს კარტერმა მოახერხა მრავალწლოვანი პანამის კრისიზის მოგვარება. მან სამი ხელშეკრულება დადო პანამასთან, რომელთა თანახმადაც ეს უკანასკნელი თანდათანობით ხელში იღებდა პანამის არხის კონტროლს. შეერთებული შტატები პანამისა და მისი საწყალოსნო გზების ნეიტრალიტეტის გარანტიას იძლეოდა. 1979 წლის 1 იანვარს კარტერმა დაამყარა სრული დიპლომატიური ურთიერთობა ჩინეთთან და იმავე დროს დიპლომატიური ურთიერთობა გაწყვიტა ტაივანთან. კარტერის უდიდესი, ისტორიული დამსახურება კი კემპ-დევიდის შეთანხმების დადებაა. 1978 წელს კარტერმა კემპ-დევიდში მიიწვია ეგვიპტის პრეზიდენტი ანვარ სადათი და ისრაელის პრემიერ-მინისტრი მენაჰემ ბეგინი. მან ისინი, ფაქტობრივად, დააპატიმრა თავის რეზიდენციაში და არ გაათავისუფლა მანამდე, სანამ არ აიძულა ხელი მოეწერათ შეთანხმებისთვის ომის დასრულების შესახებ, რომელიც ფორმალურად და ფაქტობრივად, თითქმის 1948 წლიდან, ანუ 30 წლის მანძილზე გრძელდებოდა. ეგვიპტემ და ისრაელმა ერთმანეთი სცნეს და დიპლომატიური ურთიერთობაც დაამყარეს. ისრაელმა ეგვიპტეს ოკუპირებული სინაის ნახევარკუნძული დაუბრუნა. ასე რომ, მხოლოდ კარტერის დამსახურება გახლდათ კემპ-დევიდის შეთანხმების დადება, რომელმაც პირველი გარღვევა მოახდინა ახლო აღმოსავლეთში.

დაბოლოს, მიუხედავად მოსკოვთან მწვავე დაპირისპირებისა, კარტერმა 1979 წელს ვენაში ბრეჟნევთან ხელი მოაწერა შეთანხმებას სტრატეგიული შეიარაღების (SALT-II) შემცირების შესახებ. ამ შეთანხმებას ახასიათებდა ვერიფიკაციის ადეკვატური ზომებით უზრუველყოფა და ისიც, რომ ორმხრივი თანასწორობის პრინციპებს ემყარებოდა. სამწუხაროდ, მას შემდეგ, რაც საბჭოთა კავშირი ავღანეთში შეიჭრა, კარტერმა რატიფიკაციისთვის სენატში წარდგენილი ეს შეთანხმება გამოითხოვა.

მე ვესწრებოდი ვენის შეხვედრას და შესაბამისად, საშუალება მომეცა ახლოდან მედევნებინა თვალი კარტერისთვის. ბრეჟნევი იმ დროისთვის ძალზე ცუდად იყო, დამოუკიდებლად, დაცვის წევრების გარეშე გადაადგილებაც კი არ შეეძლო, ნახევარსაათზე მეტი ხანგრძლივობის საუბრებს ვერ უძლებდა, მოლაპარაკებას კი მთლიანად "შპარგალკით" აწარმოებდა. უნდა გენახათ, რა ყურადღებით ეკიდებოდა კარტერი ლეონიდ ილიას ძეს. ერთხელ ამერიკის საელჩოს კიბეებზე ბრეჟნევს ფეხი დაუცდა. დაცვამ ვერ მოასწრო მასთან მირბენა. მხოლოდ გვერდით მდგომმა კარტერმა მოასწრო ბოლო მომენტში მისთვის ხელის შეშველება და გენერალური მდივანი კიბეებიდან დაგორებას გადაარჩინა. ბრეჟნევზე ისე იმოქმედა ამ ამბავმა, რომ საბჭოურ პრესას მითითება მისცა "თავი დაენებებინათ კარტერისთვის", ანუ მის კრიტიკას შეშვებოდნენ. კარგახნის შემდეგ კარტერს ეს ისტორია გავახსენე. "მე მისდამი ისეთი დამოკიდებულება მქონდა, როგორც ვაჟს ავადმყოფი მამისადმი", - მითხრა კარტერმა და თვალზე ცრემლი მოადგა. გინდ დაიჯერეთ და გინდ არა...

ამერიკის ეკონომიკური მდგომარეობა კარტერის საწინააღმდეგოდ მეტყველებდა. მისი პრეზიდენტობის პერიოდში ინფლაცია ორჯერ გაიზარდა - 6-დან 12 პროცენტამდე. უმუშევრობამ 7,5 პროცენტს მიაღწია, კრედიტის საპროცენტო განაკვეთმა კი - 20 პროცენტს. მიუხედავად ამისა, კარტერმა მიაღწია იმას, რომ დემოკრატიულ პარტიას მისი კანდიდატურა მეორე ვადით არჩევნებზე დაეყენებინა. მაგრამ პრეზიდენტობის რესპუბლიკელ კანდიდატთან გადამწყვეტი შერკინების წინ მან კატასტროფა განიცადა. 1980 წლის აპრილში ჩაიშალა თეირანში ამერიკის საელჩოდან 20 ამერიკელი მძევლის გათავისუფლების მცდელობა. მექანიკამ უმტყუნათ. უდაბნოში დაშვებული ვერტმფრენები ქვიშის ქარიშხალმა იმსხვერპლა. შეიძლება ითქვას, რომ ამავე ქარიშხალმა გამოდევნა კარტერი თეთრი სახლიდან. დაიწყო რონალდ რეიგანის "იმპერიული პრეზიდენტობა".

ჯიმი კარტერი კი მშობლიურ პლეინს, თავის მიწის თხილის პლანტაციებს დაუბრუნდა. თუმცა, დამარცხება მალე მოინელა. მის ცხოვრებაში ახალი ეტაპი დაიწყო, რომელმაც უფრო მეტი დიდება მოუტანა, ვიდრე პრეზიდენტობამ. მან დაწერა და გამოაქვეყნა ორი წიგნი: ავტობიოგრაფია, სახელწოდებით "Keeping Faith" და "The Blood of Abraham: Insight Into the Middle East". მეუღლესთან ერთად კარტერმა ჩამოაყალიბა თავისი საპრეზიდენტო ცენტრი - ბიბლიოთეკა, მუზეუმი. მისი გონება კი საერთაშორისო კონფლიქტების მოგვარებისკენ იქნა მიმართული. ასევე კარტერის ეგიდით შეიქმნა დაავადებებთან ბრძოლისა და სოფლის მეურნეობის პროდუქტიულობის ასამაღლებელი ორგანიზაციები. მაშინ, როცა სხვა პრეზიდენტები თავიანთ ბიბლიოთეკებსა და მუზეუმებს ერთგვარად ფარაონების პირამიდებად, საკუთარი თავისთვის მიძღვნილ ძეგლებად აქცევენ, კარტერის საპრეზიდენტო ცენტრი მშვიდობისა და პროგრესისათვის აქტიურად მოქმედ ინსტრუმენტად იქცა. თუ თქვენ გსურთ, კარტერს პლეინსში ესტუმროთ, მანამდე "შესასვლელი ბილეთის საფასური" უნდა გამოიმუშაოთ - ოფლი უნდა ღვაროთ უსახლკაროთათვის სახლების მშენებლობაზე. კარტერთან ერთად მშენებლობაზე მუშაობა დიდი პატივია, რომელსაც ამერიკისა და მთელი მსოფლიოს ბევრი სახელმწიფო და პოლიტიკური მოღვაწე ეშურება. თვით პრეზიდენტმა ბუშმაც კი, რომლისთვისაც კარტერი იგივეა, რაც ყელში გაჩხერილი ძვალი, მაინც იძრომიალა მასთან ერთად ხარაჩოებზე.

თანდათანობით კარტერი კეთილი ნების ელჩად იქცა, "მშვიდობის უპორტფელო მინისტრად". ის მოგზაურობს იმ ქვეყნებში, სადაც შიდა კონფლიქტები ან ადგილობრივი დრამები ვითარდება. დაეხმარა მოსკიტოს ტომის ინდიელებს, მშობლიურ ნიკარაგუაში დაბრუნებულიყვნენ, გამოააშკარავა პანამის არჩევნების ფარსი, აფრიკაში ებრძვის შიდსს, ლათინურ ამერიკაში შიმშილს. არ ეშინია კუბაზე ჩასვლისა და ფიდელ კასტროსთან ერთად გამოჩენის. ის იშვიათად აკრიტიკებს ბუშის ერაყულ ავანტიურას, ახლახანს კი ისაუბრა საფრთხეზე, რომ ფლორიდაში, 2000 წლის მსგავსად, კვლავაც მზადდება შეთქმულება საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგების გაყალბების მიზნით.

ვილაც-ვილეცები ამბობდნენ, კარტერი ყველაფერს აკეთებს მშვიდობის დარგში ნობელის პრემიის მოსაპოვებლადო. მაგრამ ნობელის პრემიამ თავად მოიპოვა იგი. ეს 2002 წელს მოხდა. პლეინსელ მშვიდობისმყოფელს მთელი მსოფლიო ესალმებოდა. მხოლოდ ბუშის ვაშინგტონმა მიიღო ეს მოტკბო ოფიციალურობით.

ჯიმი კარტერს 80 წელი შეუსრულდა. მაგრამ ის აღსავსეა ენერგიით. და რწმენით! არა მარტო ღმერთის, არამედ ადამიანების. ის ორივეს სამსახურს აგრძელებს.

ჰომოსექსუალური ტრიუმფი მხატვრულ სიტყვაში

2004 წლის ბუკერის პრიზის ლაურეატი ჰომოსექსუალურ თემებზე წიგნების ცნობილი ავტორი ალან ჰოლინგჰარსტი გახდა. მისი "მშვენიერების ხაზი" დანარჩენ ნახევარფინალისტთაგან ჟიურიმ ორსაათიანი მწვავე კამათის შემდეგ აირჩია.

ბუკერს - ბრიტანეთის უმთავრეს ლიტერატურულ ჯილდოს ხშირად ადანაშაულებდნენ ზედმეტად დახვეწილ გემოვნებაში. ამტკიცებდნენ, რომ ბუკერის პრიზის ნომინანტები ვერასდროს იგებენ მკითხველთა ფართო წრის გულს. თუმცა, ნავსი შარშან გატყდა. დი.ბი.სი. პიერის "ვერნონ გოდ ლიტლი" იმდენად სახალხო-პოპულარულ-ჟარგონულ ენაზე დაწერილი აღმოჩნდა, რომ თითქმის პირიქით მოხდა - ახლა ზედმეტად დახვეწილი გემოვნების მქონე რეცენზენტები განაწყენდნენ. თუმცა, ამით დი.ბი.სი. პიერს არაფერი დაჰკლებია. პირიქით, ბუკერის პრიზი მისთვის პირველი რეალური წარმატება იყო ათწლეულების მანძილზე. და პირველი გამდიდრებაც - დღემდე "ვერნონ გოდ ლიტლის" 500 ათასზე მეტი ინგლისურენოვანი ეგზემპლარია გაყიდული.

წელს კი ამ სახალხო ტალღას აგრძელებს ალან ჰოლინგჰარსტი, ჰომოსექსუალი მწერალი, თავისი მეოთხე რომანით "მშვენიერების ხაზი" - ამბით შიდსზე, ჰომოსექსუალებზე, სექსსა და ტეტჩერის ხანის ლონდონზე.

როგორც ჩანს, არჩევანის ამ ავტორზე შეჩერება ზოგადად იმდენად მოულოდნელი იყო, რომ თავად ჰოლინგჰარსტიც ძალიან დაიბნა: "ისე დავიბენი, რომ სად ვარ, ისიც არ მახსოვს. მთელი ჩემი ფსიქოლოგიური ტექნიკა მოვახმარე საკუთარი თავის დარწმუნებას იმაში, რომ დღეს არ გავიმარჯვებდი. არადა, ვიცი, ეს ის გადაწყვეტილებაა, რომელსაც ბუკერის ჟიურის მთელი ცხოვრების მანძილზე უნდა ვუმადლოდე. როგორ მივიდნენ ამ არჩევანამდე, აზრზე არ ვარ, სამაგიეროდ მშვენივრად მაქვს გააზრებული, რომ პრიზი თანაბარი წარმატებით შეიძლებოდა გადაცემოდა რომელიმე სხვა ნახევარფინალისტს".

შეიძლება ითქვას, რომ კითხვას - როგორ მივიდნენ ამ არჩევანამდე - საკმაოდ ბუნდოვანი პასუხი აქვს. გადაწყვეტილება ხომ ჟიურიმ მწვავე დებატების შემდეგ მიიღო. ალბათ, დიდი გავლენა იქონია პროცესზე ჟიურის თავმჯდომარემ, კრის სმიტმა, ყოფილმა კულტურის მინისტრმა და ბრიტანული მთავრობის პირველმა წარმომადგენელმა, რომელმაც ღიად დააფიქსირა საკუთარი ჰომოსექსუალური ორიენტაცია.

სმიტმა საზეიმო ცერემონიალზე აღნიშნა: "იშვიათად შემხვედრია სიყვარულის ძიების, სექსისა და მშვენიერების ისეთი დახვეწილი აღწერა, როგორც ეს ჰოლინგჰარსტმა მოახერხა. "მშვენიერების

ხაზი" სახალისოდ საკითხავი, შესანიშნავი ენით დაწერილი ტექსტია, რომელიც ტეტჩერის 80-იანურ ხანას სიღრმისეულად აღწერს.

გადაწყვეტილება რთულად მივიღეთ, მაგრამ ვფიქრობ, ის ძალიან ზუსტი იყო. ეს გახლავთ რომანი, რომელიც ცისფერების სექსსა და საერთოდ ცისფერების ურთიერთობაზეა. ეს თემა კი თანამედროვე მხატვრული ლიტერატურის ნამდვილად ორგანული ნაწილია. ის მიგვანიშნებს იმაზეც, თუ როგორ შეიცვალა დრო".

ჰოლინგჰარსტი "თაიმს ლითერარი საფლმენთის" ყოფილი რედაქტორია. მას ოქსფორდი აქვს დამთავრებული და 1993 წელს ჟურნალი "გრანტა" საუკეთესო ახალგაზრდა რომანისტადაც ასახელებდა. სანამ "მშვენიერების ხაზს" გამოსცემდა, ის ექვს წელს ჩრდილში იდგა. ერთგული გეი მკითხველი კი მის წინა რომანებს "იმეორებდა", მათ შორის 1988 წელს დასტამბულ "საცურაო აუზის ბიბლიოთეკას", რომელსაც ამერიკელმა რომანისტმა ედმუნდ ვაიტმა "გეის ცხოვრებაზე დაწერილი საუკეთესო წიგნი უწოდა ინგლისელი ავტორის მიერ".

წლების შემდეგ ასეთივე და კიდევ უფრო დიდ აღიარებას ახლა უკვე "ბუკეროსანმა" "მშვენიერების ხაზმა" მიაღწია. "დეილი ტელეგრაფის" რეცენზიაში ავტორი ერთგან წერდა, რომ "ჰოლინგჰარსტის ტექსტის ჰარმონიული შინაგანი კადენცია გახლავთ ყველაზე დიდი სიამოვნება, რისი შემოთავაზებაც დღეს ინგლისურ პროზას შეუძლია".

ამ უდიდესი სიამოვნების ცენტრალური პერსონაჟი კი გეი ნიკ გესტია. დრო - 1983 წელი. 20 წლის გესტი ოქსფორდის დამთავრების შემდეგ ლონდონში ჩადის, რათა ჰენრი ჯეიმსის თემაზე სადოქტორო დაიცვას. ის დასახლდება ნოთინგ ჰილზე, მეგობართან, რომლის კონსერვატორი პოლიტიკოსი მამაც ტეტჩერის მთავრობის ამომავალი ვარსკვლავია. ახალგაზრდა ჰომოსექსუალს სწორედ ეს კაცი შეუყვარდება - ტრადიციული ოჯახით, დიდი სიმდიდრით და კონსერვატორული იდეებით. თუმცა, დრო გადის, ფურცელს ფურცელი მისდევს და ნიკ გესტი თანდათან ლონდონურ ცხოვრებაში იძირება, თავისი კოკაინითა და გეი საყვარლებით, თვითდაჯერებით, რომელიც ქონებას მოაქვს და მდიდრული ცხოვრების ღარიბული კონტრასტით, მათ შორის, შიდსით... ჟურნალისტებთან საუბრისას კი ჰოლინგჰარსტი დასძენს: "საშინელი დრო იყო. რაც ტეტჩერის წლებში მოხდა, იმას დღესაც ვიმკით".

"გარდიანის" რეცენზიაში კი ნათქვამია: "ჰოლოინგჰარსტი პრივილეგირებული სოციალური კლასის ერთ-ერთი ყველაზე გამბედავი შემფასებელია, ბასრი კალმით. რომანი სრულყოფილად ხატავს მთელ 80-იანებს - თავისი ცისფერებითა და ჩვეულებრივებით, მდიდრებითა და ღარიბებით". "ვაშინგტონ პოსტის" მიმომხილველი კი დასძენს: "ჰოლინგჰარსტის ყოველი წინადადება უდიდეს სიამოვნებას განიჭებს".

ერთი სიტყვით, ლიტერატურულ სამყაროს ახალი ფავორიტი ჰყავს სრულიად ახალი სიტყვით - ეს ხომ ბუკერის ისტორიაში პირველი პრეცედენტია, როცა პრიზს ჰომოსექსუალისტთა პროზის ნიმუში იღებს.

გოლფი

მცხეთის ლანდშაფტში უცხო ხილი ეწერება

გოგიტა ბუხაიძის ფოტო

ბიბა ბურასაშვილი

ერთი შეხედვით იოლია, მაგრამ როგორც კი ყვანჯს მოიმარჯვებთ, მიხვდებით, რომ ბურთისთვის საჭირო მიმართულების მიცემა და შემდეგ ფოსოში მოთავსება ბევრად რთული ყოფილა. მაგრამ ფარ-ხმალს ნუ დაყრით. ივარჯიშებთ და ბოლოს იმდენად შეხვალთ აზარტში, რომ, შესაძლოა, საკუთარი მოვალეობაც დაგავიწყდეთ. საუბარია გოლფზე, საქართველოსთვის ჯერაც უცხო ხილზე. მართალია, ტელევიზორით გოლფის ცქერა, თუ, რა თქმა უნდა, სპორტის ამ სახეობის თავგადაკლული გულშემატკივარი არ ხართ, ცოტა არ იყოს, მომაბეზრებელი და მონოტონურია, მაგრამ მინდორში გასვლისას შოტლანდიაში დაბადებული ეს თამაში ანდამატივით გიზიდავთ.

მუხლებში ოდნავ მოიხარე, ყვანჯი და თვალი ბურთზე გაასწორე, მკლავები სწორად გეჭიროს, არ მოხარო და დაარტყი. ეს ისე, ზედაპირულად, თორემ კიდევ უამრავი ნიუანსის გათვალისწინებაა საჭირო. გუშინ ასეთი რჩევა-დარიგებების მოსმენა არაერთხელ მომიხდა, მაგრამ ბოლოს საკუთარი თავით არცთუ უკმაყოფილო დავრჩი. ყოველ შემთხვევაში, დებიუტის კვალობაზე არა გიშავსო - დამამშვიდეს. ზედამხედველები კი ისეთი მყავდა, ვისაც გოლფი არ ესწავლებათ - საქართველოს გოლფის ეროვნული ასოციაციის პრეზიდენტი მერაბ რატიშვილი და ამერიკაში გოლფის აკადემიაში დაოსტატებული და რიგი საერთაშორისო ტურნირების გამარჯვებული დათო მოციქულაშვილი.

ჯერ უცხო ხილია, მაგრამ ნუ გაგიკვირდებათ, თუ ორ-სამ წელიწადში გოლფში საქართველოს, კავკასიის ან დსთ-ს ჩემპიონატებზე წერაც დავიწყეთ.

მცხეთაში, ჯვრის მონასტრის მიმდებარე ტერიტორიაზე, დიდი მშენებლობა იწყება. მშენებლობა ბევრად უფრო მასშტაბურია, ვიდრე წარმოგიდგენიათ. თავად განსაჯეთ: 55 ჰექტარზე გადაჭიმული ფართობი, საკუთარი ინფრასტრუქტურით. მერაბ რატიშვილს დიდი გეგმები აქვს: "მოედნის წესრიგში მოსაყვანად ორინახევარი წელიწადი დაგვჭირდება. ამისთვის საჭიროა მიწის კულტივაცია, სადრენაჟო და საირიგაციო სისტემების ამოქმედება. აქვე აშენდება კლუბის კომპლექსი, სადაც მოთამაშეებს სრულფასოვნად დასვენების საშუალება მიეცემათ. ერთი სიტყვით, სრული ინფრასტრუქტურა".

ყველამ იცის, რომ გოლფი მდიდართა თავშესაქცევია.

- როგორ გგონიათ, საქართველოში არის ისეთი ფენა, რომელიც გოლფ-კლუბში გაწევრიანდება?

- უნდა შეიქმნას. თუ არ ვიმუშავებთ და ფულს არ გავაკეთებთ, ფენა ვერ გავხდებით.

- ვმუშაობთ, მაგრამ საშუალო ხელფასი არ იძლევა ამის საშუალებას...

- ესე იგი, უფრო კარგად უნდა ვიმუშაოთ.

- რატომ მაინცდამაინც გოლფი?

- რატომ არა? იმიტომ, რომ მინდა, სპორტის ამ სახეობას საქართველოშიც თამაშობდნენ. ამის სურვილი არც დღეს გამჩენია და არც გუშინ. კარგა ხანია, ამის გაკეთებას ვაპირებდი, იმ დღიდან, რაც გოლფის თამაში დავიწყე. საერთოდ, მსოფლიოში თუ რამ კარგი მინახავს, მინდა, რომ ის საქართველოშიც იყოს.

თან, გოლფის თამაში ყველას შეუძლია. ასაკობრივი ზღვარი არ არსებობს. ვისაც უნდა, რომ რაღაც ახალი დააგემოვნოს, ამის ერთ-ერთი საშუალება გოლფია.

- მასშტაბებს თუ გავითვალისწინებთ, აქ სავსებით შესაძლებელი უნდა იყოს საერთაშორისო ტურნირების მოწყობაც...

- საქართველოს, კავკასიისა და დსთ-ს ჩემპიონატებთან ერთად შეგვეძლება ისეთი საერთაშორისო ტურნირების მოწყობაც, რომლებსაც გვერდში უდგანან საქვეყნოდ ცნობილი ბრენდები "აუდი" და BMW. თითოეული მათგანი გოლფის სამყაროს აქტიური სპონსორია. ორივემ სურვილი გამოთქვა: თუ საქართველოში გაშენდება შესაბამისი ინფრასტრუქტურა, გვერდში ამოგიდგებითო.

რაც მეტ ტურნირს ჩავატარებთ, მით მეტ პოპულარობას მოიპოვებს გოლფი ჩვენში და უცხოელებსაც საქართველოსადმი მეტ ინტერესს გაუჩენს.

ფეხბურთი

მეორე რუბიკონის წინ

"დინამო" ჯგუფური ეტაპის გადასალახავად ემზადება

მიხეილ აბაიშვილი

დღეს, ალბათ, კიდევ ერთხელ გაივსება "ლოკომოტივის" სტადიონი. თავად მატჩი კი, მართლაც, უჩვეულოა: თბილისის "დინამო" სტარტს იღებს უეფას თასის ჯგუფურ ტურნირში. უკვე ბევრი ვისაუბრეთ იმაზე, რომ "დინამოსთვის" ფრანგულ "სოშოსთან" თამაშს დიდი მნიშვნელობა აქვს. დღეს "დინამოს" მხარდაჭერა და გულშემატკივრობა არ მოაკლდება, რაზეც ხვალ ვისაუბრებთ. დღეს კი მოგაწვდით ინფორმაციას გუშინდელ წინასამატჩო პერიპეტიებზე.

უეფას თასის ფორმატისა და ტრადიციის შესაბამისად, "დინამოს" მთავარმა მწვრთნელმა გია გეგუჩაძემ გუშინ დილით ბაზაზე მორიგი პრესკონფერენცია გამართა. "სოშოსთან" მატჩის წინ "დინამოს" სერიოზული საკადრო პრობლემები აქვს, რაზეც ბოლო კვირის განმავლობაში ვწერდით, თუმცა, მიზანშეწონილი იქნება, კიდევ ერთხელ შეგახსენოთ.

"ტრავმების გამო ხვალინდელ შეხვედრაში მონაწილეობას ვერ მიიღებენ ზოიძე, კვირკველია, სილაგაძე, გრიგალაშვილი და გონჩაროვი. რაც შეეხება კანკავას, იგი ყვითელი ბარათების სიმრავლის გამო გამოტოვებს თამაშს. ყველა სხვა ფეხბურთელი სრულ მზადყოფნაშია. გუნდი ჩვეულ, ორდინარულ რიტმში მოემზადა ფრანგულ კლუბთან შესახვედრად. თითოეულს ვატყობ, რომ ძალიან მონდომებულია. ხვალ ისინი ყველაფერს გააკეთებენ წარმატების მისაღწევად", - ამ სიტყვებით დაიწყო პრესკონფერენცია გეგუჩაძემ.

მართალია, "სოშო" არც ევროპული და არც ფრანგული ფეხბურთის გრანდებს არ მიეკუთვნება, მაგრამ ევროპული საზომებით მაინც საკმაოდ მაღალი კლასის გუნდია, რომელიც სამშობლოში "კერკეტ კაკლად" და "ავტორიტეტების რისხვად" ითვლება. "დინამოს" თავკაცი ასე ფიქრობს:

"ჩვენი მეტოქე საკმაოდ ძლიერი გუნდია. თუ "სოშოს" "ვისლას" შევადარებთ, უნდა ვთქვა, რომ მათ სრულიად

გოგიტა ბუხაიძის ფოტო

გია გეგუჩაძე აპირებს "სოშოსაც" ისეთივე დღე აყაროს, როგორც "სლავიასა" და "ვისლას".

განსხვავებული სათამაშო სტილი აქვთ. ფრანგები უპირატესობას ანიჭებენ წესების დარღვევის ზღვარზე თამაშს, მთელ მოედანზე ხისტად მოქმედებენ და მეტოქეს სივრცეს უზღუდავენ. "სოშოს" მონაწილეობით რამდენიმე მატჩის ვიდეოფირი ვნახე და ამ მოსაზრებაში დავრწმუნდი. ეს გუნდი (განსაკუთრებით გასვლით შეხვედრებში) თერთმეტი კაცით თავს იცავს და თამაშს კონტრიერიშებზე აგებს. ასეთ მეტოქესთან თამაში ქართველებს განსაკუთრებით არ გვსიამოვნებს. მიმდინარე სეზონში "სოშოს" ერთგვაროვანი შემადგენლობა არ ჰყავს. მისი მთავარი მწვრთნელი მუდმივ როტაციას ეწევა, რაც ძალიან აძნელებს იმის პროგნოზირებას, თუ რომელ ფეხბურთელებს გაამწესებს ის სასტარტო შემადგენლობაში", - მომავალ მეტოქესთან დაკავშირებით თავისი შეხედულებები გაგვიზიარა გეგუჩაძემ.

როგორც იცით, მატჩი "ლოკომოტივის" სტადიონზე გაიმართება, რითაც "დინამოს" მთავარი მწვრთნელი მაინცდამაინც კმაყოფილი არ არის.

"რა თქმა უნდა, მერჩია, თამაში ეროვნულ სტადიონზე გამართულიყო. სხვადასხვა მიზეზის გამო ეს შეუძლებელია. თუმცა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ "ლოკომოტივზე" თამაშით რაიმე პრობლემას ვქმნით. რასაკვირველია, ამ მოედანსაც კარგად ვიცნობთ, ბოლო სამი დღეა, იქ ვვარჯიშობთ და ეროვნული ჩემპიონატის ბოლო ტურში "ვიტ ჯორჯიასაც" "ლოკომოტივზე" ვუმასპინძლეთ. მით უმეტეს, "ლოკომოტივის" სტადიონი უფრო მეტ ხალხს იტევს, რომელთა მხარდაჭერა ხვალ ნამდვილად დაგვჭირდება", - გულშემატკივრების იმედი აქვს გეგუჩაძეს.

დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ ჯგუფურ ტურნირში მოხვედრით "დინამო" თავს ზემოთ ახტა, თუმცა, ნათქვამია, მადა ჭამაში მოდისო. ჯერ ძალიან ადრეა იმაზე საუბარი, რომ ჯგუფურ ტურნირსაც წარმატებით დავძლევთ და უფრო წინაც წავიწევთ, თუმცა...

"ჯგუფურ ტურნირში რაიმე კონკრეტული ამოცანა და მიზანი არ გვაქვს დასახული. უეფას თასის საკვალიფიკაციო ტურნირში რომ ვიწყებდით თამაშს, მაშინ განვაცხადე, რომ რაც უფრო წინ წავიწევდით, მით უკეთესი იქნებოდა. დღესაც იმავე აზრზე ვარ. რაც უფრო წინ წავალთ, უფრო კარგი იქნება და ყველაფერს გავაკეთებთ იმისთვის, რომ ქართველ გულშემატკივრებს კიდევ უფრო მეტი სიხარული ვაჩუქოთ", - იმედიანი სიტყვით დაასრულა პრესკონფერენცია გეგუჩაძემ.

"სოშოც" მოსაგებად ჩამოსულა

მიხეილ აბაიშვილი

გუშინ, საღამოს 5 საათზე, საფრანგეთის "სოშო" ჩარტერული რეისით თბილისში ჩამოფრინდა და თან საქართველოს ეროვნული ნაკრების მთავარი მწვრთნელი ალენ ჟირესი დაიმგზავრა. ფრანგები სასტუმროში არც დაბინავებულან, აეროპორტიდან პირდაპირ "ლოკომოტივის" სტადიონს მიაშურეს სავარჯიშოდ.

"სოშოს" მთავარმა მწვრთნელმა, წარსულში ცნობილი ფრანგი ფეხბურთელის ბერნარ ლაკომბის მოგვარემ და ახლა კოლეგამ გი ლაკომბმა 21 ფეხბურთელი ჩამოიყვანა. თითქმის 5-საათიანი მგზავრობის მიუხედავად, ლაკომბმა თავისი გუნდი ვარჯიშით საკმაოდ დატვირთა. სოშოელებმა მედგრად გაუძლეს, რაც მათ საუცხოო ფიზიკურ მომზადებაზე მეტყველებს. 80-იან წლებში ფრანგულ ფეხბურთში ჩამოყალიბებული ტრადიციის შესაბამისად, "სოშოს" ფეხბურთელთა ნახევარზე მეტი შავკანიანია.

მოთელვითი ვარჯიშების შემდეგ ლაკომბმა გუნდი 4-კაციან ჯგუფებად დაყო და ერთი შეხებით "კვადრატი" ათამაშა. ფრანგები" ტექნიკურადაც ბრწყინვალედ არიან მომზადებულნი და ბურთს საუცხოოდ ფლობენ. ოცი წუთის შემდეგ ოთხეულებმა "კვადრატის" წესები არათუ გაართულეს, არამედ, პირადად ჩემთვის აქამდე უცნობი წესებით განაგრძეს. "კვადრატის" დროს ბურთს მიწას არ ახებდნენ, რაც, მართლაც, ფანტასტიკურ ტექნიკურ მომზადებას საჭიროებს. ჟირესის თანამემამულეებმა ამ ვარჯიშსაც მეტ-ნაკლები წარმატებით გაართვეს თავი. ლაკომბმა ორმხრივი თამაშიც უჩვეულო წესებით წარმართა: თამაში მოედნის ნახევარზე გაიმართა და მეკარეები არ მონაწილეობდნენ. პირობით კარებად არჩეული იყო კუთხურის მთელი ხაზი ერთი მხრიდან და მოედნის მთელი შუა ხაზი. გოლი გატანილად ითვლებოდა, თუ ერთ-ერთი გუნდი ბურთს ხაზს გადააცილებდა და დააფიქსირებდა. ამის შემდეგ მწვრთნელმა დიდი დრო და-

ვახო ბასილიას ფოტო

ფრანგები ამბობენ სამ ქულას წავიღებთო.

უთმო სამსვლიანი კომბინაციის დახვეწას: მოედნის ცენტრიდან ერთ-ერთი ფლანგის მიმართულებით კეთდებოდა დიაგონალური გადაცემა, ბურთს კუთხურის ნიშნულის სიახლოვეს ეუფლებოდა მეორე ფეხბურთელი, რომელიც პასს აკეთებდა საჯარიმო მოედანში, რომლის მიმღებიც დამაგვირგვინებელ დარტყმას ასრულებდა. ამ დარტყმათა უმეტესობა მიზანს ცდებოდა, თუმცა, რამდენიმე ლამაზი გოლიც გავიდა, რამაც "სოშოს" ვარჯიშის სანახავად მოსულ არცთუ მცირერიცხოვან ქართველ ქომაგს ტაშიც გამოსტყუა.

ვარჯიშის შემდეგ ლაკომბმა გამართა პრესკონფერენცია, რომლის დროსაც, ფრანგული თავაზიანობით, კომპლიმენტები არ დაიშურა მეტოქის მისამართით.

"ძალიან ძლიერი მეტოქე გვყავს. "დინამომ" უეფას თასის გათამაშებას უკვე გამოთიშა პრაღის "სლავია" და პოლონეთის "ვისლა". ეს კი შემთხვევით არ ხდება და "დინამოს" სერიოზულ შესაძლებლობებზე მეტყველებს. სტადიონიც ძალიან მომეწონა. წარმომიდგენია, ხვალ როგორი სანახავი იქნება გულშემატკივრებით გადაჭედილი ეს არენა. ჩემს გუნდში პროფესიონალები თამაშობენ, "დინამომაც" დაამტკიცა, რომ პროფესიონალთა გუნდია და ეს მაძლევს იმის თქმის საფუძველს, რომ ხვალ დიდი ფეხბურთი იქნება", - განაცხადა ლაკომბმა.

მოგეხსენებათ, "დინამოს" ნამდვილი ლაზარეთი აქვს გახსნილი და ძირითადი შემადგენლობის რამდენიმე ფეხბურთელი ვერ ითამაშებს. ამ თვალსაზრისით არც "სოშო" ყოფილა მაინცდამაინც დალხენილი.

"ჩემი გუნდის ძირითადი შემადგენლობის ხუთი ფეხბურთელი ტრავმირებულია. მათ შორისაა "სოშოს" საუკეთესო ფეხბურთელი, ბრაზილიელი თავდამსხმელი დუშ სანტუში. დღეს მიჭირს იმის თქმა, რამდენად სრულფასოვნად შევძლებთ მათ შეცვლას. ეს ხვალ თამაშზე გამოჩნდება", - აღნიშნა ფრანგთა თავკაცმა.

გი ლაკომბი ჩვენს ქვეჯგუფში ფავორიტებად მიიჩნევს ინგლისის "ნიუკასლ იუნაიტედს" და პორტუგალიის "სპორტინგს".

"ნიუკასლი" და "სპორტინგი" უდავო ფავორიტები არიან. ეს გუნდები დაიკავებენ პირველ და მეორე ადგილს. მესამე ადგილისთვის კი, დარწმუნებული ვარ, ჩვენ და "დინამო" ვიბრძოლებთ", - თქვა ლაკომბმა.

ბოლო მატჩებში "სოშო" ძირითადად კონტრშეტევებზე აგებს თამაშს, თუმცა, როგორ ტაქტიკას მიმართავს ხვალ ეს გუნდი, ამაზე მწვრთნელმა გასაგები მიზეზების გამო არ ისაუბრა.

"ბოლო დროს კონტრიერიშებზე თამაშს ვანიჭებდით უპირატესობას, თუმცა, ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ხვალაც იგივეს გაკეთებას ვაპირებთ. ტაქტიკაზე არ ვისაუბრებ. თუ როგორ ვითამაშებთ, ამას ხვალ თავად ნახავთ. რა თქმა უნდა, მოსაგებად ჩამოვედით, თუმცა, დღესვე შემიძლია ვთქვა, რომ ეს ძალიან ძნელი იქნება", - ბოლომდე არ არის დარწმუნებული თავის გუნდში "სოშოს" დამრიგებელი.

ჩემპიონთა ლიგა

ვინ იქნება პირველი?

E

პსვ	3	2	0	1	3-2	6
არსენალი	3	1	2	0	4-3	5
პანათინაიკოსი	3	1	1	1	4-4	4
რუსენბორგი	3	0	1	2	3-5	1

F

მილანი	3	3	0	0	5-1	9
ბარსელონა	3	2	0	1	6-2	6
შახტარი	3	1	0	2	3-4	3
სელტიკი	3	0	0	3	2-9	0

G

ინტერი	3	3	0	0	10-2	9
ვერდერი	3	2	0	1	4-4	6
ვალენსია	3	1	0	2	4-7	3
ანდერლეხტი	3	0	0	3	2-7	0

H

ჩელსი	3	3	0	0	8-1	9
ცსკა	3	1	1	1	2-2	4
პსჟ	3	1	0	2	2-5	3
პორტუ	3	0	1	2	1-5	1

ეს კითხვა ყველაზე უფრო, ალბათ, "მილანისა" და კატალონიის "ბარსელონას" გულშემატკივრებს აინტერესებთ. ფეხბურთის სპეციალისტების აზრით, სწორედ ეს ორი გუნდი თამაშობს ამჟამად სხვებზე უფრო შთამბეჭდავად და შესაბამისად, თუ ვინმეს ფავორიტის იარლიყი ერგება, მათ შორის ყველაზე ღირსეულნი სწორედ "მილანი" და "ბარსაა".

ეს გუნდები წუხელ ერთმანეთს შეხვდნენ და გულშემატკივრებს კიდევ ერთი დაუვიწყარი საფეხბურთო სანახაობა აჩუქეს. სამწუხაროდ, "მილანის" შემადგენლობაში არ თამაშობდა კალაძე. ჩვენი თანამემამულე განაცხადშიც კი არ იმყოფებოდა. მის ნაცვლად განაცხადში ჯუზეპე პანკარო შეიყვანეს, ხოლო მინდორზე კალაძისა და პანკაროს ადგილი პაოლო მალდინიმ დაიკავა. ცენტრში კი ჰოლანდიელი იაპ სტამი გაამწესეს.

"მილანიცა" და "ბარსაც" ჯგუფში პირველობისთვის იბრძვიან, ამიტომ სანახაობას დაძაბულობაც დაერთო და "ჯუზეპე მეაცას" სახელობის სტადიონზე ნამდვილი ბრძოლა გაჩაღდა. ეს ბრძოლა ღია სწრაფი თამაშით აღინიშნა და გუნდებმა უამრავი სახიფათო მომენტი შექმნეს. საკმარისია ითქვას, რომ გუნდებმა კარში 16 ჯერ დაარტყეს. 8 "მილანმა" და 8 "ბარსელონამ". ერთადერთი გოლი კი, რომელმაც იტალიელებს გამარჯვება არგუნა 31-ე წუთზე ანდრეი შევჩენკომ გაიტანა.

ამავე ჯგუფში დონეცკის "შახტარმა" გაანადგურა გლაზგოს "სელტიკი" და ჯგუფიდან გასვლის თეორიული შანსი შეინარჩუნა.

E ჯგუფში პსვ ეინდჰოვენმა მოახერხა და ტრონჰეიმიდან სამი ქულა წამოიღო, ხოლო ლონდონის "არსენალმა" დაძაბულ ბრძოლაში - 2:2 ითამაშა ათენის "პანათინაიკოსთან". აღსანიშნავია ჩემპიონთა ლიგის გამარჯვებული "პორტუს" მარცხი პარიზში "პარი სენ ჟერმენთან - 2:0. გადახალისებული "პორტუ" ჯერჯერობით ვერ ახერხებს საკუთარი თამაშის მოძებნას და ამჟამად სატურნირო ცხრილის ფსკერზე იმყოფება.

ტურის უმთავრესი მოვლენები კი

ვალენსიაში "მესტალიას" სტადიონზე გაიმართა. მილანის "ინტერმა" ნამდვილი სპექტაკლი გაუმართა ვალენსიელებს და "მესტალიას" ბინადრებს 5 გოლი აგემა. 5:1 - ასე გაიმარჯვა "ინტერმა" და სატურნირო ცხრილის სათავეში დაიმკვიდრა ადგილი. რაც შეეხება ჯგუფის მეორე მატჩს, ბელგიაში გერმანიის ჩემპიონმა ბრემენის "ვერდერმა" - 2:1 დაამარცხა "ანდერლეხტი".

E ჯგუფი

პანათინაიკოსი - არსენალი	2:2
რუსენბორგი - პსვ ეინდჰოვენი	1:2

F ჯგუფი

მილანი - ბარსელონა	1:0
შახტარი - სელტიკი	3:0

G ჯგუფი

ანდერლეხტი - ვერდერი	1:2
ვალენსია - ინტერი	1:5

H ჯგუფი

ჩელსი - ცსკა	2:0
პარი სენ ჟერმენი - პორტუ	2:0

რაგბი

დათვები აირივნენ

პაატა თოთაძე

"მე ვიცი, რას ნიშნავს საქართველოს დამარცხება და ჩვენ ის უნდა დავამარცხოთ",- ამ სიტყვების ავტორის რუსეთის ნაკრების ერთდროულად ყოფილი მწვრთნელის ალექსანდრ პერვუხინის პიროვნება რაგბის მოყვარულთა მხრიდან ყოველთვის განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევდა. ბოლო წლებში მასზე მუდამ საუბრობდნენ, როგორც ნაკრებისთვის არასაკმარისად კვალიფიციურ სპეციალისტზე, თუმცა, ვერც ძველი და, როგორც ჩანს, ვერც ახალი ხელმძღვანელობა ვერ ელევა მას. ახლაც, იმის მიუხედავად, რომ რუსეთის ნაკრების მწვრთნელის მოვალეობის შემსრულებლად იგორ მირონოვი დანიშნეს, პერვუხინი აქტიურად მონაწილეობს გუნდის მომზადებაში. გაზაფხულზე მძიმე ავტოკატასტროფაში მოხვედრილმა, შეიძლება ითქვას, საიქიოდან მობრუნებულმა, ჯერ საავადმყოფოდან გააგრძელა გუნდის ხელმძღვანელობა, შემდეგ მოედნის სიახლოვეს მდგარი სასწრაფო დახმარების მანქანიდან, ახლა კი ყავარჯნებით დადის ვარჯიშებსა და თამაშებზე.

რა მნიშვნელობა აქვს საქართველოსა და რუსეთის ნაკრებთა მატჩს, ამას ზედმეტი ახსნა ნამდვილად არ სჭირდება. წლეულს კი რუს "დათვებთან" გამარჯვება ორმაგად მნიშვნელოვანია ჩვენთვის, რადგან წლევანდელი ერთა თასის გათამაშება ამავე დროს მომავალი მსოფლიო თასის შესარჩევი ტურნირიცაა. ქართველები პირველი მატჩისთვის 10 ნოემბრიდან დაიწყებენ მზადებას. ბორჯღალოსნები საფრანგეთში აპირებდნენ შეკრების გავლას, თუმცა, სხვადასხვა მიზეზის გამო ეს ვარიანტი გამოირიცხა და მორაგბეები სამშობლოში მოემზადებიან.

რუსეთის ნაკრებს ამ მატჩისთვის ორი დღის წინ უნდა დაეწყო მზადება, მაგრამ მოულოდნელად გაგრძელებულმა ჩემპიონატმა ნაკრების თავკაცობას გეგმები აურია და "დათვებიც" ორშაბათიდან შეუდგებიან მზადებას. რუსები საფრანგეთში გაივლიან შეკრებას, ორ ტესტ-მატჩს გამართავენ და ამგვარად მომზადებულნი ქართველებს 20 ნოემბერს კრასნოდარში დაუხვდებიან. გეგმები გეგმებად, მაგრამ

გოგიტა ბუხაიძის ფოტო

"დათვებმა" თვითონ არ იციან რა უნდათ.

რუსეთის ნაკრებში ყველაფერი მთლად დალაგებული არაა. ადვილი შესაძლებელია, ამ არეულობამ და გაუგებრობებმა ნაკრებისა და რუსული რაგბის თავკაცებს გვარიანი პრობლემები შეუქმნას. საქმე ისაა, რომ რამდენიმე მორაგბე უარს ამბობს ნაკრებში თამაშზე. ზოგი ტრავმას, ზოგი დაღლილობას და ზოგიც მწვრთნელის შეცვლას ასახელებს მიზეზად. თუ პირველი მიზეზი გასაგებია, მეორესა და, განსაკუთრებით, მესამეზე ნაკრების მწვრთნელს იგორ მირონოვს მწვავე რეაქცია ჰქონდა: "ვისაც ნაკრებში თამაში არ სურს, ნუ ითამაშებს, არავის შევეხვეწებით. თუ სპორტსმენს არ ესმის, რას ნიშნავს ნაკრებში თამაში, ახსნას აზრი არა აქვს. აი, ის კი ვერ გამიგია, რას ნიშნავს, არ ვითამაშებ ამა თუ იმ მწვრთნელთან. რუსეთის ნაკრებში დისციპლინა ყოველთვის მოიკოჭლებდა, მაგრამ ეს უკვე მეტისმეტია. მორაგბე ვალდებულია, ითამაშოს და არა საქმეები არჩიოს რაგბის კავშირის ხელმძღვანელობასთან, ან მისი საქციელი შეაფასოს".

როგორც ირკვევა, ახალი მწვრთნელის წინააღმდეგი ყოფილან ლეგიონერები სერგეევი და გრაჩოვი. ახლა მათთან ალექსანდრ პერვუხინი აწარმოებს მოლაპარაკებას და, როგორც თავად ამბობს, შეეცდება, დაარწმუნოს ისინი, რომ საქართველოსთან მატჩამდე ასეთი დამოკიდებულება ნაკრებს კარგს არაფერს მოუტანს, მით უმეტეს, თუ ისინი არ ითამაშებენ. რუსეთის ნაკრები ისედაც განიცდის მაღალი კლასის მორაგბეთა დეფიციტს, ამ ორი წამყვანი მოთამაშის გარეშე ქართველთა დამარცხების შანსზე კი საუბარიც არ ღირს. დიატლოვი ჯერჯერობით არ აზუსტებს, თუ რატომ არ უნდა ნაკრებში თამაში, მირონოვზე განაწყენებულა შალიუტაც, თუმცა, ნაკრებში მისი აყვანა ისედაც საეჭვო იყო. ერთი სიტყვით, რუსებში დიდი არეულობაა, არადა, ყველა, დიდიან-პატარიანად, ქართველთა დამარცხებაზე ოცნებობს. "ჩვენ ვიცით, რომ გვინდა მსოფლიო თასზე თამაში. საამისოდ კი საქართველოს და პორტუგალიას საკუთარ მოედანზე აუცილებლად უნდა მოვუგოთ. გარდა ამისა, საქართველოსთან ძველი ანგარიში გვაქვს გასასწორებელი, ანუ ქართველები პირველ მატჩში აუცილებლად უნდა დავამარცხოთ", - განაცხადა პერვუხინმა.

კარგი მდგომარეობა არც ნაკრების სამწვრთნელო შტაბშია. მართალია, ოფიციალურად არავინ ამბობს, მაგრამ ფაქტი ფაქტად რჩება: გუნდს ორი მთავარი მწვრთნელი ჰყავს, რომელთაც ამა თუ იმ საკითხზე სხვადასხვა შეხედულება აქვთ. ოფიციალურად ნაკრების მთავარი მწვრთნელი ალექსანდრ პერვუხინია, მაგრამ რაკი მას ავადმყოფობა ხელს უშლის, მოვალეობის შემსრულებლად იგორ მირონოვი დანიშნეს. ამის შემდეგ თითქოს ყველაფერი ისე უნდა მომხდარიყო, როგორც მირონოვს სურდა, მაგრამ პერვუხინი ნაკრებისა და, შესაბამისად, მის საქმეებში აქტიურად ერევა. მისი თქმით, მასზე უკეთ არავინ იცის, რუსეთის ნაკრებში ვინ რას წარმოადგენს, ვის რა შეუძლია, ამდენად, მის გარეშე ნაკრები ვერ ითამაშებს. სრულიად საპირისპირო აზრისაა მირონოვი. მისი აზრით, ნაკრებში ბევრი რამაა შესაცვლელი, რადგან ძველმა ხელმძღვანელობამ არ იცოდა, რა და როგორ ეკეთებინა. ყველაფერთან ერთად, გრძელდება ბრძოლა ძალაუფლებისთვის კრასნოიარსკსა და მოსკოვს შორის. მირონოვი მოსკოვის წარმომადგენელია, პერვუხინი - კრასნოიარსკისა. რაგბის კავშირის ახალ ხელმძღვანელობასაც მოსკოვში სურს რუსული რაგბის ცენტრის შექმნა და საამისოდ ბევრს ცდილობს. პოზიციების დათმობა არც ციმბირელებს სურთ და არის დიდი და დაფარული ომი.

მოკლედ

მორიენტესისთვის "ბრძოლა" გრძელდება

"იუვენტუსისა" და "ლივერპულის" გუნდების შემდეგ "ჩელსი" უკვე მესამე გუნდი გახდა, რომელმაც მადრიდის "რეალის" თავდამსხმელის ფერნანდო მორიენტესის შეძენის სურვილი გამოთქვა. ადრიან მუტუს შესაძლო კი არა, გარდაუვალი დისკვალიფიკაციის შემდეგ, ბუნებრივია, რომან აბრამოვიჩის "ჩელსი" ერთი თავდამსხმელის გარეშე რჩება. ხელმძღვანელობამ გადაწყვიტა, ის ფერნანდო მორიენტესით შეცვალოს. რაც შეეხება თავად ფეხბურთელს, იგი ჯერჯერობით არ აპირებს მადრიდის "რეალიდან" წასვლას, მაგრამ, მისი განცხადებით, თუ არჩევნის წინაშე დადგომა მოუწევს, ის თავის ყოფილ გუნდში, საფრანგეთის "მონაკოში" დაბრუნდება.

შეგახსენებთ, რომ ამ რამდენიმე დღის წინ მორიენეტესმა მსგავსი განცხადება გააკეთა "ლივერპულის" სასარგებლოდ. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ესპანელი თავდამსხმელი საკმაოდ დაბნეულია - ჯერჯერობით ვერ გადაწყვიტა, დატოვებს თუ არა თავის ახლანდელ გუნდს. არც ის იცის, რომელ გუნდში გადავა "რეალიდან" წასვლის შემთხვევაში.

ნიგერიის ფეხბურთის ასოციაცია ცუდ დღეშია

ფიფამ არ დააკმაყოფილა ნიგერიის ფეხბურთის ასოციაციის თხოვნა ქვეყნის საფეხბურთო კანონში ცვლილებების შეტანისთვის მიცემული ვადის გაგრძელების თაობაზე.

ნიგერიის ფეხბურთის ასოციაციის გენერალური მდივნის განცხადებით, ასოციაცია ვერ მოასწრებს 2004 წლის 31 დეკემბრამდე კანონში ცვლილებების შეტანას და იმ ბრძანებულების გაუქმებას, რომელიც ნიგერიის ფეხბურთის ასოციაციას გენერალური მდივნისა და სხვადასხვა წევრის არჩევის საშუალებას აძლევს. ეს დადგენილება ფიფას წესებს უხეშად არღვევს. ფიფა კი კომპრომისზე არავისთან მიდის. გამონაკლისი არც ნიგერია იქნება. ამიტომ თუ ნიგერიის ფეხბურთის ასოციაცია მოქმედების ტემპს არ ააჩქარებს, მაშინ მას ფიფასთან დამშვიდობება მოუწევს.

ტაისონის საყვარელს თაღლითობაში ედება ბრალი

2003 წელს, როცა მაიკ ტაისონმა გაკოტრების ამბავი გამოაცხადა, იფიქრეს, რომ ეს ერთადერთი განზრახვით გააკეთა - თავიდან აეცილებინა ყოფილი ცოლისთვის მონიკა ტერნერისთვის ალიმენტის გადახდა.

არადა, ცოლთან განშორებამ, მართლაც, სერიოზული ფინანსური ზარალი მიაყენა "რკინის მაიკს" - მან მეუღლეს ცხრა მილიონი დოლარის ღირებულების ორი სახლი მისცა. ამას გარდა, ჯერ კიდევ განქორწინებამდე მიცემული პირობა შეასრულა და ყოფილ მეუღლეს 10 მილიონი დოლარი ნაღდი ფულიც აჩუქა. ეს იმ ფულის ნაწილი იყო, რომელიც მან ლენოქს ლუისთან მატჩის შემდეგ მიიღო.

ოდესღაც ტაისონის ქონება 500 ათას დოლარს აღწევდა, დღეს კი ცნობილი მოკრივე სამი ათასი ფუნტის მფლობელია, თუმცა, განქორწინება არ გახლავთ ტაისონის ჯიბის დაცარიელების ერთადერთი მიზეზი. მოგეხსენებათ, მოკრივის ბიოგრაფიაში არცთუ ცოტაა სკანდალური ფაქტები - გაუპატიურების ბრალდება, ჰოლიფილდის მიმართ კანიბალურმა ქმედებამ (ტაისონმა ჰოლიფილდს ყურის ნაწილი მოაჭამა) ფინანსურად საგრძნობლად დააზარალა "რკინის მაიკი". მოკლედ, ასეა თუ ისე, ტაისონი ყოველთვის იყო და არის საზოგადოების ინტერესის ობიექტი. უახლოეს დღეებში მას კიდევ ერთხელ მოუწევს სასამართლოში გამოცხადება, ოღონდ ამჯერად არა ბრალდებულის, არამედ მოწმის სახით. საქმე ისაა, რომ ვინმე ლუსია სპაისერმა, რომელსაც ამერიკის სასამართლო თაღლითობაში სდებს ბრალს, მოწმედ მაიკ ტაისონის გამოცხადება ითხოვა. ბრალდებულის განცხადებით, ტაისონი მისი საყვარელი იყო. ამიტომ ის ქალს საკუთარი ნებით აძლევდა ფულს და საყვარელს თაღლითობა არაფერში სჭირდებოდა.

მოამზადა ნინო ტიკარაძემ

კალათბურთი

ვინ, რა, როგორ NBA-ში

დასავლეთ კონფერენცია

სანდრო ნავერიანი

ყოველთვის, როცა ეროვნული საკალათბურთო ასოციაციის აღმოსავლეთ და დასავლეთ კონფერენციის გუნდებს ერთმანეთს ადარებდნენ, დასავლური კლუბები გაცილებით უფრო სოლიდურად გამოიყურებოდნენ, ვიდრე აღმოსავლური. მას შემდეგ, რაც აღმოსავლეთ კონფერენციის გუნდების შანსები, ასე თუ ისე, განვიხილეთ, ახლა იმათი ჯერიც დადგა, ვინც იმ მხარეში ცხოვრობს, სადაც მზე ჩადის. ერთადერთი, რასაც შევცვლი, წერილის კონსტრუქცია იქნება: თუ აღმოსავლეთ კონფერენციის გუნდებს ბოლოდან თავში მოვყვებოდი, აქ პირიქით იქნება - საუკეთესო გუნდებით დავიწყებ.

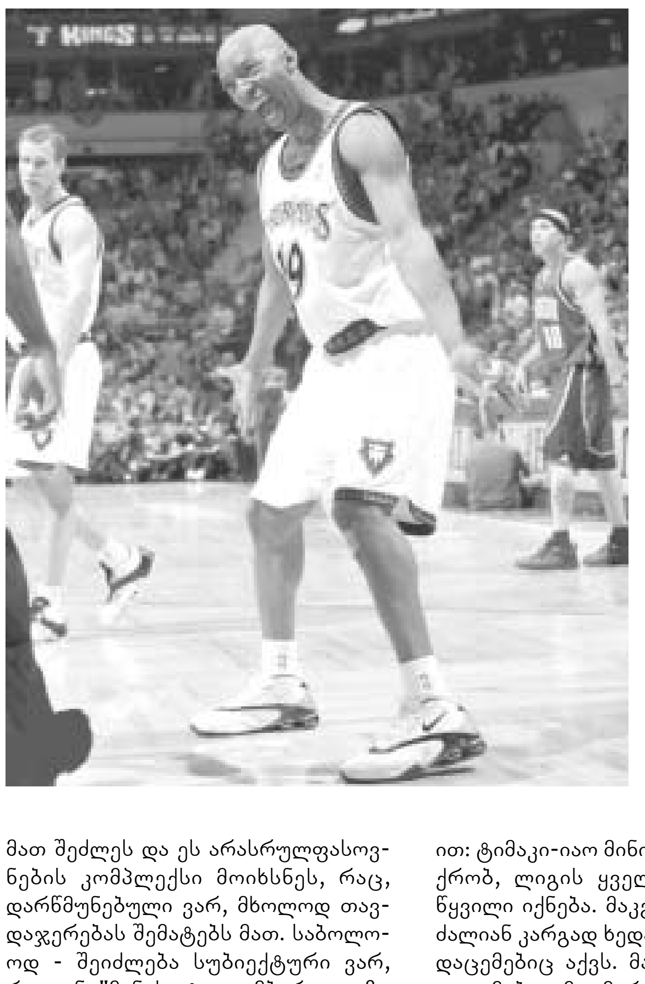

"მინესოტას" წარმატება სემ კასელზე იქნება დამოკიდებული.

1."მინესოტა თიმბერვულვზი"

სასტარტო ხუთეული: სემ კასელი, ლატრელ სპრიუელი, უოლი შერბიაკი, ტროი ჰადსონი, კევინ გარნეტი.

რა შეიძლება ითქვას ამ გუნდზე, გარდა იმისა, რომ ძალიან ძლიერია. "მინესოტა თიმბერვულვზი" ერთადერთი კლუბია, რომელმაც გუნდის ძირითადი ბირთვი შეინარჩუნა. სასტარტო ხუთეულში არანაირი ცვლილება არ მომხდარა, უბრალოდ, სეზონის მსვლელობისას უოლი შერბიაკს და ტროი ჰადსონს ხშირად მოუწევთ მატჩის დაწყება სათადარიგოთა სკამზე. მინესოტელი მგლების წარმატება, ძირითადად, გარნეტ-კასელის წყვილის თამაშზე იქნება დამოკიდებული. იმ შემთხვევაში, თუ გარნეტმა შარშანდელი შედეგი გაიმეორა, გამორიცხული არ არის, გუნდის შედეგიანობა ორჯერ გაიზარდოს. საქმე ის არის, რომ გასული სეზონის მსვლელობისას სემ კასელმა არაერთხელ მიიღო ტრავმა, რაც საბოლოოდ მინესოტელებისთვის საბედისწერო აღმოჩნდა. კასელის ტრავმა რომ არა, ვინ იცის, დასავლეთ კონფერენციის ფინალში მინესოტელები შეძლებდნენ კიდეც "ლოს-ანჯელეს ლეიკერსის" დამარცხებას და სუპერფინალამდე მიღწევას. თუმცა, აღსანიშნავია ისიც, რომ "მინესოტა თიმბერვულვზი" წლების განმავლობაში პლეი-ოფის პირველივე რაუნდიდან ვარდებოდა. შარშან კი მათ შეძლეს და ეს არასრულფასოვნების კომპლექსი მოიხსნეს, რაც, დარწმუნებული ვარ, მხოლოდ თავდაჯერებას შემატებს მათ. საბოლოოდ - შეიძლება სუბიექტური ვარ, რადგან "მინესოტა თიმბერვულვზის" გულშემატკივარი გახლავართ, - ვფიქრობ, "მინესოტა თიმბერვულვზი" დასავლეთ კონფერენციის ყველაზე ძლიერი გუნდია.

2. "ჰიუსტონ როქეთსი"

სასტარტო ხუთეული: ტრეისი მაკგრეიდი, რაიან ბოუენი, მარკ ჯექსონი, ჯუვეინ ჰოვარდი, იაო მინი.

ის ფაქტი, რომ "ჰიუსტონ როქეთსს" დასავლეთ კონფერენციის ნომერ მეორე ფავორიტად ვთვლი, შეიძლება ბევრისთვის მიუღებელი იყოს, მაგრამ ასეთი კლასიფიკაციისთვის გარკვეული მიზეზები მაქვს. იქნებ ვცდები კიდეც, მაგრამ ეს თქვენ განსაჯეთ, მე კი მიზეზებს მოგახსენებთ. პირველი მიზეზი, რა თქმა უნდა, ის არის, რომ წლევანდელი სეზონიდან ჰიუსტონელთა რიგებში ტრეისი მაკგრეიდი ითამაშებს. ტიმაკსა და "ჰიუსტონ როქეთსზე" მანამდეც მოგახსენებდით, მაგრამ ახლა უფრო დაწვრილებით გეტყვით: ტიმაკი-იაო მინის ტანდემი, ვფიქრობ, ლიგის ყველაზე შედეგიანი წყვილი იქნება. მაკგრეიდი მოედანს ძალიან კარგად ხედავს და კარგი გადაცემებიც აქვს. მას შეუძლია, გადაცემებით მოამარაგოს იაო, რომელიც, თავის მხრივ, ფარქვეშ არაფერს დათმობს. ამას გარდა, თავად ტიმაკი სამქულიანი ტყორცნებით გამოიჩენს თავს (ყოველ შემთხვევაში, სწორედ ასეთი ტაქტიკური მონახაზი მისცა ჯეფ ვან განდიმ). რაც შეეხება საშუალო დისტანციიდან ტყორცნებს, ეს ჯუვეინ ჰოვარდის საქმე იქნება, ხოლო დაცვაში რაიან ბოუენი და მარკ ჯექსონი შეეცდებიან მეტოქე ფორვარდების შეჩერებას. ჰო, სულ დამავიწყდა, "ჰიუსტონის" ფარქვეშ იაო მინი იქნება. ალბათ, დამერწმუნებით, რომ ჩინელი გიგანტი ლიგის ერთ-ერთი საუკეთესო ცენტრია, ასე რომ, ფარიდან ბურთის მოხსნა არ გაუჭირდება. ერთადერთი, რამაც შეიძლება "ჰიუსტონ როქეთსის" წარმატებას ხელი შეუშალოს, ეს კალათბურთელთა ტრავმები და ჯეფ ვან განდის ("ჰიუსტონ როქეთსის" მთავარი მწვრთნელი.-რედ.) საშინელი ხასიათია, რომელიც ყოველთვის გუნდზე ჩატარებული ექსპერიმენტებით მთავრდება.

3. "ლოს-ანჯელეს ლეიკერსი"

სასტარტო ხუთეული: კობი ბრაიანტი, დივეინ ჯორჯი, კარლ მელოუნი, კარიმ რაში, ლამარ ოდომი.

არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება, ეს ტიტულოვანი კლუბი ჩემპიონობის კანდიდატთა სიიდან ამოვრიცხოთ. შაკილ ო`ნილისა და ფილ ჯექსონის წასვლის მიუხედავად, "ლოს-ანჯელეს ლეიკერსი" მაინც ერთ-ერთ ფავორიტად ითვლება. ამ გუნდში ხომ კობი ბრაიანტი თამაშობს! ვინც ეროვნული საკალათბურთო ასოციაციის რეგულარულ სეზონს სისტემატურად ადევნებს თვალს, კარგად ეცოდინება, თუ როგორ ულიმღამო თამაშს აჩვენებდა კალიფორნიული კლუბი შარშანდელ სეზონში, თუმცა, მან მაინც შეძლო დასავლეთ კონფერენციის ჩემპიონის ტიტულის მოპოვება, სუპერფინალში კი "დეტროიტ პისტონზთან" დამარცხდა. წლეულს "ლეიკერსში" ბევრი ცვლილებაა. "მაიამი ჰიტში" გადასული შაკილ ო`ნილის ადგილს ამავე კლუბიდან გადმოსული ლამარ ოდომი დაიკავებს. ამ ორი კალათბურთელის შედარება ნამდვილად არ შეიძლება, თუმცა, ლამარ ოდომი მაღალი კლასის კალათბურთელია და მას შესწევს ძალა, "ლეიკერსს" ბევრი სარგებელი მოუტანოს. ვფიქრობ, კალიფორნიულმა გუნდმა ფილ ჯექსონის წასვლით ყველაზე დიდი დანაკლისი განიცადა. არც რუდი ტომიანოვიჩი ("ლეიკერსის" ახლანდელი მთავარი მწვრთნელი.-რედ.) არის გამოუცდელი, მაგრამ მისი სამწვრთნელო კლასი დიდად განსხვავდება ჯექსონისგან. იმის მიუხედავად, შეძლებს თუ არა რუდი ტომიანოვიჩი "ლეიკერსის" სწორ გზაზე დაყენებას, კალიფორნიელთა წარმატება ყველაზე მეტად კობი ბრაიანტის კარგ თამაშზე იქნება დამოკიდებული. ამისთვის კი ბრაიანტს დასვენება სჭირდება და, რაც ყველაზე მთავარია: უნდა დამთავრდეს მისი სასამართლო პროცესი, რომელმაც მასზე ძალიან დიდი გავლენა მოახდინა. შარშანდელ წარუმატებლობას სწორედ ამ პროცესს და იმ მოცეკვავე გოგონას აბრალებს, რომელმაც განაცხადა, ბრაიანტმა გამაუპატიურაო.

დაბოლოს, "ლოს-ანჯელეს ლეიკერსს" გამარჯვების შანსი აქვს, მაგრამ ეს შანსი ძალიან პატარაა.

TV-პროგრამა

ხუთშაბათი. 21 ოქტომბერი

НТВ+ФУТБОЛ

06:00 NBA TV. NBA-ს ლეგენდები: ქარიმ აბდულ-ჯაბარი
07:00 NBA TV. NBA-ს დიდი თამაშები. წელი 1977. დასავლეთ კონფერენციის ნახევარფინალი. "DENVER NUGGETS" - "PORTLAND TRAIL BLAZERS". მე-5 მატჩი
09:00 09:00-დან 12:00-მდე შესვენება
12:00 თავისუფალი დარტყმა
12:20 ჩემპიონთა ლიგა. "ჩელსი" - ცსკა
14:15 ჩემპიონთა ლიგა. პსჟ - "პორტუ"
16:10 თავისუფალი დარტყმა
16:25 ჩემპიონთა ლიგა. "პანათინაიკოსი" - "არსენალი"
18:20 ჩემპიონთა ლიგა. "ვალენსია" - "ინტერი". შესვენებისას (19:10) - თავისუფალი დარტყმა
20:25 ჩემპიონთა ლიგა. მატჩების მიმოხილვა
22:25 სახვალიო ტელეპროგრამა
22:30 საუიკენდო მატჩების ანონსი
22:35 "ფეხბურთი ანიდან ჰაემდე"
23:05 "FUTBOL MUNDIAL"
23:35 რუსეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
00:35 თავისუფალი დარტყმა
00:50 ესპანეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
01:45 საფრანგეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
02:40 02:40-დან 03:00-მდე შესვენება
03:00 NBA TV - NBA-ს დღიური
03:30 NBA TV. NBA-ს დიდი თამაშები. წელი 1978. აღმოსავლეთ კონფერენციის ნახევარფინალი. "BALTIMORE BULLETS" - "SAN ANTONIO SPURS". მე-4 მატჩი
05:30 NBA TV. NBA-ს ლეგენდები: შაკილ ო`ნილი

НТВ+СПОРТ

10:00, 13:00, 21:30 პრესცენტრი
10:20, 13:15 "ფორმულის ჰარმონია"
10:40 ჩოგბურთი. "Masters Series" მადრიდში
12:30 "რკინის ფაქტორი". ტელეჟურნალი
13:35 "ჰოკეი-პლუს"
13:50 ტრიატლონი. მსოფლიო თასი ჰამბურგში
14:40 ბადმინტონი. საერთაშორისო ტურნირი გერმანიაში. ფინალები. შესვენებისას (16:00) - პრესცენტრი
17:30 აფროსნობა. ამერიკის თასი
18:00 კალათბურთი. NBA-ს დიდი თამაშები. წელი 1977. დასავლეთ კონფერენციის ნახევარფინალი. "DENVER NUGGETS" - "PORTLAND TRAIL BLAZERS". მე-5 მატჩი. შესვენებისას (19:00) - პრესცენტრი
20:15 "მოტოვებული კვირა"
21:00 ATP-ს საჩოგბურთო მიმოხილვა
21:45 სახვალიო ტელეპროგრამა
21:55 "ჰოკეი-პლუს"
22:10 "არტეფაქტი". ველოსიპედი
22:40 ჭადრაკი. მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადა ესპანეთში
23:10 "ჩქაროსნული სამყარო". ტელეჟურნალი
23:40 "ბორის მაიოროვის არქივიდან"
00:15 ახალი ამბები
00:30 "ჰოკეი-პლუს"
00:45 ATP-ს საჩოგბურთო მიმოხილვა
01:15 01:15-დან 02:55-მდე შესვენება
02:55 ფიგურული სრიალი. დიდი პრიზი. "SKATE AMERICA". წყვილები. ვაჟები. მოკლე პროგრამები. პირდაპირი ტრანსლაცია

EUROSPORT

10:30 ექსტრემალური სპორტი. ახალგაზრდული ზონა
11:00 "ოლიმპიური თამაშები". ტელეჟურნალი
11:30 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატის ეტაპი კორსიკაზე
12:30 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატის ეტაპი კორსიკაზე
12:45 სპიდვეი. ნორვეგიის დიდი პრიზი
13:45 ფეხბურთი. გ-ო-ო-ო-ლ!!!
14:00 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი შვეიცარიაში. პირდაპირი ტრანსლაცია
15:30 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი შვეიცარიაში
16:00 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი შვეიცარიაში. პირდაპირი ტრანსლაცია
19:00 ფეხბურთი. გ-ო-ო-ო-ლ!!!
19:15 ფეხბურთი. უეფას თასი
20:00 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი შვეიცარიაში. პირდაპირი ტრანსლაცია
21:30 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატის ეტაპი კორსიკაზე
22:30 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატის ეტაპი კორსიკაზე
22:45 კრივი. საერთაშორისო შეჯიბრება
00:45 ახალი ამბები
01:00 ფეხბურთი. უეფას თასი. მატჩების მიმოხილვა
02:30 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა. კვირის მატჩი

ჰეროდეები, კამიკაძეები და სხვები...

A1 გვერდიდან

მაგრამ იუდეის მეფე ჰეროდე ჩამოიქუფრა საშინლად, როცა აღმოსავლეთის ქვეყნებიდან მომავალმა სამმა ნათელმხილველმა ბრძენმა ამცნო, რომ ახლად დაბადებული მეუფის თაყვანსაცემად მოდიოდნენ და აქლემებზე აკიდებული ოქრო, გუნდრუკი და მური მოჰქონდათ.…

და აი, სხვა გზა არა გვაქვს, ეჭვი უნდა შევიტანოთ ამ მოგზაური ბრძენების სიბრძნესა და ნათელხილვის უნარში - როგორ! იმსიშორიდან იუდეაში ახალი "მეფის" დაბადება იხილეს, შორეულ ვარსკვლავთან უახლოესი კონტაქტი დაამყარეს და მათ წინ მდგომ მეფეში მანიაკი ვერ ამოიცნეს? ფობიებითა და არასრულფასოვნების კომპლექსით შეპყრობილი სადისტი, რომელიც მხოლოდ ძალაუფლების სიყვარულით კი არა, ბავშვების პათოლოგიური სიძულვილითაც გამოირჩეოდა! და ეს იმიტომ, რომ - ჩვენი ეპოქის ფსიქიატრიის მამათა ტექსტებზე აღზრდილთ, ჩვენ ამაში ვეღარაფერი დაგვაეჭვებს - უკუღმართი ბავშვობა ჰქონდა: შეიძლება სცემდნენ, აშინებდნენ, ამცირებდნენ! შეიძლება დედ-მამა ალილავებდა ერთმანეთს, ან მამინაცვალი ექცეოდა საზიზღრად გერს და დედაც აღარ აქცევდა ყურადღებას, რადგან მეორე ქმრისგან შეძენილ ჩვილებს უვლიდა და ესიყვარულებოდა... ბავშვობის უკუღმართობის ფორმები ცნობილია... და როგორ, გამოცდილ ნათელმხილველებს, თან სამს ერთად, ვერ უნდა დაენახა ეს, რაც დღეს ფსიქიატრიული ფაკულტეტის რიგითმა სტუდენტებმაც კი იციან გამოცდებამდე ბევრად ადრე?

ვერ დაინახეს და უპასუხისმგებლოდ მიაწოდეს საბედისწერო ინფორმაცია, და ისიც, თუ კერძოდ როდის ამობრწყინდა ვარსკვლავი, რითაც ჰეროდემ გამოთვალა, თუ დაახლოებით რა ასაკის შეიძლებოდა ყოფილიყო მომავალი "მეფე"... მოგვებს კი მხოლოდ მაშინ უყო გულმა რეჩხი, როდესაც ჰეროდემ ჯაშუშობა შესთავაზა: წადით ბეთლემში, გამიგეთ, ვინ არის ის ბავშვი, ვისი შვილია და უკან რომ დაბრუნდებით, მითხარითო...

და ბრძენები კვლავ ყოვლად არაბრძნულად და წინდაუხედავად მოიქცნენ: ისინი სხვა გზით დაბრუნდნენ შორეულ სამშობლოში, მიირწეოდნენ აქლემებზე დინჯად, თავიანთი გამჭრიახობით კმაყოფილები... ჰეროდე კი ადგა და რადგან არ იცოდა, რომელი ახალშობილი იყო "იუდეას მომავალი მეფე", ორ წლამდე ასაკის ყველა ბავშვი გააჟუჟუვინა...

მოგვებს რომ ეთქვათ ჰეროდესთვის, თუ რომელ ბავშვს სცეს თაყვანი, ჰეროდე მხოლოდ იმ ბავშვის მოკვლას მოინდომებდა, მაგრამ არაფერი გამოუვიდოდა! იმ ბავშვს ანგელოზი გადაარჩენდა, რადგან მისი ამ ასაკში სიკვდილი სამყაროს წიგნში არ ეწერა! ვერა, ვერ შთაწვდნენ ამას მოგზაური ბრძენები! და არც მერე, შინ უხილავთ ყრმათა ამოჟლეტა მისტიკურ ხილვად, არც რაიმე გაუგიათ ამ სადამსჯელო ოპერაციის შესახებ და შესაბამისად, არც სინდისს შეუწუხებია...

იერუსალიმის სპეცრაზმელებმა კი იცოდნენ, რომ ქვეყნის პირველი პირი არანაირად არ განურისხდებოდა მათ უფლებამოსილებათა გადაჭარბებისათვის სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს: იმის გამო, რომ 2 წლისა და 1, 3, 5, 7, 8 ან 9 თვის ბავშვებიც გამოასალმეს წუთისოფელს! რადგან ზოგი სამი წლის ბავშვიც კი თავისდა საუბედუროდ 2 წლისას ჰგავს! აბა, დაბადების მოწმობების შემოწმებას ხომ არ შეუდგებოდნენ! ან იერუსალიმის სპეცსამსახურებს ხომ არ შეაწუხებდნენ, რათა ამათ წინასწარ დაედგინათ ბავშვების დაბადების თარიღი! და გაშალეს მაშინდელი შინაგანი ჯარის თუ "ალფას" წევრებმა ფრთები, რადგან მათაც გაგონილი ექნებოდათ რაღაც ამის მსგავსი: "лучше перестрелять, чем не дострелять", რადგან თვითონაც ისეთივე ბავშვობიდან მოდიოდნენ, როგორიდანაც მათი მეფე... და პროფესიული მზადყოფნის სრული დემონსტრირებით მისდევდნენ ქუჩაში კისრისტეხით გაქცეულ ბავშვებსაც, მიუხედავად იმისა, რომ 2 წლის ბავშვი ვერანაირად ვერ გაიქცეოდა ასე, გინდაც მომავალი ოლიმპიელი მორბენალი ყოფილიყო...

მაგრამ, აი, ამბობენ, რომ ისტორიული წყაროები არ ადასტურებენ მეფე ჰეროდეს ბიოგრაფიის ამ ფაქტს. თუ ეს ასეა, მაშინ გამოდის, რომ მახარებელი მათე ან მცდარ გადმოცემას დაეყრდნო, ანდა ღვთაებრივი ინსპირაციით ნახილვები სცენები შორეული მომავლისა მაცხოვრის წარსულში (ადრეულ ბავშვობაში) გადაიტანა...

ამით კი წმინდა ტექსტში უმძიმესი პასაჟი გაჩნდა, რომელიც არანაირად არ შეესაბამება სამყაროს მხსნელის უბადლო სიკეთეს, და მოსვენების დამკარგავ კითხვებს წარმოშობს:

რატომ უნდა ქცეულიყო იესო ქრისტეს დაბადება უმანკო ჩვილთა გაჟლეტის მიზეზად? ნუთუ ისინი მეორეხარისხოვანი ბავშვები იყვნენ, რომელთა გაფრთხილება არც ერთმა ანგელოზმა არ ჩათვალა საჭიროდ, რათა ისინიც ისე გადაერჩინათ მშობლებს, როგორც პატარა მესია გადაარჩინეს იოსებმა და მარიამმა, ანგელოზის რჩევით ეგვიპტეში რომ გადაიკარგნენ?!

და აღარ ავიდოდა ცაში რახილების მოთქმა-გოდება... თანამედროვე გერმანელმა მწერალმა, ეროვნებით ქართველმა გივი მარგველაშვილმა, რომელსაც, ალბათ, განსაკუთრებით უჭამდა გულს ბეთლემელ ყრმათა და დედათა ოცსაუკუნოვანი კივილი, საბედისწერო პასაჟის გამოსწორება გადაწყვიტა: მის ერთ მინიატურაში "წიგნის გმირების დროული გადასახლება" საიდუმლო ორგანიზაციის - წიგნის სამყაროს სამმართველოს - თავდადებულ წევრებს, რომლებიც ცნობილი ტექსტების უკუღმართი პასაჟების გა(მო)სწორებით არიან დაკავებულნი, - ბეთლემელი ბავშვები მათეს სახარებიდან ლუკას სახარებაში გადაჰყავთ, რადგან... იქ არ ხდება ეს "დანაშაული კაცობრიობის წინაშე".

და... მიჰქრიან ცხენები, ორთვალები, მიჩინდრიკობენ ვირები, მირახრახებენ ფურგონები და მშობელთა პალტოებსა და შალებში გამოკრულ ბავშვებს ლუკას სახარების საზღვრისაკენ მიაქანებენ... და ბავშვების გადარჩენის "სპეცოპერაცია" ისევე უნაკლოდ ხორციელდება ახალ ტექსტში, როგორც მათი გაჟლეტისა განხორციელდა ძველში... ეს არის ბრძოლა ჰეროდეს წინააღმდეგ... თუმცა, მხოლოდ ტექსტში, მაგრამ ტექსტები გულიდან მოდიან, უნდა მოდიოდნენ...

და აი, ჩვენი ავტორი აქ არ ჩერდება: ხსნის ეს პატარა მინიატურა, - უზარმაზარ რომან ტრილოგიად გადაიზრდება. მას "უზენაესი კორექტურა" ჰქვია: XX საუკუნის საიდუმლო ორგანიზაციის ("წიგნის სამყაროს სამმართველოს") - წევრები, რაღაც ახალ "სპეცოპერაციას" ახორციელებენ: მათ სურთ, ერთხელ და სამუდამოდ გაამაგრონ ქალაქი ბეთლემი და მოიგერიონ ჰეროდეს რაზმები, და თუ ისინი არ დაიშლიან, ბოლომდე ამოწყვიტონ კიდეც. ეს თავდაცვითი ომია: 12 რაინდი XX საუკუნიდან ეშვება ისტორიის (მკვდარ) ზღვაში და თავს ბიბლიურ ლანდშაფტში ამოყოფს... გრანდიოზული ოპერაცია წარმატებით, თუმცა არა უმსხვერპლოდ, ხორციელდება. რაინდების დიდი ნაწილი იღუპება, მაგრამ ბეთლემში მაინც ზეიმია... უცხოელი სტუმრების მიერ თავიანთი დროიდან თანწაღებული მასალებით დამზადებული, XX საუკუნის კონდიტერული შედევრები - პუდინგები, ტორტები, შოკოლადები - ბეთლემელ ყრმათა დღესასწაულს სრულ განუმეორებლობას ანიჭებს... და გადამდებია რომანის ფარული სულისკვეთება: უკიდურესობამდე გაზრდილი წყურვილი ატომურ საუკუნეში ახალი რაინდობის აღმოცენებისა; საიდანღაც, წიგნიდან, სულიდან თუ სხვა პლანეტიდან ისეთი რაინდების გაჩენისა, უმანკო ყრმათა გაჟლეტას რომ არ დაუშვებდნენ და არც ვინმეს აპატიებდნენ... (ასეთი სურვილები, ცხადია, ტრაგიზმს და იუმორს წიგნში ერთმანეთზე გადაკვანძავს).

20 საუკუნე საკმარისი დრო აღმოჩნდა ეთიკური მგრძნობელობის უკიდურესად გაფაქიზებისათვის, რაც საბოლოოდ გამოვლინდა ყველა ცოცხალი არსების, მთელი "სიცოცხლის წინაშე მოწიწებად", როგორც ალბერტ შვაიცერი იტყოდა; რამაც ნორმად აქცია ადამიანის, პირველ რიგში, ბავშვის, როგორც დაუცველი არსების აღიარება ყველაზე დიდ ღირებულებად, რომლის შელახვის უფლება არანაირი სხვა ღირებულების გულისთვის არც ერთ სახელმწიფოს და არც ერთ ძალას არა აქვს; რამაც "უმცროსი და-ძმა" უწოდა იმ უენო არსებებს, რომელთაც მათდა, საუბედუროდ, ღმერთმა მეტყველ მოდგმასთან ერთად მიუსაჯა ცხოვრება ამ პლანეტაზე.

მაგრამ 20 საუკუნე საკმარისი დრო აღმოჩნდა იმისთვისაც, რომ ადამიანის დაავადება უკანასკნელ ფაზაში შესულიყო, ფაზაში, რომელიც ერთდროულად უკვე მწვავეცაა და ქრონიკულიც, რაც, რა თქმა უნდა, უსასრულოდ ვერ გაგრძელდება, როგორც არ შეიძლება კატასტროფას, მით უფრო "ანთროპოლოგიურს", უსაშველო გრძლივობა ჰქონდეს...

და რას შვრებიან მოდერნისა და პოსტმოდერნის ჰეროდეები თავიანთი ფობიებით, აგრესიითა და მოჩვენებებით, თავიანთი ცრუპენტელური "რეჩხებით", არტისტული ტყუილებით, უპასუხისმგებლობითა და სხვ. და სხვა, თურმე ბავშვობაში გადატანილი დამცირებებიდან და ძალადობიდან რომ ამოყვავილდნენ? დაბოლოს, თავიანთი უნიჭობით, რაც უკვე მათი ბავშვობიდან კი არა, საუბედუროდ, ზეცათაგან მოედინება? ისინი ომებს აჩაღებენ და "სპეცოპერაციებს" ახორციელებენ, იპყრობენ ნავთობს და ტერიტორიებს, იფართოებენ სხვათა დამორჩილების არეალს, ოღონდ, ჰეროდეს პირდაპირობისა და შეუნიღბავობისაგან განსხვავებით, ამ ომებს "წესიერებისა და კანონიერების აღდგენას", "ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას" და სხვა მსგავსს უწოდებენ და თავი ისე უჭირავთ, თითქოს ბომბები და ტყვიები ბავშვებს არ ეკარება.

> **არანაირი კატასტროფა და არც არანაირი ანტიტერორისტული გაერთიანება არ არის იმის გარანტი, რომ კამიკაძეთა შემზარავი მოდგმა აღარ გაიზრდება. პირიქით. და ეს იმ უბრალო და ცნობილი მიზეზით, რომ ძალადობა ძალადობას წარმოშობს და ბოროტება ბოროტებით ჯერ არ ამოძირკვულა...**

ხოლო დღევანდელი დასავლელი ბრძენები, კაცობრიობის მიერ ტანჯვით და ბეთლემში დაბადებული ბავშვის წყალობით მოპოვებულ უმაღლეს ღირებულებებს რომ უკმევენ გუნდრუკს და მათ სადარაჯოზე დგომაში შთამბეჭდავ ხელფასებსაც იღებენ, ვითარცა წევრები მშვიდობისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციებისა, - იმ აღმოსავლელ ბრძენებზე უფრო არაადეკვატურად იქცევიან: მათ ხან ახსენდებათ ათასი თუ ორმოცი ათასი ბავშვის გვამი და ჰეროდეებსაც შეახსენებენ ხოლმე, ხან ავიწყდებათ და ძალიან დიდი ხნითაც. მოკლედ, როგორც შემთხვევა მოიტანს.. ამასობაში კი, უკვე 7 მილიარდიან კაცობრიობაში გამოიკვეთა და ელვის სისწრაფით მრავლდება ადამიანის ახალი ტიპი: კამიკაძე კაცების, ქალებისა და ბავშვების მოდგმა, რომელსაც აღარც თვითონ უნდა სიცოცხლე და აღარც სხვათა სიცოცხლე უნდა; მოდგმა, რომელიც მხოლოდ მისთვის გასაგებ ენაზე - სიკვდილის ენაზე - ლაპარაკობს, რადგან სიცოცხლის, ენისა და ლაპარაკისა აღარ სჯერა, რადგან ჰეროდეთა შემხედვარემ მხოლოდ ერთი რამ იწამა - სისასტიკე და შურისძიება; და განადგურებული ქალაქების ბუღში, სისხლში, ცეცხლში, ცრემლსა და კივილში, ჰეროდეთა და მათ მრავალმილიონიან მომხრეთა სიცილში, წინასაარჩევნო ტაშის გრიალში გონებადაბნელებულებმა თავისივე მსგავსი ღმერთი, ღმერთი - მონსტრი გამოიგონა - არარსებული ღმერთი, რომელიც აყვავებულ, ნანატრ ბაღნარში ელოდება მათ, რათა გულში ჩაიკრას თავისი ნების - შურისძიების - აღმსრულებელნი... ღმერთი, რომელიც ახალ-ახალ საჩუქრებს ითხოვს, სულ უფრო დიდს - ისეთს, თვითმფრინავებით შემუსრული ცათამბჯენები როა... ამ ღმერთისა და მისი წალკოტის ადგილას კი სინამდვილეში სამარადისო წყვდიადია ალბათ, სადაც ოდესმე ჰეროდეებისა და ტერორისტების პაემანი შეიძლება შედგეს.

და აი, ჰეროდეებს ძალიანაც სჭირდებათ თვითმკვლელი თუ არათვითმკვლელი ტერორისტები. ამიტომ ხშირად გამოჰყავთ ეს ცეცხლ-და ყინვაგამძლე ჯიში (ბინ ლადენისა თუ ბასაევის სახით) თავიანთი იაფფასიანი პოლიტიკური ინტერესების ძვირადღირებულ ლაბორატორიაში. ესენი ყველაზე მეტად განამტკიცებენ მათი ფარული სურვილების ლეგიტიმურობას, განსაკუთრებით წინასაარჩევნო პერიოდებში: ახალი ტერაქტი - ახალი მიზეზი ომისათვის, და მაშასადამე ჰეროდე - გმირი, რომელიც თავის ხალხს ტერორისტებისგან იცავს! ახალი ომი, მაშასადამე, ახალი თანხები ომის საწარმოებლად, რომელთა დიდი ნაწილიც გენერალთა და სხვათა ოჯახებს გამოკვებავს! ახალი ომი, მაშასადამე: ზედმეტი მასების დასაქმებისა თუ თავიდან მოშორების ახალი შესაძლებლობა; მაშასადამე: დანგრეული ქალაქების აღსადგენად ბიუჯეტიდან გამოყოფილი მილიონები, რომლებიც ისევ უძირო კერძო ჯიბეებში დაილექება... ხოლო თუ ტერაქტმა დააგვიანა, ბოლოს და ბოლოს, შენ თვითონ შეგიძლია ააფეთქო სახლები და მატარებლები, აბა, რისთვის ჭამენ პურს სპეცსამსახურები? მაინც ტერორისტებს დააბრალებს ყველა, რადგან ნამდვილი ვერსიის დაშვებას გონება ვერ გაბედავს და თუ გაბედა, ვერ დაამტკიცებს...

ახალი ომი - ახალი ტერაქტების სერია! ტერორი ზემოდან! ტერორი ქვემოდან! ყველგან - ტერორის ბიოველი!

ჯერ კიდევ პირველი მსოფლიო ომით შეძრწუნებულმა ერთმა დიდმა ევროპელმა პოეტმა წამოიძახა: "ადრე უბედურებას შეეძლო ხალხი ღმერთისკენ გაეხედებინა, დღეს კი მას ეს ძალა დაკარგული აქვსო!" ეს ჩვენი ეპოქის ერთ-ერთ დეფინიციად გამოდგება. გრანდიოზული უბედურებაც კი უმწეოა, კატასტროფებიც კი ვეღარაფერს ხდებიან... პირიქით: ჯერ ისევ ჰაერშია ხოლმე უკანასკნელი ტერაქტის ბოლი და მიწაზე სისხლი ისევ სველია, რომ ჰეროდეებს უკვე მზადა აქვთ ახალი გეგმა, თუ როგორ გამოიყენონ ახალი მსხვერპლი საკუთარი ძალაუფლების გაძლიერებისთვის.

XX საუკუნის პირველსავე წლებში მომხდარი კატასტროფა - "ტიტანიკის" ჩაძირვა - ამ საუკუნის სიმბოლოდ და პაროლად მიიჩნია მრავალმა. სიმბოლოდ, რომელიც გაფრთხილებას იძლეოდა: "ნუ მედიდურობთ, ტექნიკით ბუნებას ვერ დაიმორჩილებთ! დაიღუპებით!" ხიროსიმასა და ნაგასაკის იგავი იუწყებოდა: "თქვენ უკვე შეგიძლიათ მთელი პლანეტა მოსპოთ".

> **XX-XXI საუკუნეებზე გადებული ხიდი - ერთი მუჭა ჩეჩენი ხალხის 10 წლიანი გენოციდი დროში გაჩერებული სახელმწიფოს მიერ, ნიშნავს: მსოფლიო ისევ ძალადობისა და ხალხთა ჟლეტის გზით ივლის. ჩეჩენი ხალხის სულიერმა და ფიზიკურმა განადგურებამ დემოკრატიული მსოფლიოს თვალწინ - როგორც მოსალოდნელი იყო - არაპირდაპირი სანქცია გასცა საპასუხო ძალადობათა უწყვეტ ჯაჭვზე და არა მხოლოდ ჩეჩენთა მხრიდან და არა მხოლოდ რუსეთის მიმართ...**

XX-XXI საუკუნეებზე გადებული ხიდი - ერთი მუჭა ჩეჩენი ხალხის 10 წლიანი გენოციდი დროში გაჩერებული სახელმწიფოს მიერ, ნიშნავს: მსოფლიო ისევ ძალადობისა და ხალხთა ჟლეტის გზით ივლის. ჩეჩენი ხალხის სულიერმა და ფიზიკურმა განადგურებამ დემოკრატიული მსოფლიოს თვალწინ - როგორც მოსალოდნელი იყო - არაპირდაპირი სანქცია გასცა საპასუხო ძალადობათა უწყვეტ ჯაჭვზე და არა მხოლოდ ჩეჩენთა მხრიდან და არა მხოლოდ რუსეთის მიმართ...

XXI საუკუნის დასაწყისის კატასტროფა-სიმბოლო - 11 სექტემბერი ამერიკაში - ამბობს: "დასაჯეთ კონკრეტული დამნაშავენი, მაგრამ ნუღარ გააღვიძებთ ფანატიზმისა და შურისძიების წყურვილს! სასწრაფოდ გადეთ ხიდი დასავლეთსა და აღმოსავლეთს შორის! იზრუნეთ შერიგებისთვის. დაარწმუნეთ ხალხები იმაში, რომ მათ უსამართლოდ არ ექცევიან!"

ბავშვების გაჟლეტა ბესლანის სკოლაში კი, ალბათ, გვეუბნება: "თქვენ უკვე გაფრთხილებული იყავით..."

და არანაირი კატასტროფა და არც არანაირი ანტიტერორისტული გაერთიანება არ არის იმის გარანტი, რომ კამიკაძეთა შემზარავი მოდგმა აღარ გაიზრდება. პირიქით. და ეს იმ უბრალო და ცნობილი მიზეზით, რომ ძალადობა ძალადობას წარმოშობს და ბოროტება ბოროტებით ჯერ არ ამოძირკვულა...

და კარგა ხანია უკანაა მოტოვებული არა მხოლოდ ჰეროდეს შეუნიღბავი სიჩლუნგე, არამედ სმერდიაკოვის გულუბრყვილობაც: "თუკი ღმერთი არ არის, მაშასადამე, ყველაფერი ნებადართულია!"

ქრისტიანობის ბასტიონებად თავმიჩნეულ სახელმწიფოთა სააკაო ნამუშევარია ორივე მსოფლიო ომიც, გაზის კამერებიც, ხიროსიმაც და ნაგასაკიც, რუსეთის პატრიარქის მიერ ნაკურთხი ჩეჩენი ხალხის გენოციდიც, დუბროვკის თეატრისა და ბესლანის სკოლის სპეცშტურმებიც, ავღანეთისა და ერაყის ომებიც, ანუ მაგალითის მიმცემი ძალადობანი...

და აქ როგორ არ ვახსენოთ "ხალხთა დიდი დეპორტაცია"? - ათეიზმისა და ტერორის საკათედრო ტაძარში გენერალისიმუსის უშუალო ხელმძღვანელობით უოპერატიულესად განხორციელებული გრანდიოზული "სპეცოპერაცია" - ერთ-ორ ღამეში მთელი ხალხების, ძირითადად კავკასიის ნატანჯ-ნაგვემი მუსლიმანი ხალხების სამშობლოდან აყრა, სატვირთო მატარებლებში შეყრა და შორეულ შუააზიაში გადასახლება. ეს თვენახევრიანი მგზავრობა უფანჯრებო ჯოჯოხეთში, რომლის დროსაც მრავალი ათასი მკბენარშესეული ბავშვი სიცივითა და შიმშილით იხოცებოდა, წყურვილით იხრჩობოდა, საკუთარ შარდს სვამდა და სიკვდილს იხვეწებოდა! რომლის დროსაც ჭკუიდან შეშლილი დედები სადღაც მალავდნენ შვილების გვამებს, მაგრამ გამცილებელი სპეცრაზმელები მალე პოულობდნენ მათ და მიმქროლავი მატარებლებიდან ისროდნენ უცხო ველებზე, სტეპებში, ქვიშაში ლეშის მჭამელ ნადირ-ფრინველთა გასახარად... ხოლო დაახ. 1990 წლიდან ქრისტიანობის მებაირახტრედ და "ფორპოსტად" თვითგამოცხადებულმა ქვეყანამ თავის უპირველეს ზნეობრივ და პატრიოტულ მოვალეობად ამ ხალხისთვის სამშობლოში დაბრუნების აკრძალვა მიიჩნია (დევის ძალა ხომ ხან ჩიტშია და ხან სვეტში. აი, ჰეროდეთა ძალა კი მუდამ ხალხშია)...

ასე რომ: "ღმერთი არის და ყველაფერი ნებადართულია" და ბეთლემში დაბადებული ძე ღვთისაც, რაღა თქმა უნდა, ჩვენთანაა და ხარობს...

და არსად გაისმის ზარი.

არც ერთ ტაძარში.

ისევე, როგორც აღარ გაისმა ის ბესლანის სკოლაში, სწავლის დაწყება რომ უნდა ეუწყებინა.

და, საუბედუროდ, ალბათ ცოტანი და მარტონი არიან ისინი, რომელთა გონებისა და სინდისის მოტყუება შეუძლებელია, რომელთა გულიც ყოველდღიურად სწავლობს ახალ-ახალ ტანჯვას დედამიწაზე ათარეშებული სიჩლუნგითა და უმოწყალობით, შემზარავ პასაჟებს რომ წარმოშობს ისტორიის ტექსტში; რომლებიც ნიადაგ ცდილობენ მათ გა(მო)სწორებას, თუნდაც სიტყვებით. და დედამიწაც ალბათ ჯერ კიდევ ამიტომ აგრძელებს სუნთქვას და ტრიალს.

P.S. ჰო, ჩვენ სიმბოლოებზე, ნიშნებსა და სიმპტომებზეც ვლაპარაკობდით... მერაბ მამარდაშვილის სულ ბოლო ლექციის მთავარი სათქმელი იყო, რომ: საქართველოში, ისევე როგორც სხვა ყოფილ საბჭოთა ქვეყნებში, ჯერ კიდევ ცოცხლობენ და მძლავრობენ ის ძალები, რომლებმაც 37 წელი განახორციელეს, წელი საყოველთაო ტერორისა, ანუ ათასობით ბავშვის დაობლებისა, და რომ მაჰმადიანი მესხების გასახლება "ახლა ხდება", რადგან მათი სამშობლოდან არნახულად სასტიკი განდევნა "ბოროტების (ათეისტური) იმპერიის" მიერ უფრო ნაკლები დანაშაულია, ვიდრე მათი უკან აღარ შემოშვება ქრისტიანობის მაღიარებელი ხალხის მხრიდან. და, ეს მართლაც ასეა დემოკრატიულ-მართლმადიდებლური ფარისევლობის მირონში განათლულ იურისტთა, ჟურნალისტთა, ომბუდსმენთა, "ენჯეო"-თა, დიასახლისთა, მოძღვართა, რიგით მამულიშვილთა თუ მჭერმეტყველ ქალბატონ და ბატონ დეპუტატთა გულმოსაკლავად... ჭეშმარიტად, ჰეროდეთა და ტერორისტთა ძალა სულაც არაა მათში: უბრალოდ, ამ აღარადამიანებში გროვდება და სრულყოფილ სახეს იღებს ის, რაც უმეტესობაში ფარულად და მეტ-ნაკლებად არსებობს... ასე რომ, მათი ძალა ყველაშია...

ასაკი - მონაპოვარი

"ვეძებთ 35 წლამდე ასეთსა და ასეთ კანდიდატს ასეთი და ასეთი სამუშაო ადგილისთვის. დაგვიკავშირდით აქა და აქ, ამა და ამ დრომდე" - მსგავსი განცხადებები თანამედროვე ცხოვრებაში თითქმის სტანდარტად იქცა, ქართულ რეალობაში კი - შეიძლება ითქვას, ყველაზე უფრო რეალისტურ რეალობად, რომელიც თინეიჯერი მინისტრებით და მათზე შეთხზული ანეკდოტებითაა სავსე (ანუ, როგორც ხდება ხოლმე, ჩვენმა თანამემამულეებმა ყველა უცხოური სიკეთე გადამეტებული დოზებით შემოიტანეს და გაითავისეს და გაითავისეს ესეც - ცხოვრება, რომელიც ფერადი და ვარგისი მხოლოდ 35 წლამდე ადამიანებისთვისაა).

თუმცა, როგორც ჩანს, მსგავსი ასაკობრივი პრობლემა საზღვარგარეთაც დგას. ამიტომაც წერს "ვაშინგტონ პოსტში" აბიგაილ ტრეფორდი, რომ ჯერაც შემორჩენილია ისეთი სამუშაო ადგილები, სადაც ასაკი უკან დასახევ ფაქტორად კი არა, მონაპოვრად ითვლება. მაგალითად, ასეა თეთრ სახლში. დიკ ჩეინი მშვენიერი თვალსაჩინოებაა იმის საილუსტრაციოდ, რომ ხელმძღვანელებმა ასაკიანი ხელქვეითები უნდა დაიქირაონ.

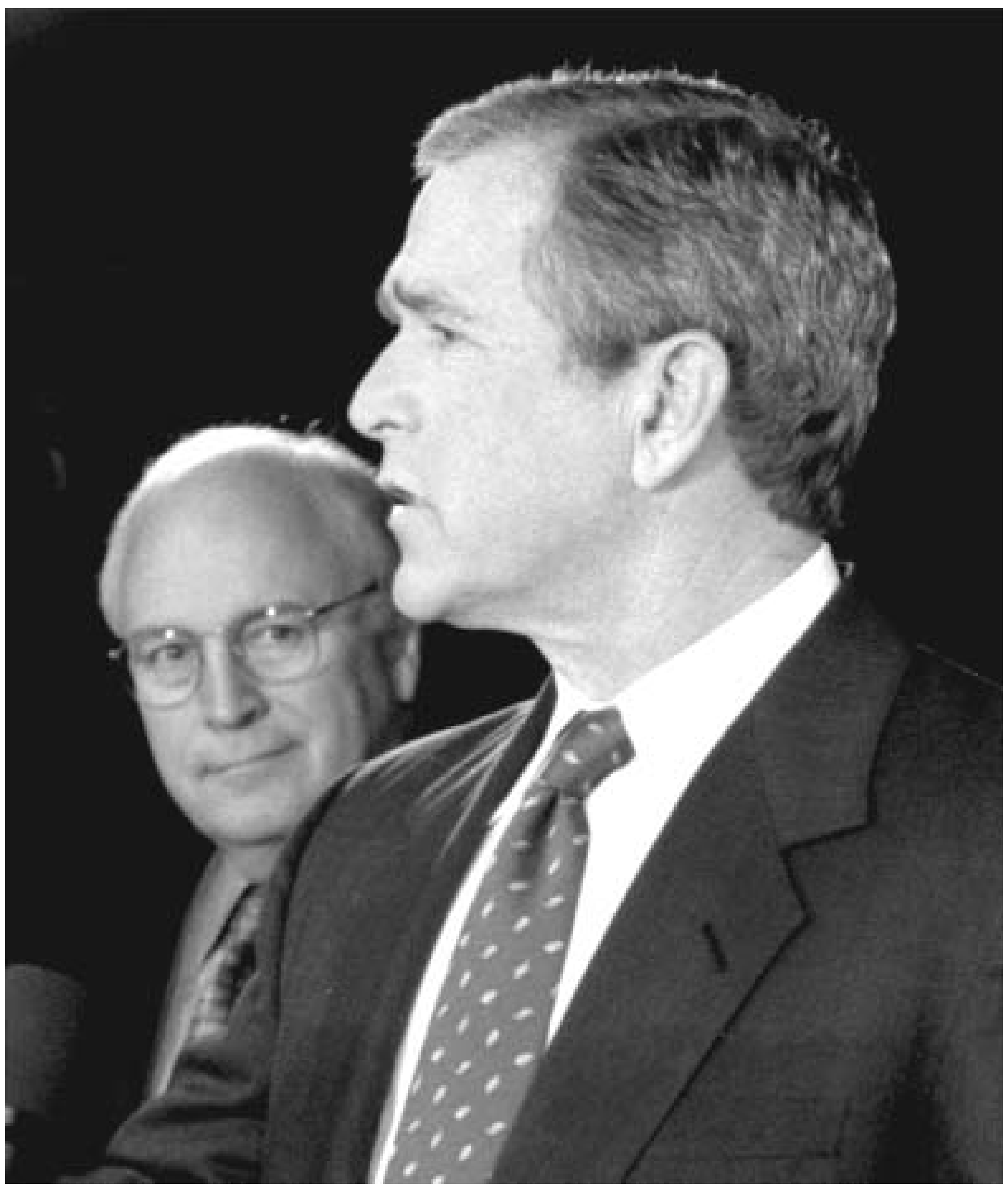

ბოსი და ხელქვეითი – ჯორჯ ბუში და დიკ ჩეინი. მენეჯერთა გუნდში ასაკოვანი პროფესიონალის დაქირავება აუცილებელია.

გამოცდილება ერთ-ერთი პირველი მიზეზია. 63 წლის დიკ ჩეინიც ამბობს: "ბუშმა თავის გუნდში იმიტომ მიმიღო, რომ ჩემი გამოცდილების გამოყენება სურდა; სურდა სახელმწიფოს მართვაში დავხმარებოდი".

თუმცა, ასაკის სასარგებლოდ მოქმედებს მეორე მიზეზიც - ამბიცია; უფრო ზუსტად კი, შესუსტებული, ანდა გადასხვაფერებული ამბიცია. დიკ ჩეინი განმარტავს: "მგონი, ჩვენი თანამშრომლობა შედგა ნაწილობრივ იმიტომაც, რომ მე ცალსახად განვმარტე - აღარ მამოძრავებდა აღარავითარი პოლიტიკური ამბიცია. ამან, მგონი, ჩემს სასარგებლოდ იმუშავა. საკითხისადმი ჩემი ამგვარი მიდგომის გამო, პრეზიდენტმა ირწმუნა, რომ ჩემი განრიგი სინამდვილეში მისი განრიგია და პირიქით. მე წინსვლის სურვილი არ მამოძრავებს".

და მართლაც, დიკ ჩეინის თემა რომ გვერდზე გადავდოთ, მაინც ყველა შემთხვევაში მომგებიანი გამოდის, რომ ბოსმა გუნდში რამდენიმე ხანშიშესული პროფესიონალი აიყვანოს, ისეთი, რომელმაც უკვე დაასრულა კარიერის კიბეებზე აღმა სვლა, კურიკულუმ ვიტეს მყვირალა სახელებით გამდიდრება და ახლა მწვერვალიდან დაჰყურებს ცხოვრებას.

მკვლევარები ამტკიცებენ, რომ ადამიანებს მსგავსი შეხედულებები ასაკთან და სამსახურთან დაკავშირებით, დროთა განმავლობაში რადიკალურად ეცვლებათ. წინსვლის ნაცვლად ისინი გარემოს შეცვლაზე იწყებენ ზრუნვას; დაწინაურების ნაცვლად -გავლენის მოხდენაზე მიმდინარე პროცესებზე და მემკვიდრეობის დატოვებაზე; გამარჯვების ნაცვლად - სხვის მომსახურებაზე; მე-მე-მე-ს ძახილის ნაცვლად - ჩვენ-ისთვის ზრუნვაზე; კოლეგებში კონკურენტების დანახვის ნაცვლად - მათთან თანამშრომლობაზე.

მაგრამ ასაკოვანებს, ასევე, სჭირდებათ შანსები და ახალი სირთულეები - დასაძლევად და საკუთარი კომპეტენტურობის გამოსავლენად. გარდა ამისა, მათ სჭირდებათ სოლიდური ანაზღაურებაც - ისეთი სოლიდური, მათ წარსულ გამოცდილებას რომ შეეფერება.

ამ მხრივ, დიკ ჩეინისგან თითქმის არაფრით განსხვავდება მანქანების დილერი, 50 წლის ალაბამელი დენი ლეო ბრაუნი. ოთხი წლის წინ ის წარმოებაში მუშაობდა და მანქანებით ვაჭრობის სფეროში მხოლოდ 2001 წელს გადავიდა - კარიერის კიბეზე, ერთი შეხედვით, მართალია, ჩამოქვეითდა, მაგრამ სამაგიეროდ მოექცა იმ გარემოში, სადაც მის პროფესიონალიზმს და სამუშაო ეთიკას აფასებენ და, რაც მთავარია, სულ უფრო ხშირად ეძებენ მისნაირებს. გარდა ამისა, ეს სამსახური ბრაუნს აწყობს იმიტომაც, რომ ოჯახი სარჩენი აღარ ჰყავს. ქალიშვილს ცალკე ოჯახი აქვს, ბავშვს ელოდება და გარდა ამისა, მეუღლეც მუშაობს.

მოკლედ, წესიერ ქვეყანაში, წესიერი მთავრობისა და წესიერი სოციალური სისტემის პირობებში ადამიანი არ იკარგება, არც 35 წლამდე და არც 35 წლის ზევით. თუმცა, ამერიკელები მაქსიმალისტები არიან - დემოკრატიის უზენაესობაზე ოცნებობენ (ან აძალებენ ასე ოცნებას) და ფიქრობენ, რომ როგორც ალაბამელ ბრაუნსა და ვიცე-პრეზიდენტ დიკ ჩეინის გაუმართლათ, ასე უნდა უმართლებდეს ყველას. ანუ, ასაკი - მონაპოვარი - საკითხისადმი ამგვარი დამოკიდებულება საზოგადო უმრავლესობაზე უნდა ვრცელდებოდეს. "ვაშინგტონ პოსტის" წერილიც ამ პათოსით სრულდება: "მგონი, კომპანიებმა თვალი უნდა გაახილონ. ანდა, იქნებ სულაც, ეს საკითხი თავისი ბოსის წინაშე ვიცე-პრეზიდენტმა ჩეინიმ დასვას".

ნიკ ქეივი - კინოსცენარისტი

ძალიან მალე ჰოლივუდში დაიწყებენ კინოგადაღებებს ფილმისთვის, რომლისთვისაც სცენარი ნიკ ქეივმა დაწერა.

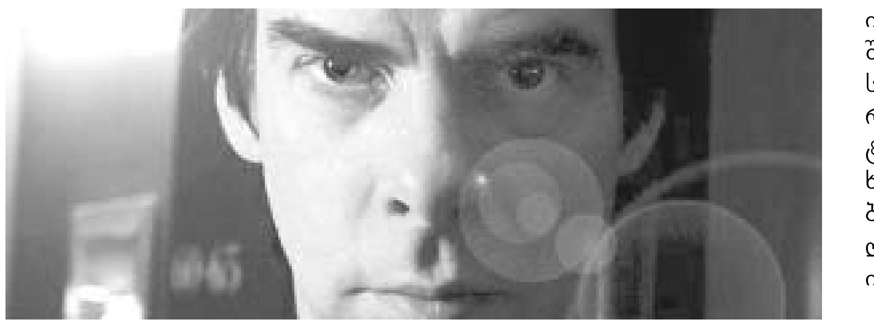

სურათი მოგვითხრობს ძმებს შორის კონფლიქტურ ურთიერთობებზე. ცნობილია, რომ ფილმში მთავარ როლებს გაი პირსი, რეი უისტოუნი, დენი ჰატსონი, ჯონი ჰარტი, დევიდ უინემი და ემილი ჰატსონი შეასრულებენ. ფილმის რეჟისორია, ქეივის ძველი მეგობარი და კოლეგა ჯონი ჰილკოუტი. არ ხმაურდება ფილმის სახელწოდება. ასევე, არაა ცნობილი, მიიღებს თუ არა მონაწილეობას გადაღებებში სცენარის ავტორი.

რაც შეეხება ნიკ ქეივის მუსიკალურ მოღვაწეობას: ამჟამად მუსიკოსი თავის სახელოვან ჯგუფთან ერთად ემზადება საგასტროლოდ. კონცერტები 3 ნოემბრიდან ორი დეკემბრის ჩათვლით, დიდი ბრიტანეთის ოც ქალაქში, საფრანგეთში, გერმანიაში, დანიაში, ავსტრიასა და იტალიაში გაიმართება.

სკანვორდი

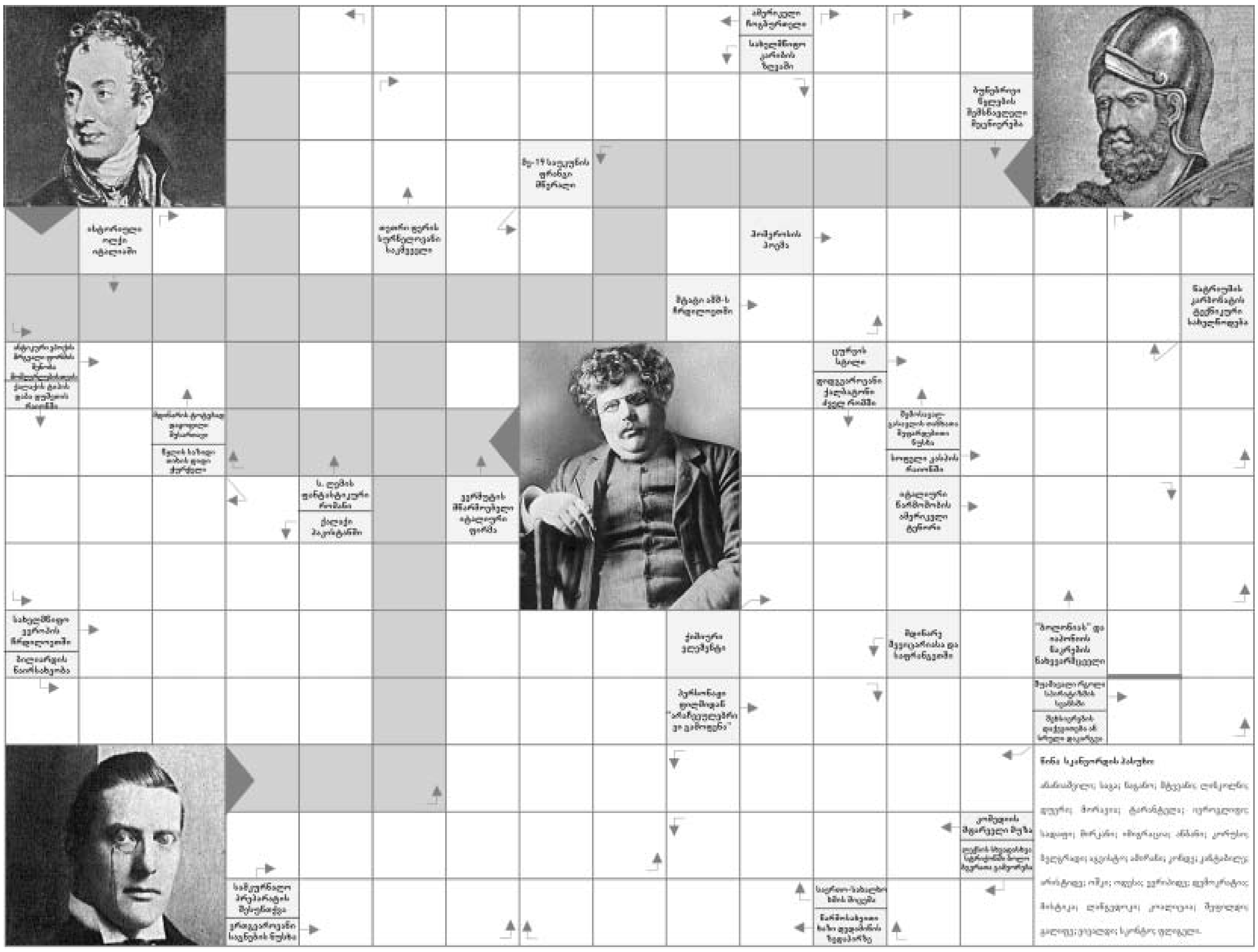

TV პროგრამა

21 ოქტომბერი

რუსთავი - 2

07.30 დილა მშვიდობისა **08.00** "ტელელიპუტები" **10.00** სერიალი "ეკლები და ვარდები" **11.00** "ხალხის პირისპირ" **12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.50** კურიერი **12.20** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **13.30** მხ. ფილმი "100 დღე ბავშვობის შემდეგ" **15.15** ჩემპიონთა ლიგა. "მილანი"-"ბარსელონა" **17.25** "ტელელიპუტები" **18.20** "ჯეტექსი" **18.55** სერიალი "ბევერლი ჰილზი" **19.40** პატრული **19.50** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **22.00** "ვის უნდა 50 ათასი" **23.00** დოკ. ფილმი (ბი-ბი-სი) **00.00** მხ. ფილმი "გაქცევა". მთ. რ-ში: პიერ რიშარი (18)**ყ 02.10** პატრული

TV5

06.00, 08.00, 09.00(კანადა) **12.00,** 15.00(ბელგია) **16.00, 18.15, 20.00, 24.00,** 02.00(შვეიცარია), 02.30(აფრიკა), **04.00** TV5-ის საინფორმაციო გადაცემები. **11.00, 14.00, 19.00, 22.00** TV5-ის საინფორმაციო გამოშვებები. 8.30 ტელედილა. **10.30** ტელეტურიზმი. **11.05** ზიგ-ზაგ კაფე. **15.35** ციფრები და ასოები. ტელეთამაში. **16.30** ფრანს ევროპ ექსპრესი. **18.30** კითხვები ჩემპიონისთვის. ტელეთამაში. **20.25** გადაცემა: აქტუალური თემა. **23.00** გადაცემა: თვეში ერთხელ. **04.30** მისი უდიდებულესობის მოგზაურობა. მხ. ფილმი. რეჟისორი ჯოის ბუნუელი. 2003.

პირველი არხი

07.30 ალიონი **09.40** მულტსერიალი **10.05** "იმღერე რამე" **10.35** მხ. ფილმი "სპირალი" მე-2ს. **12.00, 15.00, 20.00, 23.00** მოამბე **12.15** სერიალი "მკვლელობათა ძიების განყოფილება" **13.00** მიამბეთ თქვენზე **14.00** მოამბე ოსურ ენაზე **14.15** დოკ. ფილმი "ხეები" **15.20** პოლიტიკური მევლელობები **16.00** მოამბე ინგლისურ ენაზე **16.05** სერიალი "უშიშრები" **16.30** "მრავალჟამიერ"- ლაგოდეხი **17.00** მულტსერიალი **17.30** დოკ. ფილმი "ცხოველი და მისი ტერიტორია" **18.00** ვესტნიკი **18.20** სერიალი "ზღვის რაჯა" **19.00** "იმღერე რამე" **19.40** ბასტი-ბუბუ **21.05** სერიალი "მკვლელობათა ძიების განყოფილება" **22.00** ღამის მატარებელი **00.00** მხ. ფილმი "სპირალი" (გ) მე-3ს.

202

10.00 დებატები (განმ.) **12.00** ქართული ესტრადის ვარსკვლავები **13.00** სერიალი "მუსკულები" (გან.) **20.00** ვიპ-შოუ **21.00** ქართული ესტრადის ვარსკვლავები **22.00** სერიალი "მუსკულები" **22.20** ნიკა ქავთარაძის ანეკგდოტები **22.30** შიშველი სიმართლე **22.40** "კენო" **23.00** დებატები 202-ზე

კავკასია

14.00 ქართული მუსიკა **16.00** სერიალი "ნარჩიტა მომღერალი ჩიტია" **17.00, 19.00, 20.30, 00.00** საინფორმაციო პროგრამა "დღეს" **17.20** სერიალი "მილედი" **19.20, 21.00** სპექტრი **22.00** მხ. ფილმი "ველური გული" (გ) **00.30** ქართული მუსიკა

მზე

09.00 "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **09.30** სერიალი "ჩენტო ვეტრინე" **10.30** სერიალი "სინიორ ვიანელო" **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **11.10** სერიალი "ვუპი" **11.35** კრიმინ. დრამა "სთშ: დანაშაულის ადგილი ლას ვეგასი" **12.30** შემეცნ. გასართობი პროგრამა "დები ტრევისის საოცარი სახლი" **13.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **14.15** "ფარული კამერა" **14.45** "მუსიკა მზეზე" **15.00** სერიალი "მარია ემილია" **16.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **17.00, 19.00, 20.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **17.20** "ფარული კამერა" **17.50** "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **18.20** "ჰოლივუდი დღეს" **19.05** სერიალი "ჩენტო ვეტრინე" **20.45** სერიალი "სინიორ ვიანელო" **21.15** სერიალი "ვუპი" **21.45** კრიმინ. დრამა "სთშ: დანაშაულის ადგილი ლას ვეგასი" **22.45** "არჩევანის ზღვარზე" **23.45** მხ. ფილმი "იტალიელი ხალხის სახელით" (გ) (უგო ტონიაცი)

ობიექტივი

18.00 მინისერიალი "გარონი" 1-ლი ს. **20.00** დოკ. ფილმი **21.00** კონცერტი **22.10** მხ. ფილმი "მწერების ომი" (15)

მეორე არხი

19.00 საქ. პარლამენტის მაჟორიტარ კანდიდატთა შუალედური არჩევნები **20.00** მულტფილმი **20.25** "იმღერე რამე" **20.50** "ეძიე ქალი" **21.10** ბასტი-ბუბუ **21.25** ძველი აფიშა **21.55** დრო და ადამიანები **22.05** მხ. ფილმი "ხაფანგი" (გ) მე-2ს.

იმედი

07.00 სერიალი "უკიდურესი ზღვარი" **07.30** დოკ. სერიალი "ყველაზე ექსტრემალური" **08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00** ქრონიკა **08.10** ანიმაციური ფილმი "სანდოკანი - მალაიზიის ვეფხვი" **08.25** "იმედის" დილა **09.20** "აქტიორი" **10.05** სერიალი "ტყუპები" **11.15** სერიალი "ყავა და ლუდი" **12.20, 14.50, 03.35** იმედის მელოდიები **12.40, 16.25, 03.05** ტვ-მარკეტი **13.15** მხ. ფილმი "კარგი ქურდი" (გ) (ნ. ნოლტი) **15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.45, 22.00, 02.55** ქრონიკა **15.20** სერიალი "კლონი" **16.40** დოკ. სერიალი "საუკუნის გამოჩენილი ქალბატონები" **17.25** თამაში "ათასიდან ერთი შანსი" **18.05** სერიალი "ტყუპები" **20.00** ფეხბურთი. "დინამო" (თბილისი) - "სოშო" (საფრანგეთი) **22.50** "პირველი ნახევარი" **23.20** თამაში "ათასიდან ერთი შანსი" **23.50** მხ. ფილმი "კოლეჯი" (18) (დ. სუეინი) **01.25** "აქტიორი" **02.00** სერიალი "ნეშ ბრიჯესი"

ОРТ

06.00 "Доброе утро". **09.00, 12.00, 15.00, 18.00** Новости. **09.20, 21.30** Сериал **"МОСКОВСКАЯ САГА". 10.30, 19.00** Сериал **"КЛОН". 11.30** "Звезды эфира". Анна Шатилова. **12.20** Сериал **"ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ". 13.30** Дисней-клуб: "Утиные истории". **13.50** Сериал **"СОБАЧЬЕ ДЕЛО". 15.20** "Угадай мелодию" **15.50** Сериал **"СТИЛЕТ". 17.00** "Пять вечеров". Четверг. **18.20** "Пан или пропал". Поединок с Николаем Фоменко. **19.50** Сериал **"УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ". 21.00, 23.30** Время. **22.40** "Человек и закон" **23.50** "Фабрика звезд". **00.10** Теория невероятности. "Мужчина и женщина". Часть 2-я. **00.40** Док. фильм "Век новостей". **01.10** Сериал **"ИСЧЕЗНОВЕНИЕ". 02.50** Дэвид Карузо в детективе **"ХОЛОДНЫЕ СЕРДЦА". 04.40** Сериал "Специальное подразделение II". "Тлеющее море".

НТВ

06.00 "Сегодня утром". **09.05** Сериал **"БЕЗ СЛЕДА: Я БУДУ РЯДОМ". 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 00.30** "Сегодня" **10.15** Криминальная Россия. **10.55** Кулинарный поединок. **11.55** Сериал **"СЛЕПОЙ". 13.30** Сериал **"ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА: АМЕРИКЭН БОЙ". 14.30** Сериал **"КОДЕКС ЧЕСТИ". 15.35** Чрезвычайное происшествие. **16.20** Ток-шоу "Принцип домино". **17.25** Сериал **"СОКРОВИЩА МЕРТВЫХ". 18.35** Чрезвычайное происшествие. **19.40** Сериал **"СЛЕПОЙ". 20.50** Сериал **"КОДЕКС ЧЕСТИ". 22.00** "Страна и мир". **22.40** "К барьеру!" Ток-шоу **23.55** Мэл Гибсон в боевике **"БЕЗУМНЫЙ МАКС 2: ВОИН ДОРОГИ" 0.45** Окончание фильма **"БЕЗУМНЫЙ МАКС 2: ВОИН ДОРОГИ". 02.15** Бильярд. **03.35** Сериал "Дикий мир. Борьба за выживание: невероятные слоны Гарамбы". **04.25** Сериал **"ЗВЕЗДНЫЕ ВРАТА". 05.15** Сериал **"СУПЕРШПИОНКИ"**.

Google უკვე ჩვენი კომპიუტერის სამუშაო მაგიდაზეც ეძებს

კარგად მოგეხსენებათ, საძიებო ვებ-გვერდს Google-ს სახელი ძებნის ხარისხმა და სისწრაფემ გაუთქვა. ამ კომპანიის საქმიანობა დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენ მომხმარებელს მიიზიდავს, რა რეიტინგს დაიკავებს სხვა მონსტრებს შორის. სწორედ ამაზეა დამოკიდებული მისი ფინანსური წარმატება. რა თქმა უნდა, პოპულარობის შემთხვევაში, შესაბამისად, რეკლამებიც უხვად ექნება. ამისათვის საჭიროა დაუღალავი შრომა და ახალი ტექნოლოგიები, მომხმარებლის ყურადღების მიქცევა, ერთი სიტყვით, დიდი და მუდმივი წარმატებისთვის თითოეული მომხმარებლის "ინტერნეტ-ცხოვრების" ნაწილი უნდა გახდეს. Google-მა ამ ყველაფერზე უკვე იფიქრა. მას აუცილებლად სჭირდება ბრაუზერისთვის ახალი ფლაგინი (დამატებითი მომსახურების მოდული), რომელიც გააღწევს მომხმარებლის სამუშაო მაგიდამდე. პროგრამა, რომელსაც Google გვთავაზობს, ძებნისთვისაა განკუთვნილი. ის შიდა საძიებო ტექნოლოგია, რომელიც Microsoft-ს გააჩნია ჩვეულებრივ ლოკალურ სივრცეში მყარ დისკებზე ინფორმაციის (ძირითადად ფაილის) მოსაძებნად, დღემდე კარგად გამოცდილი და არც თუ ისე სრულყოფილი სისტემაა. შეგახსენებთ, რომ სწორედ Google-ს აქვს შიდა ძებნის გაუმჯობესების ამბიცია, რომ ამით, რაც შეიძლება, ბევრი მომხმარებელი მიიზიდოს.

პროცედურა მარტივია. თუ პროგრამას დააყენებთ თქვენს კომპიუტერში, ის აუცილებლად, შექმნის მთელი მყარი მეხსიერების ინფორმაციას მცირე ტექსტური ფაილების სახით, რომელიც მოცულობით ძალიან მცირეა. ამის შემდგომ თქვენ Google-ის გახსნისას ნახავთ დამატებით ღილაკს შიდა ძებნისთვის. თქვენ საშუალება გაქვთ, ეძებოთ რაიმე სიტყვის, ან სიტყვათა კომბინაციის საშუალებით, როგორც ინტერნეტში, ასევე თქვენს კომპიუტერში. ასე რომ, ხანდახან ეს გიგანტი თქვენს კომპიუტერში შემოიჭყიტება, როგორც პატარა პარტნიორი-მომხმარებლის კომპიუტერში და მუდმივად აილებს ინფორმაციას კატალოგების და ახალ ფაილთა სისტემის შესახებ. რა თქმა უნდა, ეს ყველაფერი ძებნის დასაჩქარებლადაა აუცილებელი.

ასეთი სახის მომსახურების დროს შეიძლება, რაღაც საფრთხესაც ჰქონდეს ადგილი, მაგრამ Google ამას გამორიცხავს. ჯერ-ჯერობით ეს ყველაფერი ტესტირების დონეზეა. არაა გამორიცხული, ამ სერვისს Google-მა წერილების გაგზავნის, კოპირების, ფაილების ტიპების მიხედვით დახარისხების და დალაგების სერვისებიც დაურთოს. ასე რომ, სიურპრიზები ძალიან მოკლე დროში გახდება ცნობილი.

ნეკრესი გერმანიაში

გერმანიაში საქართველოს საელჩომ ორგანიზება გაუწია ქართული ფოლკლორული გუნდი "ნეკრესის" კონცერტების მოწყობას გერმანიის სამ ქალაქში: ბერლინში, შტუდტგარტსა და მიუნხენში. გუნდი "ნეკრესი" 2000 წელს ჩამოყალიბდა ნეკრესისა და ჰერეთის მიტროპოლიტ სერგი (ჩეკურიშვილის) ინიციატივით. 2002 წელს ანსამბლმა დიდი წარმატებით იმოგზაურა საფრანგეთში, სადაც გაიმართა კახეთის კულტურის დღეები. 2002 წლის მაისში "ნეკრესი" წარმატებით მონაწილეობდა საქართველოს ფოლკლორულ ფესტივალზე, სექტემბერში ანსამბლს კონცერტები ჰქონდა საბერძნეთში, ათენში სადაც ჩაიწერა პირველი დისკი.

ანსამბლ "ნეკრესის" რეპერტუარში წარმოდგენილია საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ფოლკლორული ნიმუშები, როგორც სიმღერით, ასევე ქორეოგრაფიითა და ხალხურ საკრავებზე შესრულებით.

ანსამბლის გერმანიაში კონცერტების ორგანიზებაში საქართველოს საელჩოს დაეხმარა გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ბრანდენბურგ-საქართველოს საზოგადოება, დიაკონიის ევანგელური საზოგადოება ბეთელი, შტუდგარტის ქართველი სტუდენტობა, ორგანიზაცია: Kulturring in Berlin, რუმინეთის მართლმადიდებელი მონასტერი ნიურნბერგში.

გუნდი "ნეკრესის" პირველი კონცერტები გერმანიაში შემდეგ მისამართებზე ჩატარდება:

სამშაბათი, 19 ოქტომბერი, 19.00 საათი
Diakoniegemeinschaft Bethel e.V., Amselstraбe 4, 14195, ბერლინი

ოთხშაბათი, 20 ოქტომბერი, 19.00 საათი
Kulturforum Hellersdorf, Carola-Neher-Straбe 1, 12619, ბერლინი

ხუთშაბათი, 21 ოქტომბერი, 19.00 საათი
Ev. Segenskirche, Sch nhauser Allee 161, 10435, ბერლინი

პარასკევი, 22 ოქტომბერი, 15.30 საათი
Gemeindesaal der Ev. Auenkirche Wilmersdorf, Wilhelmsaue 118 a, 10715, ბერლინი

პარასკევი, 22 ოქტომბერი, 19.00 საათი
St. Johannes Kirche, Seilerplatz 2, 15517 Furstenwalde

შაბათი, 23 ოქტომბერი, 17.00 საათი
Jugendhaus, Giebelstr. 15, 70499, შტუტგარტი

კვირა, 24 ოქტომბერი, 17.00 საათი
Kirche St. Jakob (nahe U-Bahnstation Weisser Turm), N rnberg-Mitte "sudwestliche Altstadt"

კონცერტების შესახებ ინფორმაცია ასევე შეგიძლიათ ნახოთ საქართველოს საელჩოს ინტერნეტის გვერდზე: **www.botschaftvongeorgien.de**

სწავლა დიდ ბრიტანეთში

ბრიტანეთის საბჭოს მიერ სერთიფიცირებული საგანმანათლებლო სააგენტო "ი ელ ელ"-ი (ELL.Ltd) გთავაზობთ სწავლას დიდ ბრიტანეთში, უნივერსიტეტების მოსამზადებელ პროგრამებზე და ინგლისური ენის სკოლებში

საუნივერსიტეტო მოსამზადებელი პროგრამები:
A-Level 1-2-წლიანი. 15, 16 წლიდან.
Foundation 1-წლიანი. 17 წლიდან.
Pre-MBA, MBA 21 წლიდან.
სწავლის დაწყება იანვრიდან.

ინგლისური ენა:
ზოგადი, ინტენსიური და საგამოცდო (IELTS, TOEFEL, FCE, CEA) 2-12 თვე.
Work Experience ინგლისური ენა და სტაჟირება ინგლისურ კომპანიაში.

მისამართი: თბილისი, ჭავჭავაძის 74, მე-15 სართული.
E-mail:n_makatsaria@Yahoo.com
ტელ: 22 59 57, 29 91 78, 899 50 40 12

საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრი „მზიური"
გთავაზობთ:
კომპიუტერის შემსწავლელ კურსს თემებით:
- კლავიატურაზე ბეჭდვის ათთითიანი მეთოდი,
- საქმიანი დოკუმენტაციის წარმოება – MS Word,
- აღრიცხვა,საბუღალტრო-ეკონომიკური ამოცანები – MS Excel.
- ლოკალური ქსელი,ინტერნეტი,ელ-ფოსტა,
- ოპერაციული სისტემა Windows.

ცენტრში მოქმედებს სხვა კურსებიც.
მისამართი: ე.უზნაძის N70 ტელ:29-48-61
ვებ-გვერდი: WWW.mziuri.ge

არის თუ არა მოსახლეობა მზად მოახლოებული ზამთრისათვის?

საქართველოს გააჩნია საკუთარი ენერგორესურსი, რომ დააკმაყოფილოს მოსახლეობის მოთხოვნები.

ეს არის ნახშირი – შეშის ალტერნატივა.

ჩვენი სამთო-სამრეწველო კომპანია გთავაზობთ ნახშირს, რომელსაც აწარმოებს ქარხანა დამონტაჟებული უცხოელი ინვესტორების მიერ ქ. ტყიბულში. ჩვენი პროდუქცია იდეალური საწვავია, რომელიც გამოიყენება როგორც დიდ ქარხნებისთვის ასევე საყოფაცხოვრებო ობიექტებისათვის (სკოლები, სასტუმროები, საობურები, ღუმელები და ა.შ.).

შეიძინეთ ნახშირი იაფად ქ. ტყიბულში, შეიძლება ადგილზე მიტანაც.

საკონტაქტო ტელეფონები: 99-68-26 / 92-37-43

აფრინდით ბრიტანეთის ავიახაზებთან ერთად

$399 -დან

ლონდონი ჰითროუ ორი გზა

ბილეთის დაჯავშნისთვის და სხვა ინფორმაციისთვის ეწვიეთ ინტერნეტ-გვერდს ba.com, დაგვიკავშირდით: 94 07 19/20 ან მიმართეთ სამოგზაურო სააგენტოებს

BRITISH AIRWAYS

თბილისიდან გამგზავრების ფასში მოცემულია აეროპორტის მოსაკრებლისა და სხვა გადასახადების გარეშე. ბილეთისვადა 12 თვეა. მისი დაჯავშნა უნდა მოხდეს 31.10.2004 ბოლო გაფრენა 31.03.2005-მდე. დაწვრილებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით ბრიტანეთის ავიახაზების ოფისს ან სამოგზაურო სააგენტოებს. ფრენებს ახორციელებს დამოუკიდებელი ავიაკომპანია BMED

წამალი "სალხინო"
ქართული ფლორის საოცრება

თუ გაწუხებთ პროსტატიტი, ცისტიტი, ქალური და შარდ-სასქესო ორგანოების დაავადებები; როცა შეიმჩნევა შენელებული და გახშირებული შარდვა, შარდვის დროს წვა, შარდსადენი ხვრელის ბაგეთა მიწებება, სუნი ან გამონადენი; აგრეთვე ტკივილი წელის, გავის ძვლის, თირკმელების არეში; შარდის წვეთ-წვეთად გამოყოფა, მოშარდვის სურვილის დაუკმაყოფილებლობა, როცა ვითარდება სექსუალური მოშლილობა და იმპოტენცია,მიიღეთ წამალი "სალხინო" და ეს პრობლემები მოგეხსნებათ.

"სალხინო" აწესრიგებს კუჭ-ნაწლავის მოქმედებას და ხსნის ტკივილებს.

"სალხინო" გამოიყენება ჩირქოვანი და ჩირქმბადი ინფექციების სამკურნალოდ, ნაღვლის ბუშტის (ქოლეცისტიტი), ჰეპატიტის, გასტრიტის, ნეფრიტის, გინგივიტის, სტომატიტის, ბრონქიტის და სხვა პათოლოგიური დაავადებების დროს. "სალხინო" აქრობს პირის ღრუდან უსიამოვნო სუნს. წამალი "სალხინო" კურნავს სარძევე ჯირკვლების დაავადებებს - მასტოპათიას, მასტიტს. თუ გამოიყენებთ მშობიარობის შემდეგ, აიცილებთ მასტიტს და გაიუმჯობესებთ ბავშვის კვებას საკუთარი რძით.

წამალ "სალხინოს" თვისებები აპრობირებულია და მოწონებულია საქართველოს, რუსეთის, აზერბაიჯანისა და სხვა ქვეყნების ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ, იგი რეგისტრირებულია. მიღებული აქვს სახელმწიფო პატენტები და ლიცენზია.

იკითხეთ და შეიძინეთ აფთიაქებში.

წამლის ფასი საქართველოს ტერიტორიაზე სამი (3) დოლარის ეკვივალენტს არ უნდა აღემატებოდეს ლარებში.